On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM
preetnews2020@gmail.com

PREETNAMA
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ
ਨਿਊਯਾਰਕ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
Online and Print Media +1 201-312-4180

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀਆਂ ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ, ਲੇਖ ਅਤੇ ਕਾਵਿ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਈ ਦੇਖੋ ਸਾਡੀ ਵੈਬਸਾਈਟ
www.preetnama.com

ਸਾਲ 2, ਅੰਕ 71, ਮਿਤੀ : 30 ਸਤੰਬਰ, 2020 ਤੋਂ 06 ਅਕਤੂਬਰ 2020 ਵੈਬਸਾਈਟ : www.preetnama.com ਈਮੇਲ preetnamausa@gmail.com

ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਅਡਵਾਨੀ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਰੀ

ਮੁਸਲਿਮ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਗਲੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨਗੀਆਂ: ਫਿਰੰਗੀ

ਲਖਨਊ : ਆਲ-ਇੰਡੀਆ ਮੁਸਲਿਮ ਪਰਸਨਲ ਲਾਅ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਂਬਰ ਮੌਲਾਨਾ ਖਾਲਿਦ ਰਸ਼ੀਦ ਫਿਰੰਗੀ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਮਿਲ ਕੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਗੀਆਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੁਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਆਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾਵਾਂ ਸਣੇ ਸਾਰੇ 32 ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ, "ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਕੁਝ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਰ ਕੋਈ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ 6 ਦਸੰਬਰ 1992 ਨੂੰ ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿੱਚ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਕਿਵੇਂ ਢਾਹੀ ਗਈ।"

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ :ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਕੇਸ 'ਚ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਰੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ। ਅਯੁੱਧਿਆ 'ਚ 6 ਦਸੰਬਰ 1992 ਨੂੰ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਦਾ ਵਿਵਾਦਿਤ ਢਾਂਚਾ ਢਾਹੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਅੱਜ ਫੈਸਲਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਉੱਧਰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਯੁੱਧਿਆ ਸਮੇਤ ਸਮੁੱਚੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਹਾਈ ਅਲਰਟ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਐੱਸ ਕੇ ਯਾਦਵ ਨੇ 32 ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫ੍ਰੰਸਿੰਗ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਗਏ ਪਰ ਇਸ 'ਚੋਂ ਕੁਝ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਹੋਏ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਲਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ, ਮੁਰਲੀ ਮਨੋਹਰ ਜੋਸ਼ੀ, ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ, ਉਮਾ ਭਾਰਤੀ ਸਮੇਤ ਕੁੱਲ 32 ਲੋਕ ਇਸ 'ਚ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸਨ। ਬਾਬਰੀ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਕੁੱਲ 49 ਲੋਕਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਐੱਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਹੋਈ ਸੀ, ਇਸ 'ਚੋਂ 17 ਦਾ ਦਿਹਾਂਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ।

28 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਆਇਆ ਫੈਸਲਾ

ਕਰੀਬ 28 ਸਾਲ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਖਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਨੇਪਾਲ ਸੀਮਾ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲਿਆਂ 'ਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੋਰਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਅਲਰਟ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਰਾਮ ਦੀ ਨਗਰੀ ਅਯੁੱਧਿਆ 'ਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਫੋਰਸ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਨਜ਼ਰ ਸੀ। ਜਿਥੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੁਝ ਮੁਲਜ਼ਮ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਬਕਾ ਉੱਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮੁਰਲੀ ਮਨੋਹਰ ਜੋਸ਼ੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦਾ ਲਿਹਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਿਰ ਰਹਿਣ ਦੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀਡੀਓ ਕਾਨਫ੍ਰੰਸਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪੁਲਿਸ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਰੋਨਾ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਮਾ ਭਾਰਤੀ, ਯੂਪੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਕੋਰੋਨਾ ਤੋਂ ਉਭਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲਗਾਤਾਰ ਆਕਸੀਜਨ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਹੰਤ ਗੋਪਾਲ ਦਾਸ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਹਾਜ਼ਿਰ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਛੋਟ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਬਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਲਾਏ 'ਜੈ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ' ਦੇ ਨਾਅਰੇ

ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅੱਜ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੈ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਕਹਿ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੁਣ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੂਰੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਮੇਰੀ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਰਾਮ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਲਹਿਰ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਦੇ ਬਾਬਰੀ ਢਾਹੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੈ। ਮਠਿਆਈਆਂ ਵੰਡੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੁਰਲੀ ?ਮਨੋਹਰ ਜੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਸਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਖੁਸ਼ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੈਂ ਵੀ ਸੁੰਦਰ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਹਾਂ।

ਅਯੁੱਧਿਆ: ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਦੋਂ ਕੀ ਹੋਇਆ

ਅਯੁਧਿਆ : 6 ਦਸੰਬਰ, 1992 ਨੂੰ 16ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਬਣੀ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਕਾਰਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਨੇ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੇਸ ਭਰ ਵਿੱਚ ਫਿਰਕੂ ਤਣਾਅ ਵਧਿਆ, ਹਿੰਸਾ ਹੋਈ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਇਸ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਬਲੀ ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੁਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਪੀਵੀ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਨੇ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਾਮੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਥਿਤ ਸਾਜਿਸ਼ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਜਸਟਿਸ ਐੱਮਐੱਸ ਲਿਬ੍ਰਾਹਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ। ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 17 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਆਉਣ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਹੀ ਮੰਦਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੰਦਰ ਉਸਾਰੀ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ।

6 ਦਸੰਬਰ, 1992 ਨੂੰ ਅਯੁੱਧਿਆ ਵਿੱਚ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਕਾਰਸੇਵਾ ਲਈ ਡਟੇ ਕਾਰਸੇਵਕਾਂ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਮੰਦਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸੇ ਦਿਨ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਐੱਫ਼ਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

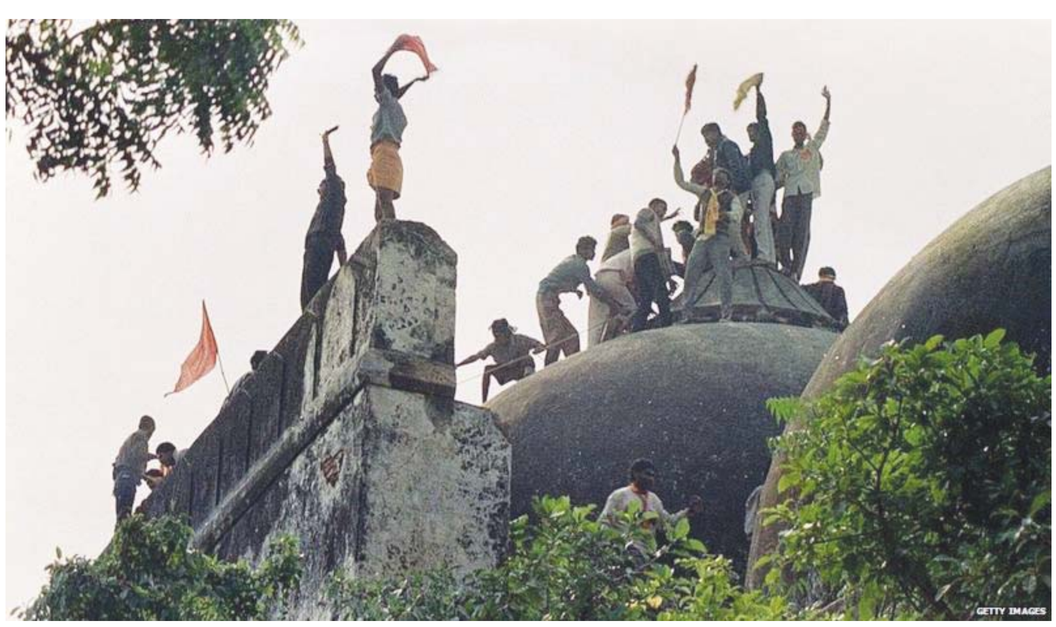

ਪਹਿਲੀ ਐੱਫ਼ਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 197/1992 ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਸੇਵਕਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲੁੱਟਮਾਰ, ਡਾਕਾ, ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਨ, ਜਨਤਕ ਪੂਜਾ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਹਾਂ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਦੂਜੀ ਐੱਫ਼ਆਈਆਰ 198/1992 ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ, ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਸ਼ਦ, ਬਜਰੰਗ ਦਲ ਅਤੇ ਆਰਐੱਸਐੱਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 8 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਮਕਥਾ ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੜਕਾਊ ਭਾਸ਼ਨ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਐੱਫ਼ਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ, ਵੀਐੱਚਪੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸੱਕਤਰ ਅਸ਼ੋਕ ਸਿੰਘਲ, ਬਜਰੰਗ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਵਿਨੇ ਕਟਿਆਰ, ਊਮਾ ਭਾਰਤੀ, ਸਾਧਵੀ ਰਿਤੰਮਭਰਾ, ਮੁਰਲੀ ਮਨੋਹਰ ਜੋਸ਼ੀ, ਗਿਰੀਰਾਜ ਕਿਸ਼ੋਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਹਰੀ ਡਾਲਮੀਆ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 22 'ਤੇ ਦੇਖੋ)

ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਟੁੱਟਣ ’ਤੇ ਕੀ ਬੋਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਤੋੜਨ ’ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਣੇ ਤਰੁਣ ਚੁੱਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਉਹ ਉਸਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਤੇ ਅਸੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਖੇਤੀ ਬਿਲਾਂ ’ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡ ਕੇ ਐੱਨਡੀਏ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਰਬ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਐੱਨਡੀਏ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਧਦੇ ਰੋਸ ਕਾਰਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਇਸ ਬਿੱਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਜੋ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ - ਤਰੁਣ ਚੁੱਘ

ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਤਰੁਣ ਚੁੱਘ ਨਾਲ ਬੀਬੀਸੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਧੀਮਾਨ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ।

ਜਦੋਂ ਤਰੁਣ ਚੁੱਘ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ, ਕੀ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਗਠਜੋੜ ਟੁੱਟਿਆ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਕਿਸਾਨਾਂ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਕੋਈ ਛੱਡਣਾ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹਾਂ।”

ਬੀਤੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਲਗਾਤਾਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ’ਤੇ ਬਿੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਤਰੁਣ ਚੁੱਘ ਕਹਿੰਦੇ, “ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੰਕਾ ਸੀ ਕਿ ਐੱਮਐੱਸਪੀ ਰਹੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਉਹ ਅਸੀਂ ਦੂਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੰਸ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਲਿਖ ਦੇ ਦਿਓ, ਅਸੀਂ ਲਿਖ ਕੇ ਦਿੱਤਾ।”

“ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਕਹੋ ਅਸੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਐੱਮਐੱਸਪੀ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਮੰਡੀਆਂ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਸਟੈਂਡ ’ਤੇ ਕਾਇਮ ਹਾਂ।” ਪਰ ਜਦੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਹਰਸਿਮਰਤ ਬਾਦਲ ਦੇ ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ, “ਮੇਰੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਉਸ ਕੈਬਨਿਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਨ ਤੇ ਉਸ ਗਠਜੋੜ ਦਾ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਸਨ ਜਿੰਨੇ ਸ਼ੰਸ਼ੇ ਪੁੱਛੇ ਸੀ ਤੇ ਅਸੀਂ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।” ਕੀ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਲਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਪੜ੍ਹੇ ਸਿਫ਼ਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ-ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ

ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਨੇ ਬੀਬੀਸੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਰਵਿੰਦ ਛਾਬੜਾ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਬਿਲਾਂ ਦੀ ਸਿਫਤ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਯੂ-ਟਰਨ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਬਾਰੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਖੇਤੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਤਾਰੀਫ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੰਜ ਵਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਵੀ ਖੇਤੀ ਬਿਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਸੀ।”

“ਦੋਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਐੱਮਐੱਸਪੀ ਦਾ ਸ਼ੰਕਾ ਸੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਮਰ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।” “ਜੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਗੱਲ ਮੰਨ ਵੀ ਲਈਏ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਨਾਂ ਪੜ੍ਹੇ ਹੀ ਸਿਫ਼ਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਸਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ 117 ਸੀਟਾਂ ’ਤੇ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਯੂਨੀਟ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਉੱਥੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਮਲ ਜ਼ਰੂਰ ਖਿੜੇਗਾ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤਲਾਸ਼ ਰਿਹਾ ਹੈ-ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਲਾਲਪੁਰਾ

ਲਾਲਪੁਰਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਖੇਤੀ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕੇ ਗਠਜੋੜ ਤੋੜਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ’ਤੇ ਬੋਲੇ।

ਲਾਲਪੁਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਖੇਤੀ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਇਹ ਜੂਨ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਹਿਮਾਇਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਹੁਣ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਭ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਗਠਜੋੜ ਤੋੜ ਜਾਂ ਜੋੜ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

“ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਤਲਾਸ਼ਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਐਸਜੀਪੀਸੀ ਦੀ ਬਦਇੰਤਜ਼ਾਮੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬੇਅਦਬੀਆਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ, ਇਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤਲਾਸ਼ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।”

ਕੇਂਦਰੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਮਗਰੋਂ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਏ ਕਿ ਭਾਜਪਾ-ਅਕਾਲੀ ਗਠਜੋੜ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ ਬਣਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਲਾਲਪੁਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, “ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਭਾਜਪਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਦਾਂ ਤਾਂ ਹੈ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸ਼ਖਸ ਜਾਂ ਪਾਰਟੀ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ। ਸਿੱਖ ਹਰ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ।” ਕੀ ਭਾਜਪਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਨਹੀਂ ਪਾਈ? ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਲਾਲਪੁਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਨਹੀਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਲਈ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਠਜੋੜ ਤੋੜਿਆ ਹੈ ਉਹੀ ਜਾਣਨ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, “ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤੀ, ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਮੋਦੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਮੋਦੀ ਤਾਂ ਸਾਥ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।” “ਖੇਤੀ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸੜਕ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਕੋਲ ਤਾਂ ਦੂਜਾ ਬਦਲ ਵੀ ਹੈ ਹੁਣ।” ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਨੇਤਾ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਏ ਕਿ ਐੱਨਡੀਏ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੀਐੱਮ ਮੋਦੀ ਵੱਲੋਂ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਲਾਲਪੁਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਹਰ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਹਰ ਐੱਨਡੀਏ ਦੀ ਹਰ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮੋਦੀ ਜੀ ਹਰ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਸਤਕਾਰ ਤੇ ਪੂਰਾ ਸਮਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹ। ਜੇ ਕੋਈ ਨਿੱਜ ਸਵਾਰਥ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਲਈ ਕੀ ਕੀਤਾ। ਜਦੋ ਇਹ ਇੰਨੇ ਸਾਲ ਪਾਵਰ ’ਚ ਰਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਕੀ ਰਹੀਆਂ।”

ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਉਤਰੇ ਤਾਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਸਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਾ ਪਿਆ। ਪੀਐੱਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਕਾਰਕੁਨ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਜਾ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਬੈਠਕਾਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਬਿੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੰਕੇ ਦੂਰ ਕਰਨ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲ ਜਾਣ ਲਈ ਕੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਲਾਲਪੁਰਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪ ਕਿਸਾਨ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਹੀ ਬੈਠੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹਾਂ। “ਸੜਕਾਂ ਰੋਕਣੀਆਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਰੋਕੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਪਰਚਾ ਦੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਹੈ। ਹੁਣਸਰਕਾਰ ਆਪ ਹੀ ਧਰਨਾ ਦੇ ਰਹੀ। ਤੁਸੀਂ ਸਮਾਂ ਲਵੋ, ਪੀਐਮ ਨੂੰ ਮਿਲੋ, ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਕਾਵਾਂ ਦੂਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਡਰ ਪੈਦਾ ਨਾ ਕਰੋ।”

ਖੇਤੀ ਬਿੱਲਾਂ ’ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਤੋੜਿਆ, ਸੁਖਬੀਰ ਨੇ ਤੋੜ-ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਇਹ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀ ਬਿਲਾਂ ’ਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡ ਕੇ ਐੱਨਡੀਏ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਰਬ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਐੱਨਡੀਏ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਧਦੇ ਰੋਸ ਕਾਰਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਇਸ ਬਿੱਲ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਜਿਸ ਪਾਰਟੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਿਸਾਨੀ ਲਈ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਲਿਆਉਣ ਵੇਲੇ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ। ਸਾਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਪਰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਕੈਬਨਿਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਤਾਂ ਵੀ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਬਿਲਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲਣ ਲਿਆ ਕਿਹਾ ਪਰ ਸਾਡੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਗਈ। ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀ ਬਿਲਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਤੇ ਪਾਸ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਗਲਾ ਫੈਸਲਾ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛ ਕੇ ਲਵਾਂਗੇ। ਬੀਤੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਰਕਰਾਂ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਹੁਣ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ, ਜਿਸ ਐੱਨਡੀਏ ਨੇ ਇਹ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਰੋਧੀ ਬਿਲ ਲਿਆਏ ਹਨ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, ਅਸੀਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਨਾਲ ਦਾ ਸੂਬਾ ਹੈ ਉੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਆਫੀਸ਼ੀਅਲ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ਸਾਡੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਗਈ। ‘ਭਾਜਪਾ ਛੱਡਣਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਮਜਬੂਰੀ ਸੀ’ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਭਾਜਪਾ ਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡਣ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਲਿਆ ਫ਼ੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਮਜਬੂਰੀ ਸੀ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਜਦੋਂ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਵਿੱਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹਿਣ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕੋਲ ਹੋਰ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਬੱਚਿਆ ਸੀ।”

ਸਿੱਖ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਟਰੂਡੋ ਨੇ

ਸਰੀ, : ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਨੇ ਆਰਸੀਐਮਪੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਦਾੜ੍ਹੀ ਕਾਰਨ ਫਰੰਟ ਲਾਈਨ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਆਰ.ਸੀ.ਐੱਮ.ਪੀ. ਵੱਲੋਂ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਬੜਾ ਦੁੱਖ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਆਰ.ਸੀ.ਐੱਮ.ਪੀ. ਇਸ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰੇਗੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਬੰਧੀ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੰਮ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ’ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਪੱਖਪਾਤ ਕੀਤੇ ਸਿਹਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਸਫਲਤਾ ਨਾਲ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਆਰਸੀਐਮਪੀ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਸੁਣ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਧਰਮ ਕਾਰਨ ਵਿਤਕਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪਬਲਿਕ ਸੇਫਟੀ ਮੰਤਰੀ ਬਿਲ ਬਲੇਅਰ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਨੀਤੀ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨਿਹਚਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਆਰਸੀਐਮਪੀ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਕਰਣ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਆਰਸੀਐਮਪੀ ਕੋਲ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੀ.ਸੀ. ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਸਿਹਤ ਅਫਸਰ ਡਾ. ਬੋਨੀ ਹੈਨਰੀ ਨੇ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲਾਅ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਅਫਸਰਾਂ ਲਈ ਐਨ 95 ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਸਕ ਪਹਿਨਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਵੈਨਕੂਵਰ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਟੋਰਾਂਟੋ, ਕੈਲਗਰੀ ਅਤੇ ਮਾਂਟਰੀਅਲ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸਿਜ਼ ਦੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਆਰਸੀਐਮਪੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਬਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੈਨੇਡਾ ਲੇਬਰ ਕੋਡ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਆਕੂਪੇਸ਼ਨਲ ਹੈਲਥ ਐਂਡ ਸੇਫਟੀ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਨ 95 ਦੇ ਮਾਸਕ ਦੀ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸਾਫ਼ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜਨ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ 8000 ਨੋਡਲ ਅਫਸਰ ਨਿਯੁਕਤ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਸਾਉਣੀ ਸੀਜਨ ਵਿਚ ਪਰਾਲੀ ਸਾੜੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕਦਮਾਂ ਤਹਿਤ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬਾ ਭਰ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਲਈ 8000 ਨੋਡਲ ਅਫਸਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 23500 ਹੋਰ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਸਲ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਾ ਲਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਇਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੋਵਿਡ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੋਵਿਡ ਦੀ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪਰਾਲੀ ਨਾ ਸਾੜੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਹਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਾਵਧਾਨ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਫੇਫੜਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜੂਝ ਰਹੇ ਲੋਕ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਕੋਲ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਮੰਗ ਉਠਾਈ ਹੈ ਕਿ ਪਰਾਲੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਉਪਰ ਆਉਂਦੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 100 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਏ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾ ਸਕਣ। ਇਹ ਨੋਡਲ ਅਫਸਰ 15 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਸਹਿਕਾਰਤਾ, ਮਾਲ, ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਬਾਗ਼ਬਾਨੀ ਅਤੇ ਭੌਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਗਾਰਡੀਅਨਜ਼ ਆਫ ਗਵਰਨੈਂਸ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਮੋਬਾਈਲ ਐਪ ਨਾਲ ਲੈਸ ਇਹ ਅਫਸਰ ਜ਼ਮੀਨ ਠੇਕੇ ਉਤੇ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਫੋਨ ਉਤੇ ਸਾਵਧਾਨ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਪਰਾਲੀ ਨਾ ਸਾੜੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਾ ਚੁੱਕਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਲਾਲ ਅੱਖਰਾਂ (ਰੈੱਡ ਐਂਟਰੀ) ਨਾਲ ਇੰਦਰਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਨੋਡਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪਰਾਲੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਗੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੈਂਫਲੈਂਟ ਵੰਡਣ, ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਹੋਕੇ ਦਿਵਾਉਣ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਲਈ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਸਕੂਲਾਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰਕੇ ਲੈਕਚਰ ਕਰਵਾਉਣਗੇ ਤਾਂ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅੱਗੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹੋਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰ ਸਕਣ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਲ ਸੈਂਟਰ ਉਤੇ ਸਮਰਪਿਤ ਟੀਮ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਟੋਲ ਫਰੀ ਨੰਬਰ 1800-180-1551 ਰਾਹੀਂ ਪਰਾਲੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਖੇਤੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਬਾਰੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਤੇ ਸ਼ੰਕਿਆਂ ਦਾ ਫੌਰੀ ਨਿਵਾਰਨ ਕਰੇਗੀ।

ਜਦੋਂ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪੀਐੱਮ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ

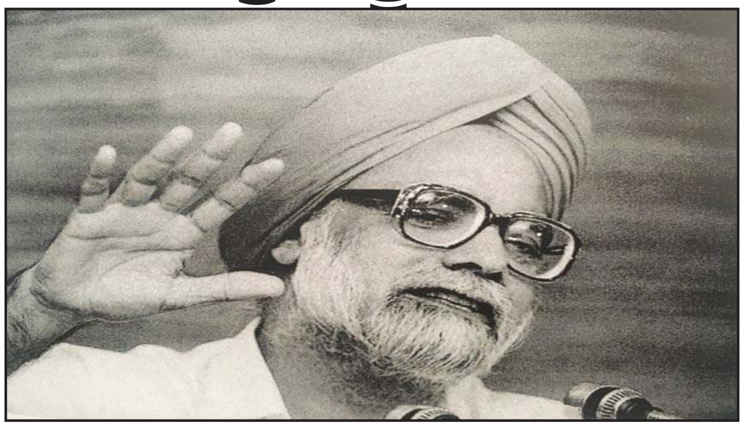

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ

- ☛ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਰਿਹਾ ਹੈ।
- ☛ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਗਏ ਗਾਹ ਨਾਮ ਦੇ ਕਸਬੇ 'ਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸਨ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ।
- ☛ ਉਹ ਔਕਸਫੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਡਾਕਟਰੇਟ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲੱਗੇ।
- ☛ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਰਹੇ
- ☛ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਨਿਊਕਲੀਅਰ ਐਨਰਜੀ ਡੀਲ ਵੇਲੇ ਸਾਖ ਨਜ਼ਰ ਆਈ।
- ☛ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੱਛੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਤਨੀ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ ਹਨ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਧੀਆਂ।
- ☛ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਸਾਲ 2004 ਤੋਂ 2014 ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅੱਜ 89ਵਾਂ ਜਨਮਦਿਨ ਹੈ। ਉਹ ਜਵਾਹਰਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਤੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ।ਪਰ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਪੀ ਵੀ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਵੱਲੋਂ ਖੋਜ

ਵਿਨੈ ਸੀਤਾਪਤੀ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ "ਹਾਫ ਲਾਇਨ- ਹਾਊ ਪੀਵੀ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਟਰਾਂਸਫੋਰਮਡ ਇੰਡੀਆ" ਵਿੱਚ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਦੀ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਅਹਿਮ ਖੋਜ ਸੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ।ਵਿਨੈ ਸੀਤਾਪਤੀ ਬੀਬੀਸੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਰੇਹਾਨ ਫਜ਼ਲ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ, "ਜਦੋਂ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ 1991 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਈ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਹਤ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲਾ ਵੀ ਦੇਖ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਤ ਹੱਥ ਤੰਗ ਸੀ, ਉਹ ਸੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲਾ। "ਸੀਤਾਪਤੀ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚਿਹਰਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜੋ ਆਈਐੱਮਐੱਫ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਵਿਰੋਧੀਆ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾ ਸਕੇ ਕਿ ਭਾਰਤ ਹੁਣ ਪੁਰਾਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚੱਲੇਗਾ।ਸੀਤਾਪਤੀ ਮੁਤਾਬਕ, "ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪੀਸੀ ਅਲੈਗਜ਼ੈਂਡਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਖਸ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਝਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਸ ਦੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਛਾਪ ਹੋਵੇ।""""ਅਲੈਗਜ਼ੈਂਡਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਗਵਨਰ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਅਤੇ ਲੰਡਨ ਸਕੂਲ ਆਫ ਇਕਨੌਮਿਕਸ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਈਜੀ ਪਟੇਲ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਝਾਇਆ। "ਸੀਤਾਪਤੀ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਪਟੇਲ ਦਿੱਲੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਬਿਮਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਵਡੋਦਰਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਅਲੈਗਜੈਂਡਰ ਨੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਆ।ਸੀਤਾਪਤੀ ਮੁਤਾਬਕ, "ਅਲੈਗਜ਼ੈਂਡਰ ਨੇ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਸਮੇਂ ਸੋ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਰਤੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।" "ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੋਲ ਯੂਜੀਸੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਫੋਨ ਆਇਆ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। "ਸਹੁੰ ਚੁੱਕ ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਨੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਕਾਮਯਾਬ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਸਿਹਰਾ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ-ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਏ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ। "ਸੀਤਾਪਤੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ 1991 ਦੇ ਬਜਟ ਤੋਂ ਦੋ ਹਫਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਜਟ ਦਾ ਮਸੌਦਾ ਲੈ ਕੇ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਦੇ ਕੋਲ ਗਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਖਾਰਿਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ "ਜੇਕਰ ਮੈਨੂੰ ਇਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਤਹਾਨੂੰ ਕਿਉਂ ਚੁਣਿਆਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵਿਕਟਰ ਹਿਊਗੋ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਲਾਈਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ "ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਉਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਚੁੱਕਿਆ ਹੋਵੇ। "ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਜਟ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ, ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਨਹਿਰੂ ਦਾ ਵਾਰ ਵਾਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪਲਟਣ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਬੁਰੇ ਦੌਰ 'ਚ ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਨੂੰ ਵੇਚਣੇ ਪਏ ਗਹਿਣੇ, ਬੋਲੇ- ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੁਣ ਕੁਝ ਨਹੀਂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਦਿੱਗਜਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਹੇ ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਬੁਰੇ ਦੌਰ 'ਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਹਨ।ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਯੂ.ਕੇ.ਦੀ ਇਕ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਦਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਸਿਰਫ ਇਕ ਕਾਰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਫੀਸ ਚੁਕਾਉਣ ਲਈ ਗਹਿਣੇ ਵੇਚਣੇ ਪਏ ਹਨ। 61 ਸਾਲਾ ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਜੂਨ 2020 ਦਰਮਿਆਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਗਹਿਣੇ ਵੇਚ ਕੇ 9.9 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੁਝ ਵੀ ਕੀਮਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਉਹ ਵੀਡੀਓਲਿੰਕ ਜ਼ਰੀਓ ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਲੰਡਨ ਹਾਈਕੋਰਟ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਨ।ਚੀਨੀ ਬੈਂਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ ਦਾਇਰ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਉਹ ਸਮਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਾਫ਼ਲੇ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੀਡੀਆ ਦੀਆਂ ਆਧਾਰਹੀਣ ਖ਼ਬਰਾਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਦੇ ਵੀ ਰੌਲਸ ਰਾਇਸ ਕਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਉਹ ਸਿਰਫ ਇਕ ਕਾਰ ਹੀ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੰਡਨ ਦੀ ਆਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਮੇਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਾਦਾ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।" ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਧਨੀ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ 1,10,000 ਡਾਲਰ ਦੀ ਸਿਰਫ ਇਕ ਪੇਂਟਿੰਗ ਹੈ।ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਰਿਲਾਇੰਸ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ (ਆਰਕਾਮ) ਨੇ ਚੀਨ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕਰਜ਼ ਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਆਰਕਾਮ ਇਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ 'ਚ ਅਸਫ਼ਲ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਚੀਨੀ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਕਰਜ਼ ਲਈ ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਨੇ ਨਿੱਜੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਵੱਲੋ ਪੇਂਡੂ ਸਭਿਅਤਾ ਦੇ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਉਪਰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਫਿਲਮ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਮੀਰ ਵਿਰਸੇ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਝਾਕੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਨੂੰ ਵਿਰਾਸਤੀ ਸਥਾਨ ਵੱਜੋਂ ਉਭਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ -ਡਾ.ਬੀ.ਐਸ ਢਿੱਲੋਂ

ਲੁਧਿਆਣਾ (ਆਰ.ਐਸ ਖਾਲਸਾ) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਨਚੈਸਟਰ ਸ਼ਹਿਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕੈਂਪਸ ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੇਂਡੂ ਸਭਿਅਤਾ ਦਾ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਮੀਰ ਰਵਾਇਤੀ ਵਿਰਸੇ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸੁੱਝਜੀ ਝਾਕੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਇੱਕ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਸਥਾਨ ਹੈ।ਜਿਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ (ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਮੈਪ ਸਰਕਟ) ਵਿੱਚ ਉਭਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਸ. ਬੀ.ਐਸ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਉੱਘੇ ਫੋਟੋ ਕਲਾਕਾਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਤੌਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਮੀਰ ਵਿਰਸੇ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਵੱਲੋ ਪੇਂਡੂ ਸਭਿਆਤਾ ਦੇ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਉਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕਤਰ ਹੋਈਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਡਾ.ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ (ਸਾਬਕਾ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਪੀ.ਏ.ਯੂ) ਦੀ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਮੁਲੀ ਦੇਣ ਹੈ।ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਮੀਰ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ,ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਦਾ ਅਹਿਮ ਦਰਸ਼ਨੀ ਸਥਾਨ ਹੈ।ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਸੀਂ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਭਾਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੀ ਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ।ਪਰ ਅੱਜ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਵੱਲੈ ਪੀ.ਏ.ਯੂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਉਪਰ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਫਿਲਮ ਬਣਾ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟਸਾਇਟ ਉਪਰ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਨਿੱਘਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਦਾ ਜੋ ਸੁਹਿਰਦ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲੀ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਮੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲੀ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ.ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੇ ਦੇਖਣ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਅਧੀਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਰੁੱਪਾ ਰਾਹੀਂ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਵੱਧ ਤੋ ਵੱਧ ਯਤਨ ਕਰੇ।ਇਸ ਤੋ ਪਹਿਲਾਂ ਖੇਤੀ ਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਡ.ਬੀ.ਐਸ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਫੋਟੋ ਕਲਾਕਾਰ ਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਮੁਦੱਈ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਵੱਲੋ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਦਿਵਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਉਪਰ ਬਣਾਈ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਫਿਲਮ ਮਹਿਮਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੀ ਹਾਜਰੀ ਵਿੱਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ।ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਡ.ਬੀ.ਐਸ ਢਿੱਲੋਂ ਸਮੇਤ ਸਮੂਹ ਮਹਿਮਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਮਾਣਾ ਜਿਹਾ ਉਪਰਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਮੀਰ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਅੰਦਰ ਸਮੋਈ ਬੈਠੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਸੈਲਾਨੀਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਐਨ .ਆਰ ਆਈ ਪੰਜਾਬੀ ਵੀਰਾਂ ਤੱਕ ਵੱਧ ਤੋ ਵੱਧ ਪੁਹੰਚਾਣ ਦਾ ਹੈ ਤਾ ਕਿ ਉਕਤ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਜਾਇਬ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣ ਸਕੇ।ਸਮਾਗਮ ਅੰਦਰ ਡਾ.ਸੰਦੀਪ ਬੈਂਸ,ਡਾ. ਸ਼ੰਮੀ ਕਪੂਰ, ਡਾ.ਕੇ.ਐਸ ਥਿੰਦ, ਡਾ.ਐਮ.ਆਈ.ਐੱਸ ਗਿੱਲ,ਡਾ ਸੰਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ,ਐਸ .ਡੀ.ਐਮ (ਪੱਛਮੀ) ਸ਼੍ਰੀ ਮੱਲੀ ਆਦਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੋਰ ਤੇ ਹਾਜਰ ਸਨ।

ਕੋਰੋਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦੀ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਾਹਮਣਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਭਾਰਤ 'ਚ ਲਗਾਤਾਰ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਧ ਰਹੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹੈ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ।

42 ਸਾਲਾਂ ਰਾਜੇਸ਼ ਤਿਵਾੜੀ ਦੇ ਮਨ 'ਚ ਮੋਬਾਈਲ ਨਾਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵੱਡੀ ਸਕਰੀਨ ਦਾ ਡਰ ਬੈਠ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਵੱਡੀ ਸਕਰੀਨ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਟੀਵੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਰਾਜੇਸ਼ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਜਾਨਵਰ ਉਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਆਈਸੀਯੂ 'ਚ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਵਹਿਮ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੂਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਰੋਨਾ ਟੈਸਟ ਪੌਜ਼ੀਟਿਵ ਆਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਲਤ ਵਿਗੜਨ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਭਰਤੀ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ 'ਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਲਗਭਗ 3 ਹਫ਼ਤੇ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜੇਸ਼ ਠੀਕ ਤਾਂ ਹੋ ਗਏ ਪਰ ਜਲਦ ਹੀ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਅਜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਰਾਜੇਸ਼ ਨੇ ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ 'ਚ ਕਿਹਾ, "ਸਹੀ ਸਮੇਂ ਇਲਾਜ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਹੁਣ ਠੀਕ ਹਾਂ, ਪਰ ਹਸਪਤਾਲ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਭਰੇ ਸਨ।"

ਟੀਵੀ ਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਰਤਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ

ਤਿਵਾੜੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਆਉਣ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ ਸਨ, ਪਰ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਰਾਜੇਸ਼ ਅਜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਅਚਾਨਕ ਉਹ ਟੀਵੀ ਵੇਖ ਕੇ ਚੀਕਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤੋੜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜੇਸ਼ ਦੇ ਘਰ 'ਚ ਟੀਵੀ ਅਤੇ ਲੈਪਟਾਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬੰਦ ਹੈ।

ਰਾਜੇਸ਼ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਈਸੀਯੂ 'ਚ ਮੌਜੂਦ ਮੌਨੀਟਰਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਨੰਬਰਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

'ਹਰ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਜਾਂਦਿਆ ਵੇਖਿਆ'

ਅਮਿਤ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਵੀ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਤਜਰਬਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਿਤ ਦੀ ਉਮਰ 49 ਸਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਵਿਡ-19 ਸੰਕ੍ਰਮਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 18 ਦਿਨ ਆਈਸੀਯੂ 'ਚ ਕੱਟੇ ਹਨ। ਆਈਸੀਯੂ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਦਿਨ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਜਾਂਦਿਆ ਵੇਖਿਆ। ਨੌਜਵਾਨ-ਬਜ਼ੁਰਗ, ਮਰਦ-ਔਰਤਾਂ, ਹਰ ਤਰਾਂ ਦੇ ਕੋਵਿਡ ਮਰੀਜ਼ ਆਪਣੇ ਨੇੜੇ ਮਰਦਿਆਂ ਦੇਖਿਆ

ਅਮਿਤ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ "ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੇਰੇ ਲਾਗੇ ਦੋ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਕਈ ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਉੱਥੇ ਹੀ ਪਈਆਂ ਰਹੀਆਂ।"

"ਮੈਂ ਉਸ ਮੰਜ਼ਰ ਨੂੰ ਭੁੱਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਮਨ 'ਚ ਅਜੇ ਵੀ ਇਹ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਕੋਵਿਡ ਮੈਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਵੇਗਾ।"

ਅਮਿਤ ਸਦਮੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅਮਿਤ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਰਿਕਵਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਿਤ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਾਂਤ ਰਹਿਣ ਲੱਗਾ ਹੈ।

"ਉਹ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਕੋਵਿਡ ਵਾਰਡ 'ਚ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਹੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਏ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ

ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਪੀਡੀ ਹਿੰਦੂਜਾ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਡਾ.ਵਸੰਤ ਮੁੰਦਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ 'ਚ ਕੋਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਮਾਤ ਦੇ ਕੇ ਠੀਕ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਰੀਜ਼, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਜੋ ਕਿ ਵੈਂਟੀਲੇਟਰ 'ਤੇ ਸਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਆਈਸੀਯੂ 'ਚ ਭਰਤੀ ਹੋਏ ਸਨ, ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਡਾ. ਮੁੰਦਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਦਿਮਾਗ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਕੋਵਿਡ ਵਾਰਡ 'ਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਮਾਰਾ-ਮਾਰੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।"

ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ 'ਚ ਪੈਂਦੇ ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਡਾ. ਏ. ਫਤਾਹੁਦੀਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਵਿਡ-19 ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਫਿਰ ਦੋਸਤ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਨਰਸਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਹੀ ਵੇਖ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਸਕ ਅਤੇ ਪੀਪੀਈ ਕਿੱਟ ਪਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮਰੀਜ਼ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਡੋਰ ਕੁਝ ਢਿੱਲੀ ਜਿਹੀ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਮੁੰਦਰਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਤੋਂ ਠੀਕ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਇੱਕਲਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਮਰੀਜ਼ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਮਰਦਾ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਤਣਾਅ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਡਾ. ਮੁੰਦਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੱਛਣਾਂ ਵਿੱਚ ਉਦਾਸੀ, ਚਿੰਤਾ, ਫਲੈਸ਼ਬੈਕ ਅਤੇ ਭਰਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਕੋਵਿਡ-19 ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਮਸਲਿਆਂ ਵੱਲ ਵਧੇਰੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਜਾਂ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

'ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਮਹਾਂਮਾਰੀ'

ਉੱਘੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਮਾਹਰ ਡਾ. ਸੌਮਿਤਰਾ ਪਾਥਰੇ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, "ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਵੇਖ ਰਹੇ ਹੋ, ਉਹ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ 'ਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।"

ਭਾਰਤ 'ਚ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਦੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਇਲਾਜ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਛੋਟੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਤ ਹੋਰ ਵੀ ਬਦਤਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ।

ਡਾ. ਪਾਥਰੇ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਸਬੰਧੀ ਇਲਾਜ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਆਬਾਦੀ ਦਾ 80 ਤੋਂ 90% ਹਿੱਸਾ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨੂੰ ਪਛਾਨਣ ਅਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨ 'ਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਹੀ 'ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਮਹਾਂਮਾਰੀ' ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ।

ਡਾ. ਪਾਥਰੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਵਧੀਆ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੌਰਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। "ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਰਾਤੋਂ ਰਾਤ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਤਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨੀ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ।"

ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਫੋਰਟਿਸ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਮੁੱਖੀ ਕਾਮਨਾ ਛਿੱਬਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਖਾਸਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਚੱਲੇ ਲੌਕਡਾਊਨ, ਭਵਿੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਚਿੰਤਾ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਤਣਾਅ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵਧੇਰੇ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।"

ਡਾ. ਫਤਾਹੁਦੀਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਵਿਡ ਦੇ ਇਲਾਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪ੍ਰੋਟੋਕੋਲ 'ਚ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਹਰੇਕ ਹਸਪਤਾਲ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਸਿਨੇਮਾ ਘਰ 'ਤੇ ਪਈ ਕੁੰਡਾਬੰਦੀ ਦੀ ਮਾਰ, 2020 'ਚ ਸਿਰਫ 73 ਦਿਨ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ

ਜਲੰਧਰ : ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਕੁੰਡਾਬੰਦੀ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਠੱਪ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ ਜਾਂ ਫਿਲਮੀ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਨੇ ਵੱਡੀ ਸੱਟ ਮਾਰੀ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲ 2020 'ਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਿਰਫ 73 ਦਿਨ ਹੀ ਸਿਨੇਮੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 13 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਹੋਈ ਕੁੰਡਾਬੰਦੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਿਨੇਮੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਬੰਦ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ। 13 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਹੀ ਅਖੀਰਲੀ ਫਿਲਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮੀਡੀਅਮ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਸੀ। ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰ ਬੰਦ ਹੋਇਆਂ ਨੂੰ ਸੱਤ ਮਹੀਨੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਫ਼ਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਆਨਲਾਈਨ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ, ਜੋ ਹਾਲੇ ਵੀ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਨੇਮਿਆਂ ਮਾਰਫਤ ਵੱਧ ਮੁਨਾਫਾ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਇਸੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ 3200 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਰੁਕੀ ਪਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੱਤ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਸੂਰਿਆਵੰਸ਼ੀ, ਲੱਛਮੀ ਬੰਬ, ਕੁਲੀ ਨੰਬਰ ਵੰਨ, ਰਾਧੇ, ਭੁਜ- ਦਾ ਪ੍ਰਾਈਡ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, ਦਾ ਬਿੱਗ ਬੁਲ ਅਤੇ ਸੜਕ 2 ਵਰਗੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਹਿੰਦੀ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਆਉਣ ਨਾਲ 1500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਕੁੰਡਾਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਤਾਮਿਲ ਅਤੇ ਤੇਲਗੂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਕਈ ਵੱਡੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਦੀ ਰਿਲੀਜ਼ਿੰਗ ਤਾਰੀਖ ਟਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਫਿਲਮਾਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ 1500 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਉਂਝ ਵੀ ਹਰ ਹਫ਼ਤੇ ਦੋ ਦਰਮਿਆਨੀਆਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਬਜਟ ਦੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਤਕਰੀਬਨ 25 ਤੋਂ 30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਜੇਕਰ 29 ਹਫਤਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ 58 ਫਿਲਮਾਂ ਟਲੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕਮਾਈ ਤਕਰੀਬਨ 1500 ਤੋਂ 1700 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੁੰਦੀ। ਸਾਲ 2020 ਦੇ ਪਹਿਲੇ 73 ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਬਾਕਸ ਆਫਿਸ ਨੇ 824 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਜੇ ਦੇਵਗਨ ਦੀ ਫਿਲਮ ਤਾਨਹਾਜੀ ਸੀ ਜਿਸਨੇ 280 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ 10 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 6 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਬਾਗ਼ੀ 3 ਨੇ 93 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਮਾਏ ਸਨ। ਹੁਣ ਸਭ ਸਿਨੇਮੇ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਜਾਮ ਹੋਇਆ ਪਹੀਆ ਮੁੜ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦੌੜ ਸਕੇ।

ਚਿੱਟੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਘੱਟ ਭਾਅ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੀ ਉਦਾਸੀ

ਮੰਡੀ ਲੱਖੇਵਾਲੀ/ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ : ਇਸ ਵੇਲੇ ਨਰਮੇ ਦੀ ਫਸਲ ਪੂਰੇ ਜੋਬਨ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨਰਮੇ ਦੀ ਚੁਗਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਨਰਮੇ ਦੀ ਆਮਦ ਅਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਪਰ ਵਿਰਲੀਆਂ-ਟਾਵੀਆਂ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਨਰਮਾ ਆਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿਲਾ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ 26 ਕੁਇੰਟਲ ਨਰਮਾ ਵਿਕਣ ਲਈ ਆਇਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਲੇ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੰਡੀਆਂ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਲੋਟ ਅਤੇ ਗਿੱਦੜਬਾਹਾ ਵਿਚ ਨਰਮਾ ਵਿਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸਿਰਫ ਗਿੱਦੜਬਾਹਾ ਦੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਹੀ 26 ਕੁਇੰਟਲ ਨਰਮਾ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਂ ਮਲੋਟ ਦੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਨਰਮਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਰਮੇ ਦਾ ਭਾਅ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ 4671 ਰੁਪਏ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਜੋ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਹੋਰ ਗੁਆਂਢੀ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਰਮਾ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ 4300 ਰੁਪਏ ਤੋਂ 4600 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਵਿਕਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਚਿੱਟੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਇਸ ਫਸਲ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਆਸਾਂ ਅਤੇ ਉਮੀਦਾਂ ਸਨ ਪਰ ਨਰਮੇ ਦੀ ਘੱਟ ਭਾਅ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਉਦਾਸੀ ਲਿਆ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਨਰਮੇ ਦੀ ਫਸਲ 'ਤੇ ਬੀਜ-ਬਿਜਾਈ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਖਰਚਾ ਬਹੁਤ ਆਇਆ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਨਰਮਾ ਵਿਕ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਲੇ ਕੱਖ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ। ਕਿਸਾਨ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੌੜਿਆਂਵਾਲੀ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੌੜਿਆਂਵਾਲੀ, ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਰਾਮਗੜ੍ਹ ਚੂੰਘਾਂ, ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜ੍ਹ ਚੂੰਘਾਂ, ਰਾਜਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਗੰਧੜ ਆਦਿ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਨਰਮੇ ਦਾ ਬੀ. ਟੀ. ਕਾਟਨ ਬੀਜ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਿਧਰੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਬੀਜ ਮਹਿੰਗੇ ਭਾਅ ਖਰੀਦਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਉੱਤੋਂ 75 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਲਿਟਰ ਡੀਜ਼ਲ ਦਾ ਰੇਟ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖਾਦਾਂ ਅਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦਵਾਈਆਂ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਲੇਬਰ ਵੀ ਮਹਿੰਗੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਨਰਮੇ ਦੇ ਐਨੇ ਘੱਟ ਭਾਅ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਵਰਗ ਨੂੰ ਨਿਚੋੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਪਾਸੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਝੋਨੇ ਹੇਠਲਾ ਰਕਬਾ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਨਰਮਾ ਵੱਧ ਬੀਜਣ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਰਮੇ ਦੇ ਭਾਅ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨਰਮੇ ਦਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਭਾਅ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਨਰਮੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਪਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਨਰਮਾ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਪਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਘੱਟ ਰੇਟ ਵਿਚ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

16 ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਬਿਨਾਂ 'ਵੀਜ਼ੇ' ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਭਾਰਤੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਧਾਰਕ: ਸਰਕਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਭਾਰਤੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਨੇਪਾਲ, ਭੂਟਾਨ, ਮਾਰੀਸ਼ੀਅਸ ਸਮੇਤ 16 ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਵੀਜ਼ੇ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਹੈ। ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਭਾ 'ਚ ਇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਜਵਾਬ 'ਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਵੀ. ਮੁਰਲੀਧਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਥੇ 43 ਦੇਸ਼ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੀ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ 36 ਦੇਸ਼ ਅਜਿਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਆਮ ਭਾਰਤੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਈ-ਵੀਜ਼ਾ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 16 ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਵੀਜ਼ੇ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੇਪਾਲ, ਭੂਟਾਨ, ਬਾਰਬਾਡੋਸ, ਗ੍ਰੇਨਾਡਾ, ਹੈਤੀ, ਹਾਂਗਕਾਂਗ, ਮਾਲਦੀਵ, ਮਾਰੀਸ਼ੀਅਸ, ਮੋਂਟਸੇਰਾਟ, ਨਿਊ ਦੀਪ, ਸੇਂਟ ਵਿਸੇਂਟ, ਗ੍ਰੇਨੇਂਡੀਜ਼, ਸਮੋਆ, ਸੇਨੇਗਲ, ਸਰਬੀਆ, ਤ੍ਰਿਨਿਦਾਦ ਅਤੇ ਟੋਬੈਗੋ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਵੀਜ਼ਾ ਮੁਕਤ ਐਂਟਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਮੁਰਲੀਧਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਵੀਜ਼ਾ ਮੁਕਤ ਯਾਤਰਾ, ਵੀਜ਼ਾ ਆਨ ਅਰਾਈਵਲ ਅਤੇ ਈ-ਵੀਜ਼ਾ ਸਹੂਲਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੌਖਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

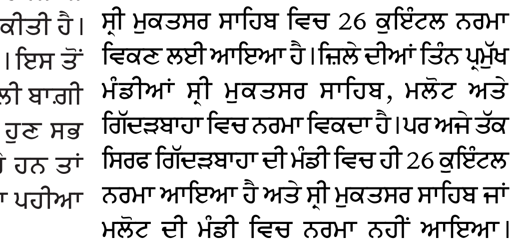

ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਰਿੱਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਸਟ੍ਰੀਟ113 ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਖੇ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਮਹਾਨ ਕੀਰਤਨ ਸਮਾਗਮ

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ (ਨਿਊਯਾਰਕ)- ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਰਿੰਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਸਟ੍ਰੀਟ 113 ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਅਗਮ ਸਿੱਖ ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਮਹਾਨ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ । ਸਤੰਬਰ 25 ਨੂੰਅਰੰਭ ਕੀਤੇ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ (27 ਸਤੰਬਰ) ਦੇ ਉਪਰੰਤ ਦੁਪਹਿਰ 2:00 ਵਜੇ ਤੱਕ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਏ ਗਏ । ਰਾਗੀ ਢਾਡੀ ਜੱਥਿਆ ਨੇ ਰਸ ਭਿਨੀ ਅਵਾਜ ਵਿੱਚਕੀਰਤਨ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ । ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਹੈਂਡ ਗਰੰਥੀ ਭਾਈ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਾਲਿਆ ਨੇਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਰੋਸਨੀ ਪਾਈ । ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਵੱਧ ਚੜ ਕੇ ਆਪਣੀ ਹਾਜਰੀ ਲਗਵਾਈ । ਸੋਸਲ ਡਿਸਟੈਨਸ ਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨਰੱਖਿਆ ਗਿਆ । ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਿਆ । ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮਦਪੁਰ , ਚੇਅਰਮੈਨ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਟਾਹਲੀ , ਜਰਨਲ ਸਕੱਤਰ ਦਲੇਰ ਸਿੰਘ , ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਸਰਪੰਚ, ਰਿੰਪੀ ਟਾਹਲੀ , ਗੁਰਮੇਜ ਸਿੰਘ , ਕੈਸੀਅਰ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ , ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ , ਕੁੱਲਵੰਤ ਕੌਰ (ਪੀਆਰਓ) ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਆਈਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਰਿਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਯਾਦਗਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਦਾਇਗੀ

ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਧਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ ਲੁਧਿਆਣੇ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰ. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਰਾਏ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆ ਕਿਹਾ। ਸਿੱਖ ਬਿਜਨਸਮੈਨ ਸ੍ਰ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੁਭਾਨਪੁਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਨਿਭਾਈਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੜਾ ਨਿਘਾ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਕਵਿਤਾ ਵੀ ਪੜ੍ਹੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੋਪਰਾਏ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਖਸੀਅਤ ਬਾਰੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੁਭਾਨਪੁਰ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਮਾਜਿਕ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੋਰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਬਰਾਦਰੀਵਾਦ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਵਿਚਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਦਾ ਹੈ। ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਫ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰ. ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਗੁਰੂਘਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 20 ਸਾਲ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵੀ ਨਿਭਾਈ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਖੇਤੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੀਆਂ ਸਮੂਹ ਜੱਥੇਵੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਯੂ.ਐਨ.ਓ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸਨ

ਸਮੂਹ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆ ਵੱਲੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਦੀ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ

ਨਿਊਯਾਰਕ - - ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅੱਜ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੀਆ ਸਮੂਹ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਯੂ. ਐਨ. ਓ. ਸਾਹਮਣੇ ਉਸ ਵਕਤ ਰੋਸ ਮੁਜਾਹਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਜੂਮ ਮੀਟਿੰਗ ਤੇ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ।ਇਹ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਰ ਵਰਗ ਤੇ ਕਿੱਤੇ ਲਈ ਹਾਨੀਵੰਦ ਹਨ । ਇਹਨਾਂ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾ ਦੇ ਕਾਰਣ ਮਹਿੰਗੇ ਬੀਜ, ਖਾਦਾ ਤੇ ਕਰਜਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ ਝੱਲ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਵੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ । ਵੱਖ -ਵੱਖ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਤੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਦੱਸੇ ਅਤੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸਨ ਕੀਤਾ । ਸਮੂਹ ਜੱਥੇਵੰਦੀਆ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕਮੁੱਠ ਹੋ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ।ਅੰਨ ਸਾਡੀ ਮੁੱਢਲੀ ਲੋੜ ਹੈ ਸੋ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਵਾਜ ਉੱਚੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ।ਭਾਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅੰਨਦਾਤਾ ਦੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਤੇ ਜੋਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵਿਗਾੜਨ ਤੇ ।ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਖਲਿਾਫ ਰੋਸ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਹਰ ਵਰਗ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ ਵਸਦੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੈ । ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਸਮੂਹ ਪੇਪਰ ਅਤੇ ਟੀਵੀ ਮੀਡਿਆ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਰੋਸ ਮੁਜਾਹਰੇ ਵਿੱਚ ਸਰਿਕਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ।ਸਮੂਹ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਤੇ ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਰਿੱਚਮੰਡ ਹਿੱਲ ਨਿਊਯਾਰਕ ਅਤੇ ਵੱਲੋਂ ਯੂ. ਐਨ. ਓ. ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ।ਗੁਰੂਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵੱਲੋਂ ਦੁਪਹਿਰ ਦੋ ਵਜੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ ਰੋਸ ਮੁਜਾਹਰੇ ਵਿੱਚ ਸਾਮਿਲ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਚਾਹ ਅਤੇ ਮਿੱਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿਆ ਦਾ ਲੰਗਰ ਵੀ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ: ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਚ' ਜਥੇਦਾਰ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਪੋਕਸਮੈਨ ਨਿਯੁੱਕਤ ਕੀਤਾ

ਨਿਊਯਾਰਕ , 25 ਸਤੰਬਰ (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ)— ਬੀਤੇਂ ਦਿਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਸੁਖੇਦਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸ: ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਦਾ ਸਪੋਕਸਮੈਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਤਾਂ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਰਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੁੜ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਢੀਂਡਸਾ ਵੱਲੋਂ ਇਕਾਈਆਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਢੀਂਡਸਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਇਕ ਨਿਰਪੱਖ ਪਾਰਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਧਰਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਬਣਦਾ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ 'ਚ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਆਹੁਦੇਦਾਰੀਆ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।ਅਮਰੀਕਾ ਚ' ਰਹਿੰਦੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਵੱਲੋਂ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਵਰਗੇ ਬੇਦਾਗ, ਮਿਹਨਤੀ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਆਗੂ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿੱਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਹੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ ਨੇ ਇਸ ਨਿਯੁਕਤੀ ਬਦਲੇ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਵੀ ਕੀਤਾ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਜੱਜ ਰੂਥ ਗਿੰਸਬਰਗ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਐਮੀ ਕੰਪਨੀ ਬੈਰੇਟਾ ਹੋਵੇਗੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਨਵੀਂ ਜੱਜ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ)- ਬੀਤੇਂ ਦਿਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਜੱਜ ਰੂਥ ਗਿੰਸਬਰਗ ਦੇ ਦੇਹਾਂਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਵਲੋਂ ਜੱਜ ਐਮੀ ਕੋਨੀ ਬੈਰੇਟ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਲਈ ਨਵੇਂ ਜੱਜ ਦਾ ਨਾਂ ਸ਼ਨਿੱਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੇ ਰੋਜ਼ ਗਾਰਡਨ ਵਿਚ ਕਰਨਗੇ।

ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ 48 ਸਾਲਾ ਬੈਰੇਟ ਸੱਤਵੇਂ ਸਰਕਟ ਕੋਰਟ ਆਫ਼ ਅਪੀਲਸ ਵਿਚ ਜੱਜ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਟਰੰਪ ਨੇ ਹੀ 2017 ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨੇਟ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ 55-43 ਵੋਟ ਮਿਲੇ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੱਕ ਟਰੰਪ ਅਪਣੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦ ਹਿਲ ਨਿਊਜ਼ ਪੇਪਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬੈਰੇਟ ਇੱਥੇ ਦੇ ਈਸਾਈਆਂ ਦੀ ਵੀ ਪਸੰਦ ਹਨ। ਬੈਰੇਟ ਦੇ ਕੋਲ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਸੀਨੇਟਰ ਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਮਰਥਨ ਹੈ।ਐਮੀ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜੱਜ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਨਾਲ ਇੱਥੇ ਗਰਭਪਾਤ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਮੰਗ ਵਾਲੇ ਅੰਦੋਲਨ 'ਤੇ ਫਰਕ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਹਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬੁਲੰਦ ਆਵਾਜ਼ ਰਹੀ ਮਰਹੂਮ ਜਸਟਿਸ ਗਿੰਸਬਰਗ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਭਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ। ਐਮੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੇਖਕ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ 9 ਜੱਜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਅਹਿਮ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਏ 4-4 ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਜੱਜ ਦਾ ਵੋਟ ਫ਼ੈਸਲਾਕੁੰਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੰਨਿਆ ਇਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਹੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਦੇਵੇਗਾ।ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਲਈ ਇਹ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਕਾਫੀ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਾਈਫਟਾਈਮ ਦੇ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਇੱਥੇ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਉਮਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਟਰੰਪ ਵਲੋਂ ਇਸ ਨਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ 'ਤੇ ਡੈਮੋਕਰੇਟ ਵਲੋਂ ਕੜੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡੈਮੋਕਰੇਟ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੋਅ ਬਿਡੇਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਲਈ ਨਾਂ, 3 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਜੇਤੂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ ਓਵਰਸੀਜ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋ ਅਸਤੀਫ਼ਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ, 28 ਸਤੰਬਰ (ਰਾਜ ਗੋਗਨਾ)- ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਸਿੱਖ ਵਿੰਗ ਜੋ ਮੋਦੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਟਰਮ ਵੇਲੇ ਅਡਵਾਂਸ ਟੀਮ ਜਿਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਜੈ ਜੌਲੀ ਤੇ ਕਰਨਲ ਰਾਠੋਰ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵੱਖ -ਵੱਖ ਸਟੇਟਾਂ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੋਰੇ ਸਮੇ ਇਕ ਸਿੱਖ ਅਫੇਅਰ ਵਿੰਗ ਨੂੰ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ।ਜਿੰਨਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਾਫ਼ੀ ਮਸਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਰਾਹੀਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਅਮਰੀਕਾ ਚ' ਬੀਜੇਪੀ ?ਵਰਸੀਜ਼ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਬਣਦੇ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਚ' ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕੁਮਿਊਨਟੀ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਸਰਗਰਮ ਸਨ। ਜਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਅੱਡਪਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਓਵਰਸੀਅਰ ਬੀਜੇਪੀ ਤੇ ਸਿੱਖ ਅਫੇਅਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੁਆਰਡੀਨੇਟਰ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਨੀ ਨੇ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ?ਵਰਸੀਜ ਬੀਜੇਪੀ ਮੈਰੀਲੈਂਡ ਸੂਬੇ ਦਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੁਆਰਡੀਨੇਟਰ ਨਿਯੁੱਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਫੇਰੀ ਲਈ ਬੀਜੇਪੀ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਆਂ ਚਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਓਵਰਸੀਜ ਬੀਜੇਪੀ ਦੀ ਕਾਰ ਰੈਲੀ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਵਾਸਿੰਗਟਨ ਡੀ.ਸੀ ਤੇ ਹਿਊਸਟਨ ਦੀ ਫੇਰੀ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੀਜੇਪੀ ਓਵਰਸੀਜ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਓਵਰਸੀਜ ਬੀਜੇਪੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਅਤੇ ਮੁਢਲੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਇਸ ਕਾਰਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ,ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਤਿੰਨ ਬਿੱਲਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਹਨ।ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਰਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਧੱਕੇ ਦਾ ਉਹ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ।ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਬੀਜੇਪੀ ਓਵਰਸੀਜ ਦੀਆ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਅਜੇ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੋਨੋ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਬਿੱਲਾ ਤੋ ਵੱਖ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣਾ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਚਿਹਰਾ ਨੰਗਾ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਖੋਹ ਲਈ ਹੈ।ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬੀਜੇਪੀ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਦਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਟਾਲ ਮਟੋਲ ਵਾਲੀ ਸਥਿੱਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਅਤੇ ਉਹ ਅੱਜ ਤੋ ਬਾਅਦ ਉਹ ਬੀਜੇਪੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈਣਗੇ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਖੇ ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਬਾਦ ਮੁੜ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਤੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਏਅਰਪੋਰਟ ਅਥਾਰਟੀ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੁਆਰਾ ਟਵੀਟ ਕਰਕੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੁਲਾਈ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ੨੯ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰੈਸ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫਲਾਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਇਨੀਸ਼ੀਏਟਿਵ ਦੇ ਗਲੋਬਲ ਕਨਵੀਨਰ ਸਮੀਪ ਸਿੰਘ ਗੁਮਟਾਲਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਘਰੇਲੂ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ੪੧.੩ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਡਾਣਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨਾਲ, ਘਰੇਲੂ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜੁਲਾਈ ਵਿੱਚ ੨੨,੩੮੯ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ੩੧,੬੫੨ ਹੋ ਗਈ। ਘਰੇਲੂ ਉਡਾਣਾਂ ਲਈ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਜਹਾਜਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਜੁਲਾਈ ਵਿਚ ੨੬੬ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਅਗਸਤ ਵਿਚ ੩੭੬ ਹੋ ਗਈ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਡਾਣਾਂ ਲਈ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸੰਖਿਆ ਵੀ ਜੁਲਾਈ ਵਿਚ ੫੮ ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ ਅਗਸਤ ਵਿਚ ੮੩ ਹੋ ਗਈ ਪਰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ੯੮੩੭ ਤੋਂ ਅਗਸਤ ਵਿਚ ੯੯੫੬ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦਾ ਮਾਮੂਲੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ।

ਯਾਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਉਡਾਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਬਾਰੇ ਗੁਮਟਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਜੇ ਵੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਡਾਣਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ੨੪ ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਹਫਤੇ ਵਿਚ ਇਕ ਦਿਨ ਲੰਡਨ ਹੀਥਰੋ ਅਤੇ ਬਰਮਿੰਘਮ ਲਈ ਸਿੱਧੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇੰਡੀਗੋ, ਸਪਾਈਸ ਜੈੱਟ ਅਤੇ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਐਕਸਪੈਸ ਵਲੋਂ ਯੂ.ਏ.ਈ. ਦੇ ਸ਼ਾਰਜਾਹ, ਦੁਬਈ ਅਤੇ ਆਬੂਦਾਬੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਿਆਂ ਲਈ ਉਡਾਣਾਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਗੁਮਟਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ੨੫ ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ ੧੦ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਅਰਲਾਈਨ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਸਿੱਧੀ ਉਡਾਣ ਲੰਡਨ ਹੀਥਰੋ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਰਮਿਆਨ ਚਲਾਈ। ਅਸੀਂ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ, ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ੨੪ ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਵੰਦੇ ਭਾਰਤ ਮਿਸ਼ਨ ਤਹਿਤ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਵਲੋਂ ਲੰਡਨ ਅਤੇ ਬਰਮਿੰਘਮ ਲਈ ਇਹ ਉਡਾਣਾਂ ਚਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਹੀਥਰੋ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵੀ ਹੁਣ ਪੱਕੀਆਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਉਡਾਣਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਣ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਯੂਕੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਪ੍ਰੈਲ-ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਦੋਰਾਨ ਭਾਰਤ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ੨੮ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਡਾਣਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਹੀਥਰੋ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਤਕਰੀਬਨ ੮੫੦੦ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾਗਰਿਕ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਗਏ ਸਨ।

ਜੁਲਾਈ ਅਤੇ ਅਗਸਤ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦੌਰਾਨ ਯੂਏਈ ਦੀਆਂ ਫਲਾਈ ਦੁਬਈ, ਏਅਰ ਅਰੇਬੀਆ ਅਤੇ ਕੁਵੈਤ ਦੀਆਂ ਜਜ਼ੀਰਾ ਤੇ ਕੁਵੇਤ ਏਅਰਵੇਜ਼ ਨੇ ਵੀ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਸਥਾਈ ਹਵਾਈ ਸਮਝੋਤਿਆਂ ਤਹਿਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲਈ ਉਡਾਣਾਂ ਚਲਾਈਆਂ ਪਰ ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਇਹ ਉਡਾਣਾਂ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਹਵਾਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਲੋਂ ਹੀ ਚਲਾਈਆ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾੜੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਹਵਾਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲਈ ਉਡਾਣਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਭਾਰਤ ਨਾਲ ਦੁਵੱਲੇ ਹਵਾਈ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਗੁਮਟਾਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਆਓਣ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਅਪ੍ਰੈਲ-ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਮੁਕੰਮਲ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਵਿਦੇਸ਼ ਦਫਤਰ ਵਲੋਂ ਕਤਰ ਏਅਰਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਟੋਰਾਂਟੋ, ਵੈਨਕੂਵਰ ਅਤੇ ਮਾਂਟਰੀਅਲ ਲਈ ਕੁੱਲ ੨੫ ਉਡਾਨਾਂ ਦਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਵਲੋਂ ਵੰਦੇ ਭਾਰਤ ਮਿਸ਼ਨ ਤਹਿਤ ਕੈਨੇਡਾ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਧੀ ਉਡਾਣ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਅਸੀਂ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲੜ ਸਕਦੇ, ਇੱਕ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ-ਗਿੱਲ ਕਾਲੇਕੇ

ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸਾਨ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਉਸੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਗਰੁੱਪ ਬਣਾ ਕੇ ਧਰਨੇ ਤੇ ਰੋਸ ਰੈਲੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਦੋਂਕਿ ਮੇਰੇ ਸੂਝਵਾਨ ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਚੰਗੀ ਖੇਡ ਦੇ ਪਹਿਲਵਾਨ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈਕੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਕੱਢਦੇ ਆਮ ਹੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅੱਜ ਸਮੇਂ ਦੀ ਨਜਾਕਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਸਾਨੂੰ ਆਪਸੀ ਗਿਲੇ ਸ਼ਿਕਵੇ ਅਤੇ ਮਨ ਮਿਟਾ ਖਤਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧੜੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮਝਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਆਮ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਚਾਲੇ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀਬਾਜੀ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਇੱਕ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਇਹ ਜੰਗ ਜਿੱਤ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹੱਸਦੇ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਬਚਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਪ੍ਰੰਤੂ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਨਾਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੱਦ ਤੇ ਅੜੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਉਹ ਦਿਨ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਦਿਨ ਦਿੱਲੀ ਤਖ਼ਤ ਤੇ ਬੈਠਾ ਅਜਗਰ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਾਮ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਤੋਂ ਗਾਇਬ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਬਿੱਲ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਸਗੋਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਮਾਰੂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡੇ ਤੇ ਹੰਡਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ ਸੋ ਜਾਤ ਪਾਤ ਦੇ ਕੋਹੜ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਕੇ ਹਰ ਧਰਮ ਅਤੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਇੱਕਜੁਟ ਹੋ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਕੂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਫ਼ਲੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਸਾਥੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਕਰਨਗੀਆਂ ਕਿ ਪਾਪਾ ਪੰਜਾਬ ਕਿਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ, ਫਿਰ ਸਾਡੇ ਸਿਰ ਸ਼ਰਮ ਨਾਲ ਝੁਕ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਕੇ ਲੰਘੇ ਵੇਲੇ ਨੂੰ ਕੋਸਦਿਆਂ ਇਹ ਕਹਿਣਗੇ ਕਿ ਕਾਸ਼ ਅਸੀਂ ਉਸ ਵਕਤ ਏਕਤਾ ਕਰਕੇ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲ ਚਾਲੇ ਪਾ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਅੱਜ ਇਹ ਦਿਨ ਨਾਂ ਦੇਖਣੇ ਪੈਂਦੇ ਅਸੀਂ ਅਜ਼ੇ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਕਿਸਾਨ ਮਾਰੂ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕ ਮਾਰੂ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੇਕਰ ਪੇਂਡੂ ਧੜੇਬੰਦੀਆਂ, ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਭੁੱਲ ਕੇ ਇੱਕ ਆਮ ਇਨਸਾਨ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਤਖ਼ਤ ਤੇ ਫਨ ਖਿਲਾਰੀ ਬੈਠੇ ਅਜਗਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੁੱਡ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਅਜਗਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਨਿਗਲਣ ਦਾ ਪੱਕਾ ਮਨ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਸੋ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿੱਚ ਧਰਨੇ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ, ਮਜ਼ਦੂਰ , ਦੁਕਾਨਦਾਰ

ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕ ਇੱਕ ਦਿਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਦਿਆਂ ਦਿੱਲੀ ਤਖ਼ਤ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਹਲੂਣਾ ਦੇ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਤਖ਼ਤ ਨੂੰ ਕੰਬਣੀ ਲਗਾ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਜ਼ੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੀ ਚੀਜ਼ ਹਨ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡੇ ਹੱਸਦੇ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲ ਕੋਈ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਚਾਹ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਕਦੇ ਵੀ ਟੇਢੀ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦੇਖੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਹੱਕਾਂ ਤੇ ਡਾਕਾ ਮਾਰਨ ਦੀ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਬਿੱਲ ਫਿਰ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਾਕਤ ਅੱਗੇ ਕੀ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ।

ਬਸ ਹੁਣ ਲੋੜ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ, ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਨੂੰ ਗਰੁੱਪਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੁਝ ਦਿਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਹਲੂਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸੰਭਾਲਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਨਾ ਮੁਮਕਿਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਫੈਸਲਾ ਆਪ ਸਭ ਦੇ ਹੱਥ ਹੈ।

PREETNAMA
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ
Online and Print Media

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ADVISORY BOARD

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ
+1 (201) 312-4180
****

ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ
****

ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਊਜਰਸੀ
****

ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਧਲਵਾਨ ਸ਼ਿਕਾਗੋ
****

ਜੀ. ਐਸ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬ
****

ਸੁਖਮੰਦਰ ਬਰਾੜ (ਭਗਤਾ ਭਾਈਕਾ) ਵੈਨਕੂਵਰ,
****

ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਗ੍ਰਾਫਿਕ ਡਿਜ਼ਾਇਨਰ
9592398822
****

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਈਮੇਲ ਵਾਲੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਨੂੰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਂਟ ਛਾਂਟ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਛਾਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਛਪੀ ਸਮਗਰੀ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਦਾਤਾ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਕੀਮਤ, ਵਰੰਟੀ, ਕੁਆਲਿਟੀ, ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

The Preetnama is not responsible or legally lible for any news, article, advertisement or typing mistakes in the news or articles

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹਫਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਫੋਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਲਈ ਖਿਮਾ ਦੇ ਜਾਚਕ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਆਧਾਰ ’ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

Preetnamausa@gmail.com
www.preetnama.com

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਸੋਧ ਬਿਲ: ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਲੁੱਟ

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ

ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬਿਹਤਰੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੋ ਤਿੰਨ ਨਵੇਂ ਬਿਲਾਂ ਨਾਲ ਜੋ ਨਵੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ (ਸੋਧ) ਬਿਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਇਸ ਮਸਲੇ ’ਤੇ ਭਾਰੀ ਵਿਰੋਧ ਅਤੇ ਗੁੱਸੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਧਵਨੀ ਮਤ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਲ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਨਾਂ ਸਦਨਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਆਲੂ, ਪਿਆਜ਼, ਅਨਾਜ, ਦਾਲਾਂ, ਤੇਲ ਵਾਲੇ ਬੀਜ, ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਤੇਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੰਡਾਰਨ ’ਤੇ ਲੱਗੀ ਰੋਕ ਹਟ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਮਸਲੇ ’ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਲਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਤਮਾਮ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਉਤਪਾਦਨ, ਪ੍ਰਾਡਕਟਾਂ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ, ਦੂਜੀ ਥਾਂ ’ਤੇ ਲਿਜਾਣ, ਵੰਡ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪ੍ਰਤੱਖ ਨਿਵੇਸ਼ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਕਿਸਾਨ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਟੋਰਜ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਜੋ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਪਜ ਖਰੀਦਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਵੇਚਣਗੀਆਂ। ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਖੇਤੀ ਜਿਣਸਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਪਾਰੀ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂਖੋਰੀ ਅਤੇ ਕਾਲਾਬਾਜ਼ਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਕਦੇ ਸਟੋਰੇਜ਼ ਜਾਂ ਜਮ੍ਹਾਂਖੋਰੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਆਉਂਦੀ ਸੀ ਉਦੋਂ ਸਬੰਧਤ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਵਲੋਂ ਛਾਪਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਅਨਾਜ, ਦਾਲਾਂ, ਤੇਲ ਵਾਲੇ ਬੀਜ, ਆਲੂ ਅਤੇ ਪਿਆਜ਼ ਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦੇਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਕੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਸੰਨ 1955 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਸਟੋਰੇਜ਼ ’ਤੇ ਰੋਕ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਿਆ ਸੀ ਉਦੋਂ ਕੁਲ ਉਪਜ ਘਟ ਸੀ ਪਰ ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਦੋਂ ਆਬਾਦੀ ਵੀ ਅੱਜ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਾਫੀ ਘਟ ਸੀ। ਅੱਜ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਉਚੀਆਂ ਕੀਮਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੀਆਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਬੇਵਜ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਪੇਟ ਭਰਨ ਦੀ ਜਦੋ-ਜਹਿਦ ਵਿੱਚ ਜਿਉਂਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕੁਪੋਸ਼ਣ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਸਥਿਤੀ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ? ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਆਲੂ ਸਣੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੀਬ ਤਬਕਿਆਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸਟੋਰੇਜ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਸਥਿਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਦਾ ਬੇਲਗਾਮ ਮੁਨਾਫਾ ਤਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਗ੍ਰਾਹਕਾਂ ਦੀ ਕੀ ਹਾਲਤ ਹੋਵੇਗੀ? ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ੀ ਕਾਰਨ ਕੀਮਤਾਂ ਕਾਬੂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਪਰ ਅੱਜ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੱਧ ਵਰਗ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਅਤੇ ਲਾਕਡਾਊਨ ਦੇ ਅਸਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਇਕ ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਆਮਦਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਾਫੀ ਘਟ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਰੁਕ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵੀ ਜੇਕਰ ਬੇਲਗਾਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਸਰ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਬੀ ਜੇ ਪੀ ਨਾਲੋਂ ਨਾਤਾ ਤੋੜਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ

ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲੋਂ 22 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਿਆਸੀ ਤਾਕਤ ਛੱਡਣ ਲਈ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਬੀਬਾ ਹਰਸਿਮਰਤ ਕੌਰ ਦਾ ਅਸਤੀਫਾ ਵੀ ਉਦੋਂ ਦਿਵਾਇਆ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵੜਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫਾ ਵੀ ਇਕ ਢੌਂਗ ਹੀ ਲੱਗਿਆ। ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ 25 ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਬੰਦ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਉਮੜੇ ਜਨਸਮੂਹ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਤੌਣੀਆਂ ਲਿਆ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਖ਼ਰੀਆਂ-ਖ਼ਰੀਆਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਬੇਬਸੀ ਵਿਚ ਉਸਨੇ ਬੀ ਜੇ ਪੀ ਨਾਲੋਂ ਸੰਬੰਧ ਤੋੜਨ ਲਈ ਹਾਮੀ ਭਰੀ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜਕੋਤਕੀ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਕਰਕੇ ਅਜੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ’ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਲਾ ਰਹੀਆਂ। ਲੋਕ ਮੋਦੀ ਜਿਤਨਾ ਹੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਹੱਦੀ ਸੂਬਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਖੜਗਭੁਜਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੇ ਮੋਹਰੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਬਿਲਕੁਲ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਅਨਾਜ ਭੀਖ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਗਦਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਮੰਦਹਾਲੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰੀ ਕਰਾਂਤੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਉਸਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਸਨਅਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਮੁਆਫ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾ ਦੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ? ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਿੰਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਦਾ ਰਸਤਾ ਅਪਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਿਹੜੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਮਜ਼ਦੂਰ ਰੋਜ਼ੀ ਰੋਟੀ ਲਈ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਪਾਲਦੇ ਹਨ ਉਹ ਵੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ’ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਜੋਸ਼ ਖ਼ਰੋਸ਼ ਨਾਲ ਇਕਮੁੱਠਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 31 ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅੰਦੋਲਨ ਕਿਸਾਨੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਚਰਮ ਸੀਮਾ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵਧਾਈ ਦੀਆਂ ਪਾਤਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪੋ ਆਪਣੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਮੁਫਾਦਾਂ ਨੂੰ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇ ਕੇ ਏਕਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 25 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 200 ਥਾਵਾਂ ’ਤੇ ਧਰਨੇ ਲਗਾਕੇ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨਾਂ ’ਤੇ ਧਰਨੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਰਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਰਨਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਗਏ। ਸਿਰਫ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਸੀ। ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਬਿਲਕੁਲ ਬੰਦ ਰਿਹਾ। ਕੋਈ ਇਕ ਵੀ ਦੁਕਾਨ ਖੁਲ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰੇਹੜੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਰਿਹਾ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੀ ਕੁਝ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਰਿਹਾ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੰਧ ’ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਪੜ੍ਹ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੱਸੀਵਿਆਂ ਵਿਚ ਸੰਤਾਪ ਭੋਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਕਿਸਾਨਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਨਾ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਗਲਤ ਲੋਕ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਰਨਾਲਾ ਵਿਖੇ ਇਕ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਟਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਨਾ ਲਏ ਤਾਂ ਉਹ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਵੇਗਾ। ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਵੀ ਕਿਸੇ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜਦੋਂ ਬਹੁਤੀ ਭੀੜ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪ ਮੁਹਾਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਖ਼ਤਨਾਕ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਰਸਤਾ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਸਾਰਥਿਕ ਹਲ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜੇ ਵੀ ਡੁਲ੍ਹੇ ਬੇਰਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵਿਗੜਿਆ। ਕਿਸਾਨ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਰਾਹ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਸਿਰਫ ਗੱਲਬਾਤ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੋ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਜੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਖੀਰ ਫੈਸਲਾ ਗਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਕ ਦੂਜੀ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਕਤ ਸੰਜੀਦਗੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਉਪਰ ਕੋਈ ਆਫਤ ਆਈ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਅਨਾਜ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੇ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨੀ ਨੇ ਦਿਲ ਖੋਲ੍ਹਕੇ ਮਦਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸਗੋਂ ਜਾਨਾਂ ਵਾਰਨ ਲਈ ਮੋਹਰੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਮਰਹੂਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲ ਬਹਾਦਰ ਸ਼ਾਸ਼ਤਰੀ ਨੇ ਐਵੇਂ ਤਾਂ “ਜੈ ਜਵਾਨ ਜੈ ਕਿਸਾਨ” ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਇਕ ਦੂਰ ਅੰਦੇਸ਼ੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ’ਤੇ ਦੇਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹਿਣ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਕਿਸਾਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿੰਤ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਬਸਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਨ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਕੰਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦੇ ਨਾਮ ’ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਵਟੋਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਵਜੂਦ ਹੀ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿਚ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ’ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇ ਕੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਐਨ ਡੀ ਏ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਹੰਕਾਰ ਵਿਚ ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਵਿਓਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਰੋਲਣ ’ਤੇ ਤੁਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸਾਨ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਅਨਾਜ ਲਈ ਮੰਗਤਾ ਬਣੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਲੋਕ ਉਸਨੂੰ ਤਾਕਤ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਆਸੀ ਤਾਕਤ ਖੋਹ ਵੀ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਤਸੱਲੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮੁੱਚਾ ਪੰਜਾਬੀ ਵਰਗ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਕਮੁੱਠਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਲਈ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲ ਕਦਮੀ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਸਤਰੀਆਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਗ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਾਦਾਦ ਵਿਚ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜ ਦਾ ਹਰ ਵਰਗ ਮਜ਼ਦੂਰ, ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ, ਦੁਕਾਨਦਾਰ, ਕਰਮਚਾਰੀ, ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਕਲਾਕਾਰ, ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ, ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਅਤੇ ਰੇਹੜੀਆਂ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਆਦਿ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹਕੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਭਾਵ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕੋਈ ਵਰਗ ਨਹੀਂ ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਪਾ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਿੰਨੋ ਕਾਨੂੰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਛੱਡਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੀ ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਚੰਗਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਭਾਵੇਂ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਸਮਾਗਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਝੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਿਰਫ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਨੇਤਾ ਮੰਚ ’ਤੇ ਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਬੇਰੰਗ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਭਰਾਵੋ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਸਾਧਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਦੇ ਬੀਜ ਬੀਜਣ ਲਈ, ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੋਝੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਚਕੇ ਰਹਿਣਾ। ਆਪਣੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਰੱਖਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕਿਆਂ ਵਿਚ ਮਾਹੌਲ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਆ ਵੜਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨਾਲ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਰਜਾਤੰਤਰਿਕ ਢੰਗ ਹੀ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਹ ਵੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ 25 ਸਤੰਬਰ ਦਾ ਬੰਦ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਬੜੇ ਹੱਥਕੰਡੇ ਵਰਤਕੇ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਗੜਬੜ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਵਾੜ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਤਾਂ ਹੁਣ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਉਹ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੇ ਅੜੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਨਾਗਰਿਕ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਫੇਲ੍ਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਤੁਹਾਡਾ ਅੰਦੋਲਨ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਲੰਮਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਲਗਾਤਾਰ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਨਾ ਅਸੰਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰੇਲ ਲਾਈਨਾਂ ਤੇ ਧਰਨੇ 29 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲੀ ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਧਰਨੇ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਲਗਾਤਾਰ ਅੰਦੋਲਨ ਚਲਣ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਘਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਹੈ। ਇਸ ਸਚਾਈ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਨਿਰਪੱਖ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦੋ ਫਰੋਖਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰਤੀਬ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਾਰਥਿਕ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਈ ਜਾਵੇ। ਆਪਣਾ ਰੋਸ ਵਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਹੰਕਾਰ ਵਿਰੁਧ ਲਹਿਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਖ਼ਤ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਗਲਬਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਵੇਗੀ। ਇਹ ਵੀ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਜਾਤੰਤਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਸਿਆ ਸੰਵਾਦ ਨਾਲ ਹੀ ਹਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਕਿ ਸੰਵਾਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵੇਚ ਨਾ ਜਾਣ। ਬਰਗਾੜੀ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਫੇਲ੍ਹ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਬਰਾਬਰ ਸਮਾਗਮ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚ ਗੁੱਸੇ ਤੇ ਵਿਦਰੋਹ ਦੀ ਲਹਿਰ ਚਲੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ’ਤੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਰਸਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਲੱਭਿਆ ਜਾਵੇ।

ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ
ਸਾਬਕਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਅਧਿਕਾਰੀ
94178 13072

Hand Senitizers and Face Mask distribute by SAAVOICE

NewYork(September 27)- SAAVOICE distribute Face Mask and Hand sanitizers today on Gurudwara Sant Sagar Bellerose NY. Mr Rory Lancman (councilman cd-24), Mr. John Libi (NY Senator 11) , Miss Rhonda Binda (Chairperson of SAAVOICE), Mr. Satnam S. Parhar (Vice Chair SAAVOICE) were present there. Mr. Tom Sucozzi (Amrcian Politician) specially came on this program. Baba Sajan singh and all members of Gurudwara committee thanked to SAAVOICE organization.

BJP may be able to offset the impact of Akali exit

Punjab is the key as much to the country's food security as to its national security imperatives. The BJP-led National Democratic Alliance can achieve the twin objective by reaching out to the restive peasantry without standing on prestige.

Perception management will be the Bharatiya Janata Party's (BJP) biggest challenge in Punjab and other agrarian states after the Shiromani Akali Dal's (SAD) decision to end their 24-year-old alliance on the controversial farm sector reforms. The BJP wouldn't be that badly off without the SAD if it manages to set up a negotiating table with the agitating farmers to limit the bushfires. That'll set the stage for it to exercise the alliance options it has and the Akalis do not in the sensitive border province. Given the history of the Khalistan Movement of the 1980s, the Centre's initiative to find a middle ground should come sooner than later. Punjab is the key as much to the country's food security as to its national security imperatives. The BJP-led National Democratic Alliance can achieve the twin objective by reaching out to the restive peasantry without standing on prestige.For its part, the SAD, derided as a fief of the Badal family, has apparently broken free of the NDA in search of its lost glory as a party of struggle and agitation. It had earned the spurs in the post-Independence Punjabi Suba movement and the way it fought Indira Gandhi's Emergency. Its 1975-77 court arrest campaign ran for 19 months when its top leadership was in jail.That was also the phase when the SAD boasted of such tall leaders as Master Tara Singh, Sant Fateh Singh and Giani Kartar Singh (in the vanguard of the Punjabi Suba stir), Gurcharan Singh Tohra, JS Talwandi, HS Langowal and a much younger Parkash Singh Badal.

The parallel Prime Minister Narendra Modi drew a few years ago between Badal and Nelson Mandela was a tribute in fact to his SAD moorings, the years its leadership spent in jails for the causes to which they were committed.All that is part now of the folklore the SAD inherited but failed to preserve. In its traditional support base of Jat Sikhs, the Dal has today a challenger in SS Dhindsa's SAD (Democratic). The other breakaway faction that went by the name of the Taksali group has since faded out with many among its prominent faces teaming up with Dhindsa.Having served as a minister under Atal Behari Vajpayee, Dhindsa gained proximity to the BJP at the cost of his mother party. The Padma Bhushan the Modi dispensation conferred on him in 2019 had taken the Badals by surprise.Little wonder then that Dhindsa is widely seen as a substitute for the Badals in the NDA's scheme in Punjab. A political observer who said it in as many words is former Rajya Sabha MP Tarlochan Singh, who had set up a meeting between Vajpayee and Badal to bring the SAD and the BJP together in 1996.The Akalis then had spurned the Communist Party of India (Marxist) leader HS Surjeet's efforts to get them to back HD Deve Gowda. The latter became PM when Vajpayee couldn't show the numbers he needed in Parliament after being in office for 13 days.

The other reason why the BJP could be confident of ploughing the furrow without the Badals is the inroads the Rashtriya Swayamsewak Sangh (RSS) has made in Punjab through its frontal organisation with the same acronym, the Rashtriya Sikh Sangat. Its activities have riled the Sikh clergy but on the ground, it's believed to be making headway.From its standpoint, the SAD has come to see the BJP's crisis of perception over the farm laws as an opportunity for the image makeover it direly needs. In the last assembly polls, the Dal lost the principal Opposition slot to the Aam Aadmi Party. That was after the 2014 parliamentary polls that saw it winning as many seats (two seats each) as the BJP.The ground, therefore, is slipping from under the SAD's feet. While it fights to recover its lost appeal, the Dal's historical proclivity to show itself as the sole defender of the Sikh cause could divide on communal lines what's essentially a farmers' movement for economic rights.The possibility of such an eventuality in the state bordering Pakistan lends extra urgency to a dialogue between the Centre and the organisations leading the farmers' stir.A helpful template from the past could be the civil society interface that came about in the aftermath of the events of 1984. The group comprised such men of gravitas as Marshal of the Indian Air Force, Arjan Singh, Lt Gen JS Aurora, Ambassador Gurbachan Singh and Inder Gujral. A panel with matching eminence grise could be the bridge even now between the Centre and the leaders of the farm community. That could help prepare ground for direct talks — and a mutually agreeable accord.

Stopping a Covid-19 generation of stunted children essential

With 50 million children remaining stunted (low height for age), India still accounts for a third of the global burden of childhood stunting.

The take-home rations programme under the Integrated Child Development Scheme (ICDS) was halted for the first three weeks after the lockdown, following which the government and partners swung into action to ensure they reached beneficiaries, which are upwards of 70 million children and 17-19 million women.

"Many states started giving take-home rations on a fixed day, some like Telangana used volunteers to distribute to homes. But even with the best efforts, the reach has not returned to pre-Covid levels. If take-home rations over the past seven months reached 50% of beneficiaries of pre-Covid days, we should accept it as success," said Dr Rajan Sankar, director, The India Nutrition Initiative, Tata Trusts.

Under the take-home ration programme, energy-dense micronutrient fortified extruded blended food (Balbhog) is given to children between the ages of seven months and three years (seven packets to normal weight, 10 for severe underweight) to meet their nutritional requirements. Initiatives such as these have helped bring down stunting (low height for age) from 48% in 2005-06 to 34.7% in 2018, and a close to 10% decline in underweight children, with 33.4 per cent children recorded as underweight in 2018.But with 50 million children remaining stunted (low height for age), India still accounts for a third of the global burden of childhood stunting."The first two months after lockdown were a nightmare, and take-home rations stopped completely. Raw materials were not available, markets were closed, transport stopped, staff and self-help groups were afraid of infection and did not know the safety protocols or what to make. There were lots of practical problems, which got streamlined by the middle of May. If anything, it proved the need for decentralisation and standardisation," Sachin Jain, Right To Food campaign activist in Bhopal, Madhya Pradesh.

Since March, millions of India's poor have been depending on rice, wheat and dal (lentils) given under the public distribution system, which does not meet the nutritional needs of pregnant women and children under three years. Experts fear it will lead to a surge in underweight, stunting and wasting among children, low birth weight babies, anaemia, and low body weight adolescents and adults.

"India took two decades to bring down low birth-weight in children. This will be the first thing that will go up. Underweight and stunted children will grow up to be small adults and they will have small children. So, we will have a Covid generation of underweight adults who will produce one more generation of underweight children. We have to really work to prevent this, and hopefully plasticity may help overcome the nutritional deficit," said Sankar. Plasticity is human adaptability to adapt to changing environment.

Poor nutrition in the first 1,000 days of life causes irreversible damage to the child's physical and mental development. Undernourished children are physically smaller than average and have weaker immunities, raising their chances of getting infections, including life-threatening ones such as pneumonia and diarrhoea. Each episode of diarrhoea leads to a child losing vital nutrients from the body, with repeated infections leading to stunting and wasting.

The Covid-19 setback will make it tougher to achieve India's national nutrition mission vision 2022 gals to lower undernutrition by 3% each year and decrease anaemia in children and women by a third.

"It will take anything from between three and six months (to reach pre-lockdown beneficiaries), if we make a sincere attempt to start doing it for all services to ensure optimally nutritious food reaches children, and pregnant and lactating women," said Shankar.

India's ICDS programme is the world's biggest food supplementation programme that targets children in the first 1,000 days of life, pregnant women and women in the first six months after delivery to lower food insecurity and protein-energy malnutrition. Since 1975, hunger has reduced dramatically in India, which calls for a need to focus on nutritionally-optimal supplementation to also meet micronutrient deficiencies so that it supplements a poor diet being eaten at home, and does not simply replace it with another poor diet.

An obvious way to supercharge supplementation is by fortification, which can be done at the smallest self-help group level with standardization and training. "Supplements with empty calories should not be used, we should have a balanced energy-protein supplement with the right nutrients. No new research is required, we know what is needed, it just needs to be changed. We have a programme, we have the budget for it, we just need to correct it to make it nutritionally optimal. The moment we do it and show it, it will work," said Sankar.

Using the same food for mothers and children doesn't work as children between six months and two years require highly nutritionally dense food because they eat less than adults. Since the nutritional requirement per kg of bodyweight is much higher for children, giving them adult food children doesn't provide them the required calories or vitamins and minerals to develop. ICDS ration must be especially prepared for children in much smaller quantities for optimal growth and development.

Donald Trump won't say when he'll make taxes public

During the first presidential debate Tuesday, Trump was asked specifically about a report in The New York Times that revealed he paid only $750 in personal income taxes each o

President Donald Trump won't say when he will finally make his personal taxes public as he has long promised. During the first presidential debate Tuesday, Trump was asked specifically about a report in The New York Times that revealed he paid only $750 in personal income taxes each of those years.All presidents except Trump have publicly released their taxes since the presidency of Richard Nixon.Trump has said since 2016 that he would eventually release them. But when asked by moderator Chris Wallace when, he said only: "You'll get to see it." Democratic nominee Joe Biden quickly used that as a point of attack, saying Trump "does take advantage of the tax code" and "pays less tax than a schoolteacher." Trump shrugged off the attack, saying that all business leaders do the same "unless they are stupid."

World Bank seeks board approval for $12 billion coronavirus vaccine financing plan

Global competition for early coronavirus vaccine doses is already fierce, months ahead of any approvals, as wealthy countries move to secure supplies.

World Bank President David Malpass said on Tuesday he is seeking board approval for a $12 billion (£9.33 billion) coronavirus vaccine financing plan to help poor and developing countries secure a sufficient share of vaccine doses when they become available in the coming months.Malpass told Reuters in an exclusive interview that the initiative, part of $160 billion in coronavirus aid financing pledged by the multilateral lender, is aimed at helping countries procure and distribute vaccines early to healthcare and other essential workers and expand global production. He said the board was expected to consider the plan in early October.

Global competition for early coronavirus vaccine doses is already fierce, months ahead of any approvals, as wealthy countries move to secure supplies.Malpass said the World Bank plan aimed to put poor and middle-income countries, where the virus is spreading most rapidly, on the same footing as richer countries by ensuring they have financing to secure supplies and a system for distribution, which will encourage drugmakers to meet their demand.Without early doses that can bring outbreaks under control, many of these countries risk economic collapse that will push hundreds of millions of people back into poverty.

"Our goal is to alter the course of the pandemic for the low- and middle-income developing countries," Malpass said. "This is a market signal to the manufacturers that there will be financing available for the developing countries and there will be demand. We will begin asking the manufacturers to begin creating allocations for these countries."Malpass said the World Bank also was asking wealthy countries that have "over-reserved" more doses than they will ultimately need to release those doses to poorer countries.He added that he is working to persuade countries that equitable distribution of vaccines "is important to the world and will give a better outcome for the world."Separately, Brent McIntosh, U.S. Treasury undersecretary for international affairs, told a Foreign Policy magazine forum on Tuesday that wealthy countries were working on broad vaccine availability.

Boost in vaccine doses planned for poor as coronavirus rages on

Up to 100 million additional doses of any eventual Covid-19 vaccines will be secured for delivery to poorer countries in 2021, health groups announced Tuesday, as the virus showed no sign of receding after claiming more than one million lives around the world.The announcement doubles the number of doses already secured from the Serum Institute of India by the Gavi vaccine alliance and the Bill & Melinda Gates Foundation, following an initial agreement last month.

The public-private health partnership stressed that the eventual total is "potentially several times" greater, and said the price would be capped at $3 per dose. "No country, rich or poor, should be left at the back of the queue when it comes to Covid-19 vaccines; this collaboration brings us another step closer to achieving this goal," Gavi chief Seth Berkley said. As nine vaccine candidates are in last-stage trials, the World Bank said Tuesday it had asked its board of directors to approve $12 billion to help poor countries purchase and distribute vaccines.A World Bank spokesman said that "the global economy will not recover fully until people feel they can live, socialize, work and travel with confidence." As humanity struggles against Covid-19, the World Health Organization said this week that some 120 million rapid tests will soon be made available to low- and middle-income countries if funding can be secured.

The kits -- faster, cheaper and easier to administer than standard polymerase chain reaction (PCR) swab tests, but also less reliable -- will be rolled out across 133 countries in the next six months.

UN Secretary-General Antonio Guterres on Tuesday said that "responsible leadership matters" in steering the world through the pandemic.

"Science matters. Cooperation matters -- and misinformation kills," he warned, urging people to respect familiar infection control measures like hand-washing, distancing and mask-wearing.Case numbers are climbing rapidly in Europe, where governments are clamping down on movement in an attempt to curb the surge.

Germany introduced new limits on the number of people who can attend private events, after Spain, France, Britain and Northern Ireland all imposed fresh restrictions. German Chancellor Angela Merkel said "a reaction is necessary" after recent outbreaks were frequently traced to weddings and other gatherings. In Britain, Prime Minister Boris Johnson appeared to share general confusion about his government's measures, apologising after wrongly saying that rules limiting gatherings in northeast England to no more than six people did not apply outdoors. The Czech Republic and Slovakia said they were preparing to declare a state of emergency.

Paid millions: Trump after report claims he paid $750 in taxes for 2016, 2017

During the first presidential debate ahead of US elections slated for November 3, moderator Christopher W Wallace asked Trump, "Is it true that you paid $750 in federal income taxes in 2016 and 2017?"

Marked by angry interruptions and bitter accusations, the first debate between President Donald Trump and Democratic challenger Joe Biden erupted in contentious exchanges on Tuesday night over the coronavirus pandemic, job losses and how the Supreme Court will shape the future of the nation's health care.The two men frequently talked over each other with Trump interrupting, nearly shouting, so often that Biden eventually snapped at him, "Will you shut up, man?"Here are the top quotes and moments from the first presidential debate ahead of the US elections:

Joe Biden: "You're the worst president America has ever had." Donald Trump: "You could never have done the job we've done. You don't have it in your blood."

The tax debate

Biden on Trump: The tax code put him in a position that he pays less tax than a schoolteacher. He says he's smart because he can take advantage of the tax code and he does take advantage of the tax. And that's why I'm going to eliminate the Trump tax cuts and make sure that we invest in the people who, in fact, need to help people out there need help.Trump replies: Why didn't you guys do it over the last 25 years? Let me just say, Joe, I've done more in 47 months than you've done in 47 years.

"I'm the one that brought back football... people of Ohio are very proud of me," Trump said. But he didn't say when he will finally make his personal taxes public as he has long promised. Trump claimed he paid millions of dollars but didn't specify the year.On Black community Biden mockingly questioned: "This man, this man is a savior of African Americans? This man has done virtually nothing." He further said that 1 in 1,000 African Americans has died because of the coronavirus, and if Trump doesn't do something quickly, it will be 1 in 500.Trump turned the discussion from Covid-19 to a crime bill passed in 1994 that Biden helped write and get passed that, among other things, increased the penalties for certain drug offenses.

Trump says "I'm letting people out of jail now," and asserted that Biden had treated the Black community "about as bad as anybody in this country."

Attack on family

Democrat Joe Biden evoked his son Beau Biden to criticise President Donald Trump for reportedly calling members of the American military who lost their lives "losers" and "suckers." Raising his voice at Tuesday night's debate, Biden described his son as a hero. Beau Biden died of cancer in 2015. Trump responded by pivoting to a familiar attack, on Biden's other son, Hunter.

DON'T DESTROY the GREENERY AND SCENERY, SAVE MOTHER EARTH

Let the green be seen, Man is born free but everywhere in chains. earth is an extremely beautiful creation by God. Humans animals plants, forest, stream, and sea exist as part of the earth. The human body is made up of five elements and balance is necessary for working of the body an extra or insufficient participation of any element from these five makes it difficult for working of the body.

so every element must be healthful, strong, and purified. There must be properly functioning in case of earthly component plays a very important role like human beings, animals, birds, plant forests, and streams.

but due to global warming and afforestation, everything is disturbed on earth nowadays, yeh man becomes a very greedy to collect capital and man is mad after money that he destroys every natural resource like forest streams birds, and animals. He uses pesticides and hybrid seeds to get more and more profit but these things spoil the fertility of land and quality of the human food .when he feels that he is reaping low profit from one source he moves to others. In today's world, people are more interested in spinning, money at the cost of nature, they want to construct big buildings, bridges, national gateways hotels and water parks, and structures for different purposes. for these huge skyscrapers and towers, man needs land wherefrom this land comes? The greatest idea which comes first in the human mind is to cut down all the old and healthy trees that become the obstruction to make path and building. So, without delay, the hard-hearted and stone-spirited human beings cut down all the trees with the demon JCB machine in a few minutes. A beautiful grove of trees is disguised in a few minutes.

Dipinder kaur sidhu

Then luxurious parks, motels, multistory buildings, malls shopping, cinemas are constructed within a few months and are decorated with artificial trees and plants. Man feels no guilt to replace natural foliage to artificial and synthetic greenery .here more prestige is given to profits and business, nobody cares for trees and nature. Human is continuously eager to make money and becomes rich at the cost of nature.

He doesn't know that how much cost or fine he has to pay in shape of diseases, so many trees are being hacked to fulfill the paper industry like for magazines, books, notepads, newspapers, and 2.5 quintals of the wood are used for burning dead human bodies in India that comes from trees, and wooden coffins are being used in foreign countries.

In a country like India wood plays a very important role in a religious ceremony like yajnas even the furniture we use is made up of woods. sandalwood is a class of woods from trees in the genus santalum they are found in India, Nepal, Bangladesh, Pakistan and Srilanka the wood is used for carving and manufacturing incense generally found in dry deciduous forests of the Dhaka plateau mostly in Karnataka and Tamil Nadu the evergreen trees generate naturally when conditions are favorable and have been spreading in its the distribution.

save trees and be healthy not only sandalwood but also many tree oils are being used in antiseptic and astringent and for the treatment of the urinary and genital disorder. India's medical medicine is purely dependent on its Ayurvedic treatment and herbs. The essential oils, a paste of sandalwood, and the emulsion is used in the treatment of inflammatory and eruptive skin diseases. It has really high prices and demands worldwide because of which it even gets smuggled in international markets.

See how trees do not even give us shelter, medicines, perfumes, but also give you beautiful panoramas.

let's protect the planet and go green to save our environment. must plant trees .keep potted plants in our house on roofs .bring back the beloved green flora and fauna. one should plant trees in order to save the earth as well as generations, good mental physical health depends entirely on greenery. we are surrounded by trees from our birth till the end of our is best described by the lines written below.

As an infant one sleeps in a wooden cradle,

As a Little child, he plays on a wood swing.

As a student he sits on a wooden table,

As professionals sit on the wooden sling.

As a bride moves in a wooden palanquin,

As one grows old he walks on a wooden stick.

As one dies he sleeps in the lap of a wooden coffin,

For the rest of his life.

Isn't interesting to see how we are surrounded by a tree from our origin and till the end of our life. So, why can't we pay back a little to nature by planting various trees and medicinal plants .lets change our choices from newspapers, books to e-books and magazine; from burning trees in yajnas to worship by hearts; from burning of bodies to donating them and giving new life to needy.

save the trees and be healthy. I appeal to the whole world spread this message among the nations.

"So give the relative his right as well as the needy and traveler that is the best for those who desire the continence, Allah it is they who will be successful"

"The trees refer to the relative here"

One million lives lost to Covid-19

One million people have now been lost to Covid-19 and many more are suffering because of the pandemic. This milestone is a difficult moment for the world but there are glimmers of hope that encourage us now and in the near future.

Just nine months on from the virus first being identified, some of the best scientists in the world have collectively developed tests to diagnose cases, identified treatments like corticosteroids to reduce mortality in the most severe cases of Covid-19, and produced vaccine candidates that are now in final phase three trials.

While we await further breakthroughs, we have seen that the virus can be effectively contained through the application of tried and tested public health measures.

Many countries have driven an all-of-government, all-of-society response. With the right preparedness infrastructure in place, they were able to act early to contain outbreaks before transmission got out of hand.

Thailand has a well-resourced medical and public health system. Informed by the best available scientific advice, and a trained and committed community health workforce, Thai authorities acted decisively to suppress the virus, to build trust and to increase public confidence.

Italy was one of the first countries to experience a large outbreak outside China, and in many ways was a pioneer for other countries. Learning from the Wuhan experience, Italy put strong measures in place and was able to reduce transmission and save many thousands of lives. National unity and solidarity, combined with the dedication and sacrifice of health workers, and the engagement of the Italian people helped bring the outbreak under control.

Although the Americas has so far been the most-affected region, Uruguay has reported the lowest number of cases and deaths in Latin America, both in total and on a per capita basis. This is not an accident. Uruguay has one of the most robust and resilient health systems in Latin America, with sustainable investment based on political consensus on the importance of investing in public health.

Pakistan deployed the infrastructure built up over many years for polio to combat Covid-19. Community health workers who have been trained to go door-to-door vaccinating children against polio have been redeployed and utilized for surveillance, contact tracing and care. This has both suppressed the virus and, as the country stabilizes, the economy is also now picking up once again. Reinforcing the lesson that the choice is not between controlling the virus or saving the economy; the two go hand-in-hand.

There are many other examples including Cambodia, Mongolia, Japan, New Zealand,the Republic of Korea, Rwanda, Senegal, Spain, Vietnam and more. Many of these countries learnt lessons from previous disease outbreaks of SARS, MERS, measles, polio, Ebola and flu to hone their health system and respond to this new pathogen.

But the key lesson is the same: No matter where a country is in an outbreak, it is never too late to turn things around.

There are four essential steps that all countries, communities and individuals must focus on to take control the epidemic.

First, prevent amplifying events. Covid-19 spreads very efficiently among clusters of people.

Second, reduce deaths by protecting vulnerable groups, including older people, those with underlying conditions and essential workers.

Third, individuals must play their part by taking the measures we know work to protect themselves and others – stay at least one metre away from others, clean your hands regularly, practice respiratory etiquette, and wear a mask. Avoid the "three Cs": Closed spaces, crowded places and close-contact settings.

And fourth, governments must take tailored actions to find, isolate, test and care for cases, and trace and quarantine contacts. Widespread stay-at-home orders can be avoided if countries take temporary and geographically-targeted interventions.

The 75th session of the UN General Assembly provides a moment for the world to come together to reflect on the past year and to forge a collective way forward. This is critical, because this public health emergency of international concern needs a global solution.

The global economy is expected to contract by $7 trillion in 2020 as a result of the pandemic. Only by tackling it together, will lives and livelihoods be restored.

Launched in April this year, the Access to Covid-19 Tools (ACT) Accelerator is the only global initiative offering a solution to speed up the end of the Covid-19 pandemic.

With the largest portfolio of Covid-19 tools in the world, investing in the ACT-Accelerator increases the probability of being able to access the "winning candidate" and hedges the risk that countries that have already entered individual bilateral agreements end up with products that are not viable.

It needs US$35 billion to meet the goal of developing new tools and producing and delivering 2 billion vaccine doses, 245 million treatments and 500 million diagnostic tests over the next year. That's just 1% of what G20 governments have already committed to domestic economic stimulus packages.

While today's milestone gives us pause for reflection, this is a moment for us all to come together, in solidarity, to fight back against this virus. History will judge us on the decisions we do and don't make in the months ahead. Let's seize the opportunity and bridge national boundaries to save lives and livelihoods.

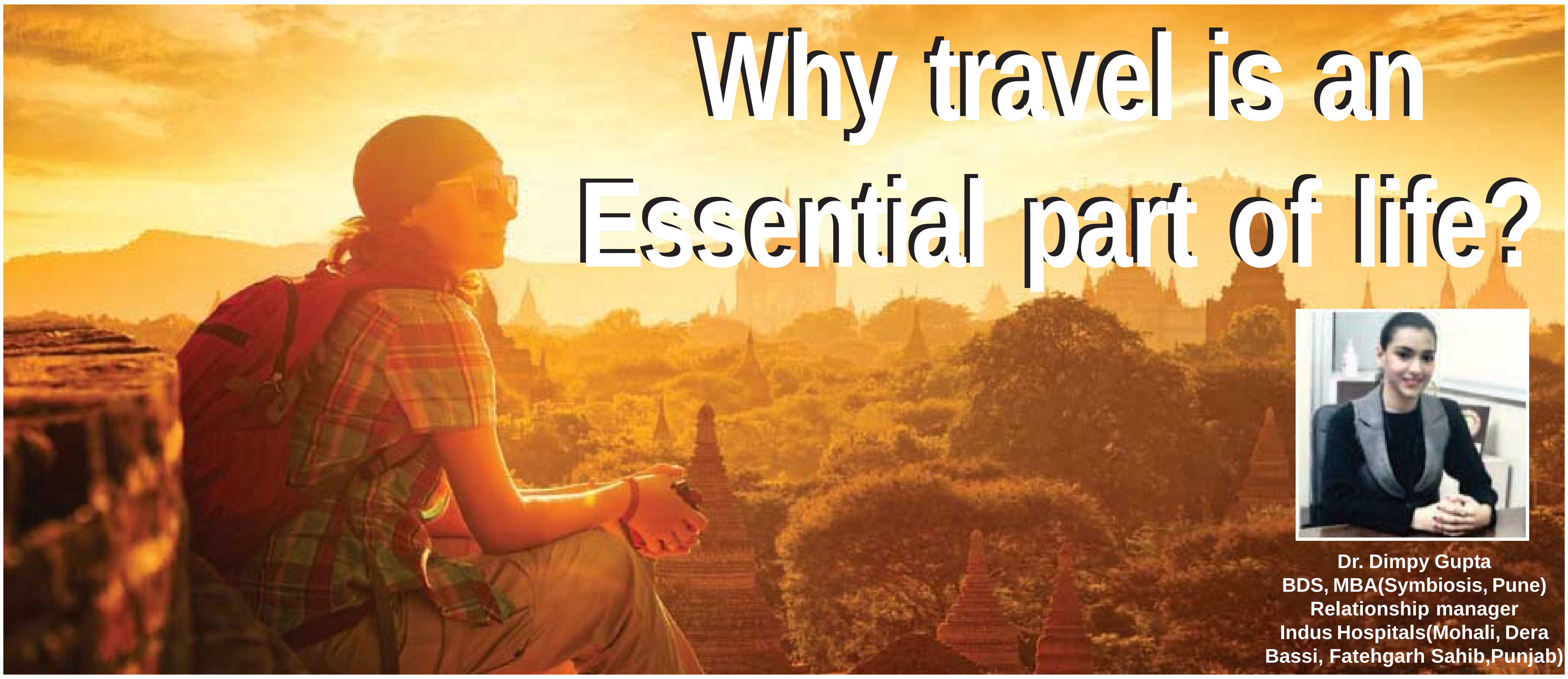

Why travel is an Essential part of life?

Dr. Dimpy Gupta
BDS, MBA(Symbiosis, Pune)
Relationship manager
Indus Hospitals(Mohali, Dera Bassi, Fatehgarh Sahib,Punjab)

It's rightly said that we, humans are social animals. So, we cannot confine ourselves ,within four walls of our house. Even going to office, everyday may be a temporary change from your busy schedule at home but even then interacting with same kind of people everyday ,will not give you a sense of freedom of expression and personal fulfillment. You need to go beyond your boundaries ,explore new places and interact with new people .So, travel is important because it fundamentally transforms a person by pushing him outside of his comfort zones. Also, it is empowering to surround yourself with people who don't know the encyclopedia of your past.

There may be ample reasons to travel **.** It may be for for work, pleasure or may be for others, it is just a way of life. Whatever might be the reason to travel, below given are few ways in which travelling would definitely bring change in you and so definitely it's essential part of life :

1) **Enjoy being alone :** You feel a sense of freedom ,when travelling alone …away from your hectic life schedule. You learn so much about yourself :You discover who you are, what you believe in, what you truly desire, and the things you value most. This can force you to re-establish your future vision , and no family or friends to sway your thinking or true feeling.

2) **Experience a new culture** : Every place (different state or a country) has different culture and beliefs. Within India also you can experience : Unity in diversity. All different states in India has people who speak different languages, wear different clothes & even food preferences vary from place to place. Similarly, if you visit international destination, you will notice no different places alike. While New York is known for its fast paced life and Italy for its relaxes lifestyle. Also, while visiting UK you might have to be a bit formal in your interactions with the locals, on the other hand, while greeting the people in Thailand ,you can be really warm and casual. So, you learn from each and every place, you visit.

3) **It teaches you patience and gratitude :** Flights, cars, hotels, languages, customs, people in general. It WILL test you. When you travel so frequently and visit new places and also interact with new set of people on your every visit, eventually with time you will have new experiences, good or bad which will definitely mature you as a "person". Whatever, 'bad' or negative experiences you have experienced in life, you will realize that they aren't so bad after seeing the world and how others live daily. Moreover, through travel you will feel gratitude for your hometown, your family ,your health, your nourishing foods, and your freedom.

4) **Appreciate Nature**: While most of us keep a track of technological advancements, nature has its own ways of outshining all of these. If we talk about India, from North to South ,East to West, this South Asian country packs an assortment of treasures for nature lovers. The geographic terrain of India is rich and diverse, filled with lush green forests, scenic lakes, majestic mountain peaks, mosaics of grasslands, tropical beaches, and vast stretches of wilderness. Similarly, in other countries , you will feel yourself to nature & its beauty which will definitely give you a feeling of freshness & independence.

5) **You become more responsible & wiser :** After visiting so many places alone ,you learn how to do "adult tasks" with responsibility. This without a doubt ,includes learning how to budget your finances. After incorporating , all of this information from other places, you feel like a master-mind genius.You feel more confident & feel good ,when you have to guide about these places that you have visited!

6) **Travel is educational** Travel provides a fantastic opportunity for you to learn many new things. While traveling, you do not just learn about new places, you also learn to relate with people living in different parts of the world that may look and live very much differently from you. When visiting your travel destination, you learn about the diversity in geography as well as the global culture. Listening new languages, eating various types of cuisine is also learning in itself.

7) **Travel as a stress buster** Is 24 hours not enough hours in a day for you to get things on your TO DO List done? These are definitely indications that you are STRESSED OUT! Do you know that Traveling can be one of the greatest Stress Busters! Yes! Urban Lifestyles can be very stressful. Finding the eluded Work-Life Balance is almost impossible in today's workforce so leaving all the stressors behind and boarding a plane to a land far, far, away or boarding a cruise liner to a destination where cool breezes frolic through the trees and warm waves rush unto the shore to greet you can be so relaxing.

8) **Travel creates everlasting memories** When traveling with family or friends, do not forget to capture the memories. Carry a video camera and shoot your fun filled moments. Later in life, you can cherish sweet memories with your near and dear ones. Besides, the experiences that you gain also become exciting stories for people to listen.

9) **Strengthens your relationships** In your routine, you would hardly get time to spend time with your family and enjoy the pleasure of bonding. Traveling with your near and dear ones gives you some dedicated time which will help you revive and enliven your relationship with your family. The fun and pleasure of being with family members is unparalleled. Seeing different places together, sharing meals and enjoying fun time will add freshness in your relationships. If you are going through a bad phase with your partner, going to a trip at a romantic destination would be the perfect way to bring happiness and intimacy back in your relationship.

10) **You get great business ideas :** If you are looking to be an entrepreneur and want to do something unique and different, traveling to different countries can enlighten you with a host of business ideas. The most obvious business opportunities that you can spot are a possibility of trade. If you have a strong observation and a deep understanding about people's liking, you may be able to analyze if there is some product in your homeland that you can probably introduce to people in that country.

11) **Experience completely new cuisines** One of the best things about discovering new destinations and cultures is the food! It might be creamy coconut curries and fried insects in Thailand, foul-smelling fermented shark in Iceland or roasted guinea pig in Peru, but the opportunity to sample traditional delicacies from other corners of the globe will introduce you to unique flavors and customs.

12) **You'll experience places you never imagined existed** If you've ever been awe-struck by a photograph of a landscape somewhere exotic, then just imagine how you would feel standing within it! Travel gives you the opportunity to trek, bike, raft and drive through incredible landscapes, uncovering places you never believed existed, and not only view them with your own eyes, but soak up the indescribable feelings that come with standing amidst places of natural beauty. You can scan travel brochures and the internet for photos of the most beautiful places across the world, but nothing equals actually experiencing them first hand.

Travelling is all about experiences. They can happen in terms of culture, people, places but most importantly with ones own self and this was all about the different ways in which travelling can change you.

Obese children more likely to develop asthma than kids of a healthy weight, warns study

Parents, please take note. Your child's weight plays an important role in determining his or her asthma risk. Obese or overweight children are at an increased risk of asthma, a new study has found.

US Researchers say it is possible that weight gain is fuelling the rise in childhood asthma. Researchers discovered that obese youngsters were more likely to develop the lung condition than children of a healthy weight. The findings suggest that the incidence of an asthma diagnosis among children with obesity was significantly higher than in those in a normal weight range and that 23-27% of new asthma cases were directly attributable to obesity.

"Paediatric asthma is among the most prevalent childhood conditions and comes at a high cost to patients, families and the greater health system," said co-author Terri Finkel from Nemours Children's Hospital in Orlando. "There are few preventable risk factors to reduce the incidence of asthma, but our data show that reducing the onset of childhood obesity could significantly lower the public health burden of asthma," Finkel added.For the study published in the journal Paediatrics, the research team analysed medical records of more than 500,000 children. The researchers reviewed de-identified data of patients aged two to 17 without a history of asthma, receiving care from six paediatric academic medical centres between 2009 and 2015. Overweight or obese patients were matched with normal weight patients of the same age, gender, race, ethnicity, insurance type and location of care. The researchers found that obesity among children with asthma appears to increase disease severity. Being overweight was identified as a modest risk factor for asthma, and the association was diminished when the most stringent definition of asthma was used.

Stay Healthy And Super Fit With Dried Fruits And These Healthy Bars

As healthy living has become a catchword these days, people have taken to eating dried fruits and health bars. Experts say these can give natural nutrients. V.V. Mani, Director, Operations, Unibic, and Suhasni Sampath, Co-Founder, Yoga Bars, explain how dry fruits and nuts used in health snack bars help the cause of healthy living:

Dried fruits generally contain more fiber than the same-sized serving of their fresh counterparts. Fiber helps in keeping your digestive system running smoothly.

The various dry fruits are packed naturally with a mix of nutritional elements like potassium, calcium, magnesium, zinc, iron, carotenoids, antioxidants, vitamins, dietary fiber, flavonoids, selenium and more apart from the good quality fat and protein that these provide.Dried fruits generally contain more fiber than the same-sized serving of their fresh counterparts.

These help in various ways like increase of good cholesterol, reduction in bad cholesterol, maintaining blood pressure , blood sugar control, thyroid control, improving heart function, bowel movement, skin health, hair control, cancer fighting properties, improving bone health, improved vision, easing digestion and fighting anaemia to name a few. Many of the dry fruits are low in glycemic index, and so, they help slow release of energy and control blood sugar.

Because most of the water is extracted from fruits, their nutrients are condensed into a small package. Dried fruits like apricots, raisins, prunes and figs contain high amounts of beta carotene, vitamin E, niacin, iron, magnesium, potassium and calcium. Dried fruits contain little to no fat. They also contain significant calories per serving, making them a natural source of energy for athletes. They are also a good supplement for people seeking to gain weight in a healthy way.Dried fruits like apricots, raisins, prunes and figs contain high amounts of beta carotene, vitamin E, niacin, iron, magnesium, potassium and calcium.

'No justice, Muslim Board should appeal': Asaduddin Owaisi on Babri verdict

Describing it as a black day in the Indian judiciary, Asaduddin Owaisi alleged that this judgment was given only to satisfy the Hindutva ideology.

All India Majlis-e-Ittehadul Muslimeen president and Hyderabad MP Asaduddin Owaisi on Wednesday said the All India Muslim Peronal Law Board would appeal in the high court against the special CBI court judgment that acquitted LK Advani, Murli Manohar Joshi and 30 others in the Babri Masjid demolition issue.

Describing it as a black day in the Indian judiciary, Owaisi alleged that this judgment was given only to satisfy the Hindutva ideology. "Muslims of India have not got justice. I request the AIMPLB to go in for an appeal against the judgment," he said.

The Supreme Court in its judgment on November 9 last year, pronounced by five judges, had clearly held that the demolition of Babri Masjid was a clear illegality and "egregious violation of the rule of law", Owaisi recounted.

"Now, I want to know whether the Babri Masjid was razed to the ground mysteriously on December 6, 1992 and whether it was also a mystery behind placing of idols of Ram in the mosque in late 1940s or behind opening of locks of the masjid during the Rajiv Gandhi regime?" Owaisi asked.

He sought to know from the court as to who demolished the Babri Masjid, when everybody was innocent in the incident. He alleged that they had created a violent political climate in the country. "Wherever Advani's Rath Yatra was taken out, there was violence and killing of innocents," he pointed out. Owaisi wondered how the CBI court could say the demolition was not pre-planned.

"How much preparation must have gone into the demolition of the mosque? Is it not true that Uma Bharati had made provocative slogans, asking the activists to demolish the Babri mosque? Is it not true that Advani had distributed sweets after the demolition?" he asked.

Delivering the much-awaited verdict in the 28-year-old case, CBI judge S K Yadav did not accept newspapers and video cassettes as evidence. The court said there was no conclusive proof against them It also observed that late Vishwa Hindu Parishad leader Ashok Singhal wanted to save the structure because Ram idols were inside.

India, China discussing foreign ministers' 5-point agenda to ease border situation:Chinese official

Senior diplomats from the two countries are meeting via video link under the Working Mechanism for Consultation and Coordination on border affairs, says the Chinese foreign ministry.

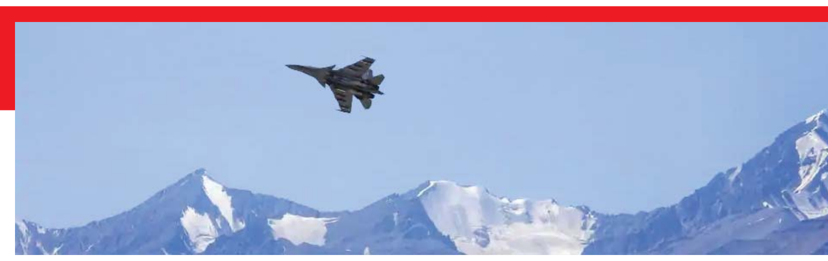

Diplomats from India and China are currently holding talks to implement the five-point consensus reached earlier this month by the foreign ministers of the two countries to resolve border tensions, the Chinese foreign ministry said on Wednesday.

Senior diplomats from the two countries are meeting via video link under the Working Mechanism for Consultation and Coordination (WMCC) on border affairs.

The last time the WMCC met was on August 20. The two countries were unable to bridge the differences on the disengagement of the two militaries at the meeting.

"Currently, China and India are holding the 19th meeting of the WMCC on border affairs. The main topics (being) discussed are how to implement the five-point consensus reached in Moscow (on September 10) by the two foreign ministers to resolve outstanding issues on the ground and to ease the situation along the border," Chinese foreign ministry spokesperson, Wang Wenbin.

Wang was responding to a question on the WMCC meeting asked by Chinese state media.

The WMCC meeting is being co-chaired by joint secretary (East Asia) Naveen Srivastava of the external affairs ministry and Hong Liang, director general of the boundary and oceanic department of China's foreign ministry.

This was the body's sixth virtual meeting since the standoff along the disputed border emerged in the open in May.

In his response at a regular ministry press conference on Wednesday, Wang referred to the meeting between external affairs minister, S Jaishankar and Chinese foreign minister Wang Yi on the sidelines of a Shanghai Cooperation Organisation (SCO) meeting in Moscow on September 10.

The two sides had reached an agreement on five points during talks between Jaishankar and Wang, comprising dialogue aimed at quick disengagement, maintaining proper distance between troops of the two sides and easing tensions, abiding by all agreements and protocols on border management, and working on new confidence-building measures once the situation eases.

Sharp differences between New Delhi and Beijing have become public this week with India dismissing China's claims that it abides by a 1959 Chinese definition of the Line of Actual Control (LAC), the notional alignment dividing the two countries.

Hathras gang-rape: BJP stares at the return of Dalit unrest

The incident has given the Opposition the arsenal to attack the BJP and the Yogi-led administration

The protest against the cremation of a Dalit woman (19), who was gang-raped and murdered allegedly by four upper caste men in Uttar Pradesh's (UP) Hathras district in the dead of night on Wednesday, could spell the return of a Dalit unrest that can have an adverse impact on the Bharatiya Janata Party's (BJP) fortunes in the upcoming Bihar assembly polls.

Though UP chief minister Yogi Adityanath on Wednesday announced the setting up of a three-member Special Investigation Team (SIT) to probe the alleged crime following his talks with Prime Minister Narendra Modi, there is a public outcry against the coercive action of the UP Police. UP Police performed the last rites of the gang-rape victim at around 2.30 am on Wednesday in the absence of her family members. The incident has given the Opposition the arsenal to attack the BJP and the Yogi-led administration. BSP chief Mayawati tweeted that the last rites, which were conducted by the UP Police, created "doubts and resentment" about the role of the UP administration.

She said it would be better if the Supreme Court (SC) took appropriate action by taking suo motu (on its own motion) cognisance of the case. She blamed the callous attitude of the UP administration and the UP Police and expressed doubts that the perpetrators of the heinous crime would not be punished and the victim's family members would be denied of justice.

Samajwadi Party (SP) and the Congress have also attacked the government. Congress's Sushmita Dev said the way the victim was cremated and she was left to languish in a hospital ward for over six days, despite the serious nature of her injuries, was a gross violation of human rights. "No first information report (FIR) was filed for eight days. Even after it (FIR) was filed, what sections of the Indian Penal Code (IPC) did this hopeless and ruthless (UP) government invoke?" Dev asked. The ruling BJP has been quick to dub these statements as attempts to create misgivings about the UP government and stoke a raging controversy.

However, a few functionaries, who spoke on condition of anonymity, admitted that the party could be bracing for the return of a Dalit unrest. "If the protests continue, it will have an impact in neighbouring Bihar as well. The UP government is taking action, but the opposition will certainly raise the issue," said a functionary from UP.

Bihar has 18% of Dalit population and the sizeable vote bank can sway the state's electoral outcome.

On Wednesday, protests were also reported from some parts in poll-bound Bihar. This is not the first time that the BJP government has been confronted by caste-based protests. In 2017, ahead of the Gujarat assembly polls, the BJP government was accused of not taking action against Dalit atrocities in Una, where a group of cow vigilantes were accused of flogging Dalit youth in public view. In January 2018, the Bhima-Koregaon clashes had led to violence and casualties during the congregation of Dalits to commemorate the 200th anniversary of an Anglo-Maratha war against the then Peshwa rule. Dalits constitute a little over 16%of the country's population and the BJP has been assiduously trying to woo the caste groupings. "The BJP is making concerted efforts to reach out to the dominant castes, who come under the SC category. In the new national team, which was announced on Saturday, Dalit leaders, who belong to the Jatav caste and are considered to have political clout, such as Dushyant Gautam were given key posts," said a second BJP functionary. However, Lal Singh Arya, who was appointed the SC Morcha chief, said that the BJP has given a platform to representatives from all castes since the party's inception. He said, "I was the district general secretary at the age of 26 in 1989. Whether it is appointments within the BJP or for constitutional positions, the party ensures representation for all castes."

देश की चिंताजनक होती आर्थिक हालत

जीडीपी निचले स्तर पर, आर्थिक पिछड़ापन बढ़ने लगा

–श्रीगोपाल नारसन

लगता है देशहित जो सबसे पहले होना चाहिए वह सबसे पीछे चला गया।तभी तो देश के बर्बादी के कगार पर पहुंचने पर भी हमारी कुम्भकर्णी नींद नही खुल रही है।देश की प्रगति तो दूर आर्थिक पिछड़ापन बढ़ता ही जा रहा है।देश की जीडीपी औंधे मुहं गिरी है तो बेरोजगारों की संख्या में चिंता जनक इजाफा हो रहा है।नए युवाओं को नोकरी क्या मिलेगीजो पहले से बारोजगार थे उनकी भी नोकरी जा रही है और वे सड़को पर आ गए है।रेलवे उड्डयन विभाग विद्युत विभाग, बैंक, सरकारी उपक्रमों की एक के बाद एक बिक्री ने देश की जनता को चिंता में डाल दिया है।उपलब्धि के नाम पर न भयमुक्त समाज है और न ही भ्र्ष्टाचार मुक्त शासन।ऐसे में जायें तो जाएं कहा यही सवाल हर किसी के सामने है। देश को लोक डाउन की बजाए अनलॉक शब्द देकर फिर से बहलाने की कोशिश हो रही है।एक बार मे ही अनलॉक करना क्या काफी नही था। एक के बाद एक चार बार अनलॉक किया जा चुका है ।किन्तु कोरोना की रफ्तार भी अनलॉक की तरह गतिमान है। जिस राहुल गांधी को उनकी जानबूझकर छवि खराब करने की रणनीति के चलते देशभर में पप्पू साबित करने की कोशिश की गई वही कोशिश बर्बाद होते गुलिस्तां की तरफसे ध्यान हटवाने की भी की जा रही है ।जबकि यथार्थ का कुछ भी अता पता नहीं है ।सच तो यह है कि उन्हीं राहुल गांधी जिन्हें कुछ लोगो ने गम्भीर न मानने की कसम खाई है की भविष्यवाणी आज कोरोना संक्रमण के विषय में शत.प्रतिशत सही साबित हुई है याद कीजिए कोरोना संक्रमण की शुरुआत में ही या उससे भी पहले जब राहुल गांधी ने कहा था कि कोरोना संक्रमण को देखते हुए सरकार को बहुत सजग और सतर्क होकर कदम उठाने होंगे। अन्य देशों से सबक सीखते हुए न केवल हमे एहतियाती कदम उठाने होंगे बल्कि कुछ ऐसी व्यवस्था भी करनी होगी कि कोरोना से होने वाले नुकसान को कम से कम किया जा सके। लॉकडाउन लागू होने पर भी राहुल गांधी ने कहा था कि लॉकडाउन इस समस्या का कोई हल नहीं है बल्कि यह केवल इसकी प्रक्रिया को धीमा कर सकता है। तब राहुल गांधी की जमकर खिल्ली उड़ाई गई थी मगर अब चार लोक डाउन एवं चार अनलॉक होने के बाद भी कोरोना से संक्रमित होने वाले लोगों की संख्या में लगातार भारी संख्या में इजाफा हो रहा है। आज की तारीख में प्रतिदिन 75 से 85 हजार संक्रमण के केस देशभर में सामने आ रहे हैं और यह संख्या प्रतिदिन बढ़ती जा रही है ।आशाजनक बात यह जरूर है कि ठीक होने वालों की संख्या भी काफी अधिक है । चिंतनीय प्रश्न यह है कि संक्रमितों की संख्या तो जबरदस्त तरीके से बढ़ती ही जा रही है और यह बिल्कुल इटली ब्राजील या अमेरिका की तर्ज पर हो रहा है । यदि अभी भी प्रभावी कदम नहीं उठाए गए तो वह दिन दूर नहीं जब संक्रमित होने वाले लोगों की संख्या हजारों से बढ़कर लाखों तक एवं लाखों से बढ़कर करोड़ों तक पहुंच सकती है । ऐसे में अस्पतालों में कितनी व्यवस्था हो पाएगी कितने प्राइवेट अस्पताल मदद कर पांएगे। तब संक्रमित को भर्ती करने के लिए जगह नहीं मिलने वाली है और यदि ऐसे हालात हुए तो देशभर में हाहाकार की स्थिति होना अवश्यंभावी है । हम यहां सरकार की मंशा एवं उनके प्रयासों पर प्रश्न चिन्ह नहीं लगा रहे हैं लेकिन यह बताना और जानना आवश्यक है कि सरकार को अभी बहुत कुछ करना है और अभी तक किए गए प्रयास इस संक्रमण की स्थिति को देखते हुए केवल ऊंट के मुंह में जीरा जैसे ही कहे जा सकते है।

अभी तक एक आम धारणा यह थी कि कोविड.19 के संक्रमण की वजह से हम लोग घरों में बंद कर दिए गए हैं लेकिन कोरोना का प्रकोप फिर भी थमने का नाम नहीं ले रहा है । दूर.दराज के गांव सीमावर्ती इलाकों पहाड़ों में भी हालत अच्छी नहीं है । इस बात का भी कोई आंकड़ा मौजूद नहीं है कि कितने व्यक्ति लक्षण हीन तरीके से कोरोना से पीड़ित हुए एवं अपनी रोग प्रतिरोधक क्षमता के चलते ठीक भी हो गए। यदि इन सब आंकड़ों को अधिकारिक आंकड़ों में जोड़ दिया जाए तो इसमें दो राय नहीं कि अभी तक भारत में कोविड.19 से प्रभावित होने वाले व्यक्तियों की संख्या करोडो की पहुंच चुकी होगी। वह तो भला हो इस देश की जलवायु और यहां के मेहनती लोगों के शरीरों काए जिनकी इम्यूनिटी कम खा कर भी और गम सह कर भी पश्चिमी देशों के मुकाबले कहीं बहुत अधिक ज्यादा है। लॉकडाउन एवं विभिन्न बंदिशों के चलते अर्थव्यवस्था पर कोरोना ने जबरदस्त नकारात्मक प्रभाव डाला है। सरकार के विशेषज्ञों ने जब राज्यों के साथ मंत्रणा की तो वहां से अर्थव्यवस्था की बदहाली एवं जीडीपी के लगातार गिरने की जानकारी मिली है । औद्योगिक उत्पादन तो ठप्प सा हो चला था जो अनलॉक के बाद थोड़ा बहुत बहाल हुआ है। जिन उद्योगों में उत्पादन कार्य चल भी रहे हैंए वहां भी उत्पादित सामग्री को बाजार तक पहुंचाने का कार्य बड़ा मुश्किल हो रहा है ।साथ ही सरकार द्वारा ट्रेन एवं बसें बहुत कम संख्या मे चलाने से भी एक प्रदेश से दूसरे प्रदेश में पहुंचने में परेशानी हो रही है। व्यापारियों से बात करें उनके मुरझाए हुए और घाटे में व्यापार की पीड़ा आंखों से छलकते आंसू बनकर बाहर आ रही है ।उनकी आर्थिक कमर टूट जाने के संकेत चिंता का एक बड़ा कारण बन गया है। अर्थशास्त्रियों ने भी इस बात को मान लिया है कि भारत की जीडीपी लगभग 23: गिर चुकी है जो एक बहुत बड़ी गिरावट है जिसके ऊपर जाने के कोई खास संकेत नहीं मिल रहे हैं। ढहती अर्थव्यवस्था गहरी चिंता पैदा कर रही है । रही सही कमी बेरोजगारी की मार पूरी कर रही है ।लगभग लगभग हर निजी संस्थान ने अपने कर्मचारियों की संख्या आधी या उससे भी कम कर दी है जो कर्मचारी काम पर है अभी उन्हें भी पहले के मुकाबले आधा ही वेतन दिया जा रहा है यानी उद्योग 75: की गिरावट झेल रहे हैं । निजी कर्मचारियों की तनख्वाह आधी हो गई है या उनकी नौकरियां जा रही हैं सरकारी कर्मचारियों का महंगाई भत्ता रोक दिया गया है । उनका मनमाने तरीके से एक दिन का वेतन काट लिया (क्रमश:)

संसद का सत्र जनता की आशाओं के अनुरुप नहीं चला

–रघु ठाकुर

लम्बी प्रतीक्षा के बाद अंततरू भारत की संसद का सत्र 14 सितम्बर से आहूत किया गया था। कोरोना महामारी के कारण संसद का बजट सत्र भी संभव नहीं हुआ जबकि संवैधानिक प्रावधान है कि दो सत्रों के मध्य 6 माह से अधिक की अवधि नहीं होना चाहिए वह प्रावधान भी शिथिल करना पड़ा। कोरोना के भय से संसद और सरकार दोनों भयभीत थे। विश्वस्त सूत्रों से यह जानकारी मिली कि एक केन्द्रीय मंत्री के संक्रमित होने के समाचार आने के बाद प्रधानमंत्री जी ने सभी केन्द्रीय मंत्रियों को नोटिस दिए थे किए वे व्यक्तिगत मुलाकातें न करें केवल फोन पर ही चर्चा करें। हालांकि इसके बावजूद भी कई मंत्री यहां तक कि गृहमंत्री अमित शाह भी संक्रमित हुए। संसद के सत्र को लेकर जो समाचार मीडिया में आए है और कोरोना की बीमारी से सुरक्षा के नाम पर जो निर्णयों की जानकारी मिली है वह चिंताजनक है। एक अच्छा निर्णय है किए 14 सितम्बर से लेकर 1 अक्टूबर तक 17 दिन लगातार सत्र चलेगा तथा शनिवार रविवार या अन्य शोक प्रस्ताव के बाद जिस प्रकार संसद की कार्यवाही की छुट्टी हो जाती थी वह नहीं होगी। हालांकि भारत के पूर्व राष्ट्रपति स्व. प्रणब मुखर्जी का देहांत कुछ ही दिन पूर्व हुआ है राष्ट्रपति संसद को आहूत करने वाले अधिकारी होते है और संयुक्त सदनों की बैठकों को भी सम्बोधित करते है। राष्ट्रपति पद की संवैधानिक स्थितिओं के विशेष महत्व होते है। इसलिए इस बार भारत सरकार उनके शोक प्रस्ताव के बाद क्या निर्णय करेगीए सदन स्थगित करेगी या चलाएगी यह अभी कहना मुश्किल है हालांकि मेरी निजी राय यह है किए शोक प्रस्ताव के बाद भी सदन की कार्यवाही को चलाया जाना चाहिए और संसद चलाकर ही ज्यादा सम्मानपूर्वक शोक संदेश दिया जा सकता है।

लगातार 17 दिन सत्र चलने का एक लाभ यह भी हाता है कि छुट्टियों के दिनों का भत्ता आने.जाने का टिकिट और यात्रा भत्ता का खर्च बच जाता है। अगर सत्र पूर्व की परम्परा के अनुसार 5 दिन चलाए जाते तो लगभग 6 दिन अवकाश के जाते और 3 बार माननीय सांसदों को आने.जाने का यात्रा खर्च होता। माननीय सांसदों को यात्रा भत्ता मिलता यह भी एक बड़ी राशि होती। अगर एक सांसद उनके सुरक्षा पहरी उनके सहयात्री के यात्रा खर्च और यात्रा भत्ता को जोड़े तो यह खर्च भी करोड़ों का होता। फिर अमूमन शुक्रवार के दिन ही अधिकांश सांसद संसद और दिल्ली छोड़ देते है। केवल जिनके निजी प्रस्ताव होते है वह ही रूकते है या अगर फिर किसी कारणवश पार्टी ने व्हिप जारी किया हो तो ही सांसद रूकते है। याने वस्तुतरू सप्ताह में 4 दिन ही काम होता है। मैं सरकार और संसद के अध्यक्ष तथा गैर सरकारी दलों के संसदीय दलों के नेताओं को साधुवाद दूंगा कि उन्होंने यह अच्छा निर्णय किया। अगर यह स्थाई परंपरा बन सके तो और भी अच्छा होगा। परन्तु मीडिया में यह भी समाचार आए है कि प्रश्न काल को स्थगित कर दिया गया है और शून्य काल का समय 1 घंटे से घटाकर आधा घंटे किया जा रहा है। प्रश्न काल शून्य काल इन दोनों का महत्व लोकतांत्रिक प्रणाली और आमजन के लिए बहुत ज्यादा होता है प्रश्नों के माध्यम से माननीय सांसद न केवल अपने क्षेत्र की बल्कि देश की समस्याओं की सूचनाओं को सरकार से माँगते है और परम्परानुसार पूँछे प्रश्नों के उत्तर संबंधित मंत्री को संसद में पढ़कर देना होता है। अत: एक तरह से मंत्री या शासन को पूरी तैयारी करना होती और दूसरी तरह सांसदों को पूरक प्रश्नों को उठाने का ही अधिकार हाता है जिससे अपने किसी प्रश्न का उत्तर अधूरा है या त्रूटिपूर्ण हो तो सांसद संबंधित मंत्री से संसद में उत्तर माँग कर सुधार के लिए या अपनी त्रुटि को सुधारने के लिए बाध्य कर सकता है। प्रश्नों के माध्यम से ही कई बार कई महत्वपूर्ण निर्णय सरकार को घोषित करना होते हैं कभी.कभी स्पीकर महोदय भी अपनी व्यवस्था देकर सरकारों को ठीक काम करने के लिए बाध्य करते हैं और आमजन में भी संसद की कार्यवाही से एक जागृति और विश्वास पैदा होता है। पिछली ही संसद में स्वत: भाजपा के पूर्व मंत्री और सांसद श्री राजीव प्रताप रूडी ने अपनी सरकार के मंत्री की गलत सूचना का न केवल खण्डन किया था बल्कि तथात्मक सूचना को पढ़कर सुनाया था और मंत्री जी को शर्मिंदगी के साथ अपनी गलती को स्वीकारना पड़ा तथा सांसद महोदय के क्षेत्र की समस्या का निदान करना पड़ा। यह आश्चर्यजनक है किए सांसदों के इस महत्वपूर्ण अधिकार को जो सही अर्थें में जनपक्षीय होता है क्यों टाला गया कोरोना का संक्रमण प्रश्नों के माध्यम से ज्यादा हो सकता हो ऐसी कोई वैज्ञानिक रपट अभी तक तो सामने नहीं आई। दूसरे गैर सरकारी दलों के नेताओं ने और संसदीय कार्य मंत्री के सदस्यों ने इस निर्णय पर कैसे सहमति दी क्यों दी या नही दी। इस बारे में भी कोई अधिकृत जानकारी प्राप्त नहीं हुई। समाचार पत्रों में दो प्रकार के समाचार है एक में यह बताया गया है कि गैर सरकारी दलों के नेताओं ने कार्य मंत्रणा समिति में सहमति दी है हांलाकि मीडिया में ही तुणमूल कांग्रेस के संसदीय दल के नेता डेरेक ओ ब्रायन ने खण्डन करते हुए कहा है कि उनसे कोई राय नहीं ली गई न ही उनने कोई सहमति दी। कांग्रेस के तिरूवनंतपुरम के सांसद श्री शशि थरूर ने भी प्रश्न काल समाप्त किए जाने का विरोध किया है परन्तु कांग्रेस पार्टी के दल के अधिकृत नेताओ ने कोई सहमति दी या नहीं इस पर न कोई समाचार पत्रों में विवरण है और न कोई जानकारी। बहुत सारे मामलों में भी शशि थरूर अपने दल से अलग राय देते है और बाद में उनकी पार्टी ही उनकी निजी राय कहकर उनसे किनारा कर लेती है। इसलिए भी विश्वास पूर्वक कोई निष्कर्ष निकालना संभव नहीं है। हो सकता है कि संसद के सत्र चलने पर ही इस घटनाक्रम की स्थिति स्पष्ट होगी। शून्य काल का महत्व न केवल लोकतंत्रीय प्रणाली के लिए बल्कि आम जन व देश के लिए बहुत महत्वपूर्ण होता है। कई बार शून्य काल में ऐसी सूचनाएं सरकार तक सांसद पहुंचा पाते है जिनका लोकमत या राष्ट्रीय महत्व होता व इन घटनाओं या समस्याओं के बारे में तत्काल सरकार के संज्ञान में लाना जरूरी होता है। पिछले दिनों महात्मा गाँधी के चित्र का दुरूपयोग एक इजरायली शराब कंपनी ने किया था। दिल्ली के आम आदमी पार्टी के राज्यसभा सांसद श्री संजय सिंह ने इस प्रश्न (क्रमश:)

हेयर मास्क से रहेंगे खूबसूरत और रेशमी बाल

हर लड़की चाहती है कि उसके बाल लंबे घने और खूबसूरत हो। चेहरे के साथ.साथ बाल भी पर्सनैलिटी को बढ़ाते है। इसलिए चेहरे के साथ.साथ बालों का खूबसूरत होना भी बहुत जरूरी है पर बदलते मौसम और प्रदूषण के कारण बालों में रूखापन हेयर फॉल और ड्रैंडफ जैसी समस्याएं होने लगती है। लड़कियां इन परेशानियों को दूर करने के लिए कई मंहगे ट्रीटमेंट इस्तेमाल करती है पर कुछ घरेलू उपाय से इस समस्या को आसानी से दूर किया जा सकती है। समय की कमी होने के कारण महिलाएं घरेलू उपाय नहीं अपना पाती। ऐसे में एक ऐसा ओवरनाइट हेयर मास्क आया है जिससे इन सभी कठिनाइयों से राहत मिल जाएगी। अगर आप भी अपने बाल स्मूथ और शाइनी बनाना चाहती है तो जरूर ट्राई करें ये हेयर मास्क।

डैंड्रफके लिए

टेबलस्पून फ्रेश एलोवेरा जेल और एक टेबलस्पून नारियल तेल को अच्छी तरह मिलाएं। इसे स्कैलप पर लगाकर किसी चीज से कवर करके छोड़ दें। सुबह उठकर सिर को शैम्पू से धो लें। हफ्ते में 3 बार लगातार इसका इस्तेमाल ड्रैंडफ की समस्या को खत्म कर देगा।

पतले और झड़ते बाल

रात को सोने से पहले 3 टेबलस्पून प्याज के रस और एक टीस्पून शहद मिलाकर स्कैलप पर लगाएं। सुबह शैम्पू से सिर धो लें। नियमित रूप से इसका इस्तेमाल हेयर फॉल को खत्म करके बालों को मोटा बना देगा।

सिल्की और स्मूद बाल

टेबलस्पून शहद और 1 टीस्पून दूध मिलाकर कपास की मदद से स्कैलप पर लगा लें और मसाज करें। अगर आपके बाल ज्यादा ड्राय है तो आप फ्रेश मिल्क क्रीम का इस्तेमाल करें। इससे आपकी सारी परेशानी दूर हो जाएगी।

नरम ओर रेशमी बाल

एक पके हुए केले में दा टेबलस्पून दही मिलाकर रातभर के लिए छोड़ दें। सोने से पहले इसे शावर कैप से कवर कर लें। सुबह उठकर मिनरल शैम्पू से सिर धो लें। कुछ हफ्तों में ही आपके बाल नरम और रेशमी नजर आयेंगे

हील्स से पायें ग्लैमरस लुक

सही फुटवेयर पहनना भी ग्लैमरस लुक के लिए जरुरी है। कई बार आप हील्स को लेकर असमंजस में रहती हैं क्योंकि हील्स में बहुत सारे विकल्प होते हैं जिसमे से किसी एक का चयन आसान नहीं होता। ऐसे में आपको वो नहीं मिल पाता है जो आप चाहते है। यहां अलग.अलग प्रकार की हील्स हैं जो हर स्टाइलिश लड़की के पास होते हैं।

स्टिलेटो हील्स

स्टेलेटो सैंडल को पहन कर जब आप बाहर निकलते हो और जहाँ आप जाते हो आप एकदम ग्लैमरस महसूस करती हैं। स्टिलेटो हील्स सेंसुअल फुटवियर माने जाते है। फैशनेबल ऑर्नमेंटशनए डेलिकेट डिजाइन और पॉइंटेड हील्स स्टिलेटो हील्स को फैशन रडार में सबसे पहले रेंक पर लाती है।

वैज हील्स-युवतियां कॉस्मो पॉलिटन लुक्स के लिए वैज हील्स को पसंद करती है बल्कि फैशनेबल महसूस करती हैं। यदि आप स्टिलेटो के साथ कम्फर्टेबल महसूस नहीं करती है तो वैजस के साथ करेगी। फ्लोइंग स्कर्ट के साथ मोटे वैज हील्स आपके एंकल्स को पतले भी दिखाएंगे और फिटिंग वाले कपड़ों के साथ यह और भी खूबसूरत लगता है।

किटन हील्स

किटन हील्स कम हील्स की श्रेणी में आते हैं। विश पूरी करने की उम्र नहीं होती है जैसे कि सुंदर और आकर्षक लगने के लिए। चाहे आप सोलह साल की हो या चालीस की हों किटन हील्स आपकी समस्या को हल करेगी। वे युवा महिलाओं को लेबल किए बिना अच्छा लुक देते हैं।

ग्लेडियेटर्स

जिनमे कई पट्टियां हैं और जो पट्टियों के साथ एक अलग डिज़ाइन का निर्माण करते हैं उन्हें ग्लैडिएटर जूते के रूप में जाना जाता है। यद्यपि आज की पीढ़ी पिछले एक या दो वर्षों से ग्लेडिएटर जूते जानती है ग्लेडिएटर जूते का इतिहास यूनानियों और रोमनों की प्राचीन संस्कृति से वापस आ गया है। ग्लेडियेटर्स जूते आपके व्यक्तित्व के लिए बहुत कुछ जोड़ सकते हैं हमारे पास विभिन्न तरह के ग्लेडियेटर्स हैं .फ्लैट्स हील्स नी लेंथ तक ऐंकल लेंथ से काल्फ लेंथ तक इसके अलावा ज़िपरों बकल्स और स्टड के साथ ग्लेडियेटर्स इन दिनों में बहुत चल रहे हैं।

कोन हील्स

आप आसानी से कोन हील्स की आकार के साथ प्यार में पड़ सकते हैं। कोन हील्स एक कूल और सोफिस्टिकेटेड लुक देता है।

स्वस्थ शिशु के लिए गर्भावस्था में रखें आहार का ख्याल

गर्भावस्था ऐसा समय है जब मां को अच्छे पोषण की जरूरत होती है। इस दौरान सही पोषण बच्चे के विकास और मां के स्वास्थ्य को बनाए रखने के लिए जरूरी है। माताओं को ध्यान रखना चाहिए कि उनके पोषण में विटामिन और मिनरल्स की कमी न हो। गर्भावस्था के दौरान सही डायट चार्ट बनाना और उसका पालन करना जरूरी है। गर्भावस्था के दौरान आप जो भी आहार लेती हैं उससे न केवल आपके शरीर को पोषण मिलता है बल्कि आपके पेट में पल रहे बच्चे का भी विकास होता है। हर दिन के साथ आपकी जरूरत बढ़ती जाती है। आपको हर प्रकार का भोजन अपने आहार में शामिल करना चाहिए। इससे आपके लिए यह ध्यान में रखना आसान हो जाता है कि आप क्या खा रही हैं। भोजन में तभी जरुरी विटामिन संतुलित मात्रा में शामिल हों। जंक फूड के सेवन से बचें क्योंकि इससे बेवजह आपका वजन बढ़ेगा और पोषक पदार्थों की कमी होगी। आमतौर पर हमारे देश में गर्भावस्था के दौरान ऐसा खाना खाने की सलाह दी जाती है जो बहुत सारे घी में बना हो हालांकि इस तरह के आहार के अपने फायदे हैंए लेकिन इसका सेवन सीमित मात्रा में ही करना चाहिए। नहीं तो वजन तेजी से बढ़ता है और बच्चे के जन्म के बाद वजन कम करना बहुत मुश्किल हो जाता है। इस दौरान सक्रिय रहें और सेहतमंद आहार लें।आपके आहार में सभी समूहों के पोषक पदार्थ शामिल होने चाहिए जैसे काबोहाइड्रेट, प्रोटीन विटामिन व मिनरल्स और डेयरी उत्पाद।

गर्भावस्था के दौरान कई महिलाओं को बहुत ज्यादा भूख लगती है और ज्यादातर महिलाएं भूख लगने पर जंक फूड और अस्वास्थ्यप्रद आहार खाना चाहती हैं। ऐसे भोजन में काबोहाइड्रेटध् वसा तो भरपूर मात्रा में होते हैं लेकिन पोषक पदार्थों की कमी होती है। ऐसे में अपने आहार पर ध्यान देना जरूरी है।

इसी तरह अगर आपको कोई भोजन अच्छा नहीं लग रहा जो आपकी सेहत और बच्चे के विकास के लिए जरूरी है तो अपने डायटीशियन से बात कर इसका कोई विकल्प लें ताकि आपकी पोषण संबंधी सभी जरूरतें पूरी हो सकें।

माइश्चराइजर का करेंगी इस्तेमाल तो स्किन रहेगी साफ

जब आप स्किन पर मॉइश्चराइजर अप्लाई कर रही हैं तो आपको उसकी क्वांटिटी का पूरा ध्यान रखना चाहिए। जरूरत से ज्यादा प्रॉडक्ट आपकी स्किन को ऑयली बना सकता है। उत्पाद की अगर सही मात्रा हो तो इससे आपकी स्किन को सही मॉइश्चर मिलता है।

जब स्किन केयर की बात होती है तो इसमें मॉइश्चराइजर का नाम जरूर लिया जाता है। यह आपकी स्किन की केयर का एक बेहद ही बेसिक स्टेप है। आमतौर पर महिलाएं स्किन मॉइश्चराइजिंग को बेहद हल्के में लेती हैं। उन्हें लगता है कि बस यूं ही मॉइश्चराइजर को स्किन पर लगा लिया और बस हो गया। लेकिन वास्तव में ऐसा नहीं है। मॉइश्चराइजर को लगाने का भी एक तरीका होता है और अगर आप मॉइश्चराइजर को लगाते समय कुछ बातों का ध्यान रखती हैं तो इससे आपको मैक्सिमम बेनिफिट होगा-

मात्रा का रखें ध्यान-स्किन केयर एक्सपर्ट बताते हैं कि जब आप स्किन पर मॉइश्चराइजर अप्लाई कर रही हैं तो आपको उसकी क्वांटिटी का पूरा ध्यान रखना चाहिए। जरूरत से ज्यादा प्रॉडक्ट आपकी स्किन को ऑयली बना सकता है। उत्पाद की अगर सही मात्रा हो तो इससे आपकी स्किन को सही मॉइश्चर मिलता है। चेहरे के लिए एक बादाम के आकार का हिस्सा और चेहरे और गर्दन के लिए एक सिक्के का आकार की मात्रा पर्याप्त है। समय भी है महत्वपूर्ण-सुनने में आपको शायद अजीब लगे लेकिन स्किन को मॉइश्चराइज करते हुए आपको समय पर भी जरूर ध्यान देना चाहिए। स्किन केयर एक्सपर्ट बताते हैं कि स्किन को वॉश करने के बाद आपको चेहरे पर मॉइश्चराइजर अप्लाई करना चाहिए। नम त्वचा में मॉइश्चराइजर का इस्तेमाल करने से उसे अवशोषित करने में अधिक मदद मिलती है।

बहुत सी महिलाओं को इस बारे में पता नहीं होता लेकिन स्किन पर मॉइश्चराइजर अप्लाई करने का भी एक तरीका होता है। स्किन केयर एक्सपर्ट कहते हैं कि अधिकतर महिलाओं को मॉइश्चराइजर अप्लाई करने के बाद उसका पूरा लाभ इसलिए नहीं मिल पाताए क्योंकि उनका मॉइश्चराइजर लगाने का तरीका गलत होता है। अब आप सोच रही होंगी कि मॉइश्चराइजर को सही तरीके से किस तरह लगाया जाए। इसके लिए पहले आप मॉइश्चराइजर को कुछ मात्रा में पहले अपनी हथेली पर लें और फिर हल्का सा रब करें। इसके बाद आप चेहरे पर इसे थपथपाते हुए लगाएं और सर्कुलर मोशन में हल्के से मसाज करें। इस तरह से मॉइश्चराइजर लगाने से ना सिर्फ प्रॉडक्ट समान मात्रा में आपके फेस पर लगता है बल्कि आपका ब्लड सर्कुलेशन भी बेहतर होता है।

घर में ऐसे बनाएं फटे दूध का सीरमए आपके चेहरे पर आ सकता है दुगना निखार!

आप इस सीरम को फटे हुए दूध से बना सकते हैं या फिर दूध को पहले फाड़कर फिर इसका सीरम बना सकते हैं। होममेड सीरम बनाने के लिए आपको 1 कप कच्चा दूध आधा नींबू एक चम्मच गलिसरीन एक चुटकी हल्दी एक चुटकी नमक चाहिए होगा।

दूध फट जाने पर आमतौर पर हम पनीर या छेना बना लेते हैं या फिर उसे खराब समझकर फेंक देते हैं हालांकि इस बात से कई लोग अंजान है कि फटा हुआ दूध हमारी त्वचा के लिए भी लाभदायक साबित हो सकता है। इस नुस्खे को बताने वाले कहते हैं कि फटे दूध की मदद से घर में ही एक तरह का सीरम बनाकर त्वचा पर इस्तेमाल किया जा सकता है। इस सीरम से चेहरे पर दुगना निखार आता है। वहीं आज हम आपके लिए इसी सीरम को बनाने विधि इसे इस्तेमाल करने का तरीका और इससे होने वाले फायदों के बारे में जानकारी लेकर आए हैं आइए आपको इसके बारे में विस्तार से बताते हैं।

कैसे बनाते हैं होममेड सीरम-आप इस सीरम को फटे हुए दूध से बना सकते हैं या फिर दूध को पहले फाड़कर फिर इसका सीरम बना सकते हैं। होममेड सीरम बनाने के लिए आपको 1 कप कच्चा दूध आधा नींबूए एक चम्मच ग्लिसरीन एक चुटकी हल्दी एक चुटकी नमक चाहिए होगा। इसे बनाने के लिए एक कप दूध में आधा नींबू का रस निचोड़कर करीब 25 मिनट के लिए छोड़ दे। जब दूध अच्छी तरह से फट जाए तो इसे उबाल लें। इस तरह से फटे हुए दूध से पानी अलग होने लगेगा और फिर इस पानी को एक कटोरी में डाल लें। इसके बाद इसमें 1 चुटकी हल्दी 1 चुटकी नमक और 1 चम्मच ग्लिसरीन मिला दें। मिक्स करने के बाद इसे एक शीशी में भरकर फ्रिज में रख दें। हफ्ते में दो से तीन बार इस सीरम को इस्तेमाल करें।

ऐसे करें इस सीरम का इस्तेमाल-

इस नुस्खे को बताने वाले कहते हैं कि कॉटन यानी रूई की मदद से अपने चेहरे पर इस सीरम को लगाएं। इसे अपने पूरे चेहरे पर लगाने के बाद हाथों से हल्का.हल्का मसाज करें। इसका अच्छा परिणाम लाने के लिए सीरम को सोने से पहले रात के समय लगाकर सो जाएं। इस तरह से ये सीरम पूरी रात आपके चेहरे पर लगा रहेगा। अगले दिन सुबह अपने चेहरे को साफ पानी से धो लें। फिर आप देखेंगे कि आपका चेहरा चमकदार और पहले से काफी मुलायम हो गया है।अगर बात की जाए सीरम लगाने से होने वाले फायदों की तो इसके इस्तेमाल से झुर्रियां और दाग.धब्बों से छुटकारा पाया जा सकता है।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ

ਧਰਨਿਆਂ ਤੇ ਬੈਠਣਾ ਮਤਲਬ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਉਣਾ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਉਦੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਥੋਪੇ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੇ ਹੀ ਨਾ।ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ,ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਮਿਲ ਰਹੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਧੱਕੇ ਖਾਣ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡੰਡੇ ਖਾਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਕੁੱਝ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਨਾਅਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, "ਜੈ ਜਵਾਨ, ਜੈ ਕਿਸਾਨ,"ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਜਵਾਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਮੋਟਾ ਜਿਹਾ ਕਾਰਨ ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਉਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿੰਨਾ ਨੇ ਸੱਪਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਰੀਆਂ ਤੇ ਪੈਰ ਰੱਖ ਕੇ ਫਸਲ ਨਹੀਂ ਉਗਾਈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਨਫੀ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।ਏ ਸੀ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠਕੇ ਇਵੇਂ ਦੇ ਹੀ ਬਿੰਨਾ ਸਿਰ ਪੈਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।ਖੈਰ ਅੱਜ ਕਿਸਾਨ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਕਿਸਾਨ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਤਿੰਨ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹਨ।ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਜਦੋਂ ਕੋਵਿਡ ਮਾਹਾਂਮਾਰੀ ਨਾਲ ਲੋਕ ਹਾਲੋਂ ਬੇਹਾਲ ਹੋਏ ਪਏ ਹਨ ਤਾਂ ਇਵੇਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਹੀ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ ਜਿੰਨਾ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸਰਾਸਰ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਹੀ ਹੈ।ਆਰਨਲਡ ਐਚ ਗਲਾਸਕੀ ਲਿਖਦਾ ਹੈ;"ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵਿਕਰਾਲ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਜਾਣ ਇੰਨਾ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਲੈਣਾ ਹੀ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਨੇਤਾ ਦਾ ਗੁਣ ਹੈ। "

ਖੈਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਧੱਕਾ ਜਾਂ ਕਿਸਾਨੀ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹਰ ਇਕ ਤੇ ਬੇਹੱਦ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵੇਖਿਆ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਇਕ ਕਿਸਾਨ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਦਿਹਾੜੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਚੁੱਲਾ ਬਲਦਾ ਹੈ।ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।ਇੰਨਾ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਗਮੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।ਜੇਕਰ ਕਿਸਾਨ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਦਿਹਾੜੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਵੀ ਗੱਡੀ ਦਿੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।ਅੱਗੇ ਚਲੀਏ ਤਾਂ ਜੇਕਰ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਆੜ੍ਹਤੀਏ ਗੱਦੀਆਂ ਤੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਹਨ।ਇੰਨਾਂ ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੱਲੇਦਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।ਦੁਕਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਨ ਤਾਂ ਹੀ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕਿਸਾਨ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।ਹਾਂ,ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੀ ਰਸੋਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਸਦਕਾ ਚੱਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਪੇਟ ਵੀ ਤਾਂ ਹੀ ਭਰਦੇ ਹਨ ਜੇਕਰ ਕਿਸਾਨ ਦਿਨ ਰਾਤ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।ਇਥੇ ਜੋ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦੇ ਰੱਖਣਾ।ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।ਮੈਨੂੰ ਪਿੱਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇਕ ਪੱਲੇਦਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਲੜਕੇ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ, ਉਹ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਸੀ।ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਧਰਨੇ ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਪਰ ਸਾਡੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ,ਜਦ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹਾਂ। ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨਾ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਉਸ ਹਰ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਜੇਕਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਉਹ ਰਸੋਈ ਦੇ ਵੱਧਦੇ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੈ।ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਮਹਿੰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਪੱਲੇ ਕੁੱਝ ਪੈਂਦਾ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਦੇ ਪੱਲੇ ਕੁੱਝ ਰਹਿੰਦਾ ਨਹੀਂ। ਕਿਸਾਨ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਹੈ।ਪਰ ਇਸ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਚਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਤੇ ਆਵਾਜ਼ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਤੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਕੋਲ ਉਸਦੀ ਜਿਨਸੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕੌਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਵਿਉਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕੋਲ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਉਸਦੀ ਕੀਮਤ ਕੌੜੀ ਵੇਲ ਵਾਂਗ ਵੱਧਦੀ ਹੈ।ਇਸ ਤੇ ਮੇਰੇ ਨਾ ਵਧੇਰੇ ਲੋਕ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਗੇ।ਕਣਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਜਿਸ ਭਾਅ ਤੇ ਖਰੀਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਆਟਾ ਉਸਤੋਂ ਦੁਗਣੇ ਕੀਮਤ ਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਕਦਾ ਹੈ।ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਕੋਲੋਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਖਰਚਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ।ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਜੇਕਰ ਲੋਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤਾਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਰਸੋਈ ਦਾ ਖਰਚਾ ਘੱਟ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਕਿਸਾਨ ਸਾਡਾ ਅੰਨਦਾਤਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸੀਂ ਉਸਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਰੋਲ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ,ਉਸ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਉਸਦੀ ਫਸਲ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦੇਗਾ।ਉਸਨੂੰ ਉਹ ਕੀਮਤ ਮਿਲੇਗੀ ਹੀ ਮਿਲੇਗੀ।ਪਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਉਸ ਕੀਮਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਤੇ ਵਿਉਪਾਰ ਵਰਗ ਖਰੀਦ ਦਾ ਹੈ।ਇਸ ਵਕਤ ਮੱਕੀ ਨੂੰ ਅੱਠ ਸੌ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਹੀ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਪਾਹ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।ਇਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਅਤੇ ਵਿਉਪਾਰ ਵਰਗ ਮਿਲਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟਦੇ ਹਨ।ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲ ਨਾ ਤਾ ਫਸਲ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਤ ਉਸਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।ਉਸਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵਿਉਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸਲ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਕੀਮਤ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਖੇਡੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।ਜਿਵੇਂ ਗੰਢਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਸਦੀ ਕੀਮਤ ਵੱਧਣਾ ਮਤਲਬ ਰਸੋਈ ਵਿੱਚ ਭੂਚਾਲ।ਇਸਦੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਘਾਟ ਵਿਖਾ ਕੇ,ਇਸ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਅਸਮਾਨੀ ਚੜ੍ਹ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।ਇਹ ਵੱਡੇ ਵਿਉਪਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਨਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਛੱਤਰ ਛਾਇਆ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਖੈਰ,ਅੱਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਹਨ।ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤ ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।ਜਿਸਨੂੰ ਦਵਾਈ ਦੇਣੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ,ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਏਗਾ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਉਹ ਦਵਾਈ ਦੇਣੀ ਕਿਸੇ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਦੂਸਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਵੱਡੇ ਕਿਸਾਨ ਹੀ ਲਿਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।ਹਾਂ, ਵਿਉਪਾਰੀਆਂ ਵਰਗ ਘੱਟ ਕੀਮਤ ਤੇ ਖਰੀਦੇਗੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾ ਕੇ ਵੇਚੇਗਾ।ਇਹ ਕੁੱਝ ਇਕ ਵੱਡੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਉਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਭੁਗਤਾਂਗੇ ਪਰ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਲਈ ਮਾਰੂ ਹੀ ਸਿੱਧ ਹੋਏਗਾ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸਮਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਅਰਥ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਵਧੀਆ ਨਹੀਂ ਮੰਨ ਰਹੇ।ਚੰਗੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਹੁਕਮਰਾਨ ਉਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਸਮਝਣ।ਚਾਣਕਿਆ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ;"ਜਿਹੜਾ ਹੁਕ ?ਜਨਤਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਪਰ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ,ਜਨਤਾ ਉਸਨੂੰ ਪਦ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। "ਜਨਤਾ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋੜਦੀ ਹੈ।ਕਿਸਾਨੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦਾ ਧੁਰਾ ਹੈ।ਬਹੁਤ ਸਧਾਰਨ ਹੈ ਖਾਣ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ ਤਾਂ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਆਏਗੀ। ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ;"ਪੇਟ ਨਾ ਪਈਆਂ ਰੋਟੀਆਂ,ਸੱਭੇ ਗੱਲਾਂ ਖੋਟੀਆਂ।"

ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੇ ਲੱਕ ਤੋੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨੋਟਬੰਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਗੱਡੀ ਲੋਹੇ ਨਹੀਂ ਪਈ।ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਰ ਗੱਲ ਦੀ ਕਾਹਲ ਕਿਉਂ ਪਈ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ,ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ।ਬਸ ਫੈਸਲਾ ਥੋਪਣ ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਘਾਣ ਹੀ ਹੈ। ਕਲੀਮੇਂਟ ਇਟਲੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ;"ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਅਰਥ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। "

ਹਰ ਵਰਗ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਡੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟਵਾਉਣ ਅਤੇ ਕੁੱਟਣ ਲਈ।ਜੇਕਰ ਢਿੱਡ ਵਿੱਚ ਖੁਰਾਕ ਨਾ ਗਈ,ਰੋਟੀ ਸਬਜ਼ੀ ਨਾ ਗਈ ਤਾਂ ਡੰਡੇ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਆਏਗੀ।ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿਸਾਨ ਅੰਨਦਾਤਾ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ,ਉਹ ਜੀਵਨ ਦਾਤਾ ਵੀ ਹੈ।ਪਿੱਛੇ ਕਰੋਨਾ ਵੇਲੇ ਹੋਏ ਲਾਕਡਾਊਨ ਅਤੇ ਕਰਫਿਊ ਵਿੱਚ ਸਭ ਨੂੰ ਆਟੇ,ਚਾਵਲ,ਦਾਲਾਂ,ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਫਿਕਰ ਸੀ।ਇੰਨਾ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਜਿਊਣਾ ਔਖਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਅਸੰਭਵ ਕਹਿ ਲਈਏ ਤਾਂ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏਗਾ।ਜਿਵੇਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ,ਉਸ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।ਜਾਨ ਹੈ ਤਾਂ ਜਹਾਨ ਹੈ।ਜਾਨ ਤਾਂ ਹੀ ਹੈ ਜੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਨੂੰ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਰੋਟੀ ਪੇਟ ਭਰ ਮਿਲਦੀ ਰਹੇ।ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵਰਗ,ਗਾਇਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ,ਇਹ ਘਰ ਘਰ,ਹਰ ਘਰ ਦੀ ਰਸੋਈ ਅਤੇ ਹਰ ਘਰ ਦੇ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਕੌਰ ਢਿੱਲੋਂ ਮੁਹਾਲੀ
ਮੋਬਾਈਲ ਨੰਬਰ 9815030221

ਵਿਆਹ 'ਚ ਮੰਜੇ

ਸੁਖਮੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ-ਭਗਤਾ ਭਾਈ ਕਾ 604-751-1113

ਮਾਘ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹੀ ਗਿਆ ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਹੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਸੱਥ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਗਏ। ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਕੋਈ ਸੱਥ 'ਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਉਹੀ ਹਰਦਮ ਕੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਹੀ ਗੱਲ ਸੁਣਾ ਛੱਡਦਾ।

ਬਾਬਾ ਚੜ੍ਹਤ ਸਿਉਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਨੇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ, ੨ਕਿਉਂ ਬਈ ਬੰਬਰਾ! ਯਾਰ ਹਰਦਮ ਕੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪਤਾ ਨ੍ਹੀ ਕੀ ਗੱਲ ਐ, ਹਰੇਕ ਈ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਨਮੀਉਂ ਈਂ ਗੱਲ ਕੱਢ ਮਾਰਦਾ ਜਿਮੇਂ ਖੇਡਾ ਪਾਉਂਦਾ ਮਦਾਰੀ ਝੋਲ਼ੇ 'ਚੋਂ ਵੰਨ ਸਵੰਨੀ ਦੀਆਂ ਚੀਜਾਂ ਕੱਢਦਾ ਹੁੰਦਾ।“

ਨੇਕ ਮੈਂਬਰ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ, ੨ਹਰਦਮ ਕੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਲੋੜ ਈ ਨ੍ਹੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਤੂੰ ਆਵਦੇ ਗੁਆਂਢੀ ਮੱਖਣ ਮਿਸਤਰੀ ਦੇ ਘਰੇ ਜਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲੈ।“

ਬਾਬਾ ਕਹਿੰਦਾ, ੨ਤੇਰੀ ਤਾਂ ਬੰਬਰਾ ਪੁੱਠੀ ਗੱਲ। ਕਿੱਥੇ ਰਾਜਾ ਭੋਜ, ਕਿੱਥੇ ਕਾਣਾ ਤੇਲੀ। ਕਿੱਥੇ ਹਰਦਮ ਕਾ ਵਿਆਹ ਕਿੱਥੇ ਮੱਖਣ ਮਿਸਤਰੀ ਦਾ ਘਰ। ਇਹ ਕੀ ਗੱਲ ਬਣੀ? ਇਹ ਤਾਂ ਤੂੰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਹਲਵਾਈ ਆਲੀ ਗੱਲ ਕਰ 'ਤੀ। ਕੇਰਾਂ ਨੱਥੇ ਨੰਬਰਦਾਰ ਦੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਵਿਆਹ, ਜਦੋਂ ਜੰਨ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਬਰੂਹਾਂ 'ਤੇ ਆ ਗੀ, ਉਦੋਂ ਹਲਵਾਈ ਨੇ ਚਾਹ ਧਰ 'ਤੀ। ਨੰਬਰਦਾਰਾਂ ਦਾ ਬੁੜ੍ਹਾ ਹਲਵਾਈ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ ਜੰਨ ਤਾਂ ਆ ਵੀ ਗਈ, ਤੂੰ ਹੁਣ ਚਾਹ ਧਰੀ ਐ, ਬਣੂ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ? ਹਲਵਾਈ ਕਹਿੰਦਾ ਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਈਂ ਧਰ ਦਿੰਦੇ ਤਾਂ ਜੰਨ ਦੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਨੂੰ ਠੰਢੀ ਹੋ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਤੂੰ ਚਾਹ ਪੱਤੀ ਲਿਆ ਬਾਬਾ, ਇਹ ਤਾਂ ਬਣ ਗੀ ਜਾਣ। ਅਕੇ ਬੁੜ੍ਹਾ ਕਹਿੰਦਾ ਚਾਹ ਪੱਤੀ ਤਾਂ ਲਿਆਉਣੀ ਭੁੱਲ ਈ ਗਏ, ਤੂੰ ਪੰਜ ਕੁ ਮਿੰਟ ਰੁੱਕ, ਚਾਹ ਪੱਤੀ ਤਾਂ ਹੁਣ ਮੰਗਾਅ ਦਿੰਨਾਂ ਘੈਂਟੇ 'ਚ। ਹਲਵਾਈ ਕਹਿੰਦਾ, ਚੱਲ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨ੍ਹੀ,ਹਲਦੀ ਲਿਆਓ, ਹਲਦੀ ਪਾ ਦਿਨੇਂ ਆਂ, ਨਾਲ ਕਾਲੀਆਂ ਮਿਰਚਾਂ ਹੋ ਜਾਣ ਗੀਆਂ। ਬੱਸ! ਬਹਿ ਜਾ ਬਹਿ ਜਾ ਹੋ ਜੂ, ਤੋਪੇ ਤੋੜ ਚਾਹ ਬਣ ਜੂ। ਜਾਨੀ ਆਖਿਆ ਕਰਨਗੇ, ਬਈ ਚਾਹ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਤੂੰਬੜਭੰਨ ਜੰਨ ਗਏ ਸੀ ਉਥੇ ਪੀਤੀ ਸੀ, ਬਾਕੀ ਤਾਂ ਐਵੇਂ ਤੱਤਾ ਪਾਣੀਉਂ ਈਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਗੱਲ ਬੰਬਰਾ ਤੇਰੀ ਐ। ਗੱਲ ਹਰਦਮ ਕੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਚੱਲੀ ਜਾਂਦੀ ਐ, ਤੂੰ ਕਹੀਂ ਜਾਨੈਂ ਮੱਖਣ ਮਿਸਤਰੀ ਕੇ ਘਰੇ ਜਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲੈ। ਵਿਆਹ ਕੋਈ ਪਸੂ ਡੰਗਰ ਤਾਂ ਨ੍ਹੀ ਜਿਹੜਾ ਮੱਖਣ ਮਿਸਤਰੀ ਦੇ ਘਰੇ ਜਾ ਕੇ ਵੜ ਗਿਆ।“

ਨਾਥਾ ਅਮਲੀ ਕਹਿੰਦਾ, ੨ਗੱਲ ਤਾਂ ਬਾਬਾ, ਮੰਬਰ ਦੀ ਸਹੀ ਐ, ਪਰ ਤੇਰੇ ਚੈਹਨ ਚੱਕਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਇਹੇ। ਗੱਲ ਤੇਰੇ ਖਾਨੇ 'ਚ ਨ੍ਹੀ ਪਈ।“

ਬਾਬੇ ਨੇ ਅਮਲੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਬੜੀ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ, ੨ਉਹ ਕਿਮੇਂ ਬਈ?“

ਨਾਥਾ ਅਮਲੀ ਕਹਿੰਦਾ, ੨ਬਾਬਾ! ਵਿਆਹ ਤਾਂ ਹਰਦਮ ਕੀ ਕੁੜੀ ਦਾ ਈ ਸੀ, ਪਰ ਟੁੱਟਿਆਂ ਮੰਜਿਆਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਮੱਖਣ ਮਿਸਤਰੀ ਦਾ ਘਰ ਈ ਭਰਿਆ।“

ਬਾਬਾ ਫੇਰ ਅਮਲੀ ਦੇ ਵਲ਼ ਵਲੇਮਿਆਂ 'ਤੇ ਹਰਖ ਗਿਆ, ੨ਮੱਖਣ ਮਿਸਤਰੀ ਦਾ ਘਰ ਕਿਮੇਂ ਭਰ ਗਿਆ ਯਾਰ। ਜੰਨ ਦਾ 'ਤਾਰਾ ਤਾਂ ਧਰਮਸਾਲਾ 'ਚ ਸੀ, ਦਖਾਣ ਦਾ ਇਹਦੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਲੈਣਾ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਜੱਟਾਂ ਦਾ, ਦਖਾਣ ਤੂੰ ਵਾਧੂ ਈ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਕੇ ਘਸੋੜ 'ਤਾ। ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਯਾਰ ਹੋਰ ਈ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਐਂ। ਮੈਂ ਕੀ ਕਹਿਨਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਦਸਦੇ ਐਂ।“

ਅਮਲੀ ਟੋਟ ਆਈ 'ਚ ਬਾਬੇ ਚੜ੍ਹਤ ਸਿਉਂ ਨੂੰ ਇਉਂ ਭੱਜ ਕੇ ਪਿਆ ਜਿਵੇਂ ਜੰਨ ਉੱਤੋਂ ਦੀ ਸੁੱਟੇ ਡੱਬਰੀ ਪੈਸਿਆਂ ਨੂੰ ਜੁਆਕ ਪੈਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਐ, ੨ਸੁਣ ਵੀ ਲੈ ਯਾਰ ਬਾਬਾ। ਤੇਰੀ ਤਾਂ ਮੈ ਨਾ ਮਾਨੂੰ ਆਲੀ ਗੱਲ ਐ। ਮੱਖਣ ਮਿਸਤਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਉਂ ਕਰਦੇ ਆਂ, ਬਈ ਹਰਦਮ ਕੇ ਵਿਆਹ 'ਚ ਜਿਹੜਾ ਨਾਨਕਾ ਮੇਲ ਆਇਆ ਸੀ ਉਹਨੇ ਮੰਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਬਾਹੀਆਂ ਸੇਰਵੇ ਤੋੜ ਭੰਨ ਕੇ ਤੂੜੀ ਆਲੀ ਸਬ੍ਹਾਤ ਮੂਹਰੇ ਇਉਂ 'ਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਰੱਖ 'ਤੇ ਜਿਮੇਂ ਬਲਬੀਰ ਭਾਊ ਦੇ ਆਰੇ 'ਤੇ ਲੱਕੜਾਂ ਪਈਆਂ।“

ਕੋਲ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀਤਾ ਮਰਾਸੀ ਕਹਿੰਦਾ, ੨'ਕੱਲੇ ਨਾਨਕੇ ਮੇਲ ਨੇ ਨ੍ਹੀ ਮੰਜੇ ਭੰਨੇ, ਕਈ ਮੰਜੇ ਘਰ ਦੇ ਸ਼ਰਾਬੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਭੰਨੇ ਐਂ।“

ਬਾਬਾ ਕਹਿੰਦਾ, ੨ਸ਼ਰਾਬੀਆਂ ਨੇ ਕਿਮੇਂ?“

ਨਾਥਾ ਅਮਲੀ ਫੇਰ ਬੋਲ ਪਿਆ, ੨ਜਿਹੜੇ ਮੰਜੇ ਨਾਨਕੇ ਮੇਲ ਨੇ ਭੰਨੇ ਐਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਬਾਹੀ ਭੰਨ 'ਤੀ ਕਿਸੇ ਦਾ ਸੇਰਵਾ ਤੋੜ 'ਤਾ, ਦੋ ਤਿੰਨਾਂ ਦੇ ਪਾਵੇ ਈ ਤੋੜ 'ਤੇ। ਲੈ ਵੇਖ ਲਾ ਬਾਬਾ, ਇਹ ਕੋਈ ਮੇਲ ਸੀ। ਨਾਲੇ ਖਾ ਪੀ ਗੇ ਨਾਲੇ ਛੜਾਂ ਚਲਾ ਗੇ। ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਮੰਜੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣਿਆਂ ਨੇ ਚੋਪੜ ਕੇ ਰੱਖ 'ਤੇ। ਰਹਿੰਦੀ ਖੂੰਹਦੀ ਕਸਰ ਮੱਝਾਂ ਨੇ ਕੱਢ 'ਤੀ।“

ਬਾਬਾ ਕਹਿੰਦਾ, ੨ਮੱਝਾਂ ਕਿੱਥੋਂ ਆ ਗੀਆਂ ਵਿਆਹ 'ਚ?“

ਅਮਲੀ ਬਾਬੇ ਦੇ ਹੈਰਾਨੀ ਭਰੇ ਲਹਿਜੇ 'ਤੇ ਫੇਰ ਖਪੇ ਖੂਨ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲ ਪਿਆ, ੨ਬਾਬਾ ਤੂੰ ਬੰਦੈਂ ਕਿ ਨੌ ਤਰੀਕ ਐਂ? ਤੂੰ ਤਾਂ ਆਂਏਂ ਗੱਲਾਂ ਪੁੱਛਦੈਂ ਜਿਮੇਂ ਕੁਸ ਵੇਖਿਆ ਈ ਨ੍ਹੀ ਹੁੰਦਾ। ਜਦੋਂ ਸੋਡੇ ਘੋਚੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਸੀ ਤੁਸੀਂ ਮੱਝਾਂ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੇਚ 'ਤੀਆਂ ਸੀ?“

ਬਾਬਾ ਕਹਿੰਦਾ, ੨ਨਹੀਂ।“

ਅਮਲੀ ਫੇਰ ਪੈ ਗਿਆ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਫੂਸ ਦੀ ਅੱਗ ਵਾਂਗੂੰ, ੨ਫੇਰ! ਹਰਦਮ ਕੀਆਂ ਮੱਝਾਂ ਵੀ ਤਾਂ ਘਰੇ ਈ ਸੀ। ਇਹ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਕੰਮ ਖਰਾਬ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਸ਼ਰਾਬੀ ਹੋਇਆ ਮੇਲ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਬੋਲੀਆਂ ਪਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।“

ਸੀਤਾ ਮਰਾਸੀ ਕਹਿੰਦਾ, ੨ਅਮਲੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਦੀ ਸਮਝ ਤਾਂ ਆਉਂਦੀ ਨ੍ਹੀ ਹੋਣੀ। ਘੁਰਲ ਘੁਰਲ ਈ ਕਰੀ ਗਏ ਹੋਣੇ ਐਂ ਸ਼ਰਾਬੀ।“

ਅਮਲੀ ਕਹਿੰਦਾ, ੨ਉੱਥੇ ਕਿਹੜਾ ਰਕਾਟ ਭਰਨੇ ਸੀ। ਪੀਤੀ ਖਰੀ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਬੋਲੀ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਉਂਦੀ ਨ੍ਹੀ ਸੀ, ਬਾਂਦਰੀ ਆਂਗੂੰ ਚੀਕਾਂ ਜੀਆਂ ਈ ਮਾਰੀ ਗਏ। ਰੌਲਾ ਰੱਪਾ ਸੁਣ ਕੇ ਮੱਝਾਂ ਡਰ ਕੇ ਸੰਗਲ ਤੜਾ ਗੀਆਂ। ਜਿਹੜੇ ਪੰਜ ਸੱਤ ਮੰਜੇ ਕੰਧ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਭਿੜਦੀਆਂ ਭਿੜਦੀਆਂ ਮੱਝਾਂ ਵੱਜ ਗੀਆਂ। ਮੇਲ ਦੇ ਭੰਨੇ ਮੰਜੇ ਤਾਂ ਦਖਾਣ ਬਣਾ ਈ ਦੇਊ, ਜਿਹੜੇ ਮੱਝਾਂ ਨੇ ਭੰਨੇ ਐਂ, ਉਹ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਦੀਵਾ ਈ ਬਣਾ 'ਤੇ।“

ਬਾਬਾ ਕਹਿੰਦਾ, ੨ਬਾਹੀਆਂ ਸੇਰਵੇ ਈ ਟੁੱਟੇ ਹੋਣੇ ਐਂ, ਮੱਝਾਂ ਕਿਹੜਾ ਸਿੰਗਾਂ 'ਚ ਫ਼ਾ ਕੇ ਲੈ ਗੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਬਈ ਥਿਆਏ ਨ੍ਹੀ, ਉਹ ਲਿਆ ਕੇ ਦੇ ਦੇਣ, ਮਿਸਤਰੀ ਬਣਾ ਦੂ ਨਮੇਂ।“

ਅਮਲੀ ਨੇ ਫੇਰ ਬਹਿ ਗਿਆ ਹਾਸੇ ਦੀ ਪਟਾਰੀ ਖੋਹਲ ਕੇ, ੨ਤੂੰ ਵੀ ਬਾਬਾ ਘਣ ਚੱਕਰ ਈ ਐ। ਮੰਜਿਆਂ ਦਾ ਬਾਣ ਤਾਂ ਇਉਂ ਕਰ 'ਤਾ ਜੀਕੂੰ ਮੱਛੀਆਂ ਫ਼ੜ੍ਹਣ ਆਲਾ ਜਾਲ 'ਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਖੂੰਜੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਵੇ, ਤੂੰ ਕਹਿੰਨੈਂ ਦਖਾਣ ਨਮੇਂ ਬਣਾ ਦੂ। ਐਨਾ ਟੈਮ ਕਿੱਥੇ ਐ ਉਹਦੇ ਕੋਲੇ। ਆਵਦੇ ਘਰ ਦਾ ਜਗਾੜ ਈ ਨ੍ਹੀ ਲੋਟ ਆਉਂਦਾ ਉਹਤੋਂ ਤਾਂ।“

ਧੰਨੇ ਕਾ ਬਿੱਲੂ ਅਮਲੀ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦਾ, ੨ਘਰ ਦੇ ਜਗਾੜ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆਂ ਉਹਦੇ ਨੂੰ ਅਮਲੀਆ?“

ਅਮਲੀ ਫੇਰ ਹੋ ਗਿਆ ਪੱਬਾਂ ਭਾਰ, ੨ਜੇ ਘਰ ਆਲੀ ਤੋਂ ਦਖਾਣ ਨੂੰ ਭੋਰਾ ਵੇਹਲ ਮਿਲੂ ਤਾਂ ਈਂ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੂ।“

ਕੋਲ ਬੈਠਾ ਬਚਨਾ ਨੰਬਰਦਾਰ ਕਹਿੰਦਾ, ੨ਅਮਲੀਆ ਘਰ ਆਲੀ ਕੀ ਆਂਹਦੀ ਆ ਉਹਨੂੰ। ਉਹਨੇ ਆਵਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਉਹਨੇ ਆਵਦਾ। ਫੇਰ ਰੌਲਾ ਕਾਹਦਾ?“

ਅਮਲੀ ਨੰਬਰਦਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਰੇ ਚੱਕ ਕੇ ਪੈ ਨਿੱਕਲਿਆ, ੨ਨੰਬਰਦਾਰਾ! ਤੇਰਾ ਵੀ ਸਰਿਆ ਈ ਪਿਆ। ਗੱਲ ਤਾਂ ਨੰਬਰਦਾਰਾ ਇਉਂ ਐਂ। ਦਖਾਣ ਨਹਿੰਗਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕ ਕੇ ਨਹਿੰਗ ਬਣ ਗਿਆ। ਸੇਪੀ ਦਾ ਕੰਮ ਤਾਂ ਹੁਣ ਉਹ ਐਸਾ ਵੈਸਾ ਈ ਕਰਦਾ। ਬੱਸ ਨਹਿੰਗਾਂ ਕੋਲੋਂ ਸੁੱਖਾ ਖਾ ਪੀ ਆਉਂਦਾ, ਘਰੇ ਆ ਕੇ ਰੌਲਾ ਪਾ ਛੱਡਦਾ। ਉਹਦੇ ਘਰ ਆਲੀ ਉਹਨੂੰ ਗਾਲਾਂ ਕੱਢੀ ਜਾਊ ਵੇ ਔਤਰਿਆ, ਵੇ ਕਮਲਿਆ ਟੋਲਿਆ, ਵੇ ਕੰਜਰਾ! ਵੇ ਜੁਆਕ ਪਾਲ ਲੈ ਕੰਮ ਧੰਦਾ ਕਰਕੇ। ਘਰ ਆਲੀ ਗਾਲਾਂ ਕੱਢੀ ਜਾਊ, ਉਹ ਮੂਹਰੋਂ ਬੋਲੇ ਸੋ ਨਿਹਾਲ ਦੇ ਜੈਕਾਰੇ ਛੱਡੀ ਜਾਊ। ਦੋਨਾਂ 'ਚੋਂ ਘੱਟ ਕੋਈ ਵੀ ਨ੍ਹੀ। ਜਰਗ ਦਾ ਮੇਲਾ ਈ ਬਣਾਇਆ ਪਿਆ ਘਰ। ਬਾਬਾ ਕਹੀ ਜਾਂਦਾ ਦਖਾਣ ਟੁੱਟੇ ਮੰਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਮੇਂ ਬਣਾ ਦੂ। ਬਣਾ ਦੂ ਨਮੇਂ, ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ 'ਚੋਂ ਕੁਸ ਹੋਰ ਈ ਨਿੱਕਲਿਆ ਸੀ।“

ਬਾਬਾ ਕਹਿੰਦਾ, ੨ਦਖਾਣ ਚੰਗਾ ਭਲਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਆਹ ਨਹਿੰਗਾਂ ਨਾਲ ਰਲ ਕੇ ਤਾਂ ਕੰਮ ਈਂ ਖਰਾਬ ਕਰ ਲਿਆ ਹੋਣੈ।“

ਸੀਤਾ ਮਰਾਸੀ ਕਹਿੰਦਾ, ੨ਤੈਨੂੰ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਪਤਾ ਹੋਣੈ ਤੇਰਾ ਗੁਆਂਢੀ ਐ, ਹੁਣ ਕੰਮ ਕਿਮੇਂ ਚੱਲਦਾ ਫਿਰ ਦਖਾਣ ਦਾ?“

ਨਾਥਾ ਅਮਲੀ ਕਹਿੰਦਾ, ੨ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਕੀ ਪਤੈ, ਬਾਬਾ ਕਿਹੜਾ ਚੌਂਕੀਦਾਰ ਐ। ਮੈਂ ਦੱਸਦਾਂ ਕੰਮ ਕਿਮੇਂ ਚੱਲਦਾ, ਹੁਣ ਨ੍ਹੀ ਉਹ ਗੱਲਾਂ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਬੱਸ ਧੱਕੀ ਫਿਰਦੈ 'ਮਰੂਦਾਂ ਆਲੀ ਰੇਹੜੀ ਆਂਗੂੰ।“

ਕੋਲ ਬੈਠੇ ਸੱਜਣ ਬੁੜ੍ਹੇ ਨੇ ਅਮਲੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ੨ਅਮਲੀਆ! ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਮੇਂ ਐ 'ਮਰੂਦਾਂ ਆਲੀ?“

ਅਮਲੀ ਕਹਿੰਦਾ, ੨ਜਦੋਂ 'ਮਰੂਦਾਂ ਆਲਾ ਕੋਈ 'ਮਰੂਦਾਂ ਦੀ ਰੇਹੜੀ ਲੈ ਕੇ ਬਜਾਰ 'ਚ ਜਾਂਦਾ, ਉਹ ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਦਕਾਨ ਮੂਹਰੇ ਖੜ੍ਹਦਾ, ਉਹੀ ਦਕਾਨਦਾਰ ਉਹਨੂੰ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ, ਚੱਲ ਓਏ ਗਾਹਾਂ ਹੋ, ਏਥੇ ਗੰਦ ਖਲਾਰੇਂਗਾ। ਜਦੋਂ ਅਗਲੀ ਦਕਾਨ ਮੂਹਰੇ ਜਾਂਦਾ, ਇਹੀ ਕੁਸ ਉਹ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ, ਚੱਲ ਓਏ ਅੱਗੇ ਹੋ, ਕਿਮੇਂ ਥਾਂ ਮੱਲੀ ਐ ਜਿਮੇਂ ਸਤੀਲਦਾਰ ਦਾ ਸਾਲਾ ਹੁੰਦਾ। ਉਹ ਗੱਲ ਇਹਦੀ ਐ। ਜੀਹਦੇ ਹੁਣ ਕਿਤੇ ਘਰੇ ਜਾਂਦਾ ਉਹੀ ਕਹਿ ਦਿੰਦਾ, ਕੰਮ ਕਰਿਆ ਕਰ ਅੱਗੇ ਆਂਗੂੰ, ਨਹਿੰਗਾਂ ਨਾਲ ਰਲ਼ ਕੇ ਜੁਆਕ ਭੁੱਖੇ ਮਾਰ ਲੇਂ ਗਾ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਕਿਤੇ ਤੜਕੋ ਤੜਕੀ ਰੇਲੋ ਮਾਈ ਕੇ ਘਰੇ ਜਾ ਵੜਿਆ। ਰੇਲੋ ਆਂਹਦੀ, ਵੇ ਮੱਖਣਾਂ! ਵੇ ਸੇਪੀ ਦਾ ਕੰਮ ਛੱਡ 'ਤਾ ਤੈਂ? ਇਹ ਆਂਹਦਾ, ਨਹੀਂ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਕਦੇ ਵੇਖਿਆ ਨ੍ਹੀ ਬਈ ਤੂੰ ਮੰਜੇ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਠੋਕੀ ਜਾਨੈਂ, ਆਹ ਹਰਦਮ ਕੇ ਵਿਆਹ ਆਲੇ ਟੁੱਟਿਆਂ ਮੰਜਿਆਂ ਦੀ ਘਰੇ ਨਮੈਸ਼ ਲਾਈ ਬੈਠੈਂ। ਆਪਣੇ ਅਗਵਾੜ ਆਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਜੇ ਐ ਜਿਹੜੇ ਵਿਆਹ 'ਚ ਆਏ ਮੇਲ ਨੇ ਭੰਨੇ ਐ, ਤੂੰ ਬਣਾ ਕੇ ਅਗਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚਕਾਅ। ਵੀਹ ਦਿਨ ਹੋ ਘਰੇ ਰੱਖੀ ਬੈਠੈਂ। ਵੇ ਤੈਂ ਤਾਂ ਨਹਿੰਗਾ ਦੀ ਸੇਪੀ ਕਰ ਲੀ ਲੱਗਦੀ ਐ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਜੀਹਦੇ ਘਰੇ ਸੁੱਖਾ ਉੱਗਿਆ ਵਿਆ, ਉਹੀ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦੈ। ਬੱਸ ਫੇਰ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਬੋਲੇ ਤਾਂ ਕੰਧ ਬੋਲੇ।“

ਸੀਤਾ ਮਰਾਸੀ ਕਹਿੰਦਾ, ੨ਹੋਰ ਸੁਣ ਲੋ, ਇੱਕ ਦਿਨ ਕਿਤੇ ਬਾਬੇ ਬੰਤੇ ਨੇ ਪੁੱਛ ਲਿਆ, ਕਹਿੰਦਾ ਮੱਖਣ ਸਿੰਆਂ! ਸੇਪੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਦਾਣੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਐ? ਇਹ ਪਤੰਦਰ ਉਹਨੂੰ ਪੰਜ ਸੱਤ ਪੰਸੇਰੀਆਂ ਕਹਿ ਕੇ ਇਉਂ ਭੱਜ ਗਿਆ ਜਿਮੇਂ ਗਾਰੇ ਨਾਲ ਲਿਬੜੇ ਸੂਰ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕਤੂਰਾ ਡਰ ਕੇ ਭੱਜ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।“

ਏਨੇ ਚਿਰ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਦਸ ਬਾਰਾਂ ਨਹਿੰਗ ਸਿੰਘ ਘੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲ ਨੂੰ ਸੱਥ ਕੋਲ ਦੀ ਲੰਘੇ ਤਾਂ ਸੀਤਾ ਮਰਾਸੀ ਕਹਿੰਦਾ, ੨ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਆਲਾ ਦਖਾਣ ਨਹਿੰਗ ਤਾਂ ਦੀਂਹਦਾ ਨ੍ਹੀ।“

ਅਮਲੀ ਕਹਿੰਦਾ, ੨ਉਹਨੂੰ ਅਜੇ ਘੋੜਾ ਨ੍ਹੀ ਮਿਲਿਆ।“ ਜਿਉਂ ਹੀ ਹੋਰ ਨਹਿੰਗ ਸਿੰਘ ਉਥੋਂ ਦੀ ਲੰਘੇ ਤਾਂ ਸੱਥ 'ਚ ਬੈਠੇ ਲੋਕ ਵੀ ਨਹਿੰਗਾਂ ਦੇ ਘੋੜਿਆਂ ਦੀ ਦਗੜ ਦਗੜ ਸੁਣ ਕੇ ਸੱਥ 'ਚੋਂ ਉਠ ਕੇ ਔ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ।

ਕਿਸਾਨ ਬਿੱਲਾਂ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਲ ਲਿਆਂਦਾ

ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਪਰਿਵਰਤਨ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਦੇਹਵਾਦ ਅਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਵੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਯਥਾ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਉਲਟ-ਪੁਲਟ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਸਥਿਤੀ ਯੁਗਾਂ ਤੋਂ ਚਲਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਸੰਦੇਹਵਾਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਵੱਗਿਆ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲਾਂ ਪੁਰਾਣੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆਂਦੇ ਹਨ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਬਿੱਲਾਂ ਦਾ ਟੀਚਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਪਜ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ,ਕਿਸਾਨ ਦੁਆਰਾ ਵਧੇਰੇ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਏ ਜਾਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨ ਮੰਡੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਚੋਲਿਆਂ (ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ) ਦੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਪੂਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਮੁੱਲ ਨਹੀ ਮਿਲਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨਵਧਣੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੈਂਕੜੇ ਕਿਸਾਨ ਭਾਰੀ ਕਰਜ਼ ਹੇਠ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਉਦਾਸੀ ਭਰੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਤਿੰਨ ਬਿਲਾਂ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਵਿਹੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਜ਼ੀ ਹਵਾ ਦਾ ਇੱਕ ਬੁੱਲਾ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਦਲਣ ਲਈ ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਲ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਬਿਲਾਂ- ਫਾਰਮਰਸ? ਪ੍ਰੋਡਕਟ ਟ੍ਰੇਡ ਐਂਡ ਕਮਰਸ (ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਐਂਡ ਫੈਸਿਲਿਟੇਸ਼ਨ) ਬਿਲ, ਫਾਰਮਰਸ? (ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ) ਐਗਰੀਮੈਂਟ ਆਫ? ਪ੍ਰਾਈਸ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਐਂਡ ਫਾਰਮ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਬਿਲ, ਅਤੇ ਅਸੈਂਸ਼ੀਅਲ ਕਮੌਡਿਟੀਜ਼ (ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ) ਬਿਲ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਐੱਮਐੱਸਪੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਏਪੀਐੱਮਸੀ (ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀਆਂ) ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਛੇੜਛਾੜ ਨਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗੱਲ ਸਿਰਫ ਇੰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਫਾਰਮਰਸ ਪ੍ਰੋਡਕਟ ਟ੍ਰੇਡ ਐਂਡ ਕਮਰਸ (ਪ੍ਰਮੋਸ਼ਨ ਐਂਡ ਫੈਸਿਲਿਟੀ) ਬਿਲ, 2020, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਾਈਡ ਏਪੀਐੱਮਸੀ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਬਜ਼ਾਰ (ਮੰਡੀਆਂ) ਦੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਵੀ ਆਪਣੀ ਫ਼ਸਲ ਵੇਚਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਟੀਚਾ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲੇ ਵਿਕਲਪਿਕ ਵਪਾਰਕ ਚੈਨਲਾਂ ਜ਼ਰੀਏ ਵਾਜਬ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਏਪੀਐੱਮਸੀ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕਿਸਾਨ ਲਈ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਬਿਹਤਰ ਸੌਦਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਏਪੀਐੱਮਸੀ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਵੇਚਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਦੂਸਰਾ ਵਿਕਲਪ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਿਲ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੰਡੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਪਿਛਲੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੁਸ਼ਟ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਰੱਖ ਰਹੀ ਹੈ। ਆੜ੍ਹਤੀਆਂ ਦੇ ਰਹਿਮ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਿਸਾਨ ਬਾਹਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਕਰ ਸਕੇ ਹੋਣ। ਇਹ ਬਿਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਦੇ ਚੁੰਗਲ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਲਈ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਸੋਚਣ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇਵੇਗਾ। ਦ ਫਾਰਮਰਜ਼ (ਐਂਪਾਵਰਮੈਂਟ ਐਂਡ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ)ਐਗ੍ਰੀਮੈਂਟ ਆਵ? ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਐਂਡ ਫਾਰਮ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਬਿਲ, 2020 ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਐਗ੍ਰੀਬਿਜ਼ਨਸ ਫਰਮਾਂ, ਪ੍ਰੋਸੈੱਸਰਾਂ, ਥੋਕ ਵਿਕ੍ਰੇਤਿਆਂ, ਨਿਰਯਾਤਕਾਂ ਆਦਿ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਖੇਤੀ ਉਪਜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਵ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਵਿਕਰੀ ਕਰਨ ਲਈਕਰਾਰ (ਕੰਟਰੈਕਟ) ਕਰਨ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ- ਅਰਥਾਤ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਲਿਖਤੀ ਕਰਾਰ (ਕੰਟਰੈਕਟ) ਦਸਤਖਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਉਪਜ ਦਾ ਉਚਿਤ ਮੁੱਲ ਲੈਣ ਲਈ ਕੇਵਲ ਉਹੀ ਫ਼ਸਲ ਉਗਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕੰਪਨੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ,ਇਹ ਬਿਲ ਮਾਰਕਿਟ ਦੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੇ ਜ਼ੋਖਮਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪ੍ਰਾਯੋਜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰ ਇਨਪੁਟਸ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਖ਼ਰਾਬ ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਾਰਕ ਇਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮਨਿਰਭਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖੇਤੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੋਸੈੱਸਿੰਗ, ਵੈਲਿਊ ਐਡੀਸ਼ਨ ਜਾਂ ਮਾਰਕਿਟਿੰਗ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁੱਲ ਖੇਤੀ ਉਪਜ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੀ ਪ੍ਰੋਸੈੱਸਿੰਗ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਇਹ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ (ਸੋਧ) ਬਿਲ, 2020 ਅਨਾਜ, ਦਾਲ਼ਾਂ, ਤੇਲ ਬੀਜਾਂ, ਪਿਆਜ਼ ਅਤੇ ਆਲੂ ਜਿਹੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹਟਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯੁੱਧ, ਕਾਲ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕੁਦਰਤੀ ਅਪਦਾ ਜਿਹੀਆਂ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸਟਾਕ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਬਗੈਰ, ਖੁਰਾਕੀ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਭੰਡਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਤਿੰਨਾਂ ਬਿਲਾਂ ਪਿੱਛੇ ਪਰਿਕਲਪਿਤ ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਫਾਰਮ ਮਾਰਕਿਟਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਉਦਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਿਸਟਮ ਹੋਰ ਸਮਰੱਥ ਬਣੇਗਾ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਕੀਮਤਾਂ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਮੁੱਖ ਸਰੋਕਾਰ, ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਭਾਰਤੀ ਖੇਤੀ ਨੂੰ ਵਰਤਮਾਨ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਉਦਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲ ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਨਿਰਯਾਤਕਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚੂਨ ਵਿਕ੍ਰੇਤਿਆਂ ਨਾਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਭ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਿਹਨਤੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਆਧੁਨਿਕ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਬਣਾ ਕੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਿਊਨਤਮ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ (ਐੱਮਐੱਸਪੀ) ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਗ਼ਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਫੈਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸ ਕੇ ਇੱਕ ਡਰ ਦਾ ਮਨੋਵਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਲਾਂ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਐੱਮਐੱਸਪੀ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਨਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਮਰ, ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਐੱਮਐੱਸਪੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਇਸ ਸਾਲ, ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਲਈ ਐੱਮਐੱਸਪੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਵਰਗਾਂ ਨੇ ਇਹ ਖਦਸ਼ਾ ਜਤਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ, ਅਨਾਜ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਸਹੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਫਿਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੁਮਰਾਹਕੁੰਨ ਧਾਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਿੰਨ ਕਾਨੂੰਨ ਵਪਾਰ ਦੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਉਪਜਾਂ ਦਾ ਡਿਜੀਟਲ ਵਪਾਰ ਸੰਭਵ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਕਿ ਇਹ ਸਭ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਗਹੁ ਨਾਲ ਘੋਖਣ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਬਿਲ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਵੱਲ ਇੱਕ ਕਦਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿੱਲਾਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਪਰਿਪੇਖਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਅਸਲ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਜਿਹੇ ਨੀਵੇ ਦਰਜੇ ਦੀ ਨਹੀ ਸਗੋ ਮਹਾਨ ਸਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ,ਊਧਮ ਸਿੰਘ , ਗਦਰੀ ਬਾਬੇ ਵਰਗੇ ਅਜਾਦੀ ਦੇ ਦੀਵਾਨਿਆ ਦੇ ਨਾਲੋ ਨਾਲ ਉਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਲੇਖਕਾ ਜਿਵੇ ਪ੍ਰੋ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜਿੰਨਾ ਫੁੱਲਾ ਦੀ ਕਿਆਰੀ ਨੂੰ ਮਹਿਕਾ ਵੰਡਣ ਵਾਲੀ ਹੱਟ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਿਆ ,ਸਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਪਿਆਰ ਦੀਆ ਕੋਮਲ ਭਾਵਨਾਵਾ ਨੂੰ ਬਿਆਨਿਆ ,ਵਾਰਸ ਸਾਹ ਤੇ ਬੁੱਲੇ ਸਾਹ ਨੇ ਗੁਰ ਪੀਰਾ ਦੀ ਬਾਣੀ ਰਾਹੀ ਚਾਨਣ ਵੰਡਿਆ, ਪਾਸ਼ ਵਰਗੇ ਕ੍ਰਾਤੀਕਾਰੀ ਗੀਤਕਾਰਾ ਨੇ ਸੁਪਨੇ ਦੇ ਮਰਨ ਨੂੰ ਖਤਰਨਾਕ ਦੱਸ ਕੇ ਜਿਉਣ ਦੇ ਅਸਲ ਮਕਸਦ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਹੋਸਲੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ

ਨਸ਼ੇ, ਹਥਿਆਰ ਤੇ ਲੱਚਰਪਣ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਸਿਆ
ਅਜੋਕੇ ਸਮੇ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ

ਐਡਵੋਕੈਟ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਪੰਜਾਬ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਚੰਡੀਗੜ
(ਪੰਜਾਬ) ਮੋ 78374-90309

ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ,ਲੋਕ ਨ੍ਰਿਤ ਤੇ ਨਾਟਕ ਕਲਾ ਉਥੇ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸਾ ਵਡਮੁੱਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਦੇ ਹਨ। ਪੁਰਾਤਨ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜੇ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਦੀਆ ਵੰਨਗੀਆ ਨੂੰ ਲੋਕਾ ਤੱਕ ਪੁਹਚਾਉਣ ਲਈ ਸੰਜੀਦਾ ਕਲਾਕਾਰ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਸੇਧਦਾਇਕ ਤੇ ਸਰਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਢਾਲਦੇ । 1947 ਅਜਾਦੀ ਤੋ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਹ ਰੀਤ ਉਸੇ ਤਰਾ ਪ੍ਰਚਿੱਲਤ ਹੈ ਤੇ ਕਲਾਕਾਰ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੀ ਮੂਲ਼ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਨਾਚ ਰਾਹੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇ ਕੇਰਲਾ ਦਾ ਕੱਥਕਲੀ ,ਹਰਿਆਣੇ ਦੀ ਰਾਂਗਣੀ ,ਕਸ਼ਮੀਰ ਦਾ ਬੂਮਰੋ ,ਅਸਾਮ ਦਾ ਬੀਹੂ ਰਾਜ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਉਸੇ ਤਰਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚੋ ਇਥੋ ਦਾ ਭੰਗੜਾ ਤੇ ਗੀਤ ਸੰਗੀਤ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਜੋਸੀਲੀ ਤੇ ਰਸੀਲੀ ਕਲਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾ ਦੇ ਨਾਲੋ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਸਭ ਵੱਧ ਪਸੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਦਹਾਕਿਆ ਪਹਿਲਾ ਇਥੇ ਦੇ ਲੋਕ ਗਾਇਕ , ਢਾਡੀ ,ਕਵੀਸਰ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆ ਗਾਥਾਂਵਾ ,ਜੋਧਿਆ ਦੀਆ ਵਾਂਰਾ ,ਮਿਰਜੇ-ਸਹਿਬਾ ,ਸੱਸੀ ਪੁਨੂੰ ,ਸੀਰੀ ਫਰਿਆਦ ਦੇ ਕਿੱਸੇ ,ਅਤੇ ਵੀਰ ਰਸ ਨੂੰ ਸੁਰੀਲੇ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਪੱਖ ਤੋ ਮਨੋਰੰਜਨ ਲਈ ਪੇਸ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਜਿਸਨੂੰ ਵੱਡੇ -ਛੋਟੇ ਸਭ ਲੋਕੀ ਮਿਲ ਕੇ ਦੇਖਦੇ ਪਰ ਸਮੇ ਦੀ ਕਰਵਟ ਨੇ ਨਾਲ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇ ਦੇ ਗੀਤਕਾਰ ਆਪਣਾ ਸਾਨ੍ਹਾਮੱਤਾ ਇਤਿਹਾਸ ਭੁੱਲਾ ਕੇ ਗੀਤ ਰੂਪੀ ਮਾਲਾ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਾ ,ਹਥਿਆਰ ਤੇ ਨੀਵੀ ਸਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਕਾਰੋਬਾਰ ਪੱਖੋ ਪ੍ਰਪੱਕ ਹੋਣ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਏ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜੀ ਨੂੰ ਮੁਕ ਗਈ ਫੀਮ,ਨਸ਼ੇ @ਚ ਟੈਟ ਗੋਰੀਏ ,ਜੇਲ੍ਹਾ ,ਗੈਂਗਵਾਰ,ਸਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਬਾਂਹ ਫੜਨ ਦੀ ਹੱਲਾਸੇਰੀ ਤੇ ਹੋਸਟਲ ਵਿੱਚ ਪੜਾਈ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦਾਰੂ ਪੀਣ ਦੇ ਗਾਣਿਆ ਨਾਲ ਜਿਹੜੇ ਰਸਤੇ ਦਿਖਾਏ ਜਾਦੇ ਹਨ ਉਹ ਕਿਸੇ ਤੋ ਛੁਪੇ ਨਹੀ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਗਾਣੇ ਦੀ ਵਾਹ -ਵਾਹ ਲਈ ਸੰਗੀਤਕ ਕੰਪਨੀਆ ਤੇ ਗਾਇਕਾ ਨੇ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਕਾਲਜਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਤੇ ਲੜਾਈਆ ਦੇ ਅੱਡੇ ,ਵਿਆਹ ਸਾਦੀਆ ਗੋਲੀਆ ਚਲਾਉਣ ਤੇ ਰੋਲੇ ਰੱਪੇ ਤੇ ਬਾਪੂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋ ਮਹਿਗੀਆ ਗੱਡੀਆ,ਨਸ਼ੇ, ਗੁੱਚੀ,ਅਰਮਾਨੀ ,ਪਰਾਡੇ ਦੇ ਫੈਸ਼ਨਾ ਤੱਕ ਹੀ ਉਹਨਾ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਬਹੁਤੇ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤਾ ਖੁਦ ਯੂ -ਟਿਊਬ ਤੱਕ ਹੀ ਸਿਮਟ ਕੇ ਰਿਹ ਗਏ ਉਂਜ ਭਾਂਵੇ ਨੌਜਵਾਨ ਸਰੋਤਿਆ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਤੇ ਖੁਦ ਦੇ ਹਾਊਮੇ ਨੂੰ ਪੱਠੇ ਪਾਉਣ ਲਈ ਖਰੀਦੇ ਹੋਏ ਲ਼ੱਖਾ ਲਾਈਕ ਤੇ ਕਮੈਂਟਾ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਸੋਸਲ ਮੀਡੀਆ ਵਾਲੇ ਪੇਜ ਵਥੇਰਾ ਹਰਾ ਭਰਾ ਬਣਾ ਰੱਖਦੇ । ਇਹਨਾ ਅਵੱਲੇ ਸੋਕਾ ਵਾਲੀ ਸੰਗੀਤਕ ਲਹਿਰ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਵਿਆਹ ਵਰਗੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਕਾਰਜ ਵੀ ਸਕਿੰਟ ਬਦਲਦੇ ਹੀ ਗਮੀਆ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਦੇ ਹਨ।

21ਵੀ ਸਦੀ ਦੇ ਮਾਪਿਆ ਲਈ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾ ਹੋਰ ਵੀ ਘਾਤਕ ਸਾਬਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਇਕਹਿਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਅੰਤਰੰਗੀ ਵੇਗ ਕਾਰਨ ਸਮੇ ਦੀ ਤੇਜ ਚਾਲ ਨੂੰ ਫੜਨ ਜਾ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਲਈ ਉਹਨਾ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆ ਨੂੰ ਖੇਡਣ ,ਚੁੱਪ ਕਰਵਾਉਣ ਤੇ ਰੁੱਝੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮੈਦਾਨੀ ਜਾ ਪੇਂਡੂ ਦੇਸੀ ਖੇਡਾ ਨਾਲੋ ਟੀ.ਵੀ ,ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਜਾ ਯੂ ਟਿਊਬ ਦੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਗਾਣਿਆ , ਵਿਡੀਓ ਗੇਮਾ ਵਾਲਾ ਸੋਖਾ ਤਰੀਕਾ ਲੱਭ ਲਿਆ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚੋ ਨਿਕਲਦੀਆ ਮਾਰੂ ਕਿਰਨੇ ਨਾਲੋ ਵੀ ਉਹ ਟੀ.ਵੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਜਾ ਗਾਣੇ ਘਾਤਕ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਉਹਨਾ ਦੇ ਮਨ ਉਪਰ ਡੂੰਘੀ ਛਾਪ ਛੱਡਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸੇ ਬੱਚੇ ਤੇ ਬਲ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗ੍ਰਾਫ ਦਿਨੋ ਦਿਨ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬਦਲੀ ਫਿਜਾ ਦੇ ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਯੁੱਗ ਅੰਦਰ ਅੱਜ ਸੰਗੀਤਕ ਕੰਪਨੀਆ ਮੁਨਾਫੇ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਵਿੱਚ ਸਕੂਨਮਈ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਕੰਨ ਫਾੜੂ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਰੋਲੇ-ਰੱਪੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸਾ ਦੇ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।ਜਿਸ ਦਾ ਖਮਿਆਜਾ ਪੰਜਾਬੀਆ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਕਿਉ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਨਹੀ ਤੋਪਾ ਜਾ ਬੰਬਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਜੇ ਉਸ ਕੋਲੋ ਉਸਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਹੀ ਖੋਹ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾ ਉਹ ਕੌਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।ਇਸਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਨਵੇ ਗੀਤਕਾਰ ਆਪਣਾ ਅਣਮੁੱਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੇ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬੇਰੁਜਗਾਰੀ,ਗਰੀਬੀ ਤੇ ਕਿਸਾਨੀ ਖੁਦਕਸ਼ੀਆ ਨੂੰ ਗੀਤਾ ਰਾਹੀ ਸਰਕਾਰਾ ਦੇ ਦਰ ਰਾਗ ਅਲਾਪਣ। ਐਂਵੇ ਨੀ ਹਕੂਮਤਾ ਅੱਜ ਵੀ ਲੋਕ ਕਵੀ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦਿਲ ਤੇ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਦੀ ਲੇਖਣੀ ਨੂੰ ਸਕੂਲੀ ਸਿਲੇਬਸ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋ ਡਰਦੀਆ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆ ਦੇ ਮਾਰੇ ਦਬੇ ਕੁਚਲੀ ਮੇਹਨਤ ਜਮਾਤ ਅਤੇ ਇਹਨਾ ਦੇ ਹੱਕਾ ਲਈ ਲੜਦੇ ਸੰਘਰਸੀ ਲੋਕ ਹੁਣ ਵੀ

ਮਾਂ ਧਰਤੀ ਤੇਰੀ ਗੋਦ ਨੰ ਚੰਨ ਹੋਰ ਵਥੇਰੇ , ਤੂੰ ਮਘਦਾ ਰਹੀ ਵੇ ਸੂਰਜਾ ਕੰਮੀਆ ਦੇ ਵੇਹੜੇ

ਵਰਗੇ ਗੀਤ ਨੂੰ ਦਿਲ ਚ ਸਮੋਈ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਪਰ ਅਜੋਕੇ ਗੀਤਕਾਰਾ ਦਾ ਕਿਸਾਨ (ਜੱਟ) ਖੇਤਾ 'ਚ ਕੱਢ ਔਡੀ ,ਫੋਰਡ ,ਬੁਲਟ ਤੋ ਥੱਲੇ ਨਹੀ ਉਤਰਨ ਦਿੰਦੇ , ਨਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਚੂਰ ਪੱਬ ,ਕਲੱਬ ਵਿੱਚ ਐਸਾ ਕਰਦਾ ਹੀ ਦਿਖਾਉਦਾ ਹਨ। ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾਤਰਿਕ ਦੇ ਗੀਤਾ ਵਾਲਾ ਕਿਸਾਨ ਜਿਹੜਾ ਸਾਲਾਬੱਧੀ ਇਕ ਵਾਰ ਮੇਲਾ ਦੇਖਦਾ ਦਮਾਮੇ ਮਾਰਦਾ ਜੱਟ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਕਿਸਾਨ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਉਹ ਮੇਹਨਤੀ ਪਾਤਰ ਖੇਤਾ ਵਿੱਚ ਰਾਤਾ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆ ਹੇਕਾ ਲਾਉਦਾ ਜਾ ਇਕ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਬਲੀ ਜਾਗ ਰਿਹਾ ਕਿਰਸਾਨ ਖੇਤੀ ਪਾਣੀ ਲਾਉਦਿਆ ਹੱਥ ਨੀਲੇ ਹੁੰਦੇ ਜਾਣ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਨਜਰ ਨਹੀ ਆ ਰਿਹਾ। ਪਹਿਲਾ ਹੀ ਨਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤਾਨ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਮੋੜਨਾ ਔਖਾ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹੋਰ ਬਲਦੀ ਤੇ ਤੇਲ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕੰਪਨੀਆ ਵਾਲੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਇਕ ਵਸਤੂ ਦੀ ਤਰਾ ਪੇਸ ਕਰਕੇ ਕਮਾਈ ਦਾ ਸਾਧਨ ਸਮਝ ਰਹੇ ਉਪਰੋ ਗਇਕਾਵਾ ਵੀ ਇਸ ਪਾਸੇ ਘੱਟ ਨਹੀ ਆਪਣੀ ਫੋਕੀ ਵਹੋ ਵਾਹੀ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੋਇਲ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਟੀ.ਵੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਆਦਰਸ ਮੰਨਣ ਵਾਲੀਆ ਉਹਨਾ ਵਾਂਗ ਵਿਰਸ਼ੇ ਦੇ

ਮਾਂਵਾ ਤੇ ਧੀਆ ਰਲ ਬੈਠੀਆ ਨੀ ਮਾਏ ਜਾ ,
ਲ਼ੱਠੇ ਦੀ ਚਾਦਰ ਉਤੇ ਮਲੇਟੀ ਰੰਗ ਮਾਹੀਆ

ਵਰਗੇ ਗੀਤਾ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਕੇ ਬੁਲਟਾ ਦੇ ਪਟਾਕੇ ਪਵਾ ਰਹੀਆ ਜਾ ਫਿਰ ਗੁੱਤਾ ਨਾਲ ਸੱਪਾ ਨੂੰ ਡੰਗ ਮਾਰਨੇ ਸਿਖਾਉਣ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਾਈਆ ਹਨ। ਇਹਨਾ ਨੂੰ ਤਾ ਸਾਇਦ ਅਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਪਾਇਆ ਯੋਗਦਾਨ ਵੀ ਚੇਤੇ ਨਹੀ। ਇਥੋ ਤੱਕ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਵੀ ਔਰਤ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਕੇ ਉਚ ਦਰਜਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸਤਰਾ ਵੀ ਅੰਕਿਤ ਹਨ।

ਸੋ ਕਿਉ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ ਜਿਤੁ ਜੰਮਹਿ ਰਾਜੁਨ 1
ਭੰਡਹ ਹੀ ਭੰਡੁ ਉਪਜੈ ਭੰਡੇ ਬਾਝੁ ਨ ਕੋਇ 2

ਉਸਨੂੰ ਕਿਉ ਬੁਰਾ ਅਖੀਏ ਜਿਸਤੋ ਰਾਜਿਆ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਔਰਤ (ਭੰਡਹ) ਤੋ ਹੀ ਔਰਤ ਜਨਮ ਲੈਦੀ ਹੈ ਸੋ ਔਰਤ ਤੋ ਬਿਨਾ ਸੰਸਾਰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀ।

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਅਸਲ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਜਿਹੇ ਨੀਵੇ ਦਰਜੇ ਦੀ ਨਹੀ ਸਗੋ ਮਹਾਨ ਸਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ,ਊਧਮ ਸਿੰਘ , ਗਦਰੀ ਬਾਬੇ ਵਰਗੇ ਅਜਾਦੀ ਦੇ ਦੀਵਾਨਿਆ ਦੇ ਨਾਲੋ ਨਾਲ ਉਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਲੇਖਕਾ ਜਿਵੇ ਪ੍ਰੋ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜਿੰਨਾ ਫੁੱਲਾ ਦੀ ਕਿਆਰੀ ਨੂੰ ਮਹਿਕਾ ਵੰਡਣ ਵਾਲੀ ਹੱਟ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰ ਕੁਦਰਤ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਿਆ ,ਸਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਪਿਆਰ ਦੀਆ ਕੋਮਲ ਭਾਵਨਾਵਾ ਨੂੰ ਬਿਆਨਿਆ ,ਵਾਰਸ ਸਾਹ ਤੇ ਬੁੱਲੇ ਸਾਹ ਨੇ ਗੁਰ ਪੀਰਾ ਦੀ ਬਾਣੀ ਰਾਹੀ ਚਾਨਣ ਵੰਡਿਆ, ਪਾਸ਼ ਵਰਗੇ ਕ੍ਰਾਤੀਕਾਰੀ ਗੀਤਕਾਰਾ ਨੇ ਸੁਪਨੇ ਦੇ ਮਰਨ ਨੂੰ ਖਤਰਨਾਕ ਦੱਸ ਕੇ ਜਿਉਣ ਦੇ ਅਸਲ ਮਕਸਦ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਰਿਹ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਹੋਸਲੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਵਰਗੇ ਆਸਾਵਾਦੀ ਕਵੀ ਵਿਗੜੇ ਮਹੋਲ ਤੋ ਬਹਾਰਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਬਲਵਾਨੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ।

ਜੇ ਆਈ ਪਤਝੜ ਤਾ ਕੀ ਏ , ਤੂੰ ਅਗਲੀ ਰੁੱਤ ਤੇ ਯਕੀਨ ਰੱਖੀ ਮੈ ਲੱਭ ਕੇ ਲੇਉਨਾ ਕਿਤੋ ਕਲਮਾ, ਤੂੰ ਫੁੱਲਾ ਜੋਗੀ ਜਮੀਨ ਰੱਖੀ ਸੋ ਆਉ ਇਸ ਮਹਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਲੇਖਕਾ , ਯੋਧਿਆ , ਗੁਰੂ-ਪੀਰਾ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਿਆ ਸੇਧਦਾਇਕ ,ਵਜਨੀ ਤੇ ਅਸਲੀਅਤ ਨੇੜੇ ਢੁਕਵਾ ਗੀਤ ,ਸੰਗੀਤ ਤੇ ਨਾਟ ਕਲਾ ਵਾਲੇ ਨਿਰੋਏ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸਾ ਨੂੰ ਬੁਲੰਦੀਆ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਈਏ।

ਚੀਨ ਖਿਲਾਫ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੀ ਤਿਆਰੀ

ਪੂਰਬੀ ਲੱਦਾਖ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤ ਨੇ ਹੁਣ ਟੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਬਖਤਰਬੰਦ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਸਲ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ ਉਤੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਣਾਓਪੂਰਨ ਹਾਲਾਤ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਚੀਨ ਨੇ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ ਅਪਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾ ਸਕਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਕਦੋਂ ਉਹ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦੇਵੇ। ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ ਵਿੱਚ 15-16 ਜੂਨ ਦੀ ਰਾਤ ਅਤੇ ਫਿਰ 28-29 ਅਗਸਤ ਦੀ ਰਾਤ ਪੈਂਗੋਂਗ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਚੀਨੀ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ ਅਤੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ, ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਰੁਖ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹਨ। ਪੈਂਗੋਂਗ ਦੇ ਦੱਖਣੀ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਉਚਾਈ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚੀਨ ਨੇ ਟੈਂਕਾਂ ਦਾ ਹੀ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਸਾਵਧਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਚਾਲ ਨੂੰ ਸਮਝ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਚੀਨੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਮਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੋਰਚੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਲੱਦਾਖ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਐਲ ਏ ਸੀ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ਉਤੇ ਫੌਜੀ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਵਿਚਾਲੇ ਇਹ ਗਤੀਰੋਧ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਫੌਜੀ ਅਤੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵਾਰਤਾਵਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹੋਣ, ਸਰਹੱਦ ਉਤੇ ਚੀਨ ਦੀਆਂ ਫੌਜੀ ਤਿਆਰੀਆਂ ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਬਹਾਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਉਲਝਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਚੀਨ ਨੇ ਕਰੀਬ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਟੈਂਕ, ਲੜਾਕੂ ਜਹਾਜ਼ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੋਰਚਾ ਜਮਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੱਡੇ ਹੀ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਨੰਤਕਾਲ ਤੱਕ ਇਥੇ ਡਟੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਮਨਸੂਬੇ ਬਣਾਈ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਫੌਜ ਨੂੰ ਕਰਾਰਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪੁਖਤਾ ਫੌਜੀ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕਰੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਗਲਵਾਨ ਘਾਟੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਤੋਂ ਹੀ ਭਾਰਤ ਸਾਵਧਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਮੋਰਚੇ ਉਤੇ ਸਥਿਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਰਿਹਾ। ਟੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਤੋਪਖਾਨੇ ਅਤੇ ਗੋਲਾ-ਬਾਰੂਦ ਸਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਮੋਰਚੇ ਉਤੇ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਰਾਫੇਲ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਸਣੇ ਹਵਾਈ ਫੌਜ ਦੇ ਲੜਾਕੇ ਜਹਾਜ਼ ਅਤੇ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰਾਂ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਵੀ ਦੱਸ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਚੀਨ ਨੂੰ ਉਲਝਣਾ ਭਾਰੀ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫੌਜੀ ਮਾਹਿਰ ਵੀ ਇਸ 'ਤੇ ਇਕਮਤ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਸਲ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੀਮਾ ਸੜਕ ਸੰਗਠਨ ਨੇ ਅਸਲ ਕੰਟਰੋਲ ਰੇਖਾ ਤੱਕ ਜਲਦ ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਨੈਟਵਰਕ ਵੀ ਲੱਗਭੱਗ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂਕਿ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੋਰਚੇ 'ਤੇ ਤੱਤਕਾਲ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਰਾਸ਼ਨ, ਗਰਮ ਕਪੜੇ, ਜੁੱਤੇ, ਰਹਿਣ ਲਈ ਟੈਂਟ ਅਤੇ ਬਾਲਣ ਦੀ ਬੇਰੋਕ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ 16 ਹਜ਼ਾਰ ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਮਨਫੀ ਤੋਂ ਚਾਲੀ-ਪੰਜਾਹ ਡਿੱਗਰੀ ਹੇਠਾਂ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਰਹਿਣਾ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫੌਜ ਦੀ ਇਹ ਤਿਆਰੀਆਂ ਚੀਨ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਾਫ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੇ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਹਰ ਪਲ ਤਿਆਰ ਹੈ।

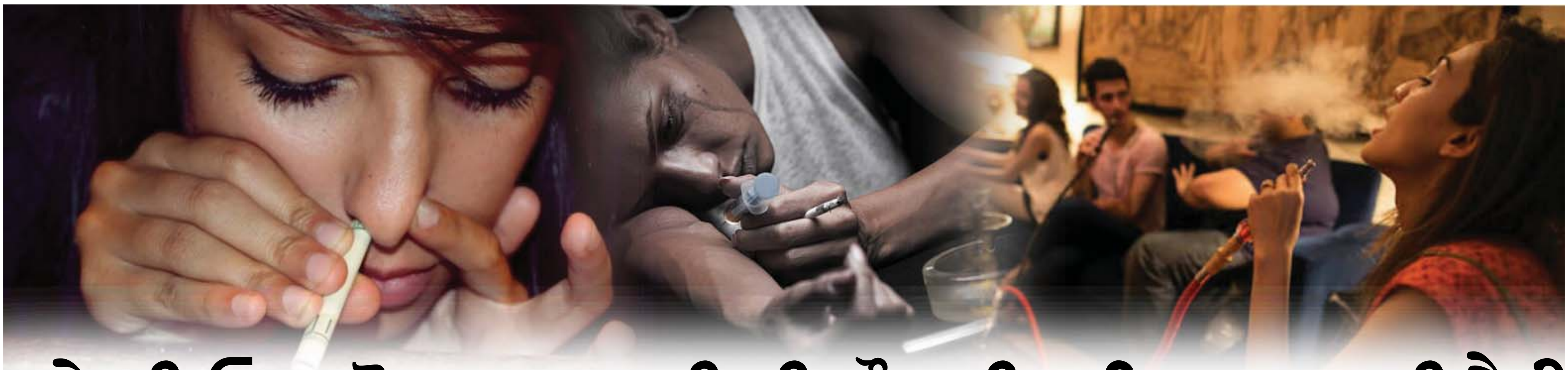

ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਓਵਰਡੋਜ਼ ਨਾਲ ਕੁੜੀ ਦੀ ਮੌਤ ਕੀ ਸਾਬਿਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ?

ਨਸ਼ਾ ਭਾਵੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਈਆਂ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਪਕੜ ਬਣਾਈ ਬੈਠਾ ਹੈ।ਪਰ ਪੁਰਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮੇ ਲੋਕ ਇੰਨੇ ਨਹੀਂ ਮਰਦੇ ਸੀ।ਜਿੰਨੇ ਅੱਜਕਲ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ।ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕ ਅਫੀਮ ,ਪੋਸਤ ,ਭੁੱਕੀ ,ਡੋਡੇ ,ਭੰਗ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਹੀ ਨਸ਼ਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਨਸ਼ੇ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਵੀ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ਸਨ।ਪਰ ਫਿਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾ

ਖਾਣ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬਹੁਤਾ ਖਾਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਮਰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।ਹੁਣ ਤਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਸ਼ੇ ਹੈਰੋਇਨ, ਕੋਕੀਨ ,ਸਮੈਕ ,ਬਰਾਊਨ ਸ਼ੂਗਰ ਤੇ ਸਿੰਥੈਟਿਕ ਚਿੱਟੇ ਵਰਗੇ ਬੰਦੇ ਦੀ ਜਾਨ ਪਲ ਵਿੱਚ ਕੱਢ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।ਜੇ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਨਸ਼ਈ ਫਿਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ ਜੇ ਜਿਆਦਾ ਲਾ ਲਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਗੱਲ ਕੀ ਕਿ ਜਿਸ ਨੇ ਨਸ਼ਾ ਇਕ ਵਾਰ ਲਾ ਲਿਆ ਸਮਝੋ ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਬ ਹੀ ਬਚਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਲਾਇਆ ਹੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਆ।ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਅੱਜ ਇਹ ਕਹੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।ਜਿਸ ਦਾ ਨਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਕੁਝ ਕੁ ਕੁੜੀਆਂ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਕੰਪੀਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਭਾਵੇ ਪਿਛੇ ਰਹਿ ਜਾਣ। ਪਰ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਕਲ ਬਠਿੰਡੇ ਜਿਲੇ ਵਿੱਚ ਇਕ ਆਰਕੈਸਟਰਾ ਕੁੜੀ ਦੀ ਮੌਤ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਓਵਰਡੋਜ਼ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ।ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਵੀ ਉਸਦੀ ਸਹੇਲੀ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।ਇਥੋਂ ਇਹੋ ਹੀ ਸਾਬਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਅੱਜ ਕੁੜੀਆਂ ਵੀ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਫਸੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ।ਕੀ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।ਜੇ ਪਤਾ ਸੀ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਕੀ ਇਸ ਲਤ ਤੋਂ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ।ਇਹ ਸਵਾਲ ਅੱਜ ਹਰ ਇੱਕ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਹਨ।ਇਸ ਦਾ ਜਬਾਬ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।ਇੱਕਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਤੇ ਇੱਕਲੇ ਮਾਪੇ ਵੀ।ਸਮੱਗਲਰ ਕੋਈ ਰੱਬ ਤੋਂ ਉੱਤਰ ਕੇ ਥਲੇ ਸਿਧੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਉਹ ਵੀ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।ਬਸ ਅਸੀਂ ਕਬੂਤਰ ਵਾਂਗੂੰ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟੀ ਬੈਠੇ ਹਾਂ।ਅਗਰ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਲਾਹਨਤ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋਂ ਉਖਾੜਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਕ ਜੁਟ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ।ਜੇ ਇਹੋ ਸੋਚ ਲਿਆ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਉਹ ਕਿਹੜੀ ਸਾਡੀ ਕੁੜੀ ਸੀ ਜਾਂ ਮੁੰਡਾ ਸੀ।ਫਿਰ ਜਿਸ ਦਿਨ ਸਾਡੇ ਤੇ ਇਹੋ ਨੌਬਤ ਆ ਗਈ।ਫਿਰ ਦੂਜਿਆਂ ਨੇ ਇਹੋ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਕੀ।ਮੈਨੂੰ ਕੀ ,ਤੈਨੂੰ ਕੀ, ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਬਸ ਇਹੋ ਗੱਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਹਿ ਜਾਣਗੀਆਂ।ਸਾਡੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੇ ਤੁਰ ਪਈ ਹੈ।ਵਾਸਤਾ ਜੇ ਰੱਬ ਦਾ ਰੋਕ ਲਈਏ।ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਘਰ ਨੂੰ ਅਗ ਲਗੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੋਠੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਰੌਲਾ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਆਪਣੇ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਅੱਗ ਨੇ ਸਾੜਨ ਦਾ ਠੇਕਾ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ।

ਸੂਬੇਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁਲੇਰੀਆ ਮਮਦੋਟ
75891-55501

ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਵਿਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਪਰਮ ਸਿੰਘ

ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਭਾਰੀ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅਮੀਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਗਮਗਾ ਗਏ ਹਨ। ਸਾਲ 2008 ਵਿਚ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਅਮੀਰ ਦੇਸ਼ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੀ ਦਾ ਦੌਰ ਅਜੇ ਜਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਰਥਚਾਰਾ ਕੁਝ ਲੀਹਾਂ ਉੱਤੇ ਆਉਣ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਹਮਲੇ ਨੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਲੀਹ ਤੋਂ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 2008 ਦੇ ਮੰਦੇ ਦਾ ਅਸਰ ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਦਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰਾਜਕੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰੇ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਫਾਇਆ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਹੁਣ ਮੇਕ ਇੰਨ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਨਾਂ ਥੱਲੇ ਕਰਨ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ।ਅਜੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੰਦੇ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਮਾ ਤੇ ਸਖਤ ਲੌਕਡਾਊਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਗਾਊਂ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਠੋਸ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭਿਆਨਕ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ, ਉੱਥੇ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ, ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਮੁਕੰਮਲ ਠੱਪ ਹੋ ਗਏ।ਸਰਕਾਰ ਰਾਹੀਂ ਐਲਾਨਿਆ 20 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਪੈਕੇਜ ਬਿਮਾਰ ਹੋਈ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਪਹੀਆ ਗੇੜਨ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜੇਬਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਸਾ ਨਾ ਪੈਣ ਕਰਕੇ ਖ਼ਪਤ ਅਤੇ ਖ਼ਰੀਦਦਾਰੀ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਜੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 60 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਆਈ ‘ਕੌਮੀ ਅੰਕੜਾ ਦਫਤਰ’ (ਐਨਐਸਓ) ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ (ਜੀਡੀਪੀ) ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ। ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਦਾ ਮਨਫ਼ੀ 23.9% ਹੋਣਾ ਅਰਥਚਾਰੇ ਲਈ ਖਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਹੈ।ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨਿਰਮਲਾ ਸੀਤਾਰਮਨ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ‘ਰੱਬ ਦੀ ਕਰਮਾਤ’ (ਐਕਟ ਆਫ਼ ਗੌਡ) ਕਹਿ ਕੇ ਪੱਲਾ ਝਾੜ ਲਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਦਾ ਦੌਰ ਤਾਂ ਲਾਕਡਾਊਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਸੀ ਜੋ ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ 3.1 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ।

ਐਨਐਸਓ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਾਏ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਵਧ ਕੇ 3.4 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ। ਆਰਥਿਕ ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਗਿਰਾਵਟ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਕੇਵਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਹੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸਹਾਰਾ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਰੁਕਿਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰ ਜਾਮ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਲੋਕ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਸਨਅਤ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਕੰਮ ਖੁੱਸਣ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀ ਬਿਮਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਛੱਡ ਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ’ਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਵਰਸ ਮਾਈਗਰੇਸ਼ਨ ਭਾਵ ਕਾਮਿਆਂ ਦਾ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵੱਲ ਨੂੰ ਕੂਚ ਕਰਨਾ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਤੇ ਐਨਐਸਓ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣਾ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਅਤਿਅੰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਦਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਕੁਝ ਖਤਰਨਾਕ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹਨ। ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਰਡੀਨੈਂਸਾਂ ਸਬੰਧੀ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਬਿਲ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਲਏ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਜਾਣਗੇ। ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਨਾਜ ਪੱਖੋਂ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਛੇ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਵਧੇਰੇ ਝਾੜ ਵਾਲੇ ਬੀਜ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬਜਟ ਦਾ ਕਾਫੀ ਹਿੱਸਾ ਇਹ ਖੋਜ ਵਾਸਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੀਐੱ-480 ਸਮਝੌਤੇ ਅਧੀਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਅਨਾਜ ਦਰਾਮਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹੱਥ ਨਾ ਅੱਡਣੇ ਪੈਣ। ਇਸ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਾਤ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਈ ਉੱਥੇ ਕੁਝ ਹੀ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਅਨਾਜ ਪੱਖੋਂ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਦੂਜਾ ਮੰਡੀਕਰਨ, ਸਰਕਾਰੀ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਰੀਦ ਨੇ ਹਰਾ ਇਨਕਲਾਬ ਲਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਸਮਾਂ ਬੀਤਣ ’ਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਵਾਧੂ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਇਸ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਖੋਜ ਲਈ ਫੰਡ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਨਵੇਂ ਬੀਜਾਂ ਲਈ ਖੋਜ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲੱਗੀ। ਮਗਰੋਂ ਆਏ ਬੀਜਾਂ ਦਾ ਝਾੜ ਅਤੇ ਕੁਆਲਿਟੀ ਪਹਿਲੇ ਬੀਜਾਂ ਵਰਗੀ ਨਾ ਸਾਬਤ ਹੋਈ। ਲਗਭਗ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕਣਕ ਅਤੇ ਝੋਨੇ ਦਾ ਝਾੜ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਵਧਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਥੱਲੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਤਾਂ ਬਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਕ ਰਹੀਆਂ ਕੀੜੇਮਾਰ ਅਤੇ ਨਦੀਨਮਾਰ ਦਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਮਿਲਾਵਟ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਕਰਕੇ ਬੇਮੌਸਮੀ ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਹਨ। ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਮੁਕੰਮਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਬੇਅਸਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ। ਫਸਲ ਪੱਕਣ ਵੇਲੇ ਬੇਮੌਸਮੀ ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਰਹਿੰਦਾ-ਖੂੰਹਦਾ ਵੀ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਹੁਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਫੰਡ ਦੇ ਕੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਨੁਕੂਲ, ਬਿਮਾਰੀ ਰਹਿਤ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣੇ ਝਾੜ ਵਾਲੇ ਬੀਜ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੁਦਰਤੀ ਆਫਤਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਹੋ ਰਹੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਫਸਲੀ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾ ਸਕੀਮ ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਰਚੇ ਉੱਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਈ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ੁਰੂ ਤਾਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਕਾਰਗਰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਹੜ੍ਹਾਂ, ਗੜਿਆਂ ਅਤੇ ਭਿਆਨਕ ਸੋਕੇ ਨਾਲ ਹੋਏ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਲਾਕ ਨੂੰ ਇਕਾਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਗਰੋਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਇਕਾਈ ਮੰਨਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਫਸਲ ਤਬਾਹ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਬੀਮੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਫਸਲੀ ਬੀਮਾ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ਾ ਅਤੇ ਭਰਪਾਈ ਲਈ ਖੇਤ ਨੂੰ ਇਕਾਈ ਮੰਨਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕੰਮ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖੁਦ ਸੰਭਾਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਵਿਕਾਸ ਭਾਵੇਂ ਸਾਮਰਾਜੀ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਜੇ ਵੀ ਸਿੰਜਾਈ ਲਈ ਮੌਨਸੂਨ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਮੌਨਸੂਨ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰ ਆਮ ਵਰਗੀ ਮੌਨਸੂਨ ਕਹਿ ਕੇ ਖੇਤੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰ ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇਮੌਸਮੀ ਬਾਰਸ਼ ਨਾਲ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਕਰੀਬ ਹਰ ਸਾਲ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮੁੱਚੀ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਮੌਸਮੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ।

ਅਯੁੱਧਿਆ: ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਦੋਂ ਕੀ ਹੋਇਆ

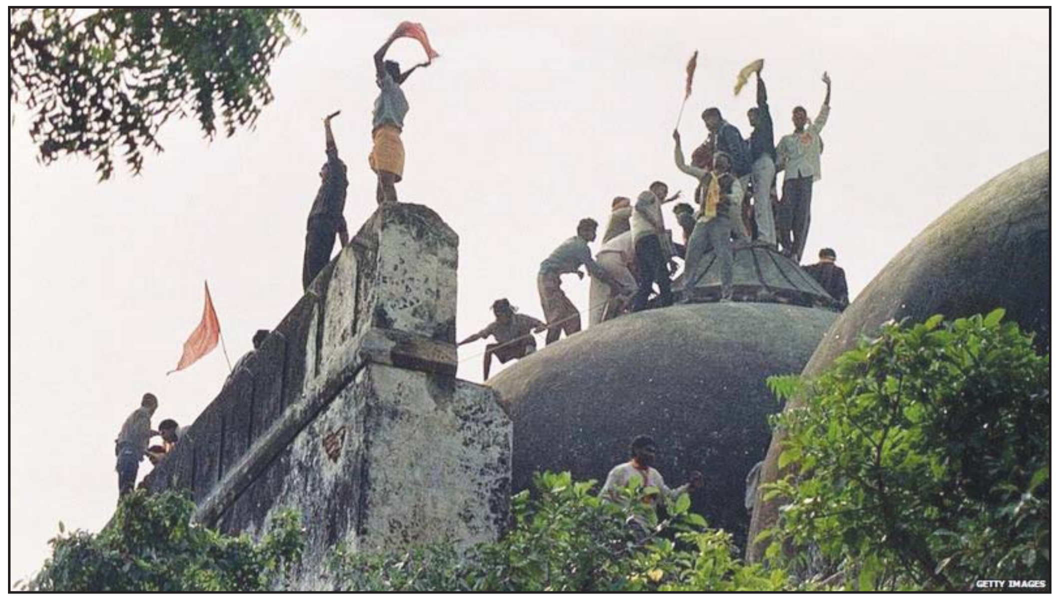

(**ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ**) ਪਹਿਲੀ ਐੱਫ਼ਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂਕਿ ਦੂਜੀ ਐੱਫ਼ਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਯੂਪੀ ਸੀਆਈਡੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

1993 ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਐੱਫ਼ਆਈਆਰ ਨੂੰ ਹੋਰਨਾਂ ਥਾਵਾਂ ’ਤੇ ਟਰਾਂਸਫ਼ਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕਾਰਸੇਵਕਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਐੱਫ਼ਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 197 ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਲਲਿਤਪੁਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂਕਿ ਐੱਫ਼ਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 198 ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਰਾਇਬਰੇਲੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੀਵੀ ਨਰਸਿਮਹਾ ਰਾਓ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਮਲਾਲਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਮ ’ਤੇ ਲਗਭਗ 67 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ।

ਸੱਤ ਜਨਵਰੀ 1993 ਨੂੰ ਇਸ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਲਿਬ੍ਰਾਹਨ ਕਮਿਸ਼ਨ

ਬਾਬਰੀ ਢਾਹੁਣ ਤੋਂ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਲਿਬ੍ਰਾਹਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਪਰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ’ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ 17 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ 48 ਵਾਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਲਿਬ੍ਰਾਹਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 30 ਜੂਨ 2009 ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕੰਮ ’ਤੇ ਲਗਭਗ 8 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਲਿਬ੍ਰਾਹਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਇੱਕ ਡੂੰਘੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਢਾਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਾਜਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲੋਕਾਂ ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੁਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਦਿਨ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਦੋ ਅਹਿਮ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 47 ਹੋਰ ਕੇਸ ਵੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਅਤੇ ਲੁੱਟਮਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ।

ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਲਾਹ ’ਤੇ ਲਖਨਊ ਵਿੱਚ ਅਯੁੱਧਿਆ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਰ ਉਸਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਯਾਨਿ ਕਿ ਐੱਫ਼ਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 198 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੂਜਾ ਕੇਸ ਰਾਇਬਰੇਲੀ ਵਿੱਚ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ।

ਨਾਲ ਹੀ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫ਼ਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਲ 1993 ਵਿੱਚ ਐੱਫ਼ਆਈਆਰ ਨੰ. 197 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 120ਬੀ ਯਾਨਿ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜਿਸ਼ ਨੂੰ ਵੀ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸਲ ਐੱਫ਼ਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਧਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

5 ਅਕਤੂਬਰ 1993 ਨੂੰ ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਐੱਫ਼ਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 198 ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵੇਂ ਕੇਸ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਲਾ ਸਾਹਬ ਠਾਕਰੇ, ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ, ਚੰਪਤ ਰਾਏ, ਧਰਮਦਾਸ, ਮਹੰਤ ਨ੍ਰਿਤਿਆ ਗੋਪਾਲ ਦਾਸ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

8 ਅਕਤੂਬਰ 1993 ਨੂੰ ਯੂਪੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਟਰਾਂਸਫ਼ਰ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਠ ਆਗੂਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਐੱਫ਼ਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 198 ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਖਨਊ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ।

ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ ਰਿਹਾ ਮਾਮਲਾ

1996 ਵਿੱਚ ਲਖਨਊ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੀ ਧਾਰਾ ਜੋੜਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਆਈ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ’ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ’ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਸਣੇ ਸਾਰੇ ਆਗੂਆਂ ’ਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਸਬੂਤ ਸਨ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਇੱਕੋ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਸਣੇ ਦੂਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਖਿਲਾਫ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ।

12 ਫਰਵਰੀ 2001 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਖਨਊ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੱਠ ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਗਠਨ ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਨੰਬਰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸੌਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਡਵਾਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਿੰਦੂਵਾਦੀ ਆਗੂਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਮਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਾਅ-ਪੇਚ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸਿਆ ਰਿਹਾ। ਦਰਅਸਲ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫ਼ਲ ਰਹੇ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਖਾਮੀਆਂ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਗ਼ਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਕਥਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਗਲਤੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਅਡਵਾਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜਿਸ਼ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਿਰਫ਼ ਐੱਫ਼ਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 197 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਅਡਵਾਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਅਪਰਾਧਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਰਾਏਬਰੇਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕਰੇ।

ਰਿਹਾਅ ਹੋਏ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ

ਸਾਲ 2003 ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਐੱਫ਼ਆਈਆਰ 198 ਤਹਿਤ ਅੱਠ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਨੂੰ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜਿਸ਼ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸੀਬੀਆਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜੋੜ ਸਕੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੁਣ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਕ ਸਾਜਿਸ਼ ਵਾਲੀ ਐੱਫ਼ਆਈਆਰ ਨੰਬਰ 197 ਅਤੇ ਭੜਕਾਊ ਭਾਸ਼ਨ ਵਾਲੀ ਐੱਫ਼ਆਈਆਰ ਵੱਖਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਰਾਇਬਰੇਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਤੋਂ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਮਾਮਲਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇੰਨੇ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪਰ ਸਾਲ 2005 ਵਿੱਚ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਇਬਰੇਲੀ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਡਵਾਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਚਲਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਜ਼ਰੂਰ ਵਧਿਆ ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧਕ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸਾਲ 2005 ਵਿੱਚ ਰਾਇਬਰੇਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਲਜ਼ਾਮ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸਾਲ 2007 ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਗਵਾਹੀ ਹੋਈ।

ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਲਿਬ੍ਰਾਹਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ 900 ਪੰਨਿਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ, ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪਰਿਸ਼ਦ, ਬਜਰੰਗ ਦਲ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਬਾਬਰੀ ਢਾਹੁਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਾਲ 2010 ਵਿੱਚ ਦੋਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ। ਸਾਲ 2001 ਵਿੱਚ ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਇੱਕ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਸਨ – ਪਹਿਲੇ ਉਹ ਆਗੂ ਜੋ ਮਸਜਿਦ ਤੋਂ 200 ਮੀਟਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ’ਤੇ ਮੰਚ ਤੋਂ ਕਾਰਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਖੁਦ ਕਾਰਸੇਵਕ।

ਯਾਨਿ ਕਿ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜੋੜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸੀ।

ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਸਾਲ 2011 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 20 ਮਾਰਚ 2012 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹਲਫ਼ਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਇਕੱਠੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਐੱਲਕੇ ਅਡਵਾਨੀ, ਊਮਾ ਭਾਰਤੀ, ਮੁਰਲੀ ਮਨੋਹਰ ਜੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ ਸਣੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਾਜਿਸ਼ ਨੂੰ ਨਾ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸੀਬੀਆਈ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ।

2017 ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਫਿਰ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਖ਼ਤਮ ਕਰਦਿਆਂ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਅਤੇ 20 ਹੋਰਨਾਂ ਸਣੇ ਕਈ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਾਜਿਸ਼ ਰਚਣ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਮੁੜ ਤੋਂ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਵੀ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਣਵਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਡੈੱਡਲਾਈਨ (ਅੰਤਮ ਤਰੀਕ) ਤੈਅ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਡੈੱਡਲਾਈਨ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਪ੍ਰੈਲ ਵਿੱਚ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਨੌ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੋਰੋਨਾ ਸੰਕਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਹਰ ਦਿਨ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 31 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 49 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ 17 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ, ਮੁਰਲੀ ਮਨੋਹਰ ਜੋਸ਼ੀ, ਵਿਨੇ ਕਟਿਆਰ, ਊਮਾ ਭਾਰਤੀ, ਕਲਿਆਣ ਸਿੰਘ, ਰਾਮ ਵਿਲਾਸ ਵੇਦਾਂਤੀ, ਸਾਧਵੀ ਰਿਤਮੰਭਰਾ, ਚੰਪਤ ਰਾਇ, ਨ੍ਰਿਤਿਆ ਗੋਪਾਲ ਦਾਸ ਵਰਗੇ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

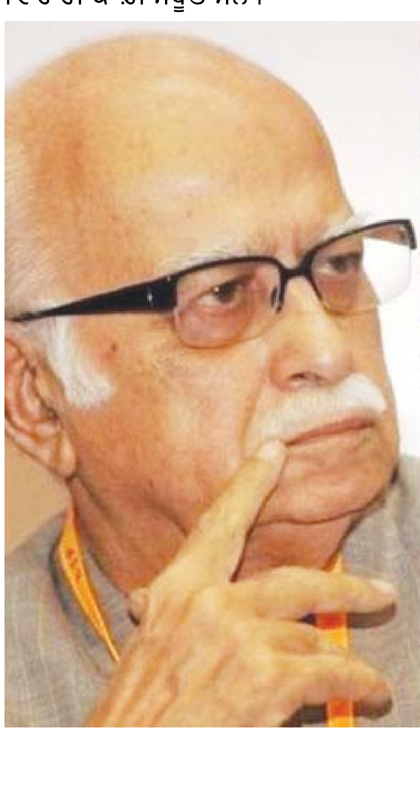

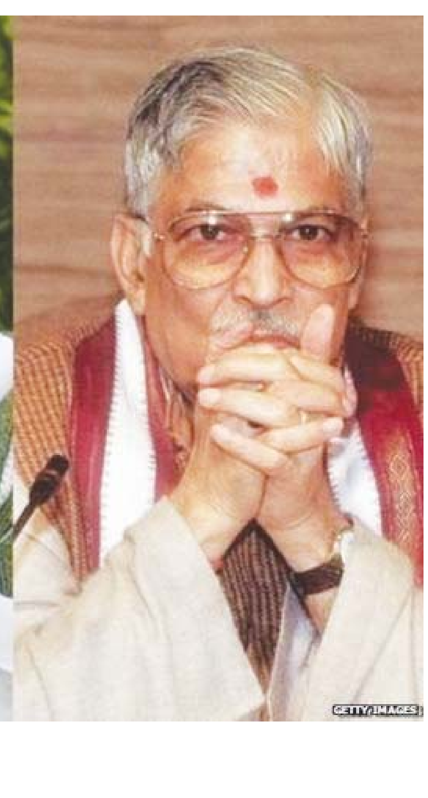

ਕੋਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਦਾ ਜ਼ਹਿਰ

ਨੂਰਦੀਪ ਕੋਮਲ
Komalbajaj18526@gmail.com

ਸਮੁੱਚੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਨਾਂ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਕਹਿਰ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਸ ਕਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਦਾ ਕਹਿਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਕਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਸ਼ਰੀਰਕ ਪੱਖ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਕੋਵਿਡ-19 ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਵਾਇਰਸ ਹੈ ਜੋ ਨੱਕ, ਗਲੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ ਨੇ ਇਸ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਭਿਆਨਕ ਸਥਿੱਤੀ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿਹਤ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਗਰਦਾਨਿਆ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਭਿਅੰਕਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਪਲੇਗ, ਮਲੇਰੀਆ, ਸਵਾਇਨ ਫਲਿਊ, ਸਾਰਸ, ਡੇਂਗੂ, ਜੀਕਾ ਵਾਇਰਸ ਆਦਿ ਫੈਲੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਅਸਰ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਕਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਵਿਸ਼ਵ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਸਾਬਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾ ਡਬਲਿਯੂ ਐਚ ਓ ਨੇ ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਮਾਹਵਾਰੀ ਵਜੋਂ ਲੈਂਦਿਆਂ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਲਾਕਡਾਊਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਿਮਾਰੀ ਕਿੰਨੀ ਭਿਆਨਕ ਹੈ।ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨੀ ਲੋਕ ਇਸਦੀ ਗਿਰਫ ਵਿਚ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਰਹੱਦਾਂ ਵੀ ਸੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਤਹਿਤ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਫੈਸਲਾ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਹਿਦਾਇਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕਰਫਿਊ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੇ 24 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਲਾਕਡਾਊਣ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 22 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਹੀ ਕਰਫਿਊ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਕਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਚੀਨ ਦੇ ਸੂਬੇ ਵੂਹਾਨ ਵਿੱਚ ਦਿਸੰਬਰ 2019 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਸਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੇਰਲ ਜਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਜਨਵਰੀ 2019 ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਣ ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਕਹਿਰ ਹੇਠ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧਣ ਕਾਰਨ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਲਈ ਵੀ ਵੱਡਾ ਸੰਕਟ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਭਿਆਨਕ ਵਾਇਰਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹਰ ਜਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਮਰੀਜਾਂ ਦੀ ਵੱਧਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਕ ਚੁਨੌਤੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਰੋਨਾ ਦੇ ਵੱਧਦੇ ਕਹਿਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਇਸਨੂੰ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਿਹੜੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਲੋਕ ਉਸਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਜ਼ੇ ਵੀ ਕੁਝ ਲੋਕ ਮਾਸਕ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਤੇ ਆਪਸੀ ਦੂਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਰਹੇ। ਜੂਨ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਮੌਲ, ਦੁਕਾਨਾਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਤੇ ਫੇਰ ਜਿਆਦਾ ਸਮੇਂ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ। ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਕਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਦਾ ਕਹਿਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਏ ਦਿਨ ਮਰੀਜਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਦੇ ਮਰੀਜਾਂ 'ਤੇ ਪਲਾਜ਼ਮਾ ਥੈਰੇਪੀ ਦੀ ਟਰਾਇਲ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜੂਰੀ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਪਲਾਜ਼ਮਾ ਥੈਰੇਪੀ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਪਟਿਆਲਾ ਤੇ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਫਰੀਦਕੋਟ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਇੰਸ ਤੇ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਦਯਾਨੰਦ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ, ਕਰਿਸਚਨ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ, ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਹਸਪਤਾਲ ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਇਰਸ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਇਲਾਜ਼ ਸਿਰਫ਼ ਪਰਹੇਜ਼ ਅਤੇ ਸਵੱਛਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਉੱਠ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧੋਣ ਲਈ ਚੰਗੇ ਸਾਬੁਣ ਜਾ ਸੈਨੀਟਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਜੀਕਲ ਮਾਸਕ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਵਾਇਰਲ ਪਾਰਕਿਲ ਨੂੰ ਬਲੌਕ ਕਰ ਸਕੇ ਪਰ ਇਹ ਇਨਫੈਕਟਿਡ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਾਇਰਸ ਫੈਲਾਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਗਿਆਨਤਾ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਸਾਫ ਸਫਾਈ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਦਿਆ ਸਰਕਾਰੀ ਅਸੂਲਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕ ਸੰਜਮ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ। ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣ। ਉਹ ਇਸ ਲਾਕਡਾਊਨ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਆਪਣੇ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮ, ਚੰਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਠਾਂ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਚੰਗੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਲ ਘੜੀ ਵਿਚ ਹੌਂਸਲਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਕਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਵਰਗੀ ਲਾਇਲਾਜ਼ ਬਿਮਾਰੀ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਤੋਂ ਡਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਲੋੜ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 19 ਲੱਖ ਦੀ ਸੀਮਾ ਵੀ ਪਾਰ ਕਰ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਕਹਿਰ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਕੁਝ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੰਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਘਰ-ਘਰ ਨੌਕਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਿਹਤ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ 2984 ਅਸਾਮੀਆਂ ਲਈ 31 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸ.ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਦੇ ਇਸ ਵੱਧਦੇ ਕਹਿਰ ਨਾਲ ਨੱਜਿਠਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਭਰਤੀ ਤਹਿਤ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਜਨਰਲ 500,ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ ਡੈਂਟਲ 35, ਰੇਡਿਓ ਗਰਾਫਰ 139, ਮਲਟੀਪਰਪਸ ਹੈਲਥ ਵਰਕਰ 200, ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ 14, ਫਾਰਮਾਸਿਸਟ 482, ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਥਿਏਟਰ ਸਹਾਇਕ 116 ਤੇ ਵਾਰਡ ਐਟੇਂਡਟ ਦੀਆਂ 800 ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਡਾਕਟਰਾਂ, ਪੈਰਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਟਾਫ ਦੀ ਭਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਘੇਰੇ ਤਹਿਤ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਓਫ ਹੈਲਥ ਸਾਇੰਸਜ਼ ਫਰੀਦਕੋਟ ਰਾਹੀਂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਲ ਘੜੀ ਦੌਰਾਨ ਵਧੇਰੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਿਮਾਰੀ ਭਾਵੇਂ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਬਚਾਅ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਆਮ ਹਨ ਜੋ ਸੁਖਾਲੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਪਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨਿੱਤ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਨੂੰ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੇ ਓਥੇ ਹੀ ਕਰਫਿਊ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਬਿਹਤਰ ਇਹ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਵਰਗੀ ਦੈਂਤ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਰਫਿਊ ਦੌਰਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਰੂਰੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰ ਕੇ ਆਰਥਿਕ ਰਾਹਤ ਦੇਣ, ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਲੋਕ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਉਪਲਬੱਧ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਲੀਹ ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਸੰਜਮ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇ। ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਂਝਾ ਯਤਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਜੋ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੈ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਰੋਨਾ ਜੀਵਾਣੂਆਂ ਰਾਹੀਂ ਫੈਲ ਰਹੀ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਹਜ਼ੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ ਹੈ। ਕਈ ਮਾਹਿਰ ਵਿਗਿਆਨੀ ਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇਲਾਜ਼ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਜੁੱਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਡਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਜਿਵੇਂ ਆਪਸੀ ਦੂਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ, ਮਾਸਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ, ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸਾਬਣ ਨਾਲ ਹੱਥ ਧੋਨੇ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਤੇ ਆਪਸੀ ਸੰਪਰਕ ਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਫੈਲਾਅ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰੀ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਲੜਨ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਓਥੇ ਹੀ ਪਰਹੇਜ਼ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਹੱਲ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਸ਼ਰੀਰ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰੀਰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਹੋਵੇਗਾ ਓਨਾ ਹੀ ਉਸ ਵਿਚ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਲੜਨ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਵਧੇਰੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਕਸਰ ਇਹ ਗੱਲ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਰੋਨਾਵਾਇਰਸ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਬਜੁਰਗ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਸ਼ਰੀਰਕ ਸਮਰੱਥਾ ਘੱਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬਜੁਰਗ ਵਧੇਰੇ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹਨ। ਦੂਜਾ ਸਾਨੂੰ ਚੰਗੀ ਖੁਰਾਕ ਤੇ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਰੁਟੀਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਯਤਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਇਸ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਨੇਕ ਮੁਆਸ਼ ਏ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ

ਨੇਕ ਮੁਆਸ਼ ਜੋ ਫ਼ਾਰਸੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ 'ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਦੀ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ'। ਕਿਸਾਨ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਕਿਰਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਗੁਜ਼ਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਕਮਾਈ ਸੱਭ ਤੋਂ ਇਮਾਨਦਾਰ ਤੇ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਦਾ ਸੱਚ ਜੋ ਵੀ ਇਮਾਨਦਾਰ ਹੈ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਰਿ ਪੈਗ਼ੰਬਰਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਦਾ ਰਣ ਖੇਤਰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਸੂਰਬੀਰਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਤ ਬਿਰਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਕ ਸਿਪਾਹੀ ਦੀ ਬਿਰਤੀ ਅਪਣਾ ਕੇ ਸਦਾ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਸਦਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਰਸਤਾ ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਯੁੱਧ ਨਾਦ ਦਾ ਆਗਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਇਹ ਸੂਰਬੀਰ ਸੰਤ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿਪਾਹੀ ਬਣੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾ ਲਈ। ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਜੇ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਵਿਚ ਫੈਸਲੇ ਨਾ ਦੇਣ ਤਦ ਹੀ ਇਤਿਹਾਸ ਮੁੜ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅੱਜ ਉਹ ਕਿਰਤੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਵਗੈਰ ਇਨਸਾਨ ਜਿਉਂਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਤੇ ਉਹ ਹੈ ਕਿਸਾਨ , ਜੇ ਅਨਾਜ਼ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੀ ਧੱਕੇ ਖਾਣ ਲੱਗੇ ਫਿਰ ਸਾਡੀਆ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਇੰਝ ਲਗਦਾ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਆਨਾਜ਼ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਅੱਜ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਿੱਤੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਾਵੇਗਾ, ਦੂਜਾ ਜਦੋਂ ਬਣਦਾ ਮੁੱਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਦਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ ਤਦ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੇਚਣ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਕੁ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਵਰਤਾਉ ਕੀਤਾ , ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਕੀਤਾ ਉਥੇ ਅੱਜ ਕਿਸਾਨਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਨਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਫੇਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਜਾਵੇ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਕਿਸਾਨੀ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਬਿਲ ਅਤੇ ਬੇਮੌਸਮੀ ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੇ ਝਾੜ ਵਿਚ ਕਮੀ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਸਿਰ ਕਰਜਾ ਦਿਨ ੍ਰਤੀ ਦਿਨ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤਿਜੇ ਵਜੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਸਬੰਧੀ ਗ਼ਲਤ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਕਰਕੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਗਵਾ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਆਰਥਿਕ ਮੰਦਹਾਲੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ ਕਿਸਾਨ ਜਦੋਂ ਕਿਤੇ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾ ਕੇ ਸਿਆਸਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਨਤੀਜਾ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ। 1990 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਕਿਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਕਿਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਹੋਈ, ਉਹ ਅੱਜ ਭਿਆਨਕ ਤਰਾਸਦੀ ਵੱਲ ਧੱਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਤਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਆਫੀ ਦੇ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕਰਵਾਉਦੀਂਆਂ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਤ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਆਕੜਾਂ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਰੋਨਾ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਪਹਿਲਾ ਹੀ ਇਹ ਵਰਗ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਕਰ ਰਿਹਾ. ਤੇ ਹੁਣ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਵਰਗ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਅਰਨੈਸਟੋ ਚੀ ਗੁਵੇਰਾ ਦੇ ਕਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਕਿ, "ਸਾਨੂੰ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਧੱਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਸ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਘੋਲ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕਰੀਏ ਅਤੇ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਲੈਣ ਦੀ ਜੁਰਅਤ ਕਰੀਏ।" ਸਾਡੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਖ਼ੁਦ ਹੀ ਅਜਿਹੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਜੇ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਚੁੱਕਣੇ ਪਏ ਤਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਉਹ ਵੀ ਚੁੱਕ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਫ਼ੁਰਮਾਨ ਹੈ,

ਚੂੰ ਕਾਰ ਅਜ਼ ਹਮਹ
ਹੀਲਤੇ ਦਰ
ਗੁਜ਼ਸ਼ਤ
ਹਲਾਲ ਅਸਤ
ਬੁਰਦਨ ਬ
ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ਦਸਤ।।

ਭਾਵ, ਜੇ ਗੱਲ ਪਿਆਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਾਲ ਹੀ ਹੱਲ ਹੁੰਦੀ ਫੇਰ ਤਲਵਾਰ ਦੇ ਮੁੱਠੇ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾਉਣਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾਂ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਸਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਹੀ ਇਲਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇ ਉਹ ਮਸਲਾ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਨਹੀ ਹੱਲ ਹੁੰਦਾ ਫੇਰ ਹਥਿਆਰ ਚੁੱਕਣ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਸੋ ਸਰਕਾਰਾਂ ਜੇ ਕਿਸਾਨੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਰਹਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੀ ਸਮਝ ਲੈਣ ਤਾਂ ਪਿਆਰ ਸਤਿਕਾਰ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ, ਨਹੀਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਣ ਲਈ ਉਹ ਰਸਤਾ ਅਪਨਾਉਣਾ ਪੈਣਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਰ ਸਿੱਖ ਨਿੱਡਰ ਹੋ ਕੇ ਮੰਨਦਾ ਹੈ।

ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ 'ਸਰਬ'

ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਜਰੂਰਤ

ਲੋਕ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਆਪਣੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਬੋਲਚਾਲ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਲਜ ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਸੰਵਾਦ ਨੂੰ ਪਰਪੱਕ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਸੰਵਾਦ ਨਾਲੋਂ ਸਿਲੇਬਸ ਭਾਰੂ ਹੈ। ਪੜ੍ਹਣ-ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੇ ਮੌਲਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨੈਨੋਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਰੂਪ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੰਵਾਦ ਲਈ ਸਿਆਣਪ, ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਮਾਧਿਅਮ ਸਿੱਖਿਆ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਵਾਦ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਬਦਲਾਅ ਕਰਨੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੰਗ ਹੈ।

ਸ਼ਬਦ ਮਨੁੱਖ ਅੰਦਰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਜਗਾਉਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਤਾਂਡਵ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਈ ਸਗੋਂ ਸਮੇਂ ਦੇ ਜ਼ਾਲਮ ਹਾਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਰਾਹ ਵੀ ਪਾਇਆ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੜ ਲਗਾ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਚੰਡਤਾ ਅਤੇ ਪਾਕੀਜ਼ਗੀ ਬਖ਼ਸ਼ੀ। ਆਵਾਜ਼ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਸਰਬਸਾਂਝੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲਬ ਖੋਲ੍ਹਣੇ ਪੈਣਗੇ ਅਤੇ ਚੁੱਪ ਤੋੜਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਖ਼ੌਫ਼ ਅਤੇ ਦਬਾਅ ਥੱਲੇ ਪਲਣ ਵਾਲੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਬਿਮਾਰ, ਬੌਣੀ ਅਤੇ ਅਵਿਕਸਿਤ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਤੰਦਰੁਸਤ, ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕ, ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਤੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਸਹੀ ਗ਼ਲਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਕੇ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵ ਹੋਣ ਨਾਤੇ ਸਾਡਾ ਮੁੱਢਲਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਾ ਭਰਪੂਰ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਮੰਥਨ ਕਰੀਏ। ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤੀ ਹੀ ਸੰਵਾਦ ਵਿਚ ਹੈ। ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜਮਹੂਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵਿਟਾਂਦਰਾ ਹੀ ਸਭ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਮਾਧਿਅਮ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਂਦ ਅਤੇ ਗੌਰਵ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣੀ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਵੇਦਨਾ ਹੈ। ਸੋਚ ਤੇ ਸੱਚ ਨਿਧੜਕ ਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਪਨਪਦੇ ਹਨ। ਸੱਚ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਹਉਮੈਂ ਅਤੇ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਨ ਵਿਚ ਪਣਪਦੀਆਂ ਅਹਿਸਾਸਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਖ਼ਮ ਤਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰੋਖ ਹੀ ਸਾਡੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦੇ ਗ਼ਲਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸੁਲਗ਼ਦੀ ਚੰਗਿਆੜੀ ਬਣਾ ਕੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਡੂੰਘੇ ਅਤੇ ਜਟਿਲ ਸੰਕਟਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ।ਮਨੁੱਖ ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਮਾਨਵੀ ਚੇਤਨਾ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸੁਹੱਪਣ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਤਰਕ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਜ਼ੁਬਾਨ ਦੀ ਮਿਠਾਸ ਅਤੇ ਬੋਲਣ ਦਾ ਸਲੀਕਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੰਗ ਦਾ ਅੰਤ ਆਪਸੀ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਹੀ ਸਮੇਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਲੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਪੱਕ ਪ੍ਰਵਚਨ ਹੀ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਆ ਰਹੀਆਂ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਨਿਘਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾ ਕੇ ਅਸੀਂ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਵੀ ਖੇੜਾ ਅਤੇ ਵਿਸਮਾਦ ਬਖ਼ਸ਼ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਦੀ ਮੌਲਿਕ, ਸੁਤੰਤਰ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਨੁਹਾਰ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਅਮਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਹ ਅਮਲ ਲੋਕ-ਹਿੱਤ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਦੀਵੀ ਸਮਾਜਿਕ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂਆਂ-ਪੀਰਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨਾ ਸਾਡਾ ਇਖ਼ਲਾਕੀ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ। ਮਹਿਜ਼ ਬੋਲਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸੂਖ਼ਮ ਅਹਿਸਾਸਾਂ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ

ਵਿਜੈ ਗਰਗ
ਸਾਬਕਾ ਪੀਈਐਸ-1, ਮਲੋਟ

ਆਖਰੀ ਚਿਰਾਗ

ਸਾਉਣ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਮੀਂਹ ਨਾ ਹਟਿਆ। ਸਗੋਂ ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਦਿਨ ਚੜ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮੀਂਹ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਹਲਵਾਈ ਹਵੇਲੀ ਦੇ ਵਰਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਤੜਕੇ ਦੇ ਹੀ ਮਠਿਆਈਆਂ ਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਲੋਅ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਸੋਚੀਂ ਪੈ ਗਏ ਕਿ ਵਰ ?ਦੇ ਮੀਂਹ ਵਿੱਚ ਟੈਂਟ ਕਿੱਥੇ ਲਾਈਏ। ਹੋਰ ਘੜੀ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਢਾਡੀ ਜਥੇ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਪਹੁੰਚਣ ਹੀ ਵਾਲੇ ਸਨ।।

ਨੇੜੇ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਦਾ ਭੋਗ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਚਾਰ ਪੁੱਤਰ ਤੇ ਦੋ ਧੀਆਂ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਵਿਆਹੇ ਹੋਏ, ਬਾਲ ਬਚਿੱਆਂ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਅਜੇ ਨਿਆਣੇ ਹੀ ਸਨ। ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਚੰਗੀ ਵੱਡੀ ਕੋਠੀ ਪਾ, ਢਾਣੀ ਤੇ ਡੇਰਾ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦਸ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਚੰਗਾ ਭਲਾ, ਤੁਰਦਾ ਫਿਰਦਾ, ਨਿਰੋਗ ਦੁਪਿਹਰ ਦੀ ਰੋਟੀ ਖਾ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲੰਮਾ ਪੈ ਗਿਆ।ਵੱਡੀ ਨੂੰਹ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਚਾਹ ਲੈਕੇ ਕਮਰੇ ਅੰਦਰ ਵੜੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਵਾਂਗ "ਭਾਪਾ ਜੀ, ਉਠੋ ਚਾਹ ਪੀ ਲਉ" ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਅੱਗੋਂ ਕੋਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਾ ਮਿਲਿਆ। ਨੂੰਹ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜਰਾ ਉੱਚੀ ਅਵਾਜ਼ ਫ਼ੇਰ ਕਿਹਾ, "ਭਾਪਾ ਜੀ ". ਉਹ ਹੈਰਾਨ ਹੋਈ ਕਿ ਭਾਪਾ ਜੀ ਤਾਂ ਮਾੜੇ ਜਿਹੇ ਖੜਾਕ ਸੁਣ ਉੱਠ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁੰਡੇ ਗੋਪੀ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ, " ਵੇ ਗੋਪੀ, ਆਪਣੇ ਡੈਡੀ ਨੂੰ ਹਾਕ ਮਾਰੀ, ਭਾਪਾ ਜੀ ਬੋਲਦੇ ਨਹੀਂ "। ਭੱਜਕੇ ਗੋਪੀ ਤੇ ਉਹਦਾ ਪਿਉ ਮਿੰਦਰ ਅੰਦਰ ਆਏ। ਮਿੰਦਰ ਨੇ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫ਼ੜੀ,ਪਰ ਉਹ ਤਾਂ ਖੌਰੇ ਕਦੋਂ ਦਾ ਮੁਕਿੱਆ ਪਿਆ ਸੀ। ਲੈ ਐਡੀ ਸੌਖੀ ਮੌਤ ਸਾਰੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਏ।

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਸੱਤ ਭੈਣ ਭਰਾ ਸਨ। ਬਾਕੀ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਗੁਜ਼ਰ ਚੁੱਕੇ ਸੀ ਪਰੰਤੂ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਹਦੀ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਕਿਰਪਾਲੋ ਹੀ ਬਚੇ ਸਨ। ਕਿਰਪਾਲੋ ਦਾਗਾਂ ਤੇ ਆਈ ਤਾਂ ਭਤੀਜਿਆਂ ਨੇ ਰੱਖ ਲਿਆ ਅਖੇ ਭੂਆ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਭੋਗ ਤੱਕ ਰਹੋ। ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਠ ਰਖਾ ਦਿੱਤਾ। ਪਾਠੀ ਸਿੰਘ ਪਾਠ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਰਪਾਲੋ ਹੀ ਬੈਠੀ ਸੁਣਦੀ। ਘਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਜੀਅ ਤਾਂ ਜਿੱਦਾਂ ਗਾਉਣ ਤੇ ਆਏ ਹੋਣ। ਦਿਨ ਰਾਤ ਨਿਆਣਿਆਂ ਦਾ ਰੌਲਾ ਨਾ ਮੁੱਕਦਾ। ਰਸੋਈ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਵੇਲੇ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਹੱਸਣ ਦੀਆਂ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ। ਕਿਰਪਾਲੋ ਨੂੰ ਏਦਾਂ ਲੱਗਦਾ ਜਿਵੇਂ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਮੁੱਕ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇ।

ਉਧਰ ਮੀਂਹ ਰੁਕਣ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੈ ਰਿਹਾ। ਭੂਆ ਨੇ ਸੋਚੀਂ ਪਏ ਭਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਜਕੱਲ ਤਾਂ ਲੋਕ ਭੋਗ ਵੀ ਪੈਲੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੁਣ ਛੋਟਾ ਬਿੰਦਰ ਬੋਲਿਆ, " ਲੈ ਭੂਆ ਤੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਬੋਲੀ ?" ਤੇ ਉਸਨੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਮੇਨ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਪੈਂਦੇ ਇੱਕ ਆਮ ਜਿਹੇ ਪੈਲੇਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨਾਲ ਫੋਨ ਤੇ ਗੱਲ ਕਰ, ਭੋਗ ਪੈਲੇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣ ਦਾ ਪਰੋਗਰਾਮ ਪੱਕਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਫਟਾਫਟ ਹਲਵਾਈਆਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਮਾਨ ਟਰਾਲੀ ਤੇ ਲੱਦ ਪੈਲੇਸ ਪੁਚਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਰੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਘਰ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ, ਕੋਈ ਸੂਟ ਪਰੈਸ ਕਰਨ ਲੱਗੀ, ਕਿਸੇ ਦਾ ਜੂੜਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਰਿਹਾ, ਕੋਈ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਕਰੀਮ ਲਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਫਿੱਕੇ ਰੰਗ ਦੀ ਲਿਪਸਟਿਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਪਰਸ ਦੀ ਜਿੱਪ ਖਰਾਬ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜੁੱਤੀ ਨਵੀਂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਛੋਟੀ ਨੂੰਹ ਥਰੈਡਿੰਗ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਪਾਰਲਰ ਵਾਲੀ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਉਦੋਂ ਮੁਕਿੱਆ ਜਦੋਂ ਮਿੰਦਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਜਿਹਾ ਘੂਰਿਆ, " ਬਈ ਥੋਡੀ ਸਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹਜੇ ?ਵਿਆਹ ਤੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਚੱਲੀਆਂ ਤੁਸੀਂ ਭੋਗ ਆ ਭਾਪੇ ਦਾ ਬੈਠੋ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਛੇਤੀਂ "।

ਚੰਗਾ ਤਕੜਾ ਭੋਗ ਪਿਆ। ਕਿਸੇ ਵਧੀਆ ਵਿਆਹ ਵਰਗੇ ਪਕਵਾਨ ਬਣੇ। ਭੋਗ ਪਿਆ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਢਾਣੀ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਮਿੰਦਰ ਤੇ ਉਹਦੀ ਵਹੁਟੀ ਸਭ ਨੂੰ ਜਲੇਬੀਆਂ ਵਾਲੇ ਲਿਫਾਫੇ ਫੜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਬਾਕੀ ਨੂੰਹਾਂ ਦੇ ਪੇਕੇ ਆਪਣੇ ਧੀਆਂ ਜਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕੱਪੜੇ ਤੇ ਗਹਿਣੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੁੜੀਆਂ ਸੂਟ ਲੈਣ ਤੇ ਵੇਖਣ ਵਖਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝ ਗਈਆਂ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੂਟ ਪਸੰਦ ਸੀ ਤੇ ਕੋਈ ਨੱਕ ਬੁੱਲ ਵਟ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਈ ਤਾਂ ਸੂਟ ਬਦਲਵਾ ਵੀ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇੱਕ ਹਿਸਾਬ ਦਾ ਘਸਮਾਣ ਜਿਹਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਦੇ ਤੁਰ ਜਾਣ ਦਾ ਗ਼ਮ ਨਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰਹ ਨੂੰ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਧੀ ਨੂੰ। ਏਨੇ ਨੂੰ ਮਿੰਦਰ ਨੇ ਭੂਆ ਦੋ ਲਿਫਾਫੇ ਫੜਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, " ਆਹ ਲਉ ਭੂਆ ਜੀ ਜਲੇਬੀਆਂ ਤੇ ਥੋਡਾ ਸੂਟ, ਸੂਟ ਸਵਾਂ ਲਿਉ, ਥੋਡੇ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ? ਈ ਆ"।ਜਦ ਨੂੰ ਕਿਰਪਾਲੋ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, " ਚੱਲ ਬੀਬੀ, ਚੱਲੀਏ ਹੁਣ ! ਭੋਗ ਤਾਂ ਪੈ ਗਿਆ "। ਕਿਰਪਾਲੋ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠਦਿਆਂ ਹੀ ਅੱਖਾਂ ਪੂੰਝਣ ਲੱਗ ਪਈ।। ਉਸਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਇਆ, " ਲੈ ਬੀਬੀ ! ਮਾਮਾ ਸਾਰੀ ਕਬੀਲਦਾਰੀ ਨਜਿੱਠ ਕੇ ਗਿਆ ਹੈ, ਤੂੰ ਕਾਸਨੂੰ ਰੋਨੀਂ ਆਂ ? ਕਿਰਪਾਲੋ ਨੇ ਭਰਾ ਦੀ ਪੈਲੀ, ਕੋਠੀ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲ ਆਖਰੀ ਝਾਤ ਮਾਰੀ ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਭਰ ਲੰਮਾ ਹੌਕਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਬੋਲੀ, "ਮੇਰੇ ਪਿਉ ਦਾ ਆਖਰੀ ਚਿਰਾਗ ਵੀ ਬੁਝ ਗਿਆ"। ਕਾਰ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ। ਕਿਰਪਾਲੋ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਵੀ ਉਨੀ ਹੀ ਤੇਜ਼ ਭਰਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੌੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੋਵੇ।

ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਪੰਨੂ
9501392150

ਇੱਕ ਬੁਰੀ ਬਿਮਾਰੀ

ਮਾਸਟਰ ਸੰਜੀਵ ਧਰਮਾਣੀ
ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ
9478561356

ਮਨੁੱਖ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਾਣੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਸੰਗਲੀਬੱਧ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ' ਸਮਾਜ ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ , ਸੋਚ , ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੇ ਅਹਿਸਾਸ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸਦਕਾ ਹੀ ਸਮਾਜਿਕ - ਪ੍ਰਾਣੀ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਖਿਆਲਆਤ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਤੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਨਵ ਅੰਦਰ ਕਈ ਵਾਰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ , ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਖਿਆਲਆਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ : ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਭਾਵਨਾ , ਸ਼ੰਕਾਲੂ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ। ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਤਾਣਾ - ਬਾਣਾ ਆਪਸੀ ਪਿਆਰ , ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਕਦਰ , ਅਹਿਸਾਸ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ 'ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਾਂਝ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਢਿੱਲੀਆਂ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਆਪਸੀ ਰਿਸ਼ਤੇ - ਨਾਤੇ ਖੜੋਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਹਿਸਾਸ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ । ਅਹਿਸਾਸ ਨਮੀ - ਭਰਪੂਰ ਮੁੱਠੀ ਵਿੱਚ ਪਕੜੀ ਹੋਈ ਰੇਤ ਵਾਂਗਰਾਂ ਹੈ , ਜੋ ਰੇਤ ਨੂੰ ਮੁੱਠੀ ਵਿੱਚੋਂ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦੀ। ਪਰ ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਭਾਅ ਵਿਚਲੀ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ , ਆਪਸੀ ਪਿਆਰ , ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੇ ਅਹਿਸਾਸਾਂ ਨੂੰ ਘੁਣ ਵਾਂਗ ਖਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਪੱਲੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਬੇਜਾਨ ਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ - ਵਿਹੂਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ। ਸ਼ੱਕ ਸਾਡੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜੀਵਨ ਜਾਂ ਦੂਸਰੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਬੁਰਾ ਤੇ ਮਾਰੂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ (ਸ਼ੱਕ) ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਅਸੱਭਿਅਕ , ਅਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਕਰੂਰ ਵੀ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮਨੁੱਖ ਆਪਸੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤਾਣੇ - ਬਾਣੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਆਪਸੀ ਪ੍ਰੇਮ - ਪਿਆਰ ਦੀ ਘਾਟ , ਅਸਹਿਯੋਗ , ਦੁੱਖਦਾਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਾਪਰਨਾ , ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਵਖਰੇਵਾਂ , ਸਮਾਜਿਕ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਣਾ ਆਦਿ ਇਹ ਸਭ ਸ਼ੱਕੀ ਸੁਭਾਅ ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਸਦਕਾ ਹੀ ਉਪਜਦੇ ਹਨ। ਸ਼ੱਕ ਅਜਿਹਾ ਔਗੁਣ ਹੈ ਜੋ ਆਪਸੀ , ਘਰੇਲੂ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਵੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਚਮਕ ਅਤੇ ਸਾਂਝ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਜਾਂ ਗ਼ਲਤਫਹਿਮੀ ਦੀ ਧੂੜ ਜੰਮਣ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਵਿਚਾਰ - ਵਟਾਂਦਰੇ ਨਾਲ ਤੇ ਮਿਲ - ਬੈਠ ਕੇ ਸ਼ੰਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਗਲਤਫਹਿਆਂ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ; ਕਿਉਂਕਿ ਸਮਰਪਣ , ਵਿਸ਼ਵਾਸ , ਅਹਿਸਾਸ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਪਿਆਰ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਟਿਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਤਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਸੁਖਾਵਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਿਕ ਜੀਵਨ ਬਸਰ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

" ਇੱਕ ਬੁਰੀ ਬੀਮਾਰੀ ਸ਼ੱਕ ,
ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਨਰਕ ਬਣਾਵੇ ,
ਪੱਲੇ ਰਹਿਣ ਨਾ ਦੇਵੇ ਕੱਖ।
ਸ਼ੱਕ ਉਜਾੜੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ,
ਪੈਦਾ ਕਰੇ ਕਈ ਬੁਰਾਈਆਂ ,
ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਚਸ਼ਮਾ ਲਾ ਕੇ ਬੰਦਾ ,
ਕਰਦਾ ਕਈ ਕੁਤਾਹੀਆਂ।
ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਤੋਬਾ ਕਰਕੇ ,
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਣਾਓ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ,
ਮਿਲ - ਬੈਠ ਦੂਰ ਕਰੋ ਮੱਤਭੇਦ ,
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਣੇਗੀ ਖ਼ੁਸ਼ਗਵਾਰ ,
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਣੇਗੀ ਖ਼ੁਸ਼ਗਵਾਰ ,
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਣੇਗੀ ਖ਼ੁਸ਼ਗਵਾਰ ....।

ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ, ਆਤਮ ਨਿਰਭਰਤਾ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਮੂਰਤ ਸਨ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ

ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ 'ਬਾਪੂ' ਜਾਂ 'ਰਾਸ਼ਟਰਪਿਤਾ' ਦੇ ਨਾਂ ਵਜੋਂ ਬਹੁਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਾਂ ਮੋਹਨਦਾਸ ਕਰਮਚੰਦ ਗਾਂਧੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਕ ਮਹਾਨ ਅਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਏ ਸਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਦੇ ਨੇ ਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜਨਮ 1869 ਈ: ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪੋਰਬੰਦਰ 'ਚ 2 ਅਕਤੂਬਰ 1869 ਈ: ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ 30 ਜਨਵਰੀ 1948 ਈ: ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ ਸੀ। ਐਮ.ਕੇ. ਹਿੰਦੂ ਕਾਰਕੁਨ, ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਗੋਡਸੇ ਵਲੋਂ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ,
ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਰਬਿੰਦਰਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਵਲੋਂ 1948 ਨੂੰ 'ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦ' ਇਕ ਹੋਰ ਨਾਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਹਾਤਾਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮਹਾਨ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਮਹਾਨਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮਹਾਤਮਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਕ ਮਹਾਨ ਅਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਏ ਅਤੇ ਅਹਿੰਸਕ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਰਾਜ ਤੋਂ ਅਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਹਿੰਸਾ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ ਸਨ।
ਉਹ 1969 ਈ: ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਪੋਰਬੰਦਰ ਵਿਖੇ 1869 ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸੀ। ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ 18 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕਾ ਦੀ ਬਰਤਾਨਵੀ ਬਸਤੀ ਵਿਚ ਅਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਲਈ ਚਲੇ ਗਏ। ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਚ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨਾਲ ਭੇਦਭਾਵ ਦਾ ਸਹਾਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਕਾਇਦਾ ਟਿਕਟ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਡੱਬੇ ਵਿਚ ਸਫਰ ਕਰਦਿਆਂ ਰੇਲਗੱਡੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
ਇਕ ਯੂਰਪੀ ਮੁਸਾਫਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੱਟ ਮਾਰ ਵੀ ਝਲਣੀ ਪਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪਣੀ ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਵਿਚ ਹੋਰ ਮਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪਗੜੀ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦਿਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਇਕ ਮੋੜ ਬਣ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਗਲਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸਿਆਸੀ ਕਾਰਕੁਨ ਬਣਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।
ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੇ ਸੱਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਕਿਤਾਬ ਗੁਜਰਾਤੀ ਵਿਚ ਹਿੰਦ ਸਵਰਾਜ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ 1909 ਵਿਚ ਛਪੀ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ 1910 ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਛਪੀ ਅਤੇ ਇਸ ਉਤੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਕੋਈ ਹੱਕ ਰਾਖਵੇਂ ਨਹੀਂ। ਮਹਾਤਮਾਂ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਆਤਮਕਥਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਤਮਕਥਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਜਰਾਤੀ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਇਹ ਹਫਤਾਵਾਰ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਸਾਲੇ ਨਵਜੀਵਨ ਵਿਚ 1925 ਈ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1929 ਤੱਕ ਛਪੀ ਸੀ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੂਜੇ ਰਸਾਲੇ 'ਯੰਗ ਇੰਡੀਆ' ਵਿਚ ਵੀ ਕਿਸ਼ਤਵਾਰ ਛਪੀ। ਇਹ ਸਵਾਮੀ ਆਨੰਦ ਅਤੇ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਕਰਮੀਆਂ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੀਆਂ ਜਨ-ਮਹਿਮਾਂ ਦੀ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ 'ਤੇ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ। 1999 ਈ ਵਿਚ ਗਲੋਬਲ ਰੂਹਾਨਾ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਥਾਰਟੀਜ ਦੀ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀਆਂ 100 ਸੱਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ।
ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸੱਚ ਤੇ ਅਹਿੰਸਾ ਦੇ ਰਸਤੇ ਉੱਤੇ ਚੱਲਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਅੱਜ ਵੀ ਅਪਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ ਦਿਨ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਹਿੰਸਾ ਦਿਵਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾਇਕ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਜਨਮ ਦਿਨ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਸ ਅਨਮੋਲ ਵਿਚਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆ ਹੋਰ ਵਧੀਆ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

1. ਇੱਦਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਓ ਜਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਕੱਲ ਮਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖੋ ਇੱਦਾਂ ਜਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹਿਣਾ ਹੈ
2. ਡਰ ਸ਼ਰੀਰ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਹ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਮਾਰਦਾ ਹੈ
3. ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਇੱਕ ਗੁਣ ਹੈ, ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ
4. ਜੋ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਧਨ ਬਚਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਚਾਇਆ ਹੋਇਆ ਧਨ ਕਮਾਏ ਹੋਏ ਧਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ
5. ਅੱਖ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅੱਖ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਅੰਨਾ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ
6. ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਕੋਈ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਗਲ਼ਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਾ ਹੋਵੇ
7. ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਹੀ ਇਕਲੌਤਾ ਇਤਰ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਦੂਸਰਿਆਂ ਤੇ ਛਿੜਕਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਕੁਝ ਬੂੰਦਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਵੀ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ
8. ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ ਫਿਰ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਹੱਸਣਗੇ ਫਿਰ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਲੜਨਗੇ ਅਤੇ ਉਦੋ ਤੁਸੀਂ ਜਿੱਤ ਜਾਓਗੇ
9. ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਉਸਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਉਸਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ
10. ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹੋ ਉਹ ਘੱਟ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਭ ਤੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀ ਕੁਝ ਕਰੋ

ਕਿਉ ਛਪਦੀ ਹੈ ਭਾਰਤੀ ਮੁਦਰਾ ਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ

ਭਾਰਤੀ ਮੁਦਰਾ ਤੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਛਪਣ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸਾਲ 1996 'ਚ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਵਾਲੇ ਨੋਟ ਪ੍ਰਚਲਨ 'ਚ ਆਏ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਬਾਅਦ 5,10,20,100,500 ਅਤੇ 1000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਨੋਟ ਛਾਪੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਸ਼ੋਕ ਸਤੰਭ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਬਾਪੂ ਭਾਵ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਫੋਟੋ ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਸੰਤਭ ਦੀ ਫੋਟੋ ਨੋਟ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਿੰਟ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਲੱਗੀ।
1987 'ਚ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ 1996 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਟਰਮਾਰਕ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜੋ ਕਿ ਨੋਟ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਬਾਅਦ 'ਚ ਹਰ ਨੋਟ 'ਚ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਛਾਪਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ।
ਉੱਥੇ ਇਕ ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. 'ਚ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ ਕਿ ਸਾਲ 1993 'ਚ ਆਰ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਨੋਟ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਚਿੱਤਰ ਛਾਪਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਰ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਬਹਿਸ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਕਿਸੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੈਨਾਨੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਅਸਲ 'ਚ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਹੋਰ ਸੈਨਾਨੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਖੇਤਰੀ ਵਿਵਾਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨੋਟ 'ਚ ਛੱਪਣ ਵਾਲੀ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ 1946 'ਚ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ। ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀ ਇਹ ਤਸਵੀਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਲਾਰਡ ਫਰੈਡਰਿਕ ਪੈਥਿਕ ਲਾਰੈਂਸ ਵਿਕਟਰੀ ਹਾਊਸ 'ਚ ਆਏ ਸੀ।

ਸਕਾਊਟ ਮਾਸਟਰ ਸੰਦੀਪ ਕੰਬੋਜ
ਸੰਪਰਕ ਨੰਬਰ- 98594-00002

ਕਰੋਨਾ ! ਵਾਤਾਵਰਣ , ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰ

ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਕਰਕੇ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਹਾਹਾਕਾਰ ਮੱਚੀ ਹੋਈ ਹੈ ।ਤਕਰੀਬਨ 22 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ ।ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੁਝ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੇ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ।ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਦੌਰਾਨ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਮਨਮੋਹਕ ਨਜ਼ਾਰਾ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ।ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕੰਨਿਆ ਕੁਮਾਰੀ ਤੱਕ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦਾ ਪੱਧਰ ਸੁਧਰਿਆ ਹੈ। ਲੋਕ ਸਵੱਸਥ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ।ਕਿਉਂਕਿ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚਿਮਨੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲਾ ਧੂੰਆਂ , ਭੱਠੇ ਤਕਰੀਬਨ ਬੰਦ ਹੀ ਹਨ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਬਰਫ ਨਾਲ ਲੱਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ। ਕੁਦਰਤ ਨਵੀਂ ਨਵੇਲੀ ਵਹੁਟੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੱਜ ਗਈ ।ਚਿੱਟੀ ਬੇਈ, ਕਾਲਾ ਸੰਘਾ ਡਰੇਨ ਦਾ ਪਾਣੀ ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਹੋਇਆ। ਬਿਆਸ ਦਰਿਆ ਵਿੱਚ ਡਾਲਫਿਨ ਮੱਛੀਆਂ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਦੇਖੀਆਂ ਗਈਆਂ । ਹਰੀਕੇ ਪੱਤਣ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੰਛੀ ਅਠਖੇਲੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ।ਡੂਮਣੇ ਦੇ ਛੱਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ ।ਡੁੱਲ੍ਹੇ ਬੇਰਾਂ ਦਾ ਅਜੇ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਵਿਗੜਿਆ ।ਨਿੱਜੀ ਸਵਾਰਥਾਂ ਖਾਤਰ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕੀਤੀ ।ਜੇ ਇੰਨਾ ਕੁਝ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਨਹੀਂ ਸੁਧਰਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਇਨਸਾਨ ਕਹਾਉਣ ਦੇ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ।ਕਿਸਾਨ ਵੀ ਪ੍ਰਣ ਕਰਨ ਕਿ ਉਹ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾੜ ਨੂੰ ਅੱਗ ਨਹੀਂ ਲਗਾਉਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾੜ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਤਾਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲ ਜਾਨ ਮਾਲ ਦਾ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।ਇਹ ਤਾਂ ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਹਰਿਆ ਭਰਿਆ ਕੁਦਰਤੀ ਨਜ਼ਾਰੇ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖ ਪਾਏਗਾ ਜਾਂ ਫਿਰ ਨਿੱਜੀ ਸੁਆਰਥਾਂ ਖਾਤਰ ਇਸ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ।ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਸਰ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੇ ਪਿਆ ।ਪਾਪੀ ਪੇਟ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਆਪਣੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਕਿਰਤ ਦੀ ਖਾਤਰ ਦੂਜੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।ਹੁਣ ਕੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵਾਪਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਮਸ਼ੱਕਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਆਪਣੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਤੇ ਜਾਣਾ ਪਵੇਗਾ ।ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਰਕ ਬਣ ਗਈ ।ਪਹਿਲਾਂ ਕਣਕ ਦੀ ਵਾਢੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ । ਝੋਨੇ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਸੀਬਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹੱਡ ਚੀਰਵੀ ਲੂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਚਾਲੇ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ।ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿਤਾ।ਪਰਵਾਸੀ ਬੀਮਾਰ ਮਾਂ ਪਿਓ ਨੂੰ ਮੋਢੇ ਤੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕੋਸਾਂ ਦਾ ਪੈਂਡਾ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਏ।ਅਪਾਹਜ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਪੈਂਡਾ ਤੈਅ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆ।ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਾਰ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਰੇਲਵੇ ਟਰੈਕਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ।ਟਰੱਕਾਂ, ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚ ਤੂੜੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਭਰੇ ਗਏ। ਡਿਸਟੈਂਸਿੰਗ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉੱਡੀਆਂ।ਥੱਕੇ ਹਾਰੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਰੇਲਵੇ ਟਰੈਕਾਂ ਤੇ ਸੋ ਗਏ।ਇਹ ਭਾਣਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਔਰੰਗਾਬਾਦ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਿਆ। ਜਿੱਥੇ 16 ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਲ ਗੱਡੀ ਨੇ ਕੁਚਲ ਦਿੱਤਾ ।ਹੌਂਸਲੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਢੇਰੀ ਨਹੀਂ ਟਾਇਆ ।ਤਕਰੀਬਨ ਦੋ ਸੌ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹਾਦਸਿਆਂ ਚ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਏ ।ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਰੇਲ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚਲਾਈਆਂ ਸਨ ,ਪਰ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਇਹ ਸਾਧਨ ਛੋਟੇ ਪੈ ਗਏ।ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਇਹ ਸੰਕਟ ਛੇਤੀ ਹੱਲ ਹੁੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ ।

ਸੰਜੀਵ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਮੁਹਾਲੀ

ਖੁਸ਼ੀ

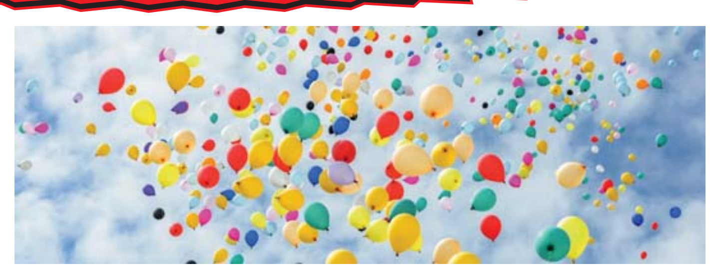

ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਹਰੇਕ ਕੰਮ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ। ਅਮੀਰੀ, ਸ਼ੋਹਰਤ ,ਕੁਰਬਾਨੀ ਸਭ ਦੀ ਤਹਿ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਕੁੱਝ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਭਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਚਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਖੁਸ਼ੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬੇਅੰਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਬਿਜਲੀ ਹਰੇਕ ਵਸਤੂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਓਵੇਂ ਖੁਸ਼ੀ ਵੀ ਹਰੇਕ ਵਸਤੂ ਵਿੱਚ ਲੁਕੀ ਪਈ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਨਦਾਰ ਜਾਂ ਬੇਜ਼ਾਨ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਖੁਸ਼ੀ ਲੱਭਣ ਲਈ ਪਾਰਖੂ ਅੱਖ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਖੁਸ਼ੀ ਦੁਰਲੱਭ ਨਹੀਂ, ਸਿਰਫ਼ ਸਾਡਾ ਇਹਦੇ ਬਾਰੇ ਅਨੁਮਾਨ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਜਿਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਉਹ ਗੁੰਮਰਾਹ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲਈ ਜਿਉਂਦੇ ਹਨ ਕੋਈ ਐਸ਼ੋ-ਆਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਲੱਭਦਾ ਹੈ ,ਕੋਈ ਹੁਸਨ ਵਿਚੋਂ ,ਕੋਈ ਖਾਣ ਪਹਿਨਣ ਆਦਿ ਵਿਚੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤਲਾਸ਼ਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੀ। ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਪੀਂਘ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਰੰਗ ਰਲੇ ਮਿਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਆਦਤ, ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਕੱਢਣ ਦੀ ਆਦਤ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੰਢਿਆਂ ਦੀ ਵਾੜ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀਆਂ, ਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹੋ ਝਰੀਟੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਵੱਡੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਵੀ ਗਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਨਿੱਕੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਚੋਖੀ ਜਾਂਚ ਵੱਡੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਵਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵੱਡੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਜਮ੍ਹਾਂ-ਜੋੜ ਹਨ। ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਧਾਗਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਵੱਡੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪੀਂਘਾਂ ਝੂਟੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਕਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਛੂਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ। ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਖੰਭਾਂ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ, ਫੁੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੁਸਕਾਨ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ, ਪਿਆਰ ਮੰਗਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ, ਗਲਵੱਕੜੀ ਲਈ ਖੁੱਲੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਮਾਂ ਦੀ ਗੋਦ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ,ਬਾਪ ਦੀ ਘੂਰ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ, ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਅਮੀਰੀ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਹਨ ਕਿਸੇ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ। ਪਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਤੇ ਮਾਣਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਖੁਸ਼ੀ ਲਈ ਸਹਿਜ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਰਸਤੇ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿੱਧਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਸਾਨੂੰ ਬਿਲਕੁੱਲ ਵੀ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਦੇ- ਕਦੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਅਜਿਹੇ ਰੰਗ ਵੀ ਦੇਖਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਉਤਰਾਅ-ਚੜਾਅ ਆਉਂਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਸੀਂ ਖੁਸ਼ੀਆ ਅਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਲੱਭਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੁੱਖੀ ਹੋਣ ਲਈ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਬਹਾਨੇ ਘੜ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਖੁਸ਼ੀ ਅਜਿਹੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ। ਜਿਸਨੂੰ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਇਹ ਇੱਕ ਭਾਵ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਅਸੀਂ ਖ਼ੁਦ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਸੁਖੀ ਆਦਮੀ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲ ਹਾਲਾਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਸੁਖੀ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਅਨਕੂਲ ਕਰਨਾ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਮਨ ਅੰਦਰਲੇ ਉਸ ਬਚਪਨ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖੋ ਉਸਨੂੰ ਮਰਨ ਨਾ ਦੇਵੋ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਹੁਤ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੋਹਣੇ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਂਗ ਜੀਓ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅੰਬੀ,ਮੋ-9478752404

ਦਸਤਾਰ-ਵੱਖਰੀ ਸਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਮੀਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਸਦਕੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਪਹਿਚਾਣ ਹੈ। ਇਹਨਾ ਦੇ ਹਰ ਰੰਗ ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਰਾਜਾ ਤੇ ਦੇਸ਼ਾ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਬੜੇ ਚਾਂਵਾ ਨਾਲ ਮਾਣਦੇ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਰਸੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਸੰਸਕਾਰਾ ਕਾਰਨ ਮੇਹਨਤੀ ਸੁਭਾਅ ,ਖਾਣ-ਪੀਣ ,ਰਿਹਣ-ਸਹਿਣ ਤੇ ਸਜਣ-ਫੱਬਣ ਦੀ ਸੌਕੀਨਾ ਦਾ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਨੀ ਨਹੀ। ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ ਨਾਲ ਬੇਅੰਤ ਕੁਰਬਾਨੀਆ ਤੋ ਬਾਅਦ ਗੁਰੂਆ ਵਲੋ ਬਖਸ਼ੀ ਅਲੌਕਿਕ ਸੌਗਾਤ " ਦਸਤਾਰ " ਇਹਨਾ ਦੀ ਸਾਨ ਤੇ ਸਵੈਮਾਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਵੱਖ-2 ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜਿਵੇ ਫਰੈਂਚ ਵਿੱਚ ਟਰਬਨ ਜਾ ਟਲਬੈਂਡ ,ਲਤੀਨੀ ਵਿੱਚ ਮਈਟਰ ,ਤੁਰਕੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰਿਕ ,ਰੋਮਾਨੀ ਵਿਚ ਟੁਲੀਪਨ ਅਤੇ ਜਰਮਨ ਜਾ ਇੰਗਲਿਸ ਵਿੱਚ ਟਰਬਨ ਤੇ ਠੇਠ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਪੱਗ ਜਾ ਦਸਤਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਕੱਲਾ ਸਿਰ ਢਕਣ ਦਾ ਕੱਪੜਾ ਨਹੀ। ਸਗੋ ਖਾਸ ਵਸਤਰ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਸੰਭਾਲ ਤੇ ਸਜਾਉਣ ਸਮੇ ਪੂਰਨ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਦਾ ਹੈ। ਕੁਲ ਜਹਾਨ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਕਿ ਜਦ ਵੀ ਪੱਗ ਵੱਲ ਉਗਲ ਉਠੀ ਤਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਨੇ ਏਕਤਾ ਨਾਲ ਉਸਦਾ ਮੂੰਹ ਤੋੜਵਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਮਸਾਲ ਵਜੋ ਫਰਵਰੀ 2016 ਵਿਚ ਫਰਾਂਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾ ਤੇ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਕੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਸਥਾਨਕ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਤੋ ਪੰਜਾਬੀਆ ਦੇ ਰੋਅ ਅੱਗੇ ਝੁਕਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਚਿੰਨਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਬੰਧੀ ਕਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣੇ ਪਏ। ਇਸੇ ਤਰਾ ਯੂਐਸਏ ਏਅਰਫੋਰਸ ਵਿੱਚ ਹਰਪ੍ਰੀਤਇੰਦਰ ਸਿਘ ਬਾਜਵਾ ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਏਅਰਮੈਨ ਭਰਤੀ ਹੋਏ। ਪਰ ਅਮਰੀਕੀ ਕਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਬਤ ਸਬੂਤ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਜਾ ਧਰਮ ਤਿਆਗ ਕੇ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਸਰਤ ਸੀ। ਸ਼ਾਲ ਭਰ ਚੱਲੇ ਲੰਮੇ ਕਨੂੰਨੀ ਸੰਘਰਸ ਜਿੱਤਣ ਤੋ ਬਾਅਦ 2018 ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਪਰਿਆ। ਜਦੋ ਦਸਤਾਰ,ਕੇਸ਼ ਤੇ ਦਾੜੀ ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੱਖ ਸੇਵਾਵਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਥੋ ਤੱਕ ਅਮਰੀਕਿਨ ਸਿਵਲ ਲਿਬਰਟੀਜ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਪੱਗ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾ ਦੇ ਸਿਰ ਦਾ ਤਾਜ ਆਖ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਕੀਤੀ।

ਪੰਜਾਬੀ ਕੌਮ ਦਾ ਦਸਤਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਮੋਹ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਝਲਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋ ਹੋਸ ਸੰਭਾਲਨ ਤੋ ਬਾਅਦ ਬੱਚਾ ਦਸ਼ਤਾਰ ਸਾਭਣ ਤੇ ਸਜਾਉਣ ਲਾਇਕ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾ ਬਕਾਇਦਾ "ਦਸਤਾਰ ਬੰਦੀ" ਦਾ ਸਮਾਗਮ ਰੱਖ ਖੁਸੀ ਮਨਾਈ ਜਾਦੀ ਹੈ। ਘਰ ਪ੍ਰਕਾਸ ਕਰਵਾ ਕੇ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਹਜੂਰੀ ਵਿੱਚ ਅਰਦਾਸ ਉਪਰੰਤ ਜਾ ਗੁਰਦੁਵਾਰੇ ਮੱਥੇ ਟੇਕ ਕੇ ਇਸ ਰਸਮ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਕਰ ਨਾਨਕੇ ਪਹਿਲੀ ਪੱਗ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਦੇ ਨੰਗੇ ਸਿਰ ਘਰੋ ਬਾਹਰ ਨਹੀ ਜਾਦਾ। ਸਗੋ ਪਰਨੇ ਜਾ ਕੇਸ਼ਕੀ ਨਾਲ ਹਮੇਸਾ ਸਿਰ ਢੱਕ ਕੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇ ਵਿੱਚ ਬਜੁਰਗ ਭਾਵੇ ਮੁੰਡਾ ਜਾ ਕੁੜੀ ਦਾ ਨੰਗੇ ਸਿਰ ਘਰੋ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ ਚੰਗਾ ਨਹੀ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਅਜੋਕੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ ਕਲੱਬ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾ ਸੋਹਣੀ ਪੱਗ ਬੰਨਣ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਰਵਾਉਦੇ ਹਨ ਤਾ ਜੋ ਨਵੀ ਪੀੜੀ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਅਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਹਨਾ ਮੁਕਾਬਲਿਆ ਦੀ ਨੀਹ ਦਸਵੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਪਾਉਟਾਂ ਸਾਹਿਬ ਤੋ ਸੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ। ਸੋਹਣੀ ਦਸਤਾਰ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਦੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਇਹਨਾ ਮੁਕਬਲਿਆ ਦਾ ਘੇਰਾ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਂਜ ਪੰਜਾਬੀ ਗਇਕੀ ਦੇ ਬੋਲ ਤੇ ਫਿਲਮਾਂਕਣ ਅੱਤ ਦਰਜੇ ਦੇ ਨੀਵੇਂ ਹਨ। ਪਰ ਦਸਤਾਰ ਦੇ ਸਦਕੇ ਕਈ ਗਇਕ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆ ਤੇ ਵਿਦੇਸਾ ਵਿੱਚ ਅਖਾੜੇ ਲਗਾ ਚੰਗਾ ਨਾਅ ਅਤੇ ਡਾਲਰ ਕਮਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਿੱਖਾ ਵਾਗ ਮੁਸਲਮਾਨਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੱਗ ਸਜਾਉਣ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਹੈ ਹੁਣ ਵੀ ਕਈ ਮੋਲਵੀ, ਪੱਕੇ ਨਮਾਜੀ ਜਾ ਬਜੁਰਗ ਪਾਲਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਰ ਨਵੀ ਪੀੜੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਤੋ ਨਿਕਰਿਆ ਹੈ। ਜਦੋ ਕਿ ਇਸ ਕੌਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੁਰੂਆਤ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਗੁਰੂ ਪੈਗੰਬਰ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜੋ ਪੱਗ ਨੂੰ ਬਾਦਸਾਹੀ,ਵਡੱਪਣ,ਸੁੱਚਤਾ ਤੇ ਉੱਚਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹਜਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਫਰਿਸਤਿਆ ਦੀ ਨਿਸਾਨੀ ਆਖ ਆਪਣੇ ਮਜਹਬ ਦੇ ਲੋਕਾ ਨੂੰ ਲਿਬਾਸ ਨਾਲ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਸੱਚੀ ਸਰਧਾ ਅਤੇ ਨੇਕਨੀਤੀ ਦੇ ਰਾਹ ਤੇ ਚਲਦਿਆ ਕੌਮ ਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਚਿੰਨ ਨਾ ਬਣ ਸਕੀ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 1699 ਈਸਵੀ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਜਨਾ ਕਰ ਪੰਜ ਕੰਕਾਰਾ ਨੂੰ ਪਹਿਨਣ ਤੇ ਸਿਰ ਢਕ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾਲ ਕੇਸਕੀ ਜਾ ਦਸਤਾਰ ਵੀ ਸਿੱਖਾ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾ ਅੰਗ ਬਣ ਗਈ। ਸਭ ਧਰਮਾ ਦੇ ਗੁਰੂਆ ਨੇ ਦਸਤਾਰ ਨੂੰ ਬੜੇ ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਅਦਬ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ। ਪਰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਮੁਕਾਮ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗੁਆਢੀ ਰਾਜ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੱਗ ਨੂੰ ਖਾਸ ਤਵੱਜੋ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਹਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਧਾਰਮਿਕ ਚਿੰਨ ਨਹੀ। ਪਰ ਦਸਤਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜਾਸਾਹੀ ਠਾਠ ਤੇ ਟੋਹਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਜਰੂਰ ਮੰਨਦੇ ਤੇ ਦਸਤਾਰ ਲਈ ਪਗੜੀ ਸਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਜਾਤਾ ਜਾ ਕਬੀਲਿਆ ਲਈ ਵੀ ਖਾਸ ਰੰਗ ਬੰਨਣੇ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਚਿੱਟਾ ਰੰਗ ਬਿਸਨੋਈ ,ਕਬੀਲੇ ਬਹੁਰੰਗੀ ਧਾਰੀਆ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਚਾਰਨੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦੀ ਪਗੜੀ ਸਜਾਉਦੇ , ਜੋਧਪੁਰੀ ਸਾਹੀ ਠਾਠ ਵਾਲੀ ਪੱਗ ਨਾਲ ਲੰਮਾ ਸਮਲਾ (ਲੱਕ ਤੱਕ) ਅਤੇ ਕੋਟ ਜਾ ਅਚਕਨ ਪਾਉਣ ਦੀ ਪੁਰਾਤਨ ਰੀਤ ਅੱਜ ਵੀ ਬਖੂਬੀ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਜਰਾਤ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਮੌਕਿਆ ਤੇ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਚਲਨ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਭਾਸਾ ਵਿੱਚ ਸਾਫਾ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਗੋਲ ਅਕਾਰੀ ਅੰਦਾਜ ,ਬਹੁਰੰਗੀ ਧਾਰੀਆ ਤੇ ਫੁੱਲ-ਬੁਟੀਆ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ,ਧਾਰਮਿਕ ,ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਸਤਾਰ ਦਾ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਲਈ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਚਿੰਨ ਹੈ। ਪਰ ਨਾਲੋ ਨਾਲ ਨੀਲਾ ਤੇ ਕੇਸਰੀ ਰੰਗ ਵੀ ਇਸ ਧਰਮ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਨੀਲੇ ਬਾਣਿਆ ਦੇ ਨਾਲ 30 ਤੋ 70 ਮੀਟਰ ਦੇ ਦੁਮਾਲੇ ਸਜਾਉਦੇ। ਪਰ ਹੋਲੇ ਮਹੱਲੇ ਸਮੇ ਨਿਹੰਗ ਬਸੰਤੀ ਦਸਤਾਰ ਜਾ ਖਾਲਸਾਈ ਨਿਸਾਨੀਆ ਨਾਲ ਸਜਾਏ ਵੱਡ ਅਕਾਰੀ ਦੁਮਾਲੇ ਤੇ ਘੋਟੇ ਦੇ ਰਗੜੇ ਲਗਾ ਖੁਸੀਆ ਵਿੱਚ ਮਦਮਸਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰ ਗੋਬਿੰਦ ਦੀਆ ਲਾਡਲੀਆ ਫੋਜਾ ਯੁੱਧ ਦੋਰਾਨ ਕੇਸਰੀ ਦਸਤਾਰਾ ਸਜਾ ਕੇ ਬੇਖੋਫ ਵੈਰੀਆ ਨੂੰ ਢੇਰ ਕਰਦੀਆ ਸਨ। ਸਿੱਖਾ ਲਈ ਕੇਸਰੀ ਸਹਾਦਤ ਦਾ ਰੰਗ ਹੈ। ਨਿਰੰਕਾਰੀ ਸੰਪਰਦਾ ਦੇ ਲੋਕ ਸ਼ਫੇਦ ਬਾਣੇ ਨਾਲ ਸਫੇਦ ਪੋਚਵੀ ਗੋਲ਼ ਕੇਸਕੀ ਸਜਾਉਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਜਾਦੀ ਦੇ ਉਪਾਸਕ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਹੀਦੇ-ਏ-ਆਜਮ ਸਰਦਾਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅੰਗਰੇਜਾ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਘਰਸ ਸਮੇ ਬਸੰਤੀ ਰੰਗ ਦੀ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾ ਨੋਜਵਾਨਾ ਨੂੰ ਬਰਤਾਨੀਆ ਸਾਮਰਾਜ ਦੀ ਖਿਲਾਫਤ ਲਈ ਇਕਮੁੱਠ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਵੀ ਇਸ ਰੰਗ ਨੰ ਲੋਕੀ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ,ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾ ਤੇ ਨਾਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸ੍ਰੋਤ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਕੁਲ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਰ ਨੇ ਸਰਦਾਰਾ ਨੂੰ ਨੇਕ ਦਿਲ ,ਜੁਲਮ ਖਿਲਾਫ ਠਟਣ ਤੇ ਮੱਦਦਗਾਰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੌਮ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਆਮ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾ ਜਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਬਸ ਜਾ ਕੈਬ ਸਫਰ ਅਤੇ ਭੀੜ ਵਾਲੇ ਥਾਵੇ ਤੇ ਔਰਤਾ ਸਰਦਾਰ ਵਿਆਕਤੀ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਮਝਦੀਆ ਹਨ। ਜੋ ਬਿਨ ਬੋਲੇ ਹੀ ਫਖਰ ਤੇ ਰਖਵਾਲੇ ਹੋਣ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਹੈ।

ਪੱਗ ਜਾਨ ਤੋ ਸਾਨੂੰ ਪਿਆਰੀ ਏ
ਸਿਰ ਸਜ ਗਈ ਤਾ ਜਿਮੇਵਾਰੀ ਭਾਰੀ ਏ

ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਰ ਦਾ ਬਾਕਮਾਲ ਰੂਪ ਹੈ। ਵਿਸਵਾਸ ,ਦ੍ਰਿੜਤਾ , ਸੁੱਚਤਾ ਤੇ ਨਿਰਵੈਰ ਦੇ ਗੁਣਾ ਕਾਰਨ ਕੁੱਝ ਪਗੜੀਧਾਰੀ ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰ ਉਪਰ ਲੋਕ ਜਲਦੀ ਵਿਸਵਾਸ ਕਰ ਲੈਦੇ ਹਨ। ਬਦਲੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀਆ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੇ ਝੰਡਾ ਵਾਂਗ ਪੱਗਾ ਦੇ ਰੰਗ ਵੀ ਤੈਅ ਕਰ ਲਏ ਜਿਵੇ ਕਾਗਰਸ਼ੀ ਚਿੱਟੀ,ਆਕਾਲੀ ਨੀਲੀ,ਕਾਮਰੇਡ ਲਾਲ,ਆਪ ਬਸੰਤੀ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆ ਹਰੇ ਰੰਗ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੀਆ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿਆਸ਼ੀ ਗਲਿਆਰਿਆ ਵੀ ਵਿੱਚ ਮਸਹੂਰ ਹੈ। ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਬਦਲਣਾ ਕੋਈ ਅਸਮਾਨੋ ਤਾਰੇ ਤੋੜਨਾ ਨਹੀ , ਬੱਸ ਪੱਗ ਦਾ ਰੰਗ ਹੀ ਬਦਲਣਾ ਹੈ।

ਬਹੁਭਾਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਰੰਗੀਲਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਪੱਗਾ ਦੇ ਰੰਗਾ ਨੇ ਕੋਈ ਕਸ਼ਰ ਨਹੀ ਛੱਡੀ। ਜਿਵੇ ਭੰਗੜਾ ਗੂੜੇ ਰੰਗ ਦੀਆ ਜੈਕਟਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਦੀਆ ਟੇਡੀਆ ਸਮਲੇ ਤੇ ਫਰਲੇ ਵਾਲੀਆ ਪੱਗਾ ਤੋ ਬਿਨਾ ਨਹੀ ਸੋਭਦਾ। ਉਸੇ ਤਰਾ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇ ਦੌਰਾਨ ਮੰਗਣੇ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਗੁਲਾਬੀ ਤੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਉਨਾਭੀ ਰੰਗ ਨੂੰ ਹੀ ਸੁਭ ਮੰਨਿਆ ਜਾਦਾ ਸੀ। ਨਵੇ ਜਮਾਨੇ ਦੇ ਫੈਂਸਨ ਵਿੱਚ ਪੱਗ ਨਾਲ ਸਰਟ ਜਾ ਟਾਈ ਦਾ ਮੇਲ (ਮੈਚਿੰਗ) ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਮਸਹੂਰ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਸਾਦੀ ਵਿੱਚ ਨਵੇ ਜੋੜੇ ਸਮੇਤ ਬਾਕੀ ਜੋੜਿਆ ਦੀਆ ਚੁੰਨੀਆ, ਸੂਟ ਤੇ ਲਹਿੰਗੇ ਵੀ ਪੱਗ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਦੇ ਆਮ ਹੀ ਦਿਖ ਜਾਦੇ ਹਨ।

ਚੁੰਨੀ ਰੰਗਦੇ ਲਲਾਰੀਆ ਮੇਰੀ
ਵੇ ਸੱਜਣਾ ਦੀ ਪੱਗ ਨਾਲ ਦੀ

ਖੁਸੀ ਸਮੇ ਗੂੜੇ ਤੇ ਗਮੀ ਸਮੇ ਫਿੱਕਾ ਰੰਗਾ ਦੀ ਰੀਤ ਅੱਜ ਵੀ ਨਿਰਵਿਘਨ ਪੁਗਾਈ ਜਾਦੀ ਹੈ। ਉਮਰੇ ਦੇ ਪੜਾਵਾ ਨਾਲ ਇਹ ਦਸਤਾਰਾ ਦੇ ਰੰਗ ਕੁਦਰਤੀ ਬਦਲ ਜਾਦੇ ਜਿਵੇ ਜਵਾਨੀ ਪਹਿਰੇ ਗੂੜੀਆ ਢਲਦੀ ਉਮਰੇ ਵਿਚ ਸਫੈਦ ,ਮੋਤੀਆ ਜਾ ਫਿੱਕੇ ਰੰਗ ਹੀ ਸੋਭਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲ਼ਾ ਮਾਵੇ ਵਾਲੀਆ ਨੋਕਦਾਰ ,ਪੋਚਵੀ ਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਸਾਹੀ ਪੱਗਾ ਦਾ ਦੌਰ ਰਿਹਾ। ਹੁਣ ਪਰਤ ਕੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇ ਦੀ ਵਟਾ ਵਾਲੀ ਦਸਤਾਰ ਨੂੰ ਨੌਜਵਾਨ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਂਜ ਵੀ ਪੱਗ ਦੇ ਅਕਾਰ ਜਾ ਅੰਦਾਜ ਕੋਈ ਨਿਸਚਤ ਨਹੀ ਸਭ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਉਤਮ ਤੇ ਮਨਭਾਉਦਾ ਸਟਾਇਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦਸਤਾਰ ਚੜਦੀ ਕਲਾ ਦੀ ਨਿਸਾਨੀ ਹੈ ਸੋ ਹਮੇਸਾ ਸਾਫ ਸੁਥਰੀ ਰੱਖਣਾ ਤੇ ਰੋਜ ਸਜਾਉਣਾ ਜਰੂਰੀ। ਪਰ ਪਹਿਲਾ ਸਜਾਈ ਪੱਗ ਨੂੰ ਟੋਪੀ ਵਾਗ ਸਿਰ ਉਪਰ ਪਾਉਣ ਤੋ ਗੁਰੇਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾ ਦੇ ਨਿਡਰ ਜਜਬੇ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਰਧਾ ਦਾ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਿਆ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੱਖਰੀ ਰੈਜੀਮੈਂਟ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਵਾਨ ਧਾਰਮਿਕ ਮਰਿਆਦਾ ਵਿਚ ਰਿਹ ਕੇ ਦੇਸ ਦਾ ਰਖਵਾਲੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਵੀ ਕਈ ਚੇਲੇ ਗੁਰੂ ਧਾਰਨ ਸਮੇ ਪੱਗ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਸਗਿਰਦੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਾਨ -ਤਾਣ ਜਿਆਦਾਤਰ ਗਇਕੀ ਤੇ ਪਹਿਲਵਾਨੀ ਅਖਾੜੇ ਦੀ ਪ੍ਰਚਿੱਲਤ ਰਵਾਇਤ ਸੀ। ਕੁਝ ਵਿਰਲੇ ਹੀ ਇਕੱਠੇ ਪੜਾਈ ਜਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਮਿੱਤਰ ਆਪਣੀ ਦੋਸਤੀ ਨੂੰ ਉਮਰਾ ਦੀ ਸਾਂਝ ਵਿੱਚ ਬਦਲਦਿਆ ਦਸਤਾਰਾ ਵਟਾ ਭਰਾਵਾ ਦੇ ਰਿਸਤੇ ਬਣਾਉਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੱਗ ਵੱਟ ਭਰਾ ਹਰ ਖੁਸੀ ਗਮੀ ਨੂੰ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਸਿੰਝਦਿਆ ਦਸਤਾਰ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਰਿਸਤਿਆ ਦੀ ਅਟੁੱਟ ਸਾਝ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਥੋ ਤੱਕ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਸਤਾਰ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਸੱਚਾ ਦਸਤਾਰਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਹਮੇਸਾ ਨਿਮਰ , ਸਾਦਾ ਤੇ ਮਿੱਠੀ ਬੋ ਲੀ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਦੱਸ ਕੇ ਉਸਤਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਖੂਭ ਤੇਰੀ ਪਗਰੀ ਮੀਠੇ ਤੇਰੇ ਬੋਲ
ਦੁਵਾਰਕਾ ਨਗਰੀ ਕਾਹੇ ਕੇ ਮਗੋਲ

ਬਚਪਨ ਤੋ ਲੈ ਕੇ ਮਰਨ ਤੱਕ ਪੱਗ ਨਾਲ ਰਹਿਦੀ ਹੈ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਬਜੁਰਗ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋ ਬਾਅਦ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਪੱਗ ਦੇ ਕੇ ਅੱਗੇ ਕਬੀਲਦਾਰੀ ਸੰਭਾਲਨ ਜੁੰਮਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਘਰੇਲੂ ਸਮਾਗਮਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਮੇਲਿਆ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸਨਮਾਨ ਵੱਡਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਆ ਦੇ ਸਭ ਰੰਗਾ ਵਿੱਚ ਰੰਗੀ ਦਸਤਾਰ ਨੂੰ ਚੜਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲੱਖਾ ਕੁਰਬਾਨੀਆ ਝੱਲੀਆ ਤੇ ਝੱਲ ਰਹੇ ਪਰ ਹਮੇਸਾ ਜੇਤੂ ਬਣ ਕੇ ਨਿੱਤਰੇ। ਆਓ ਇਸ਼ਦੀ ਸਾਨ ਦਾ ਘੇਰਾ ਬਰਕਰਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਨਿਰਆਧਾਰ ਭਰਮ-ਭਲੇਖੇ ਦੂਰ ਕਰੀਏ। ਗੁਰਾ ਵਲੋ ਬਖਸੇ ਸੱਚੇ ਦਸਤਾਰਧਾਰੀ ਦੇ ਨਿਸਚੇ ,ਤਿਆਗ ,ਨਿਡਰਤਾ , ਨਿਰਵੈਰ ਤੇ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਵਾਲੇ ਗੁਣਾ ਦਾ ਸਨੇਹਾ ਵੰਡੀਏ ਤਾ ਜੋ ਇਹ ਰੱਬੀ ਦਾਤ ਹਮੇਸਾ ਚੜਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਰਹੇ।

ਐਡਵੋਕੇਟ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
Adv.dhaliwal@gmail.com
78374-90309

ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਅੱਗੇ ਖੁਰਦਾ ਲੋਕਤੰਤਰ

ਹਰਕੀਰਤ ਕੌਰ ਸਭਰਾ
9779118066

ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ ਪਰ ਅਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਹਨੇਰੀ ਚੱਲਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਕਿ ਫਿਰਕੂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜੋ ?ਰ ਫੜਨਾ ਸੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਕਿਉਂਕਿ ਫਿਰਕੂ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੋਈ ਇਸ ਲਈ ਗੁੜਤੀ ਵੱਜੋਂ ਹੀ ਜਾਤ, ਧਰਮ, ਨਸਲ ਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਸਾਡੀ ਅਜਾਦੀ ਦੀ ਝੋਲੀ ਵਿੱਚ ਪੈ ਗਏ। ਸਾਡੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਨੇ ਆਦਰਸ਼ ਤਾਂ ਸਮਾਜਵਾਦ ਦਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਪਰ ਸਮਾਜਵਾਦ ਵਿੱਚ ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤੂਤੀ ਬੋਲਣ ਲੱਗ ਪਈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲੇ ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਰਹਿਮ ਤੇ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਭਾਈ ਭਤੀਜਾਵਾਦ, ਰਿਸ਼ਵਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਪਲੇ ਤੇ ਕਾਲੇ ਧਨ ਦੀ ਬੇਰੋਕ ਨਦੀ ਸਾਰੇ ਬੰਨ ਤੇ ਕੰਡੇ ਤੋੜ ਕੇ ਹੜ੍ਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਹਿਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਸੱਮੁਚੀ ਅਜਾਦੀ ਖੁਰਨ ਦਾ ਸੰਸਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਇਹ ਤੇਜ ਵਹਾਅ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਰੋਜ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਸਾਡੇ ਰੇਤ ਕੱਚੀ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਬਣੇ ਪੁੱਲ ਤੋੜ ਰਹੀਆਂ ਨੇ। ਸਾਡੇ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਲਾਇਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਪੈਸਾ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਹੜਾਂ ਦੀ ਤੇਜੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਪਾਉਦੀ ਹੋਈ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਸਦਾਚਾਰਕ ਅਸੂਲਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਨੇਕਤਾ ਵਿੱਚ ਏਕਤਾ ਸਾਡੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਅਤੇ ਅਜਾਦੀ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਥਿਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸੁਨਿਹਰੀ ਅਸੂਲ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਤੇ ਟੰਗ ਕੇ ਆਪਸ ਵਿਚਲੀ ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਦੀਆਂ ਚੰਗਿਆੜੀਆਂ ਬਲਣ ਲੱਗ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਰ ਰਾਜ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਹੱਕ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਣਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਅਵਾਜ਼ ਉਠਾਏ । ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਤਾਂ ਵੱਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਕਰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਜੋ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੀ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗੁੰਡਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਉੱਪਰ ਰੱਜਕੇ ਲਾਠੀਆਂ ਵਰਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਕੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਇਹ ਜਿਆਦਤੀਆਂ ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਰਵਾਇਤਾਂ ਤੋ ਉਲਟ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਵਹਾਅ ਵਿੱਚ ਵਹਿ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬ ਜਿਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਉਸ ਦੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਛੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਇਤਹਾਸ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਰਾਜ ਉਭਰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਡਿੱਗਦੇ ਵੀ ਹਨ। ਜੋ ਰਾਜ ਭਾਗਾ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਕਦੇ ਗੁਲਾਮ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੰਨਾ ਵਿਤਕਰਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਕੁਝ ਖਾਸ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆਂ। ਮੈਂ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਰੂਪ ਦਿਖਾਇਆ ਜੋ ਲੋਕਤੰਤਰ ਘੱਟ ਤੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਰਾਜ ਜਿਆਦਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਅਰਥ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਰਾਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੈਰਾਨਗੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਬਣੇ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੇਵਕ ਅਖਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੇਤਾ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਰਾਜੇ ਵਾਲਾ ਰੂਪ ਕਦੋਂ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਕੁਝ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦਾ। ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਸਾਡੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਰਸਤਾ ਚੁਣਿਆ ਹੈ, ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼,ਦਿੱਲੀ ,ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਚੋਖਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅੰਨਦਾਤਾ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਵਿਲਕ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਅੱਛੇ ਦਿਨ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਸਨਕੀ ਰਾਜੇ ਵਾਂਗ ਇਸ ਸਾਰੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੀ ਕਿ ਬੜੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਵਾਈ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਡਾਂਗਾ ਖਾਦੇਂ ਹੋਏ ਦੇਖਦੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੱਟ ਅਤੇ ਗੁਲਾਮੀ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਕੇ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਮਾਨਵੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਜੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਨੇ ਸਾਡੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਖੋਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਤੇ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹ ਬਣਾ ਕੇ ਇਸ ਹੜ੍ਹ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕ ਦੇ ਤੁਰ ਜਾਣ 'ਤੇ ..

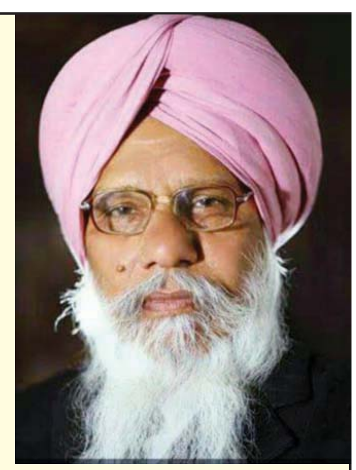

ਜਸਵੀਰ ਸ਼ਰਮਾਂ ਦੱਦਾਹੂਰ
ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ 95691-49556

ਅਕਸਰ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਚੰਗੇ ਲੇਖਕ ਦੇ ਤੁਰ ਜਾਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਘਾਟਾ ਪੈ ਗਿਆ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਿਸੇ ਪਾਠਕ ਦੇ ਤੁਰ ਜਾਣ ਨਾਲ ਜੋ ਘਾਟਾ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਨੂੰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਦਰਜੇ ਵੀ ਬਣਾ ਲਏ ਨੇ ਪ੍ਰੰਤੂ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦਰਜੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਜਿੰਨਾ ਯੋਗਦਾਨ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਵੇਖਕੇ ਹੀ ਹੋਰਨਾ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਜਗਿਆਸਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਗੁਆਂਢ ਵੱਸਦਾ ਬਾਬਾ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਉੱਤਮ ਦਰਜੇ ਦਾ ਪਾਠਕ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਮਾਨੋ ਉਹਦਾ ਨਿੱਤਨੇਮ ਹੀ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨੇ ਉਹਦੇ ਜਿੰਨੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋਣ। ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹ ਸਾਡੇ ਬੂਹੇ 'ਤੇ ਦਸਤਕ ਦਿੰਦਾ। ਉਹਦੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੁਰਸੀ ਡਾਹ ਕੇ ਉਸ 'ਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤੇ ਉਹ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਆਣ ਅਖ਼ਬਾਰ ਚੁੱਕ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਆ ਤੇ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਪੰਨੇ ਨੂੰ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਦਾ ਦਿਲ ਆਖਦਾ। ਉਹਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਬੰਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਦਾ ਛੀਵਾ ਤੇ ਸੱਤਵਾਂ ਪੰਨਾ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਉਹ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਏ। ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ ਦੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਐਡੀਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਉਹ ਚਿੰਤਤ ਹੋ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਦਾ, ਹਰਵਿੰਦਰ, ਹੁਣ ਇਹ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਾਲਾ ਪੰਨਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਛਾਪਦੇ ?

ਬਾਬਾ ਕੋਰੋਨਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਓਨੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਪੇਪਰ ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਕਰਕੇ 'ਨੀਂ ਛਾਪਦੇ। ਮੇਰਾ ਜੁਆਬ ਸੁਣਕੇ ਉਹਦੇ ਮੁੱਖ 'ਤੇ ਹੋਰ ਉਦਾਸੀ ਛਾ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਉਹ ਕੋਰੋਨਾ ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਬਾਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਲਾਉਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ।

ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ 'ਕਵੀਸ਼ਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਰੋਡੇ ਯਾਦਗਾਰ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ' ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਪਾਠਕ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਵੀ ਬਾਬਾ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨੇ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਲੈ ਜਾਣੀ ਤੇ ਤੀਜੇ ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਉਹ ਮੋੜ ਕੇ ਹੋਰ, ਫਿਰ ਹੋਰ। ਇਉਂ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਨੇ ਉਹਦੇ ਨਾਂਅ ਨਾਲ ਹੀ ਭਰੇ ਹੋਏ ਨੇ। ਉਹਦੀ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਲਗਨ ਨੂੰ ਵੇਖ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕਈ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉੱਠਦੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਬੱਧਾ ਉਹਨੂੰ ਪੁੱਛਦਾ, ਬਾਬਾ ਤੂੰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਤਾਂ ਏਨਾ ਏਂ, ਕਦੇ ਕੁਝ ਲਿਖਣ ਦਾ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਮਨ ਵਿੱਚ ?

ਹਾ ਹਾ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਅੱਗੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਨੇ ਯਾਰ ! ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਲੱਭਣਾ ਔਖੈ ਲਿਖਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ! ਹਾਸੇ ਹਾਸੇ ਵਿੱਚ ਆਖੀ ਉਹਦੀ ਗੱਲ ਮੈਨੂੰ ਸੋਲਾਂ ਆਨੇ ਸੱਚੀ ਤੇ ਚਾਲੀ ਸੇਰੀ ਪੱਕੀ ਲੱਗਦੀ। ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਸੁਹਿਰਦ ਪਾਠਕ ਲੱਭਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ।

ਆਪਣੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਬਾਰੇ ਉਹ ਦੱਸਦਾ, ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅੱਠ ਜਮਾਤਾਂ ਪੜ੍ਹ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਦੇ ਕਈ ਪਟਵਾਰੀ ਲੱਗ ਗਏ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੇਰੇ ਬਾਪੂ ਨੇ ਨੌਕਰੀ ਲੈਣ ਦਿੱਤੀ। ਬਾਪੂ ਆਂਹਦਾ ਜੇ ਤੂੰ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਲੱਗ ਗਿਆ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੌਣ ਕਰਾਊ ? ਆਵਦੀ ਥਾਂ ਬਾਪੂ ਵੀ ਠੀਕ ਸੀ, ਉਹਨੂੰ ਆਵਦੀ ਸੇਪੀ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਸੀ। ਥੋਡੇ ਪਾਸੇ ਕੋਈ ਮਿਸਤਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਥੋਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹੀ ਸਾਡੇ ਬਾਪੂ ਨੂੰ ਬਾਦਲ ਪੱਤੀਓਂ ਏਧਰ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸੀ ਅਖੇ ਸਾਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਵਾਟ ਕੱਢਣੀ ਪੈਂਦੀ ਐ। ਬਸ ਫੇਰ ਅਸੀਂ ਏਧਰ ਵੱਸਗੇ। ਏਧਰ ਥੋਡੇ ਬਲਦੇਵ ਹੁਰੀਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਸ਼ੌਂਕੀ ਸੀ, ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲੈ ਕੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਰਿਹਾ।

ਉਹ ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹਦਾ, ਪੂਰੀ ਹੋ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਉਹਦਾ ਤੱਤ ਸਾਰ ਸੱਥ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਉਂਦਾ। ਸੱਥ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਬੰਦੇ ਬਾਬਾ ਚਰਨ ਸਿਓਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਗਿਆਨਵਾਨ ਮੰਨਦੇ। ਆਪਣੀ ਪੈਲ਼ੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਮਿਣਤੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕ ਪਟਵਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਾਬਾ ਚਰਨ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ ਕਰਦੇ। ਆਪਣੀ ਨਿੱਜਤਾ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦਿਆਂ ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਮਿਣਤੀ ਕਰਕੇ ਵੱਟ ਪਵਾ ਦਿੰਦਾ। ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਰਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ ਉਹਨੇ। ਪੈਲੀ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਨੇ ਕਦੇ ਕਾਪੀ ਪੈੱਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚੁੱਕਿਆ। ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਏਸ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਵਿਉਂਤ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਵਿਉਂਤ ਦੇ ਪਟਵਾਰੀ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨਗੋ ਵੀ ਕਾਇਲ ਸਨ। ਇਹ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦੀ ਹੀ ਕਰਾਮਾਤ ਸੀ ਕਿ ਆਪਣੇ ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਉਹ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾ। ਜਦ ਕਦੇ ਉਹਦਾ ਜੀਅ ਨਾ ਲੱਗਣਾ ਉਹਨੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਨਾਂਅ ਲੈ ਕੇ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਕਿਤਾਬ ਲਿਜਾਣੀ ਤੇ ਆਪਣਾ ਜੀਅ ਲਾ ਲੈਣਾ। 'ਕਿਤਾਬ ਸਾਡਾ ਸੱਚਾ ਮਿੱਤਰ ਹੈ।' ਦੀ ਕਹਾਵਤ ਨੂੰ ਉਹਨੇ ਸੱਚ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ। 15 ਸਤੰਬਰ ਦਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵੀ ਉਹਨੇ ਨੀਝ ਲਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਦੁਪਹਿਰੇ ਜਿਹੇ ਚਿੱਤ ਵੱਲ ਨਾ ਵੇਖ ਕੇ ਪੋਤੇ ਨਾਲ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦਿਖਾਉਣ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਉਥੇ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਵੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੀ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਘਰ ਦਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਹਾਲੇ ਵੀ ਉਹਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਛੋਹ ਨੂੰ ਉਡੀਕ ਰਹੇ ਨੇ। ਆਮੀਨ !

Need a beautiful Bride

Neeraj Mehra age 25years , handsome , fair complexion ; seeks punjabi speaking. Virishiv horoscope. Highly educated & at present working in Dubai as a bank officer since past 3 years. He is looking for an educated beautiful girl; US citizen. Punjabi speaking. Religion & caste no bar. No dowry required. Neeraj has very loving compassionate nature & is very hardworking. He is looking to start a family with right girl.

Please contact at : 9172512274 and Email at: Bihalneeraj@gmail.com

Need a beautiful Bride

Jugpreet Singh.DOB: 04-07-1996, Height : 5.10", handsome Gursikh boy. Qualification: Undergraduate Marital Status. Never Married Cast : (Surname) Kochar (Khatri). Working in Aditya Birla fashion & retail Pvt Ltd on Post: Senior CC. His Annual Package: 4 lacs. Own home in Delhi. Jugpreet looking for an educated beautiful girl ; USA citizen. No cast no bar. No Dowry.

Contact Father : +91 9990655355, +91 9899795013, +91 9899515784

Publish Your METRIMONIAL/CLASSIFIED Advertisement

PREETNAMA
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ
Online and Print Media

ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰ
ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ
ਅੱਜ ਹੀ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜੁੜੋ

**MATRIMONIAL,
PROPERTY,
RECRUITMENT,
NAME OF CHANGE,
BUSINESS**

It's time to Grow your Business Advertise with us...

www.preetnama.com
preetnamausa@gmail.com
Contact : +1 201-312-4180

ਸਾਡੇ ਸੱਚੇ ਸਾਥੀ : ਰੁੱਖ

ਆਦਿ ਕਾਲ ਤੋਂ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਕੁਦਰਤ, ਕੁਦਰਤੀ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦੀਆਂ ਅਣਮੋਲ ਦਾਤਾਂ ਨਾਲ ਗਹਿਰਾ ਸਬੰਧ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਜੁੜਾਅ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾ-ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਰੰਭ ਤੋਂ ਅੰਤ ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ ਰੁੱਖਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰੁੱਖ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਹਵਾ, ਠੰਢਕ, ਸਕੂਨ, ਫੁੱਲ, ਫਲ ,ਕੀਮਤੀ ਲੱਕੜ ,ਬਾਲਣ ,ਕੀਮਤੀ ਤੇਲ, ਦਵਾਈਆਂ, ਗੂੰਦ, ਲਾਖ਼, ਵਰਖਾ,ਤਾਜ਼ਗੀ ਆਦਿ ਤਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹੀ ਹਨ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਸੂਰਜੀ ਕਿਰਨਾਂ,

ਹੜ੍ਹਾਂ,ਸੋਕੇ ,ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਤਪਸ਼ ਆਦਿ ਤੋਂ ਵੀ ਸਿੱਧੇ- ਅਸਿੱਧੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਚਾਉਂਦੇ ਹਨ।ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਅਨਮੋਲ ਖਜ਼ਾਨੇ ਪੰਛੀਆਂ ਅਤੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵ- ਜੰਤੂਆਂ ਨੂੰ ਰੈਣ ਬਸੇਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੁਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੰਗਲੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ,ਕੀਟਾਂ, ਪਸ਼ੂਆਂ- ਪੰਛੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵਡਮੁੱਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਰੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ, ਰੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਤਾਂ, ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਲਾਭ ਆਦਿ ਦੱਸਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਔਖਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਇਹੋ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁੱਖ ਲਗਾਈਏ।ਪੁਰਾਤਨ ਰੁੱਖ ਜਿਵੇਂ ਬਰਗਦ, ਪਿੱਪਲ, ਟਾਹਲੀ, ਨਿੰਮ, ਆਂਵਲਾ,ਕਿੱਕਰ, ਬਾਂਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਫਲਦਾਰ ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਂਦੇ ਰਹੀਏ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਰੱਖੀਏ ਤਾਂ ਜੋ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁੱਖ ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਹਰਾ-ਭਰਾ , ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵੀ ਘਟੇਗਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਵੀ ਹਰ ਪਾਸਿਓਂ ਲਾਭਕਾਰੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਦਿਨਾਂ, ਵਿਆਹਾਂ, ਸਮਾਗਮਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਦਿਨਾਂ- ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਪਹਿਲ ਲੋਕ ਲਹਿਰ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਵੀ ਲਾਭਕਾਰੀ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਆਓ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁੱਖ ਲਗਾਈਏ,
ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਚਾਈਏ,
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਈਏ।

ਰਜਨੀ ਧਰਮਾਣੀ,
ਸੱਧੇਵਾਲ (ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ)

ਯਾਦਾਂ ਮੁੜ-ਮੁੜ ਆਉਣਗੀਆਂ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਮੁੜਕੇ ਨੀ ਆਉਣਾ...

ਜੋ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਇਸ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਨਾ ਇੱਕ ਦਿਨ ਉਸ ਨੇ ਜਾਣਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਭਾਵੇਂ ਸਾਡਾ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਉਸ ਦਾ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਆਇਆ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਜਾਣਾ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਦੁੱਖ ਬਹੁਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਪਰ ਇਹ ਅਟੱਲ ਸੱਚਾਈ ਹੈ ... ਖੈਰ ਜਿਸ ਦਾ ਨੇੜਲਾ ਸਾਥੀ ਚਲਿਆ ਜਾਵੇ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਤੇ ਕੀ ਬੀਤਦੀ ਹੈ ਇਹ ਤਾਂ ਉਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਜੀਅ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਉਸ ਦੇ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਉਦਾਸੀਨਤਾ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਖਾਈ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਉਹ ਇਸ ਖਾਈ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਛੋੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ।

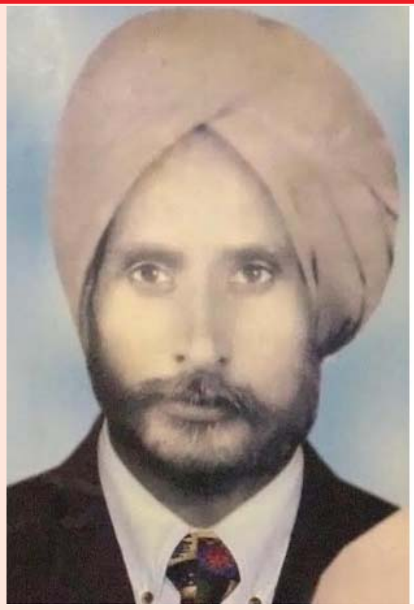

ਜੇਕਰ ਗੱਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਂ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ , ਤਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਪਿਤਾ ਵਾਂਗੂੰ ਮੇਰੇ ਬਾਪ ਨੇ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸਚਾਈ ਆਪਣੀ ਉਂਗਲੀ ਫੜ ਕੇ ਸਿਖਾਈ। ਲਗਭਗ ਕਈ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ ਪਿਆ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਨਾ ਸਹਿਣਯੋਗ ਸੀ ਪਰ ਕੀਤਾ ਵੀ ਕੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੱਚ ਹੈ ਉਹ ਤਾਂ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਖੀ ਪਲ ਖੇਡੇ ਪਰ ਉਹ ਅਚਾਨਕ ਸਾਨੂੰ ਵਿਛੋੜਾ ਦੇ ਗਏ। ਵੀਹ ਵਰ੍ਹੇ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਮਨ ਕੁਰਲਾ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਉ ? ਡਾਢਿਆ ਰੱਬਾ। ਪਿਤਾ ਜੀ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹੰਢਾਏ ਪਲ ਭਾਵੇਂ ਭੁੱਲਣੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਜ਼ਹਿਨ ਤੇ ਲਿਆ ਕੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸੋਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਚੰਗਾ ਮਾੜਾ ਸਭ ਕੁੱਝ ਧਰਤੀ ਤੇ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਹੈ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਮਾਲਕ ਦੀ ਖੇਡ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਜੀ ਨੇ ਜਦ ਸਾਨੂੰ ਵਿਛੋੜਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਦੁੱਖ ਝੱਲਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂਦਾ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਇਹ ਖੇਡ ਹੀ ਨਿਰਾਲੀ ਹੈ। ਤਾਇਆ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਾਦਾ ਸਹੁਰਾ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਮਿਲਣਯੋਗ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੀ ਕਤਾਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁਚੱਜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਪਾਠ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਤਾਇਆ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੁੱਲ ਜਾਵਾਂਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਤੀ ਘਾਲਣਾ ਅਥਾਹ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਮਿਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਤਾਇਆ ਜੀ ਭਾਵੇਂ ਸੱਤਰ ਕੁ ਵਰ੍ਹੇ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਸਾਥੋਂ ਦੂਰ ਹੋਏ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਦਿਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਤਾਜ਼ਾ ਨੇ ਕੁਝ ਇਨਸਾਨ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਰੂਹ ਤੱਕ ਉਤਰ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭਾਵੇਂ ਤੁਹਾਡਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ ਤੁਸੀਂ ਭੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਲੋਕ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਨੇ ਅਕਸਰ ਜਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਚੱਲਦੀ ਹੈ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ ਜੋ ਇੱਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਡੱਪਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ , ਖੇਤੀ ਵੰਡੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ , ਰਸੋਈਆ ਵੰਡੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਨੇ , ਭਾਂਡੇ ਵੰਡੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਨੇ , ਰਿਸ਼ਤੇ ਵੰਡੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਨੇ ਜੇ ਕੁਝ ਬਾਕੀ ਬਚਿਆਂ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਪੈਸਾ ਅਸੀਂ ਪੈਸਾ ਕਿੱਥੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਹੈ ਪੈਸਾ ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਦੀ ਮੈਲ ਹੈ ਇਸਨੂੰ ਕਮਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਮਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਦਾਦਾ ਸਹੁਰਾ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ ਇੱਕ ਜਾਨਦਾਰ ਮਨੁੱਖ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅੰਦਰ ਲੰਬੀ ਜਾਂਚ ਸਿਖਾਈ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਸਾਡੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਧਾਹ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਸਹੁਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਮਹਾਨ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਘਾਟ ਸਦਾ ਰੜਕਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਜਦ ਵੀ ਰਾਜਪੁਰਾ ਨੇੜਲੇ ਸਹੁਰੇ ਪਿੰਡ ਜਾਣਾ ਤਾਂ ਇਸ ਮਹਾਨ ਇਨਸਾਨ ਨੇ ਘੁੱਟ ਕੇ ਜੱਫ਼ੀ ਪਾਉਣੀ ਅਤੇ ਆਪਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਿਆਰ ਦੇਣਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਦਾ ਯਾਦ ਰੱਖਾਂਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਵੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨੇ ਘੇਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜੰਗ ਲੜੀ ਖੈਰ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੇ ਬੜਾ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਕਿ ਵਿਛੋੜਾ ਝੱਲਣਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕੁਝ ਵਿਰਲੇ ਸੱਜਣ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਝੱਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਦਾ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਬਹੁਤ ਸੀ ਪਰ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਪੰਧ ਨਿਬੇੜ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਕੂਚ ਕਰ ਗਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਦਿਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਤਾਜ਼ੀਆਂ ਹਨ ਕੋਈ ਪਹਿੰਟ ਸੱਤਰ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਤੁਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਪੰਜਾਹਾਂ ਦੀ , ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਜੋਬਨ ਰੁੱਤੇ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕੋਈ ਉਮਰ ਭੋਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਅਤੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਮਾਲਕ ਕਰੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ ਨਾ ਪਵੇ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਭੋਗਣ ਇਹੀ ਸਾਡੀ ਕਾਮਨਾ ਹੈ।

ਲੇਖਕ : ਸਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੀਰਪੁਰੀ
ਫਰਿੱਜਨੋ ਯੂ.ਐੱਸ.ਏ.
ਮੋ. 2855620841

ਆਓ ,ਆਪਣੀਆਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲਈਏ

ਇਕ ਆਇਰਿਸ਼ ਲੇਖਕ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਸੰਤ ਦਾ ਇਕ ਅਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਪਾਪੀ ਦਾ ਇੱਕ ਭਵਿੱਖ ।ਭਾਵ ਹਰੇਕ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਅਣਚਾਹੇ ਭਾਣੇ ਵਾਪਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਲਈ ਰਾਹ-ਦਸੇਰਾ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।ਸਿੱਖਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਅਤਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਗੰਗਾ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਨੀਰ ਵਾਂਗ ਨਿਰੰਤਰ ਚਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਨਸਾਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਸਿੱਖਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਸੁਚਾਰੂ ਸੰਦ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸੁਚੱਜੇ ਅਕਾਰ 'ਚ ਤਰਾਸ਼ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਗ਼ਲਤੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ਇਕ ਅਟੱਲ ਸੱਚਾਈ ਹੈ। ਇਕ ਖੋਜ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਇਕ ਘੰਟੇ ਵਿਚ 3 ਤੋਂ 6 ਗਲਤੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਬੁਢਾਪੇ ਤੱਕ ਇਨਸਾਨ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਕਰ-ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣਾ ਸਿੱਖ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਸੇਧਾਂ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ।ਕੋਈ ਵੀ ਨੇਕ ਜਾਂ ਸਾਊ ਇਨਸਾਨ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਗ਼ਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ।ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਮਿਹਨਤੀ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਾਣੇ ਅਣਜਾਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਹੋ ਹੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ । ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਜ਼ਰਬੇ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਹੈ।ਇੱਕ ਵਿਹਲੜ ਤੇ ਨਕਾਰਾ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕੰਮ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗ਼ਲਤੀ ਕੱਢਣ ਦੀ ਨੌਬਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦਿੰਦਾ,ਕਿਉਂ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਕੰਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।ਆਮ ਕਹਾਵਤ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਡੁੱਬਦਾ ਵੀ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਤੈਰਨਾ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰੱਖੀਏ ਕਿ ਨਕੰਮਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ।

ਗ਼ਲਤੀ ਹੋਣਾ ਤੁਹਾਡੇ ਪ੍ਰਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਨਸਾਨ ਗਲ਼ਤੀ ਨਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਹ ਭਗਵਾਨ ਹੀ ਬਣ ਜਾਵੇ ।ਗ਼ਲਤੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ਕੋਈ ਗੁਨਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਸ ਇਨਸਾਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਗ਼ਲਤੀ ਮੰਨਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਰਲੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਗ਼ਲਤੀ ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੋਰ ਵੀ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਚਨਾਤਮਕ ਬਣਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।ਓਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰੇਲੂ ਅਤੇ ਵਿਵਸਾਇਕ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਠਾਸ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ । ਤੁਸੀਂ ਅਜ਼ਮਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ,ਜਦੋਂ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਅਚਾਨਕ ਕੋਈ ਗ਼ਲਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਮੂੰਹ ਸੁੱਕਦਾ ਹੈ, ਦਿਲ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ਼ ਧੜਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੇਚੈਨੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਗ਼ਲਤੀ ਮੰਨਦਿਆਂ ਹੀ ਸਾਰੀ ਸਥਿਤੀ ਸਹਿਜ ਅਤੇ ਸੁਖਾਲ਼ੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਗ਼ਲਤੀ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗੀ ਪੱਖੋਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕਤਾ ਦੇ ਚੱਕਰਚੂੰਢੇ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣਾ ਹੈ।ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦੌਰ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਗ਼ਲਤੀ ਮੰਨ ਕੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਪਿਰਤ ਪਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਦੂਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਲੱਭਣੀਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਲੁਕਾਉਣੀਆਂ ਇੱਕ ਸਧਾਰਨ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਿਕਤਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਗ਼ਲਤੀ ਤੇ ਪਰਦਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਇਨਸਾਨ ਸੌ ਝੂਠ ਬੋਲਦਾ ਹੈ। ਸਰਵ-ਉੱਤਮ ਰਹਿਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਗ਼ਲਤੀ ਨਾ ਮੰਨਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਜਾਮਾ ਪਹਿਨਾਉਂਦੀ ਹੈ ।ਅਸੀਂ ਬਹਾਨੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਝੂਠ ਦੇ ਲਿਬਾਸ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਢੱਕਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਾਂ।ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸਤ ਜਾਂ ਸੱਚੇ ਪਥ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਕ ਦਾ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੀਆਂ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੇਝਿਜਕ ਬਿਆਨ ਸਕੇ। ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਗ਼ਲਤੀ ਸੁਣ ਤੇ ਸਮਝ ਲੈਣਾ ਵੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਕਲਾ ਹੈ ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਰਾਹਾਂ ਤੇ ਹੋ। ਆਪਣੀ ਗ਼ਲਤੀ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ,ਸਮਝ ਕੇ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਸੇਧ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸਫ਼ਲਤਾ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਬਿਨਾ ਹਫ਼ੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਗ਼ਲਤੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਉਸ ਗ਼ਲਤੀ ਨੂੰ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਜਾਂ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਦੁਹਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਹਾਂ-ਮੂਰਖ ਹੈ। ਖ਼ੁਦ ਦੀ ਗ਼ਲਤੀ ਨੂੰ ਗ਼ਲਤੀ ਨਾ ਮੰਨਣਾ ਵੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗ਼ਲਤੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਨੇ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਗ਼ਲਤੀ ਕਰੋ ਪਰ ਹਰ ਵਾਰ ਨਵੀਂ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਵੀ ਭਾਵ ਕੱਢਣਾ ਗ਼ਲਤ ਹੈ ਕਿ ਜਾਣ-ਬੁਝ ਕੇ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ।ਜੇਕਰ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗੇ ਖ਼ੂਹ ਜਾਂ ਖਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਕੰਮੋਂ ਟਲ ਜਾਣਾ ਹੀ ਸਿਆਣਪ ਹੈ। ਆਰਟ ਆਫ ਲਿਵਿੰਗ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ,ਧਾਰਮਿਕ ਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰੀ ਰਵੀ ਸ਼ੰਕਰ ਜੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਤੇ ਗ਼ਲਤੀ ਹੋ ਵੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਗ਼ਲਤੀ ਮੰਨ ਲਓ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਭਾਵ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਓ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਰਸਤੇ 'ਚ ਅੱਗੇ ਵਧੋ।

ਆਮ ਆਦਮੀ ਹਉਮੈ ਅਤੇ ਹੰਕਾਰ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ।ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਵਿਛੀਆਂ ਅਹੰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਖੋਖਲੀਆਂ ਬਰਮੀਆਂ ਪੁੱਟ ਸੁੱਟੋ। ਅਹੰਕਾਰ ਗ਼ਲਤੀ ਮੰਨਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਉਪਜਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ।ਲੰਕਾ ਦੇ ਰਾਜਾ ਰਾਵਣ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗ਼ਲਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਉਸ ਦੀ ਹਉਮੈ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਨੇਰੇ 'ਚ ਰੱਖ ਛੱਡਿਆ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਗਿਆਨੀ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਸਰਬਨਾਸ਼ ਦੀ ਚਰਮਸੀਮਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ।ਆਪਣੀ ਗ਼ਲਤੀ ਮੰਨ ਕੇ ਅਸੀਂ ਅੰਦਰੋਂ ਖ਼ਾਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਨਵੇਂ ਨਕੋਰ ,ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੇ ਭਾਂਡੇ ਵਾਂਗ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋਣ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਸ਼ੁੱਧ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ।ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਨਿਰੰਤਰ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਨੇਕੀ ਦੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਛੱਡਦੇ ਹੋਏ ਜੀਵਨ ਯਾਤਰਾ ਤੇ ਤੁਰੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।ਆਓ ਡਟ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰੀਏ ਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹਿ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਸਰ ਕਰੀਏ।ਇਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹੀ ਜਿਉਣ ਦੀ ਕਲਾ।

ਰੇਣੂ ਕੌਸ਼ਲ (ਸਟੇਟ ਅਵਾਰਡੀ)
ਈ ਟੀ ਟੀ ਟੀਚਰ
ਸ.ਐ. ਸਕੂਲ ਈ ਈ,ਨੰਗਲ
ਮੋਬ: 9876877607

ਹੁਣ ਤਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਥਾਵੇਂ ਬਹੁਤੇ

ਹੁਣ ਤਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਥਾਵੇਂ ਬਹੁਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਾਲੇ ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ..!

ਪਿੰਡ ਇੱਕ ਵਧੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਮੂੰਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ,ਜਾਂ ਬਹੁਤੀ ਥਾਵੇਂ ਅੱਜ ਵੀ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡਾਂ ਵਰਗੇ ਹਨ,ਭਾਵ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰਾ ਅੱਜ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਪਿੰਡ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਜਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ,ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ,ਇਹ ਕਿਉਂ ਬਦਲਿਆ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਬਦਲਿਆ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜ਼ੇਕਰ ਰੂਹ ਵੱਸਦੀ ਸੀ ਉਹ ਸੀ ਪਿੰਡ ,ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਸੀ ਉਹ ਸੀ ਪਿੰਡ,ਪਰ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਧੜੇ ਬਣਾਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤੇ,ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਅੱਜ ਸਿਆਸਤ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਰੁੱਚੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ।ਉਂਝ ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਘਰ ਦੀ ਇੱਕ ਰਸੋਈ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਕੀ ਘਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਘਰਦੇ ਜੀਅ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੀ ਦੂਸਰੀ ਔਰਤ ਤੋਂ ਕਤਰਾਉਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ,ਸਾੜਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕੀ ਇਹ ਕੰਮ ਉਹ ਕਰੇਗੀ ਦੂਸਰੀ ਆਖੇਗੀ ਇਹ ਕੰਮ ਉਹ ਕਰੇਗੀ, ਇਹੋ ਤੇਰੇ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਬਦਲਕੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਵਾਲੇ ਘਰ ਵਾਰ ਤੇ ਰਾਹ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।ਸਾਰੇ ਹੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲ਼ੇ ਸੋਚਣ ਕੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸਤ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੂਰਖ ਬਣਾਈ ਜਾਣਾ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਹੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਲੜਾਈਆਂ ਝਗੜੇ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣੇ ,ਕੀ ਸਿਆਣਪ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ,ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਹੈ ਕੀ ਪਿੰਡ ਨਾਲੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਠੀਕ ਹਾਂ, ਆਖਿਰ ਕਿਉਂ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਜਾਣ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਣ ਲੱਗੇ।

ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਅੱਜ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਅੱਜ ਵੀ ਪਿੰਡ ਆਉਣ ਨੂੰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਕੂਨ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਹੀਂ,ਕਿਉਂਕਿ ਜਿੱਥੇ ਸਕੂਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਆਦਮੀ ਉੱਥੇ ਹੀ ਰਹਿਣ ਵਿੱਚ ਸਕੂਨ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਕੂਨ ਉੱਥੇ ਹੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਅੱਜ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ,ਭਾਵੇਂ ਸਾਡਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਤੇ ਬਿਤਾਉਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜਾਂ ਬਦਲ ਗਿਆ ।

ਪਿੰਡ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਦਿਲ ਹਨ,ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਅੱਜ ਵੀ ਰੂਹਾਂ ਵਸਦੀਆਂ ਹੋਣ,ਪਰ ਪਿੰਡ ਵੀ ਚੰਗੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਚੰਗੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ,ਇਸ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕੀ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸਤ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਗੱਲਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੀ ਛੱਡ ਆਇਆ ਕਰੋ,ਸਾਰੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਇੱਕ ਮਜਬੂਤ ਨੀਂਹ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰੀਏ।

ਉਂਝ ਭਾਵੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਪਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸਾਂਝ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ,ਸਾਡੀ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਹੂਲਤ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਸਭ ਦਾ ਪਿਆਰ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਸਹੂਲਤ ਭਾਈਚਾਰਕ ਏਕਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵੱਖੋ ਮੋਹਰੀ ਤੇ ਉੱਨਤੀ ਵਾਲੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਹੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਏਕਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸਤ ਨਾ ਕਰਿਆ ਕਰੋ,ਸਿਆਸੀ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਿਆ ਕਰੋ,ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਏਕਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣਾਈਏ,ਕਿਸੇ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਅਖਾੜੇ ਨਾ ਬਣਾਈਏ।

ਲਿਖਤ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਜਖਵਾਲੀ
ਮੋਬਾਇਲ 98550 36444

ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ

ਰਮੇਸ਼ ਇੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ
ਮੋ ਨੰ. 98148-46159

ਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਕੋਰਟ ਕਚਹਿਰੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਇਕ ਮੁੱਕਦਮਾਂ ਬੈਂਕ ਦੇ ਕੰਮ ਕਾਜ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ। ਬੈਂਕ ਦੇ ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਮੈਨੇਜਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਸਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਜਿਸ ਮਹਿਕਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਉਹ ਘਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵੀਂ ਵਿਆਹੀ ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਘਰ ਦੇ ਮਾਹੌਲ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਾਰੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮੰਨ ਦੇ ਵਿੱਚ ਡਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਬਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਗੱਲ ਪੁੱਛ ਲਵੇ, ਮੇਰੇ ਵੀ ਮਨ ਵਿੱਚ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਵਕੀਲ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲ ਕੇ ਆਇਆ, ਉਸਨੇ ਵੀ ਜਮਦੂਤ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੰਨਾਂ ਡਰਾ ਦਿੱਤਾ, ਕਿ ਦੇਖੋ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ ਬਹੁਤ ਸਖ਼ਤ ਹਨ, ਜੋ ਸਚਾਈ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਆਪਾਂ ਝੁਠਲਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ, ਆਖਿਰਕਾਰ ਜਿੱਤਦੇ ਹਾਂ ਜਾਂ ਹਾਰਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਜਵਾਬ ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਝੂਠ ਬੋਲ ਕੇ ਅਸੀਂ ਦੋਬਾਰਾ ਕਿੰਨੇ ਝੂਠ ਬੋਲਦੇ ਹਾਂ, ਇਕ ਝੂਠ ਨੂੰ ਛਿਪਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਝੂਠ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਆਖਿਰਕਾਰ ਸੱਚ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਲੱਯੁਗ ਦਾ ਜਮਾਨਾ ਹੈ, ਅਸਲੀਅਤ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਮੇਰਾ ਸਾਹ ਸੁੱਕ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਮੈਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਗਿਲਾਸ ਪੀਤਾ। ਵਕੀਲ ਦੇ ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ ਹੌਸਲਾਂ ਜਿਹਾ ਦਿੱਤਾ, ਇੰਨੀ ਵੀ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ ਭਾਵੇ ਬਹੁਤ ਸਖ਼ਤ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਦਿਆਲੂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹਨ, ਤੁਸੀਂ ਇਥੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕਰੋ, ਬਾਕੀ ਵਕੀਲ ਸਾਹਿਬ ਸੰਭਾਲ ਲੈਣਗੇ ਅਤੇ ਕੱਲ ਸਹੀ ਟਾਇਮ ਤੇ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਣਾ, ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ, ਇਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਾਰੇ ਅਸਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਢਿੱਲੇ ਜਿਹੇ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਤੀ ਤੇ ਘਰ ਆ ਗਿਆ। ਘਰ ਵਾਲੀ ਨੇ ਵੀ ਮੇਰਾ ਮੂੰਹ ਜਰ੍ਹਾ ਲਟਕਿਆ ਦੇਖਿਆ, ਪਾਣੀ ਪਿਲਾ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ ਸੱਭ ਠੀਕ ਹੈ। ਉਪਰੋਂ ਉਪਰੋਂ ਦਿਲਾਸਾ ਮੈਂ ਵੀ ਦਿੱਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਾਂ ਸੱਭ ਠੀਕ ਹੈ, ਪਰੰਤੂ ਮੈਨੂੰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬਹੁਤ ਡਰਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ, ਜਰ੍ਹਾ ਤਿਆਰੀ ਕਰਕੇ ਆਉਣਾ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੋ ਕਿ ਪਾਠ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਬ ਦੇ ਘਰ ਇਨਸਾਫ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੱਜ ਵੀ ਰੱਬ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਸੁਣਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਥਕਾਵਟ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸੋ ਗਿਆ । ਸੁਪਣੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਮਦੂਤ (ਵਕੀਲ) ਆਇਆ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੱਲੋ ਸਮਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਧਰਮਰਾਜ ਦੇ ਪਾਸ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਪਣਾ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਯਾਦ ਕਰ ਲਵੋਂ ਤੁਸੀ ਕੀ ਚੰਗੇ ਤੇ ਮੰਦੇ ਕਰਮ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਵਕੀਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਨੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਡਰਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਦੀ ਹੈ। ਸੂਈ ਦੇ ਨੱਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਿਕਲਣਾ ਹੈ, ਭਿਆਨਕ ਜਾਨਵਰ ਤੇ ਰਾਖਸ਼ਸ਼ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣਗੇ, ਬਾਕੀ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਰੱਬ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਸਾਰਾ ਹੈ, ਚਿੰਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਸੱਭ ਕੁਝ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਝੂਠ ਬੋਲਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਝੂਠ ਬੋਲਿਆ ਤਾਂ ਪਕੜੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਤੇ ਰੱਬ ਰੂਪੀ (ਜੱਜ) ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜਾ ਵੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਛੱਡ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਮਨ ਹੀ ਮਨ ਘਬਰਾ ਗਿਆ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਰੇ ਪਾਠ ਪੂਜਾ ਕੀਤੇ, ਚਾਲੀਸੇ, ਆਰਤੀਆਂ ਅਰਦਾਸਾਂ ਯਾਦ ਕੀਤੀਆਂ ਤੇ ਟੁਟੇ ਜਿਹੇ ਮਨ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਚੱਲ ਪਿਆ। ਬਹੁਤ ਭੀੜ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਕਾਲੇ ਕਪੜਿਆਂ ਵਾਲੇ ਜਮਦੂਤ, ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਲੋਕ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਸਨ। ਮੇਰੀ ਵੀ ਆਵਾਜ਼ ਪੈ ਗਈ, ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ। ਯਮਦੂਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਜਨਾਬ ਇਹ ਹੈ, ਉਥੇ ਬੈਠੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਕ ਨੇ ਸਾਰਾ ਕਿੱਸਾ ਖੋਲਿਆ ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਤੁਸੀ ਚੰਗੇ ਕੀਤੇ, ਕੋਈ ਕਤਲ ਨਹੀਂ, ਕੋਈ ਡਾਕਾ - ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ, ਜਾਣੇ-ਅਣਜਾਣੇ ਕੁਝ ਬੰਦਿਆ ਨਾਲ ਬੈਠ ਕੇ ਬੁਰੇ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਕਲਜੁੱਗ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇੰਨਾਂ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਜਾਨਵਰ ਵੀ ਮਾਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਖਾਦੇ, ਸ਼ਰਾਬ ਤੀਕਰ ਨਹੀਂ ਪੀਤੀ । ਧਰਮ ਕਰਮ ਵੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ । ਕਲਯੁਗ ਦੇ ਵਿੱਚ ਥੋੜੀ ਬਹੁਤੀ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਮਨ ਵਿੱਚ ਆਈ, ਦੁਨੀਆਦਾਰੀ ਹੈ, ਇਨਸਾਨ ਹੈ ਕੋਈ ਦੇਵਤੇ ਨਹੀਂ। ਯਮਰਾਜ ਨੇ ਵੀ ਮੁਸਕੁਰਾਹਟ ਦਿਖਾਈ ਤੇ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅੱਗੇ ਖੁੱਲਾ ਛੱਡ ਕੇ ਖੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ, ਫੈਸਲਾ ਦਾ ਇੰਤਜਾਰ ਕਰੋ। ਫੈਸਲਾ ਤਾਂ ਆਖਿਰਕਾਰ, ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਸੁਨਾਣਾ ਸੀ। ਫੈਸਲਾ ਸੁਨਾਣਾ ਹੀ ਸੀ, ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਉਠੋ, ਅੱਜ ਪੇਸ਼ੀ ਹੈ, ਪ੍ਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਂ ਲਵੋ ਤੇ ਜਾਓ, ਨਾਲੇ ਦਿਲ ਦੀ ਦਵਾਈ ਪਹਿਲਾਂ ਲੈ ਲੈਣ, ਕਮਜੋਰ ਜਿਹਾ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਦਿਲ ਹੈ, ਮੈਂ ਨਾਲ ਚਲਾਂ, ਪਰ ਬੈਂਕ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਉਥੇ।

ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਉੱਥੇ ਕਚਿਹਰੀ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤੇ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬ ਅੱਜ ਛੁੱਟੀ ਤੇ ਹਨ ਤੇ ਪੇਸ਼ੀ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਅਗਲੀ ਪੇਸ਼ੀ ਤੇ ਫਿਰ ਹਾਜਰ ਹੋਣਾ। ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਵਾਈ, ਮੇਰੇ ਵਕੀਲ ਦੇ ਕੰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਲੀ ਜਿਹਾ ਕਿਹਾ, ਚੱਲੋ ਅੱਜ ਫਿਰ ਨਹੀਂ ਕੁੱਝ ਹੋਣਾਂ, ਦੂਸਰੀ ਧਿਰ ਦਾ ਵਕੀਲ ਛੁੱਟੀ ਤੇ ਹੈ, ਫਿਰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਮਿਲ ਗਈ। ਅਗਲੀ ਪੇਸ਼ੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰਾ ਤਬਾਦਲਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਤਰੱਕੀ ਲੈ ਕੇ ਮੈਂ ਦੂਸਰੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਅਫ਼ਸਰ ਬਣਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਤੀਕਰ ਉਹ ਕੇਸ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, 10 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ, ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਕਿੰਨੇ ਜੱਜ ਤੇ ਕਿੰਨ ਅਫ਼ਸਰ ਬਦਲ ਗਏ, ਜਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਉਹ ਕੇਸ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਸਵਰਗ ਸੁਧਾਰ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੈਂ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਆਂ

ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਟੋਭੇ ਦੇ ਉੱਤੋਂ ਦੀ ਲੰਘ ਕੇ ਹਵਾ ਜਦੋਂ ਆ ਕੇ ਮੇਰੇ ਚ ਟਕਰਾਉਂਦੀ ਤਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਜਿਉਂ ਚਿਰਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਰੱਬ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਠੰਢੇ ਮਿੱਠੇ ਸੁਨੇਹੇ ਘੱਲ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਅੱਜ ਦੀ ਧੁੱਪਾਂ ਅਤੇ ਵਿੱਚੇ ਵਿੱਚੇ ਉਡਦੀ ਮਿੱਟੀ ਨਵੀਂ ਜੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ।ਘਰ ਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਵੇਖਦੀ ਤਾਂ ਡਰਾਉਣੇ ਜਿਹੇ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੇ ਦਰੱਖਤ ਅੱਜ ਹੱਸਦੇ ਗਾਉਂਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਸੀ ਪੱਤਿਆ ਦੀ ਅਵਾਜ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਕਿਲਕਾਰੀਆਂ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ।ਕੱਲ੍ਹ ਤੱਕ ਏਦਾਂ ਦਾ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੱਲ੍ਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਭ ਕੁੱਝ ਝੂਠ ,ਗਲਤ ਅਤੇ ਮਾੜਾ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ । ਕੱਲ੍ਹ ਵਾਪਰੀ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਜਿਉਂ ਵੱਡਾ ਬਦਲਾਅ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਸੀ ।

ਗੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਬਡਾਲੀ
9814168716

ਗੱਲ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਸੀ ਤੇ ਜੀਹਨੇ ਇਹ ਜਾਂਚ ਸਿੱਖ ਲਈ ਫੇਰ ਸਭ ਵਹਿਮ ਭਰਮ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ।ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਅਕਸਰ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਮੰਦਰ ,ਗੁਰਦੁਆਰੇ, ਡੇਰੇ ਜਾਂ ਪੀਰਾਂ ਫਕੀਰਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਆਸਾਂ ਉਮੀਦਾਂ ਹੁੰਦੀਆ ਨੇ ਕਿ ਫ਼ਲ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਸਾਡੇ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ, ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਅਸਥਾਨ ਹੋਵੇ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਕਾਹਲ ਚੁੱਕਦੇ ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰਲੇ ਸਬਰ, ਨਿਮਰਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵਜਾਏ ਅਸੀਂ ਸਾਡੀ ਕਾਹਲ ,ਉਤਸੁਕਤਾ, ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਵਲੀ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਕੱਲ ਦੇ ਦਿਨ ਇਹੀ ਇਕ ਅਨਮੋਲ ਖਜ਼ਾਨਾ ਲੱਭ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਬਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਇਹ ਸਿਖਤ ਮੈਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਲੱਭੀ ।ਕੁਦਰਤ ਤੇ ਰੱਬ ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਵਿਸ਼ੇ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ।ਜੇ ਤੁਸੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਰੱਬ ਵੀ ਨੇੜੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅੱਜ ਕੁਦਰਤ ਮੈਨੂੰ ਇਉਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਬਹਿ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਆਪਣੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਬਦ ਕੱਢ ਕੱਢ ਕੇ ਮੇਰੇ ਲਈ ਚਿਣ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ।ਰੱਬ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।ਮੌਜੂਦਾ ਚੀਜ਼ਾਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆ ਦੇ ਲਈ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹੋ ਕੇ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਆਸਾਂ ਉਮੀਦਾ ਦੇ ਪੂਰ ਚੜਨ ਦੇ ਰਾਹ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁਖਾਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦੈ।ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਲੁਕੀਆਂ ਪਈਆਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਖੁਦ ਲੱਭਣੀਆਂ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ।ਆਪਣੇ ਕੰਮ-ਕਾਰ, ਕਿੱਤੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਪੈ ਜਾਣ ਤੇ ਹੀ ਸਭ ਸੁਖਾਲਾ ਜਿਹਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।ਇਹ ਭਾਰ ਸੋਚਾਂ-ਟੈਂਨਸ਼ਨਾ ਇਹ ਸਭ ਤਾਂ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਹੀ ਉਪਜ਼ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ।ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋਣ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਹ ਵੱਧਦੇ ਵੱਧਦੇ ਅਸਲ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ।ਸਾਡਾ ਦਿਮਾਗ ਉਸ ਰੱਬ ਦਾ ਵਾਸ ਹੈ ।ਇਹਨੂੰ ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਰੱਖਦਿਆ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਜਿੰਦਗੀਆਂ ਸੰਵਰਦੀਆ ਹੁੰਦੀਆਂ ਨੇ ਤੇ ਇਸ ਸਭ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਤੇ ਚਾਹੀਦਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।ਕਦੇ ਕਦੇ ਪਲ ਦੋ ਪਲ ਇਕਾਂਤ ਵਿੱਚ ਬੈਠਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਫਰੋਲਦਿਆਂ ਸਭ ਕੁਝ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ।ਇਹ ਹਾਸੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸਭ ਅੰਦਰ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਇਹ ਬਾਹਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਹੀਂ ।ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਦੈ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਸੁਹੱਪਣ ਹੈ , ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੇ ਕਿਦਾਂ ਰੰਗ ਭਰੇ ਹੋਣੇ ਨੇ, ਉਹ ਆਪ ਕਿੰਨਾ ਸੋਹਣਾ ਹੋਣਾ, ਜਿਹਨੇ ਇੰਨੀ ਸੋਹਣੀ ਧਰਤ ਬਣਾਈ , ਇਹ ਪੱਤੇ , ਫੁੱਲ, ਟਹਿਣੀਆਂ,ਪੱਥਰ, ਪਾਣੀ ,ਤਪਸ਼ ,ਮੀਂਹ ,ਬੱਦਲ ਸਭ ਅਚੰਭਿਤ ਜਿਹੇ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਦਿਲ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ" ਰੰਗ ਚੁਣ ਚੁਣ ਕਿ ਸਜਾਉਣ ਵਾਲਿਆ ਮੈਂ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਆਂ, ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਕੁਦਰਤ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆ ,ਮੈਂ ਵਾਰੀ ਵਾਰੀ ਆਂ, ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਕੁਦਰਤ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆ "

ਕਾਵਿ ਕਿਆਰੀ

ਕਿਸਾਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਏਕਤਾ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ

ਹੁੰਦੇ ਆਏ ਧੱਕੇ ਜਿਹੜੇ ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ,
ਓਹੀ ਚੁੱਪ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ ਆ ਗਿਆ,,
ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਕਰ ਵਾਅਦੇ ਬਹਿਲਾਉਣ ਵਾਲਾ,
ਬਣ ਅਜਗਰ ਭੁੱਖਾ ਅੱਜ ਸਭ ਕੁਝ ਖਾ ਗਿਆ,,
ਰੇਹਾਂ ਸਪਰੇਹਾਂ ਦੇ ਤਾਂ ਚੜੇ ਰੇਟ ਅਸਮਾਨ ਤੱਕ,
ਪਰ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਵਾਰੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਈ ਖੁੰਜੇ ਲਾ ਗਿਆ,,
ਹੋ ਹੋ ਕੇ ਦੁਖੀ ਹੀ ਬੜੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਹੱਥ ਧੋ ਗਏ,
ਕਿੰਨੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਚਿਰਾਗ 'ਲਾਲਚੀ' ਬੁਝਾ ਗਿਆ,,
ਕਰਨੇ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਵਾਂਝੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕੋਲੋਂ,
ਬੈਠਾ ਕੁਰਸੀ ਦੇ ਉੱਤੇ ਸਾਰੇ ਦਾਅਪੇਚ ਲਾ ਗਿਆ,,
ਉਹ ਡਿਜੀਟਲ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਗੱਲ,
ਪਿਹਲਾਂ ਵਾਲੇ ਸਰਵਰ ਵੀ ਚੱਲਦੇ ਖੜਾ ਗਿਆ,,
ਸੁਪਨੇ ਦਿਖਾਏ ਪਹਿਲਾਂ ਬੇਹਤਰ ਫਿਊਚਰਾਂ ਦੇ,
ਸਦਾ ਲਈ ਘੱਟਾ ਅੱਖਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਚ ਪਾ ਗਿਆ,,
ਲਾ ਕੇ ਕਰੋੜਾਂ ਇਹ ਤਾਂ ਪੱਥਰ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤਾਂ ਤੇ,
ਅਸਲੀਅਤ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਿਖਾ ਗਿਆ,,
ਰਹਿੰਦਾ ਖੂੰਹਦਾ ਗੋਦੀ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਜ਼ੋਰ,
ਪਤਾ ਨੀ ਕੀ ਕੀ ਜਿਹੜਾ ਝੂਠਾ ਹੀ ਗਿਣਾ ਗਿਆ,,
ਕੱਢੇ ਬੜੇ ਟੂਰ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਘੁੰਮ ਲਿਆ,
ਸਾਡੇ ਤਾਂ ਵਿਕਾਸ ਵਾਲਾ ਭੱਠਾ ਹੀ ਬਿਠਾ ਗਿਆ,,
ਹੌਂਸਲਾ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਹੁਣ ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਣਾਈ,
ਨੀਂਦੋਂ ਜਾਗਣ ਦਾ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨਜ਼ਰੀਂ ਆ ਗਿਆ,,
ਲੋਕਤੰਤਰ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਨਹੀਂ ਤਾਕਤ ਹੈ ਜਹਾਨ ਉੱਤੇ,
ਹੋ ਜਾਓ ਇਕੱਠੇ ਸਾਰੇ ਵੇਲਾ ਹੱਕਾਂ ਦਾ ਆ ਗਿਆ,,
ਓ 'ਗੁਰੀ' ਛੱਡ ਦਿਓ ਆਪਸੀ ਜੋ ਵੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀਆਂ,
ਹਟਾਈਏ ਬੱਦਲ ਜੋ ਘਟਾ ਬਣ ਦੇਸ ਉੱਤੇ ਛਾ ਗਿਆ...

ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਗੁਰੀ
98154-56177

ਹਾਕਮ ਤੇ ਲੋਕ / ਕਵਿਤਾ

ਹਾਕਮ ਨੂੰ ਕੁਰਸੀ ਤੇ ਬਿਠਾ ਕੇ, ਲੋਕ ਬੜੇ ਪਛਤਾਣ।
ਉਸ ਦੇ 'ਕਾਰੇ' ਤੱਕ ਕੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਬੋਲੀ ਜਾਣ।
ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਮਾਲਕ ਬਣ ਕੇ ਵੇਚੀ ਜਾਵੇ,
ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਨਾ ਕਰੇ, ਜੋ ਭੁੱਖ ਨਾਲ ਮਰੀ ਜਾਣ।
ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਦੂਗਰ ਵਾਂਗੂੰ ਉਲਝਾਈ ਜਾਵੇ,
ਸੱਭ ਵਸਤਾਂ ਦੇ ਭਾਅ ਯਾਰੋ, ਅਸਮਾਨੀ ਚੜ੍ਹਦੇ ਜਾਣ।
ਉਹ ਪਰਦੇਸਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਕੱਢ ਲਵੇ,
ਪਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵਾਰੀ ਤਾਂ, ਉਸ ਦੇ ਛੁੱਟ ਪਸੀਨੇ ਜਾਣ।
ਮੰਦਰ ਬਣਵਾਣ ਲਈ ਧਨ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਉਸ ਕੋਲ,
ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰ ਬਣਵਾਣ ਲਈ ਹੱਥ ਖੜੇ ਹੋ ਜਾਣ।
"ਉਸ ਤੋਂ ਕੁਰਸੀ ਖੋਹ ਕੇ ਕਿਸੇ ਸੁਲਝੇ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਦਈਏ,"
ਅੱਕੇ ਲੋਕੀਂ ਕਹਿੰਦੇ, "ਚੋਣਾਂ ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਆਣ।"

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
(ਸ਼.ਭ.ਨਗਰ) 9915803554

ਭਰਾਵਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਹਦੀਆਂ ਸਰਦਾਰੀਆਂ...

ਭਰਾਵਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਹਦੀ ਨੇ ਸਰਦਾਰੀਆਂ,
ਭਰਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਿਹਦੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀਆਂ
ਕੌਣ ਕਹੂ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਸਾਡੀ ਅਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ,
ਕਿਹਨੇ ਕਰਨੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਸਾਰੀਆਂ।
ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਪਿਆਰੀਆਂ,
ਕੱਚੀ ਕੱਚੀ ਅੰਬੀ ਤੇ ਅੰਬੀ ਬੜੀ ਖੱਟੀ ਆ,
ਤੂੰ ਤਾਂ ਮੈਥੋਂ ਫੇਰ ਵੱਡਾ ਏ,ਮੈਂ ਅਜੇ ਬੱਚੀ ਆ।
ਵੀਰਿਆ ਤੂੰ ਦੱਸ ਵੀ ਐਨਾ ਗੁੱਸਾ ਕਾਹਤੋਂ
ਭਾਵੇਂ ਉਂਝ ਕੁਝ ਕਹੀ,ਦਿਲ ਦੀ ਸੱਚੀ ਆ।
ਚੰਗਾ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਹੋਇਆ ਮੰਨ ਜਾ ਵੀਰਿਆ
"ਪੂਜਾ" ਰੋਂਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੜੀ ਸੱਚੀ ਆ।

ਪੂਜਾ ਪੁੰਡਰਕ
740100274

ਰਿਸ਼ਤੇ

ਅਜ਼ਬ ਸੁਭਾਅ ਤੇ ਆਕੜਾ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਿਭਦੇ ਨਾ
ਤੇ ਹੱਕ ਮਿਲਦੇ ਨਹੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਹੱਥ ਬੰਨਿਆ ਤੋਂ।
ਕੌਕ ਫੈਂਟਿਆ ਚ ਕਿੱਥੋਂ ਸੱਜਣਾਂ ਭਾਲਦਾ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ
ਕਿਉਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੂਰ ਹੋ ਗਏ ਦੁੱਧ ਘਿਓ ਦਿਆਂ ਛੰਨਿਆਂ ਤੋਂ।
ਬਰਗਰ ਪੀਜੇ ਖਾਂ ਐਂਵੇ ਵਾਧੂ ਹਾਜ਼ਮਾ ਖਰਾਬ ਕੀਤਾ
ਚੂਪ ਕੇ ਵੇਖ ਬੇਲੀ ਬੜਾ ਸੁਆਦ ਹੁੰਦਾ ਕਮਾਦ ਦੇ ਗੰਨਿਆ ਚੋ।
ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਹੁੰਦੀ ਅੱਖ ਨੂੰ ਅੱਖ ਦੀ ਰਮਜ
ਪਛਾਣ ਹੋਵੇ ਫੇਰ ਗੱਲ ਬਣਦੀ ਏ ਗੱਲ ਮੰਨਿਆ ਤੋਂ
ਭੀੜ ਪੈਣ ਤੇ ਆਪਣੇ ਵੀ ਪਾਸਾ ਵੱਟ ਜਾਂਦੇ ਉਹੀ ਆਪਣੇ ਨੇ
ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਜੋ ਭੱਜੇ ਆਉਂਦੇ ਇੱਕ ਸੁਨੇਹਾ ਘੱਲਿਆ ਤੋਂ।
ਬਿਨਾਂ ਹਿੰਮਤ ਕੀਤਿਆ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਪੰਧ ਵੀ ਦੂਰ ਜਾਪੇ
ਆਖਰ ਵਾਟਾ ਮੁੱਕ ਜਾਣ ਕਦਮਾਂ ਨਾਲ ਕਦਮ ਮਿਲਾ ਕੇ ਚੱਲਿਆ ਤੋਂ।
ਚਲਦਿਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਚੜਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਧੂਆ ਹੋਣ ਸਲਾਮਾਂ
ਬੁਰਜ ਵਾਲਿਆ ਪਾਣੀ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕ ਜਾਵੇ ਇੱਕੋ ਥਾਂ ਤੇ ਠੱਲਿਆ ਤੋਂ।

ਬਲਤੇਜ ਸੰਧੂ "ਬੁਰਜ ਲੱਧਾ"
9465818158

ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਗੱਲ

ਉਜ ਗਾਇਕ ਇਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਆਖਦੇ ਨੇ
ਅਸ਼ੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਗੱਲ।
ਨਚਾਉਂਦੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੜੀਆਂ ਅੱਧ ਨੰਗੀਆਂ
ਹੁੰਦੀ ਗਾਣਿਆਂ ਚ ਇਸ਼ਕ ਬੁਖਾਰ ਦੀ ਗੱਲ।
ਵਿਸ਼ੇ ਇਹਨਾਂ ਕੋਲ ਗੈਂਗਸ਼ਟਰਾਂ ਆਸ਼ਕਾਂ ਦੇ
ਕਰਦੇ ਗੀਤਾਂ ਚ ਨਵੀਂ ਕਿਹੜੇ ਹਥਿਆਰ ਦੀ ਗੱਲ।
ਤੱਪਦੀਆਂ ਧੁੱਪਾਂ ਚ ਟਰੈਕਟਰਾਂ ਤੇ ਸੁਣੋ ਬੋਨੂੰ
ਕਰੋ ਕਿਸਾਨ ਮਜਦੂਰ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਦੀ ਗੱਲ।
ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਚ ਗਾਇਕੀ ਕਿਹੜੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਈ
ਲੋਕੋ ਸੋਚੋ ਹੈ ਇਹ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਗੱਲ।
ਜਿੱਥੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਮਿਲੇ ਬਣਾਏ ਆਸ਼ਕੀ ਦੇ ਅੱਡੇ
ਵੇਖੋ ਕਿੰਨੀ ਹੈ ਇਹ ਸ਼ਰਮਸ਼ਾਰ ਦੀ ਗੱਲ।
ਜਸਵੀਰ ਫ਼ੀਰਿਆ ਗਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇ ਬਹੁਤੇ
ਗਾਇਕਾਂ ਕੋਲ ਕਿਉਂ ਇਕੱਲੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਗੱਲ।

ਜਸਵੀਰ ਫ਼ੀਰਾ
ਮੋਬਾਈਲ 8437368027

ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਵਾਰਤਾਲਾਪ

ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਭਾਵੇਂ ਰਾਸ਼ੀ ਇਕੋ ਏ,
ਪਰ, ਕਾਰਜ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਨੇ,
ਦੋਹਾਂ ਚ "ਇਟ ਕੁੱਤੇ ਦਾ ਵੈਰ" ਏ,
ਕਾਨੂੰਨ (ਕਹਿੰਦਾ),
ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇਰੀ ਔਕਾਤ ਹੀ ਕਿ ਏ,
ਤੂੰ, ਮੇਰੇ ਤੇ ਰੋਬ ਜਮਾਂ ਏਂਗਾ,
ਮੇਰਾ ਵਾਸਾ ਮਹਿਲਾ ਚ ਏ,
ਮੈਂ, ਨੋਟਾਂ ਦੀ ਗਧਿਆਂ ਤੇ ਖੇਡਦਾ,
ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗੇ ਦੀ,
ਜਦੋਂ ਮਰਜੀ ਧੌਣ ਫੜ ਸਕਦਾ,
ਪੂੰਜੀਪਤੀਆਂ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਰੌਣਕ,
ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਹਨੋਸ਼ੋਕਤ ਹਾਂ,
ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਮਨ ਮਰਜੀ ਨਾਲ,
ਫੈਂਟਾ ਚਲ ਸਕਦਾ,
ਮੈਂ ਕਾਨੂੰਨ ਹਾਂ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਹਾਂ,
ਅੰਡਾਨੀ ਤੇ ਆਬੰਨੀ ਦੇ ਘਰ ਦੀ,
ਕਿਸਾਨ ਬੋਲਦਾ,
ਮਨਿਆ ਸਾਡੀ ਕੋਈ ਔਕਾਤ ਨਹੀਂ,
ਪਰ, ਹੁਣ ਤੇਰਾ ਰੋਬ ਨਹੀ ਚਲ੍ਹਣਾ,
ਸਿੰਗ੍ਹ ਫ਼ਸਣ ਗੇ ਰੜੇ ਮੈਦਾਨ ਅੰਦਰ,
ਤੇਰੇ ਜਾਇਆ ਦੀ,
ਤੇਰੇ ਤੇ ਜੰਮੀ ਮੈਲ ਲਾਵਾਂਗੇ,
ਤੇਰੀ ਹੰਕਾਰੀ ਹੋਈ ਗੋੜ ਦੀ ਹੱਡੀ ਨੂੰ,
ਭਰੇ ਬਜਾਰ ਚ ਭਨ੍ਹਾਂਗੇ,
ਤੇਰੇ ਜਰਵਾਣਿਆਂ ਨੂੰ,
ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਖ਼ਸ਼ਬੂ ਸੁੰਗਾਵਾਂਗੇ,
ਮੈਂ ਕਿਸਾਨ ਹਾਂ, ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਮਾਧੋ,
ਧਰਤੀ ਦਾ ਸੀਨਾ ਚੀਰ ਕੇ
ਅਣ ਅਗਾਉਣ ਵਾਲਾ,

ਲੇਖਕ - ਮਨਵੀਰ ਪੋਇਟ
8557035027

ਮੁਜ਼ਰਿਮ

1) ਸੁਣਿਆ ਫਰਾਰ ਮੁਜ਼ਰਿਮ ਹੋ ਗਿਆ,ਰਿਹਾ ਕਰਦਾ ਜਵਾਨੀ ਚ ਜ਼ੁਲਮ ਰੱਜਕੇ।
ਆਣਕੇ ਸਮੇਂ ਨੇ ਦੇਖੋ ਕਿੱਥੇ ਘੇਰਿਆ,ਕਿੱਥੇ ਜਾਕੇ ਲੁਕੂ ਕਿੱਥੇ ਜਾਊ ਭੱਜਕੇ।
ਜਿਹਨਾ ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਤੂੰ ਘਰ ਸੁਖੀ ਵਸਦੇ ਲੱਗੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆ ਹਾਏ।
ਗੋਲੀ ਦਾ ਆਡਰ ਓਹਨੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ,ਜੀਹਨੇ ਲੱਖਾਂ ਸੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਣਾਏ।
2) ਬੜੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਮਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ,ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਸੀ ਕੱਪੜੇ ਦੇ ਵਾਂਗ ਪਾੜਦਾ।
ਚੱਕ ਚੱਕ ਕੇ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ,ਬਿਨਾ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਅੰਦਰ ਤਾੜਦਾ।
ਵੀਰਾਂ ਮੂਹਰੇ ਭੈਣਾਂ ਦੇ ਸੀ ਕੱਪੜੇ ਲਹਾਉਂਦਾ,ਕਿੰਨੇ ਸਿੰਘ ਸੀ ਇਹਨੇ ਪੁੱਠੇ ਲਟਕਾਏ।
ਗੋਲੀ ਦਾ ਔਡਰ ਓਹਨੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ,ਜੀਹਨੇ ਲੱਖਾਂ ਸੀ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਣਾਏ।
3)ਚਲਦਾ ਸੀ ਕਿਸੇ ਟਾਈਮ ਡੰਡਾ ਇਸਦਾ,ਹੁਣ ਦੇਖੋ ਡੰਡੇ ਮੂਹਰੇ ਨੱਚਦਾ ਏ ਭੂਤ।
ਜਮਾਨਤਾਂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਫਿਰੇ ਭਜਿਆ,ਹੈ ਮਿਟਾਉਂਦਾ ਫਿਰਦਾ ਸਬੂਤ।
ਜਿਹਨਾ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਕਮਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ,ਉਹ ਵੀ ਹੋ ਗਏ ਪਰਾਏ।
ਗੋਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਓਹਨੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ,ਜੀਹਨੇ ਲੱਖਾਂ ਪੁਲਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਣਾਏ।
4) 100 ਦਿਨ ਚੋਰ ਦਾ ,ਤੇ ਸਾਧ ਦਾ ਵੀ ਇੱਕ ਦਿਨ ਆਕੇ ਰਹਿੰਦਾ ਏ।
ਹਰਿੰਦਰ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠਾ ਲਿਖੇ ਲਖਵਿੰਦਰ, ਜੋ ਗੱਲਾਂ ਸੱਚ ਕਹਿੰਦਾ ਏ।
ਸੀਸ ਦੇਦੇ ਕੇ ਬਚਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ,ਸਿੱਖੀ ਲਈ ਸੀ ਬੰਦ ਬੰਦ ਕਟਵਾਏ।
ਗੋਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਓਹਨੂੰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ,ਜੀਹਨੇ ਲੱਖਾਂ ਪੁਲਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਣਾਏ।

ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 8556923467

ਰੁਲਦਾ ਬਚਪਨ

ਬੜੇ ਦੇਖੇ ਮੈਂ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹ ਇੱਥੇ,
ਬੜੇ ਦੇਖੇ ਮੈਂ ਫੰਨੇ ਖਾਂਹ ਇੱਥੇ
ਪਾਣੀ ਦੀ ਥਾਂ ਧਰਤੀ ਤੇ ਕਿਤੇ,
ਦੁੱਧ ਵੀ ਡੁੱਲਦਾ ਵੇਖਿਆ।
ਕਿਤੇ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਗਲੀਆਂ ਦੇ,
ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਬਚਪਨ ਰੁੱਲਦਾ
ਵੇਖਿਆ।
ਸਰਦ ਰੁੱਤ ਲਈ ਕਿਤੇ ਤਾਂ
ਹੁੰਦੀਆਂ,
ਗਰਮ ਰਜਾਈਆਂ ਨੇ
ਕਿਤੇ ਪਾਟੇ ਲੀੜੇ ਕਾਗਜ
ਚੁੱਗਦੀਆਂ,
ਬੇਬੱਸ ਮੂਰਤਾਂ ਆਈਆਂ ਨੇ
ਸ਼ਾਹੂਕਾਰ ਦੀ ਹੱਟੀ ਤੇ ਮੈਂ,
ਮਾਸੂਮਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਧੁੱਲਦਾ
ਵੇਖਿਆ
ਕਿਤੇ ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨੰਗੇ
ਪੈਰੀਂ
ਬਚਪਨ ਰੁੱਲਦਾ ਵੇਖਿਆ।
ਜਿਹਨਾਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀਆਂ ਸੀ
ਕਿਤਾਬਾਂ,
ਉਹਨਾਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਜੂਠੇ ਭਾਂਡੇ ਨੇ
ਬਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਖਤਮ ਕਰੋ,
ਲੀਡਰ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਈ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।
ਕਈ ਰੈਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੈਂ,
ਇਸ ਸੱਚ ਦਾ ਪਰਦਾ ਖੁੱਲਦਾ
ਵੇਖਿਆ
ਕਿਤੇ ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨੰਗੇ
ਪੈਰੀਂ
ਮੈਂ ਬਚਪਨ ਰੁੱਲਦਾ ਵੇਖਿਆ।
ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ
ਲੀਡਰ,
ਚੰਗੇ ਹੋਣੇ ਨੀ,
ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਮੁਕਣੇ,
ਨਿਰਮਲਾ ਰੋਣੇ ਧੋਣੇ ਨੀ
ਸੋਚੋ ਪਰੇ ਕਈ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ,
ਮੈਂ ਨਾਲ ਨਸ਼ਿਆਂ ਘੁੱਲਦਾ
ਵੇਖਿਆ।
ਕਿਤੇ ਗਲੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਨੰਗੇ
ਪੈਰੀਂ,
ਮੈਂ ਬਚਪਨ ਰੁੱਲਦਾ ਵੇਖਿਆ।

ਨਿਰਮਲਾ ਗਰਗ

ਹਾਲਾਤ......!!

ਮੈਂ ਨਿੱਕਾ ਜਿੰਹਾ ਸੀ,
ਓਦੋ, ਪਰ,
ਸੁਰਤ ਨੂੰ ਸੀ ਸੰਭਾਲਦਾ
ਅੱਖ ਚੋਂ ਹੰਝੂ
ਮਲੋ-ਮਲੀ ਕਿਰ ਜਾਂਦਾ,
ਚੇਤਾ ਆਉਦਾ ਜਦੋਂ,
ਬੀਤੇ ਹੋਏ ਉਸ ਹਾਲ ਦਾ,
ਬੇਬੇ, ਚੁੱਲਾ-ਚੌਕਾਂ ਕਰਦੀ,
ਮੱਥੇ ਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖ,ਬਹਿੰਦੀ ਸੀ
ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਗਰੀਬੀ,
ਜਦੋਂ ਪੁੜਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀਂਹਦੀ ਸੀ,
ਬਾਪੂ ....!
ਕਿਰਤ-ਕਮਾਈਆਂ ਕਰਨ,
ਪਾਰ
ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦੇ, ਸੀ ਲੰਘਿਆਂ
ਨਾ ਕੋਈ ਖਤ,
ਨਾ ਕੋਈ ਸੁਖ-ਸੁਨੇਹਾ,
ਉਹਨੇ, ਸਾਨੂੰ ਕਦੇ ਘੱਲਿਆ,
ਨਾ, ਉਹ ਖੁਦ ਆਇਆ,
ਨਾ ਉਹਦੀ ਲਾਸ਼ ਆਈ
ਬੇਬੇ ਸਾਡੀ,
ਗੁੰਮ-ਸੁਮ ਹੋ, ਬੈਠੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ,
ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਗਰੀਬੀ,
ਦੋਨਾਂ ਪੁੜਾਂ 'ਵਿੱਚ ਪੀਂਹਦੀ ਸੀ,
ਖੇਤਾਂ 'ਚ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਬੇਬੇ
ਨੀਰਾ ਟੁਕਰ ਲੈਣ ਜਦੋ,
ਜਮਾਨੇ ਨੇ,
ਮੈਲੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ 'ਤਾੜੀਆਂ'
ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ,
ਲਕੋਂਹਦੀ ਰਹੀ ਓਹ,
ਭਾਂਵੇਂ,
ਖੇਤਾਂ 'ਚ ਵੱਡਦੀ ਹਾੜੀਆਂ
ਕਰ ਕਰ ਮੁਸੱਕਤਾਂ
ਫੀਸਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਭਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ,
ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਗਰੀਬੀ,
ਦੋਨਾਂ ਪੁੜਾਂ 'ਚ ਪੀਂਹਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ,
ਉਸ ਮਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤ ਹਾਂ, ਮੈਂ
ਪਰ, ..
ਜਾਣਾ ਨਹੀ ...ਮੈਤੋਂ,
ਕਰਜ਼ਾ ਉਹਦਾ ਕਦੇ ਉਤਾਰਿਆ,
ਸਿਰ ਬੰਨ ਕੇ ਮੜਾਸਾ
ਜਿਹਨੇ ਮੇਰੇ ਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਸੀ ਵਾਰਿਆ,
ਨਾ, ਬਾਪ ਰਿਹਾ,
ਨਾ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਰਹੀ,
ਜੋ ਪੁੱਤ ਪੁੱਤ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ,
ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਗਰੀਬੀ,
ਦੋਨਾਂ ਪੁੜਾਂ 'ਚ ਪੀਂਹਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ,

ਦੀਪ ਰੱਤੀ
00919815478547

ਧੀ ਦੇ ਪੈਰ

ਸੁੱਤੀ ਪਈ ਧੀ ਦੇ
ਚਾਦਰ ' ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੇ
ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਪੈਰ ਦੇਖ
ਦਿਲ ਕੀਤਾ ਚੁੰਮ ਲਵਾਂ
ਕਿੰਨੇ ਮੁਬਾਰਕ ਨੇ ਇਹ ਪੈਰ
ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਪਏ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵੇਹੜੇ
ਮੇਰਾ ਵੇਹੜਾ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ
ਸਾਲਾ! ਧੀਆਂ ਦੇ ਪੈਰ
ਪੈਂਦੇ ਰਹਿਣ ਸਾਡੇ ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਵਿਹੜਿਆਂ 'ਚ
ਅਸੀਂ ਹੁੰਦੇ ਰਹੀਏ ਸਰਸਾਰ
ਤੇ ਮਾਣਦੇ ਰਹੀਏ
ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ ਇਸ ਪਾਕ ਪਵਿੱਤਰ
ਅਹਿਸਾਸ ਨੂੰ......

ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ
9417074669

ਬਚਪਨ ਪਿਆਰਾ

ਮੌਜਾਂ ਦੇ ਪਲ ਮਿਲਣ ਸਬੱਬੀਂ
ਲੰਘਿਆ ਵਕਤ ਨਾ ਮੁੜੇ ਦੁਬਾਰਾ,
ਤੁਰ ਜਾਵਣ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਨਾ ਮਾਪੇ,
ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਮੁੜ ਬਚਪਨ ਪਿਆਰਾ..!
ਵਿਹੜੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਾਮਣ ਹੇਠਾਂ
ਅੰਮੀ ਸਾਣਾ ਮੰਜਾ ਡਾਹੁੰਦੀ,
ਅੱਲੜ ਬੱਲੜ ਬਾਵਾ ਕਰਕੇ
ਮਿੱਠੀਆ ਮਿੱਠੀਆ ਲੋਰੀਆਂ ਗਾਉਂਦੀ।
ਆਉਂਦੇ ਸੀ ਉਦੋਂ ਸੁਰਗ ਦੇ ਝੂਟੇ,
ਜਦ ਝੱਲੀ ਨੂੰ ਦੇਵੇ ਹੁਲਾਰਾ
ਤੁਰ ਜਾਵਣ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਨਾ ਮਾਪੇ....

ਪਹਿਲੀ ਪੱਕੀ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਖਾਤਰ
ਚਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਕੂਲੇ ਜਾਂਦੇ,
ਅੱਧੀ ਛੁੱਟੀ ਪੋਚ ਕੇ ਫੱਟੀਆਂ
ਰੁਣ ਝੁਣ ਕਰਦਿਆਂ ਰੋਟੀ ਖਾਂਦੇ।
ਅੱਜ ਵੀ ਆੜੀ ਦਿਲੋਂ ਨਹੀਂ ਵਿੱਸਰੇ,
ਘੁੱਲਾ,ਮੰਗੀ ਤੇ ਕਰਤਾਰਾ
ਤੁਰ ਜਾਵਣ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਨਾ ਮਾਪੇ....

ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰੇ ਘਰ ਤੋਂ ਚੋਰੀ
ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦੁੜੰਗੇ ਲਾਉਂਦੇ,
ਪਿੰਡੋਂ ਬਾਹਰ ਬੇਲੀ ਹੋ ਕੱਠੇ
ਜਾ ਛੱਪੜ ਵਿੱਚ ਟੁੱਭੀਆਂ ਲਾਉਂਦੇ।
ਝੂਠੇ ਮੂਠੇ ਘਰ ਬਣਦੇ ਸੀ,
ਕੱਢ ਟੋਇਆਂ ਚੋਂ ਮਿੱਟੀ ਗਾਰਾ
ਤੁਰ ਜਾਵਣ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਨਾ ਮਾਪੇ....

ਗੁੱਲੀ ਡੰਡਾ ਤੇ ਬਾਂਦਰ ਕਿੱਲਾ
ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਵਿੱਚ ਖੇਡਾਂ ਕਰਦੇ,
ਕੁੱਟ ਦੇ ਡਰ ਤੋਂ ਟੱਪ ਟੱਪ ਕੰਧਾਂ
ਤ੍ਰਿਕਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸੀ ਘਰ ਆ ਵੜਦੇ।
ਲੁਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਥਾਂ ਹੁੰਦੀ ਸੀ,
ਕੋਲ ਸਬਾਤ ਜੋ ਬਣਿਆ ਹਾਰਾ
ਤੁਰ ਜਾਵਣ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਨਾ ਮਾਪੇ....

ਸੱਥ ਵਿੱਚ ਬਾਪੂ ਸੰਤੇ ਕੋਲੋਂ
ਸੁਣਦੇ ਸੀ ਯਮਲੇ ਦੇ ਗਾਣੇ,
ਭਾਨੋ ਮਾਸੀ ਦੀ ਭੱਠੀ ਤੇ
ਚੱਬਦੇ ਸੀ ਭੁੱਲੀਆਂ ਤੇ ਦਾਣੇ।
ਭਾੜਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੱਢ ਲੈ ਜਾਂਦੇ,
ਪੀਪੇ ਚੋਂ ਫਿਰ ਆਟਾ ਸਾਰਾ
ਤੁਰ ਜਾਵਣ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਨਾ ਮਾਪੇ....

ਚੜ੍ਹੀ ਜਵਾਨੀ ਫਿਕਰਾਂ ਮਾਰੀ
ਬਾਲ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਮੌਜਾਂ ਖੁੱਸੀਆਂ,
ਖੁਦਗਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਬੱਝ ਗਏ ਸਾਰੇ
ਮੋਹ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਟੁੱਟੀਆਂ।
ਅੱਜ ਵੀ ਦਿਲ ਚਾਹੁੰਦਾ ਬੇਫਿਕਰੀ,
"ਭੁੱਲਰ" ਨਹੀਂ ਹੁਣ ਚੱਲਦਾ ਚਾਰਾ
ਤੁਰ ਜਾਵਣ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਨਾ ਮਾਪੇ,
ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਮੁੜ ਬਚਪਨ ਪਿਆਰਾ..!!

ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ "ਭੁੱਲਰ"
ਮੋ: 9417241037

ਹਾਇਕੂ

× ਸੱਚ ਦੀ ਭਾਲ
ਗਿਆਨੀ ਦੇ ਮੰਦਰ
ਝੂਠ ਨੱਚਦਾ।
× ਤੇਰੀ ਉਡੀਕ
ਤਨਹਾਈ ਦਾ ਘੇਰਾ
ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਮੇਲਾ।
× ਚੰਨ ਦੇ ਲਾਰੇ
ਕਿਸਮਤ ਦੇ ਤਾਰੇ
ਜੁਗਨੂੰ ਲੱਭੇ।
× ਚੌਰਾਹੇ ਦੀਵਾ
ਚਾਨਣ ਖਿੜਾਉਂਦਾ
ਰਾਹ ਦੱਸਦਾ।
×ਰੋਟੀ ਦੀ ਭਾਲ
ਗਰੀਬ ਦਾ ਪਸੀਨਾ
ਸ਼ਾਹਾਂ ਦੀ ਚਾਂਦੀ।

ਹੰਸ ਕਲੇਰ 'ਦੁਗਾਲ' 98789-46038

No body have time to watch Tv advertisement
No body have time to read Physical newspapers

It's social time .
Online news, advertisement,
promotion anytime anywhere .
Doesn't matter where are you .

PREETNAMA
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

Preetnama provide you your business promotion online worldwide on all social sites even TikTok .

Advertisement with Preetnama .

Promote your business with TalkShow

We gave social stage to show yourself and your business.

Business Persons, Doctor, Advocates, VISA, Tour Travel, Actor, Singers, writers come Join or TalkShow and Advertisement with us on national & International based.

Search Just Preetnama

- Youtube
- Facebook
- Twitter
- Instagram
- LinkedIn
- TikTok

No need to go anywhere,
Just leave message on
WhatsApp or email us .
We will call you back.

Contact us immediately

Pritpal Kaur

www.preetnama.com
www.preetnews.com

Phone- +1 201-312-4180
Email- preetnamausa@gmail.com